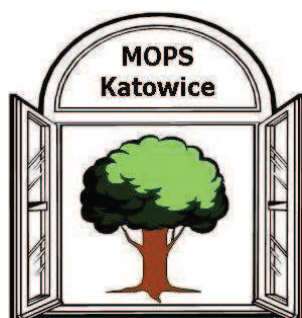

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ w Katowicach

SPRAWOZDANIE z działalności Ośrodka za 2009 rok

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	5
ZASADY OGÓLNE	7
I. INFORMACJE OGÓLNE	8
1.1 Analiza zadaniowa budżetu MOPS	8
II. POMOC ŚRODOWISKOWA	16
2.1 Charakterystyka podopiecznych – klientów	16
2.2 Sieć Terenowych Punktów Pomocy Społecznej	17
2.2.1 Praca i zadania pracowników socjalnych	23
2.3 Pomoc materialna	31
2.3.1 Charakterystyka przyznawanych świadczeń	31
2.3.2 Świadczenia dla osób mogących marnotrawić przyznaną pomoc	32
2.4 Praca socjalna dla różnych grup podopiecznych	32
2.5 Porady prawne	35
2.6 Realizacja Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej PEAD	35
2.7 Ocena realizacji celów oraz efektywność	36
III. WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ	37
3.1 Współpraca ze środowiskiem lokalnym w zakresie społecznej readaptacji osób bezrobotnych	38
3.2 Dotowanie zadań pomocy społecznej realizowanych przez podmioty uprawnione	38
3.3 Zlecanie usług podmiotom niepublicznym na podstawie ustawy Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2006 r., nr 164, poz. 1163)	38
3.4 Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych	41
3.4.1 Wolontariat	41
3.4.2 Dochody własne i darowizny na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	42
3.4.3 Darowizny na rzecz podopiecznych	42
3.5 Ocena realizacji celów oraz efektywność	42
IV. SYSTEM OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ	44
4.1 Wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych	45
4.1.2 Poradnictwo specjalistyczne	45
- porady indywidualne, rodzinne,	46
4.1.3 Programy dla rodziców i dzieci	50
4.1.4 Lokalna Sieć Świetlic Środowiskowych	53
4.1.5 Lokalna sieć środowiskowych klubów młodzieżowych	55
4.1.6 Mieszkanie chronione dla młodzieży	58
4.2 Całodobowa opieka nad dzieckiem – formy prorodzinne	58
4.2.1 Rodziny zastępcze	58
4.2.2 Zawodowe rodziny zastępcze	59
4.2.3 Usamodzielniani wychowankowie	60
4.3 Całodobowa opieka nad dzieckiem – formy instytucjonalne	61
4.3.2 Dzieci poza rodziną naturalną	62
4.4 Pomoc dla dzieci	63
4.5 Udział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w realizacji „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na rok 2009” w zakresie systemu opieki nad dziećmi i rodziną	64
4.5.1 Ograniczenie dysproporcji społecznych	64
4.6 Ocena realizacji celów oraz efektywność	65
V. SYSTEM OPIEKI NAD OSOBAMI STARSZYMI I NIEPEŁNOSPRAWNYMI	69
5.1 Praca socjalna	70
5.2 Usługi opiekuńcze	70
5.3 Sieć lokalnych Dziennych Domów Pomocy Społecznej	71
5.4 Sieć lokalnych klubów	72
5.5 Mieszkanie chronione	73
5.6 Domy pomocy społecznej	73
5.7 Realizacja programu „Siedemdziesiąt plus” w roku 2009	74
5.8 Ocena realizacji celów oraz efektywność	76
VI. SYSTEM POMOCY OSOBOM ZABURZONYM PSYCHICZNIE I ICH RODZINOM	78
6.1 Praca socjalna	79
6.2 Poradnictwo specjalistyczne	79
6.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne)	80
6.4 Specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne)	81

6.5 Sieć Środowiskowych Domów Samopomocy	82
6.6 Hostel.....	84
6.7 Ocena realizacji celów oraz efektywność	84
VII. SYSTEM POMOCY BEZDOMNYM.....	86
7.1 Sekcja ds. Bezdomnych	87
7.2 Trójstopniowy system usamodzielnienia osób bezdomnych.....	87
7.2.1 Ogrzewalnie i Schronisko	87
7.2.2 Dom Noclegowy i Hotel Pomocy Społecznej	88
7.2.3 Mieszkania Readaptacyjne	90
7.3 Programy realizowane na rzecz osób bezdomnych.....	91
7.4 Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób bezdomnych prowadzone w związku z udziałem w realizacji „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na rok 2009”.....	91
7.4.1. Działania prowadzone przez pracowników MOPS w 2009 r. w powyższym obszarze:	91
7.4.2. Skuteczność podejmowanych działań.	92
7.5 Ocena realizacji celów programu oraz efektywność	93
VIII. SYSTEM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	95
8.1 Rehabilitacja zawodowa.....	97
8.2 Rehabilitacja społeczna	97
8.3 Poradnictwo specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych	98
8.4 Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	98
8.5 Orzekanie o stopniu niepełnosprawności	99
8.6 Ocena realizacji celów oraz efektywność	100
IX. POMOC RODZINIE W KRYZYSIE I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	101
9.1 Praca socjalna.....	101
9.2 Sieć Dzielnicowych Interwencyjnych Zespołów Interdyscyplinarnych.....	102
9.3 Ośrodki Interwencji Kryzysowej	102
9.4 Współpraca MOPS z: Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej dla	103
Rodzin z Problemem Alkoholowym prowadzonym przez Śląskie Stowarzyszenie „AdVitam Dignam”	103
9.5 Współpraca MOPS z: Stowarzyszeniem im. Marii Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobiutom.....	104
9.6 Dyżury konsultacyjno-terapeutyczne	104
9.7 Udział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w realizacji „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego” w 2009r.....	104
9.8 Konferencje, audycje i inne spotkania	105
9.9 Udział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w działaniach związanych z udzielaniem pomocy osobom poszkodowanym i ich rodzinom w związku z katastrofą w KW „Wujek-Śląsk” w Rudzie Śląskiej.	106
9.10 Ocena realizacji celów oraz efektywność	106
9.11 Inne działania	107
X. POMOC RODZINIE Z PROBLEMEM BEZROBOCIA	109
10.1 Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne	110
10.2 Współpraca z podmiotami zewnętrznymi	113
10.3 Projekt systemowy „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.....	116
10.4 Inkubator Gospodarki Społecznej	128
10.5 Projekty konkursowe współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego	130
10.5.1 Projekt „Ja Wam jeszcze pokażę... aktywne wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy”	130
10.5.2 Projekt „Klucz do kariery - program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat”.	132
10.5.3 Projekt „Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi”.	135
10.6 Wolontariat osób bezrobotnych	136
10.7 Pracownia komputerowa MOPS	136
10.8 Ocena realizacji celów oraz efektywność	137
XI. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ	139
11.1 Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin.....	140
11.2 Działania Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin na rzecz osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	143
11.3 Ocena realizacji celów oraz efektywność	144
XII. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZALICZKA ALIMENTACYJNA I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY	145
12.1 Świadczenia rodzinne.....	146

12.2 Zaliczka alimentacyjna.....	148
12.3 Fundusz alimentacyjny.....	148
XIII. PROWADZENIE POSTĘPOWAŃ WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH.....	149
XIV. DODATKI MIESZKANIOWE.....	149
14.1 Rozpatrywanie wniosków o dodatki mieszkaniowe.....	149
14.2 Ocena realizacji celów oraz efektywność	151
ZAKOŃCZENIE	152
ZAŁĄCZNIK 1 - STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE.....	153
ZAŁĄCZNIK 2 – PROMOCJA OŚRODKA.....	154
ZAŁĄCZNIK 3 – INFORMATYZACJA.....	161
ZAŁĄCZNIK 4 - ZESTAWIENIE REMONTÓW I INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH W 2009 ROKU	162
ZAŁĄCZNIK 5 – WYKAZ POTRZEB GMINY KATOWICE W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA ROK 2010.....	163

WYJAŚNIENIA SKRÓTÓW UŻYTYCH W SPRAWOZDANIU

AOpMiH – Agencja Opiekuńczo – Medyczna i Handlowa
B O – beneficjenci ostateczni
CPU – Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin
CRS – Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi
CRIS - Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych
DDPS – Dzienny Dom Pomocy Społecznej
DN – Dom Noclegowy
DPS – Dom Pomocy Społecznej
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GZE – Górnośląski Zakład Energetyczny
IPD – Indywidualny Plan Działania
IW EQUAL – Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL
KIS – Klub Integracji Społecznej
KWK – Kopalnia Węgla Kamiennego
MCh – Mieszkanie Chronione
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MZON – Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
NZOZ- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
NGO – Organizacje pozarządowe
OHP – Ochotniczy Hufiec Pracy
OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej
OW – Ośrodek Wsparcia
PCAL – Program Centrum Aktywności Lokalnej
PCK – Polski Czerwony Krzyż
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
PZP – Prawo Zamówień Publicznych
ROEFS – Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego
ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
SM – Spółdzielnia Mieszkaniowa
SPP – Sekcja Psychologiczno - Pedagogiczna
SRPD – Sekcja ds. Realizacji Projektu „Damy Radę”
SRPJ – Sekcja ds. Realizacji Projektu „Ja wam jeszcze pokażę...”
SRPK – Sekcja ds. Realizacji Projektu „Klucz do kariery”
SRPN- Sekcja ds. Realizacji Projektu „Nowe perspektywy”
SWR – Stowarzyszenie Współpracy i Partnerstwa Lokalnego
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy
TPPS – Terenowy Punkt Pomocy Społecznej
WISP – Inkubator Gospodarki Społecznej
WPS – Wydział Polityki Społecznej
WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej
WUP – Wojewódzki Urząd Pracy
ZPDR – Zespół Pomocy Dzieciom i Rodzinom
ZAB – Zespół Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych
ZPS – Zespół Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przedstawia kompleksowe opracowanie, które obrazuje szerokie spektrum realizowanych zadań.

Poprzedni, 2009 rok upłynął pod znakiem widocznych zmian na rynku pracy oraz ewolucji sytuacji społeczno – ekonomicznej w kraju i regionie. Obserwowalne tendencje pozostawały w ścisłym związku z ogólnoświatowym kryzysem. Wprowadzone nowe regulacje prawne, w tym zmiany w ustawie o pomocy społecznej, spółdzielniach socjalnych czy ustawie o promocji zatrudnienia oraz szereg dokumentów związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych, w tym w ramach projektów unijnych.

Obszar pozyskania i wykorzystywania środków zewnętrznych, w szczególności funduszy unijnych miał duże znaczenie dla funkcjonowania Ośrodka. Dzięki ich pozyskaniu Ośrodek w znacznym stopniu wzbogacił i poszerzył swą ofertę wsparcia skierowaną do mieszkańców Katowic, podwyższył jakość świadczonych usług i wdrażał nowatorskie rozwiązania. Realizowano na dużą skalę projekt systemowy, projekty konkursowe czy program romski, skierowane do mieszkańców Katowic w trudnej sytuacji życiowej. Dzięki pozyskaniu środków europejskich uruchomiony został też trzeci na terenie miasta Katowice (obok funkcjonujących już w dzielnicach Szopienice i Nikiszowiec) Program Aktywności Lokalnej stanowiący odpowiedź na potrzeby rewitalizowanej dzielnicy Załęże.

Ośrodek reagował na widoczne zmiany w strukturze osób korzystających z pomocy Ośrodka. Poszerzony został katalog form wsparcia skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i innymi osobami zagrożonymi marginalizacją (poprzez np. realizowane programy „Babcia, dziadek i ja”, Miejski Program Pomocy dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych 70+, usługę asystenta rodziny czy nowatorskie rozwiązanie – usługę asystenta osoby niepełnosprawnej, program romski i rozbudowane bezpłatne poradnictwo specjalistyczne). Odpowiedzią były również stała rozbudowa i elastyczne dopasowywanie do potrzeb katalogu form wsparcia świadczonego na rzecz mieszkańców miasta Katowice w trudnej sytuacji życiowej. Rozbudowany został znacząco potencjał Ośrodka rzutujący na wyższą jakość świadczonych usług, pracownicy Ośrodka bardzo aktywnie włączali się w realizację programów miejskich (m.in. skierowanych do osób niepełnosprawnych, nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa czy rozwiązywania problemu uzależnień). Akcent w działaniach Ośrodka, co było szczególnie ważne w dobie kryzysu, położony został na racjonalizację wydatków i optymalne wykorzystanie zasobów (wykorzystywanie zewnętrznych środków do realizacji zadań, realizację bezkosztowych instrumentów, zmiany w strukturze organizacyjnej Ośrodka, modyfikację modelu pracy z osobami w trudnej sytuacji na rynku pracy).

Prowadzono szereg działań skierowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie inicjatyw i projektów realizowanych na terenie miasta Katowice stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców. Pracownicy Ośrodka organizowali lub uczestniczyli w różnorodnych przedsięwzięciach (w tym w dzielnicach rewitalizowanych) takich jak: konferencje (np. konferencja Regionalnego Ośrodka EFS czy konferencja podsumowująca działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej), warsztaty, spotkania merytoryczne, imprezy miejskie i lokalne (Jarmark Miejski, Festyn Trzeźwościowy w Szopienicach, Odpust u Św. Anny w Nikiszowcu czy Festyn Integracyjny na Załężu). Promowano ofertę Ośrodka również za granicą, w ramach projektu „12 miast” skierowanego do Polaków przebywających w Wielkiej Brytanii.

Realizowano różnorodne przedsięwzięcia w oparciu o formułę współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Pogłębiono współpracę m.in. z Komendą Miejską Policji w Katowicach, Strażą Miejską (w ramach „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na rok 2009”), Powiatowym Urzędem Pracy (umowa partnerska dot. m.in. realizacji projektu systemowego, prac społecznie użytecznych, usprawnienie komunikacji w tym oparciu o Samorządową Elektroniczną Platformę Informacyjną), Ochotniczym Hufcem Pracy (umowa partnerska dot. realizacji bezkosztowych instrumentów w ramach projektu systemowego) czy Regionalnym Ośrodkiem Polityki

Spółecznej (w obszarze doskonalenia kadr pomocy społecznej i kształtowanie kierunków rozwoju pomocy społecznej). Ściśle współpracowano z organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań, w szczególności w obszarze wspierania osób niepełnosprawnych (od oferty poradnictwa grupowego - w ramach m.in. klubu integracji społecznej, przez wsparcie asystenckie i usługi doradcze po wysokospecjalistyczne hipoterapię czy wsparcie logopedy). Współpraca przejawiała się także we wspólnym aplikowaniu i realizacji przedsięwzięć z wykorzystaniem środków zewnętrznych (np. projekt „18 w sieci” realizowany przez Ośrodek w partnerstwie z kilkoma organizacjami pozarządowymi).

Opisany w sprawozdaniu rocznym katalog zadań realizowanych przez Ośrodek będzie w roku 2010 modyfikowany i aktualizowany. Ośrodek będzie realizował nowe projekty, wdrażał innowacyjne rozwiązania. Część obecnie realizowanych przedsięwzięć będzie kontynuowana, niektóre w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby ulegną modyfikacji i rozbudowie. Planowana jest dalsza rozbudowa współpracy z podmiotami zewnętrznymi oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację postawionych przed Ośrodkiem zadań.

Chcemy nadal podnosić jakość usług, rangę i prestiż Ośrodka, rozbudowywać potencjał kadry pracowników Ośrodka.

ZASADY OGÓLNE

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2. Usamodzielnianie rodziny

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

3. Zasada pomocniczości

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych.

Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

I. INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest samodzielną jednostką samorządową, powołaną uchwałą Miejskiej Rady Narodowej Katowic Nr XIII/82/90 z dnia 28 lutego 1990 roku dla realizacji zadań pomocy społecznej. Ośrodek działa zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (*jednolity tekst Dz. U. z 2008r, Nr 115, poz. 728 z późniejszymi zmianami*).

Przedmiotem działalności Ośrodka są zadania wynikające z:

- 1) ustawy o pomocy społecznej,
- 2) ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*w tym realizacja zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz zadań wykonywanych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności*)
- 3) ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- 4) ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- 5) ustawy o repatriacji,
- 6) ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- 7) ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej (do 30.09.2008r) ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (od 1.10.2008r.)

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków budżetu miasta i z dotacji rządowych, a zadania dzieli się odpowiednio na zadania własne i zadania zlecone.

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach na rok 2009 wynosi:

zadania własne i zlecone	- 128 452 737 zł
fundusz celowy PFRON	- 4 571 236 zł
RAZEM:	133 023 973 zł

Środki otrzymane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach za IV kwartały 2009 roku wynoszą:

zadania własne i zlecone	- 123 360 875 zł
fundusz celowy PFRON	- 4 571 236 zł
RAZEM:	127 932 111 zł

W okresie sprawozdawczym MOPS wykorzystał:

	Wykorzystane środki (w zł.)
Zadania własne gminy	69 500 593
Zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej	42 874 949
Zadania powiatu	10 035 085
Zadania realizowane przez powiat z zakresu administracji rządowej	950 248
Fundusz celowy PFRON	4 570 934
RAZEM:	127 931 809

1.1 Analiza zadaniowa budżetu MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej oraz udziela świadczeń finansowanych ze środków Państwowego

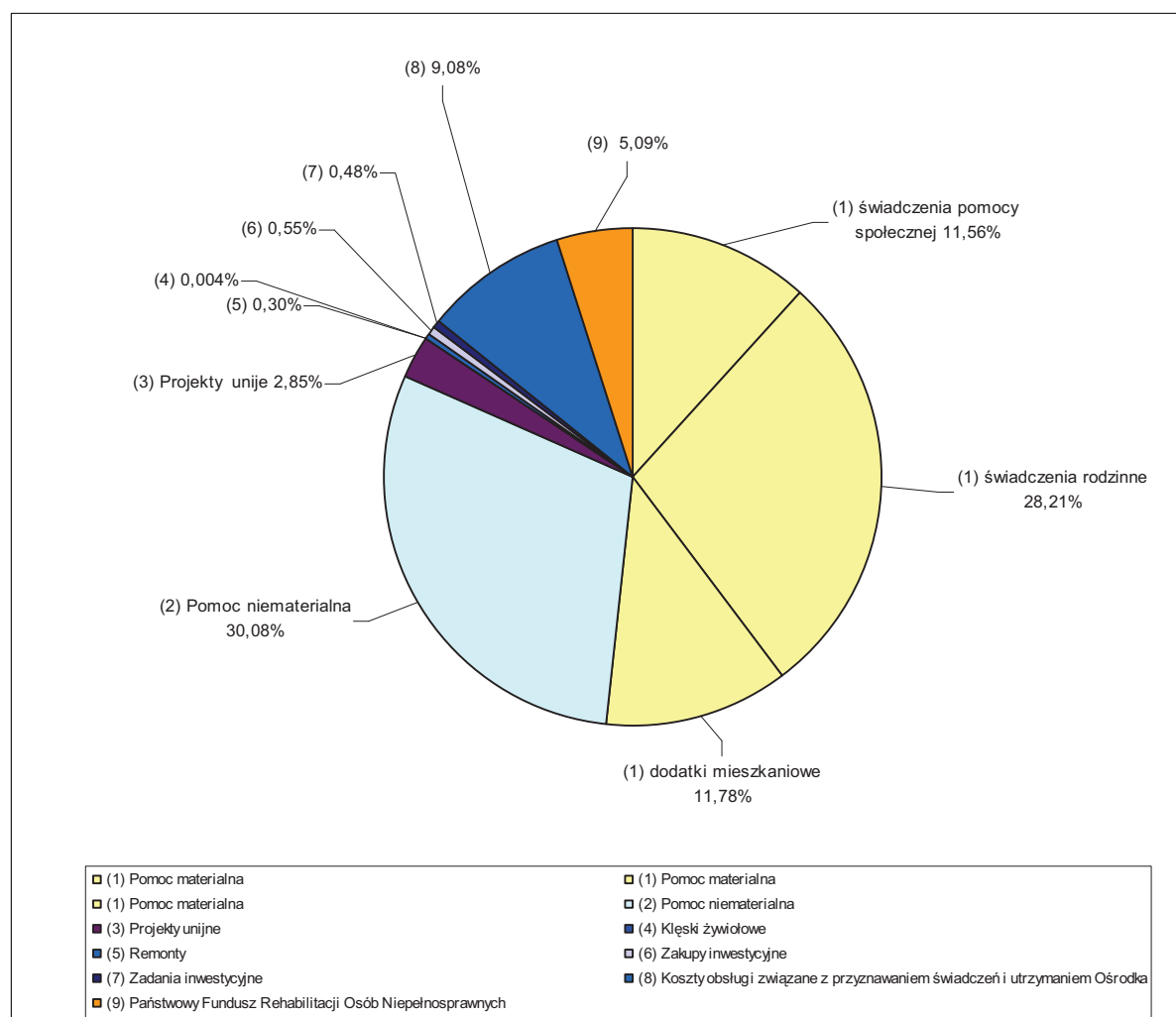
Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2009 roku Ośrodek realizował 4 projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wykonanie wydatków w 2009 roku uległo obniżeniu. W przypadku świadczeń udzielanych w formie pieniężnej nastąpił spadek wypłaty świadczeń z pomocy społecznej oraz dodatków mieszkaniowych, natomiast nastąpił wzrost świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Odnotowano spadek wydatków na pomoc w formie niepieniężnej za wyjątkiem pracy socjalnej, pomocy dla dzieci oraz systemu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

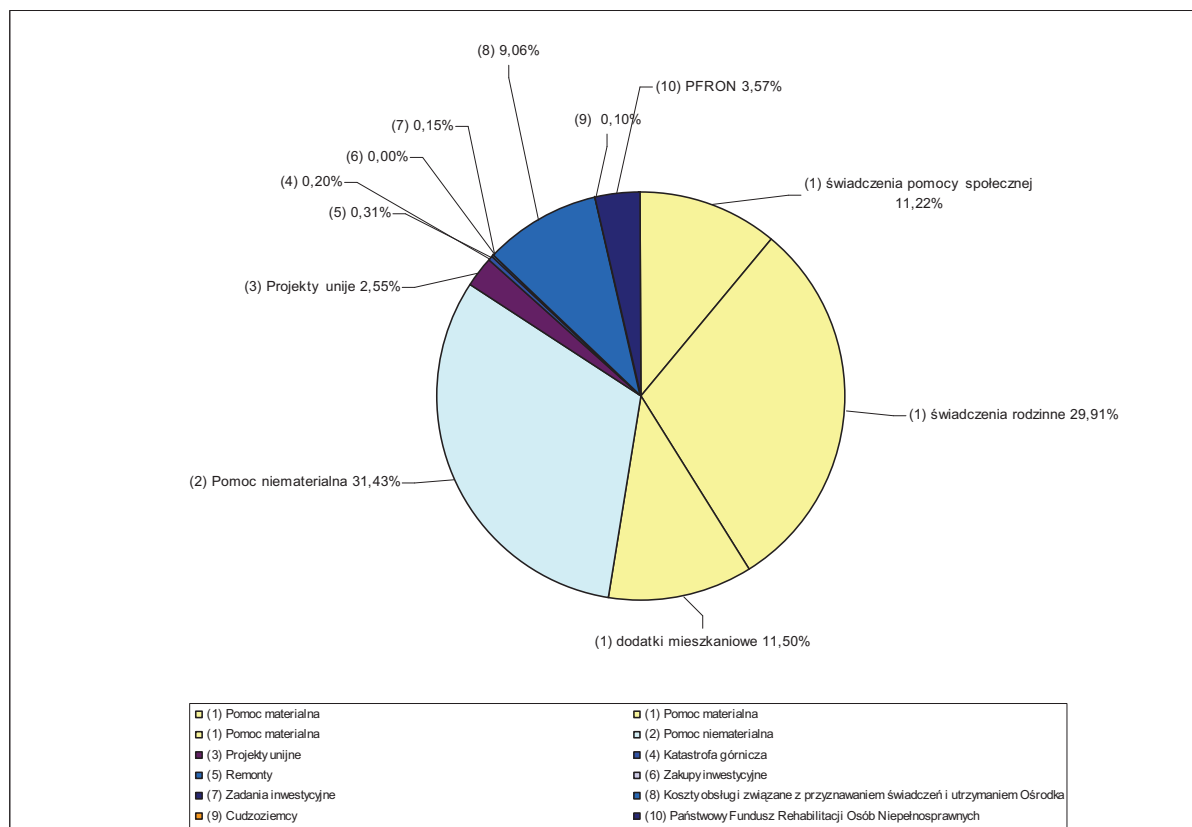
	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Budżet MOPS (łącznie z funduszem celowym PFRON)	117 140 415	126 423 190	128 970 975	128 991 344	127 931 809
% wzrostu w roku 2009 w stosunku do roku 2005:					9,21%
% wzrostu w roku 2009 w stosunku do roku 2008:					-0,82%

Porównanie wydatków MOPS w latach 2008-2009

2008

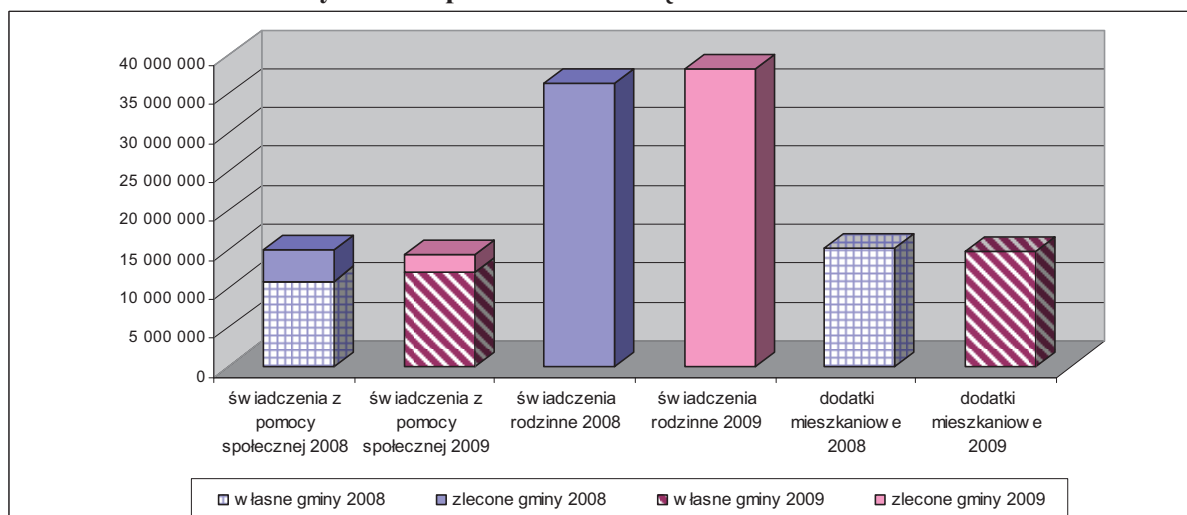

2009

I. POMOC MATERIALNA

Wydatki na pomoc materialną w latach 2008-2009

Wielkość pomocy materialnej ogółem udzielonej w 2009 roku wzrosła w porównaniu do roku 2008. Wzrost obserwuje się jedynie w przypadku wypłaty świadczeń rodzinnych, natomiast w przypadku świadczeń z pomocy społecznej oraz dodatków mieszkaniowych już kolejny rok obserwujemy spadek, będący wynikiem wzrostu dochodów mieszkańców Katowic, oraz utrzymania na tym samym poziomie kryteriów dochodowych uprawniających do otrzymania pomocy.

1. Świadczenia z pomocy społecznej na bieżące potrzeby rodziny

Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej na bieżące potrzeby rodziny jest rozumiane jako wsparcie w prowadzonej pracy socjalnej mającej na celu usamodzielnienie klienta, szczególnie, jeśli są one przyznawane w formie warunkowej. Uzyskanie pomocy

materialnej, wyższej niż obligatoryjna, uzależnione jest od zgody klienta na współudział w przezwyciężaniu przyczyn własnej trudnej sytuacji bytowej. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są w szczególności w formie zasiłków stałych, okresowych oraz celowych.

W 2009 roku pomoc w formie świadczeń dla **10 233** rodzin wyniosła **14 359 466,83 zł**.

2. Świadczenia rodzinne, zaliczki alimentacyjne/świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W miesiącu kwietniu 2004 roku MOPS przyjął do wykonania zadania wynikające z wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych – wypłata świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz koszty obsługi tych świadczeń. Kolejno od 1 września 2005 roku, a następnie od 1 września 2006r. nastąpiło rozszerzenie zadań gminy w zakresie przyznawania i wypłaty świadczeń rodzinnych. Od 2007 roku Ośrodek wypłaca świadczenia rodzinne rozszerzonej grupie świadczeniobiorców. W 2009 roku wypłacono:

- ⇒ świadczenia rodzinne w kwocie: **29 712 357,69 zł** dla **12 736** rodzin,
- ⇒ składki zdrowotne w kwocie **52 951,83 zł** dla **139** osób,
- ⇒ składki emerytalno-rentowe dla podopiecznych w kwocie: **236 944,90 zł** dla **191** osób.

Koszt przyznanych w 2009 roku świadczeń rodzinnych wyniósł: **30 002 254,42 zł**.

Do 30 września 2008 roku Ośrodek przyznawał i wypłacał zaliczki alimentacyjne. Od 1 października 2008 roku rozpoczął realizację ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wypłacane świadczenia oraz koszty ich obsługi są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Koszty obsługi finansowane w ramach dotacji z budżetu wynoszą 3% wydatków na świadczenia.

Koszt wypłaconych w 2009 roku zaliczek alimentacyjnych wyniósł **44 142,22 zł** dla **34** osób, natomiast świadczeń z funduszu alimentacyjnego **8 223 930,65 zł** dla **2 385** osób.

Łącznie wypłacono **8 268 072,87 zł**.

3. Dodatki mieszkaniowe

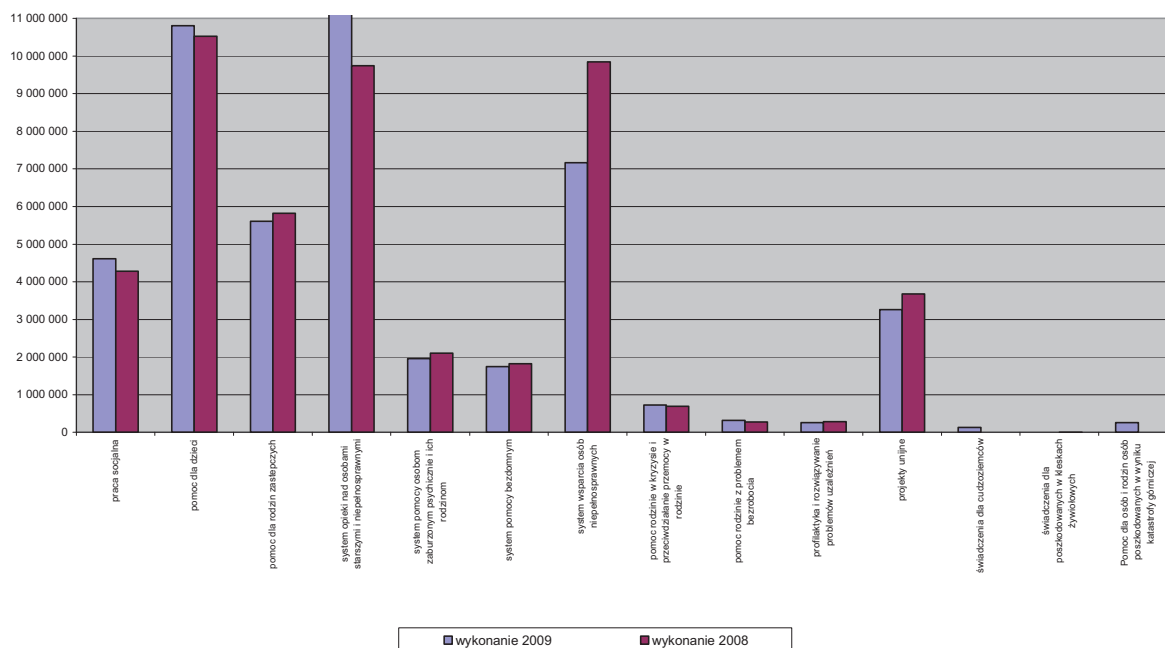
Z dniem 1 stycznia 2005 roku MOPS przyjął do wykonania zadania wynikające z ustawy o dodatkach mieszkaniowych – przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych.

W 2009 roku wypłacono dodatki mieszkaniowe w kwocie: **14 706 907,17 zł** dla **7 870** rodzin.

II. POMOC NIEMATERIALNA

Pomoc niematerialna jest udzielana osobom starszym i niepełnosprawnym, rodzinom zastępczym, rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osobom bezrobotnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom bezdomnym, osobom uzależnionym od alkoholu oraz ofiarom przemocy. Pomoc ta jest realizowana w formie rzeczowej i instytucjonalnej.

Wydatki na pomoc niematerialną w latach 2008-2009

Wielkość udzielanej pomocy niematerialnej wzrosła o 3,6% w roku 2009 w porównaniu do roku 2008 w związku z rozszerzeniem zakresu zadań realizowanych przez Ośrodek.

- Praca socjalna – wzrost wydatków w 2009 roku, jak i odnotowany w roku 2008 wynika ze wzrostu liczby etatów dla osób wykonujących pracę pracownika socjalnego, co wynika z rozszerzenia zakresu zadań realizowanych w ramach pracy socjalnej oraz wzrostu wynagrodzeń pracowników Ośrodka

- Pomoc dla dzieci – w 2009 roku wzrosły wydatki na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

- System pomocy osobom zaburzeniom psychicznym i ich rodzinom – w 2009 roku nastąpił spadek wydatków z uwagi na przekazanie zadań do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta

- System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi – nastąpił wzrost wydatków w związku ze wzrostem środków przeznaczonych na usługi opiekuńcze, wzrostem wydatków na opłacenie pobytu mieszkańców Katowic w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów

- System wsparcia osób niepełnosprawnych – spadek wydatków na realizację zadań w ramach tego systemu wynika ze zmniejszenia dofinansowania na realizację zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych o 2 mln zł oraz przekazaniem zadań związanych z dotowaniem organizacji pozarządowych do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta

- Projekty unijne – w 2009 roku nastąpił spadek wydatków na realizację projektów z uwagi na zakończenie w ciągu roku projektów "Nowe perspektywy-program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi", "Klucz do kariery-program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat" oraz projektu "Ja Wam jeszcze pokażę ... aktywne wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy"

ZAKRES POMOCY NIEMATERIALNEJ

1. Pomoc środowiskowa – praca socjalna

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, która jest obowiązkowym zadaniem własnym Miasta, prowadzona przez pracowników socjalnych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej i Sekcji ds. Bezdomnych przy współudziale Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin oraz innych komórek organizacyjnych MOPS.

W 2009 roku pracą socjalną objęto **8 256** rodzin.

Koszt prowadzenia pracy socjalnej wyniósł: **4 610 294,26 zł.**

2. System opieki nad dzieckiem i rodziną

Pomoc dla dzieci

Celem pomocy skierowanej na dzieci jest zabezpieczenie ich niezbędnych potrzeb oraz niedopuszczenie do przejścia nieprawidłowych postaw występujących w domu rodzinnym oraz

pomoc dzieciom zagrożonym niedostosowaniem społecznym w nabyciu wzorców zachowania akceptowanych w społeczeństwie. Pomoc ta jest realizowana poprzez:

- ⇒ pomoc instytucjonalną: Świetlice Środowiskowe, Środowiskowy Klub Młodzieżowy prowadzone lub dofinansowywane przez MOPS, których skorzystało **279** dzieci, a których utrzymanie kosztowało: **3 282 715,44 zł**,
- ⇒ dofinansowywanie wypoczynku letniego dla **1 491** dzieci, na kwotę **1 098 409,96 zł**,
- ⇒ dofinansowanie do „zielonej szkoły” dla **140** dzieci, na kwotę **47 887,00 zł**,
- ⇒ wyprawki szkolne dla **18** dzieci, na kwotę **2 700,00 zł**,
- ⇒ obiady dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum (w tym: obiady dowożone przez Firmę Babilon, Firmę Ando, Firmę Handlowo-Usługową SWM) dla **3 526** dzieci, na kwotę **3 243 423,53 zł**,
- ⇒ dożywianie w żłobku i przedszkolu dla **1 694** dzieci, na kwotę **2 623 180,06 zł**,
- ⇒ dożywianie dodatkowe dla **96** dzieci, na kwotę **93 129,74 zł**,
- ⇒ poradnictwo dla rodzin z dziećmi i młodzieży **166 413,17 zł**,
- ⇒ realizacja programów dla rodzin z dziećmi (m. in. „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce”) na kwotę: **234 450,03 zł**,
- ⇒ bilety dla **43** dzieci na dojazd do szkół, na kwotę: **10 113,00 zł**,
- ⇒ bilety dla **16** dzieci z rodzin wielodzietnych na dojazd do szkół, na kwotę: **3 464,00 zł**.

Koszt pomocy dla dzieci w 2009 roku wyniósł: **10 805 885,93 zł**.

Pomoc dla rodzin zastępczych i usamodzielniających się wychowanków

Rodziny zastępcze oraz usamodzielniający się wychowankowie zarówno rodzin zastępczych, jak i placówek opiekuńczo – wychowawczych objęte są pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w formie finansowej i rzeczowej:

- ⇒ świadczenia dla **447** rodzin zastępczych, w wysokości **4 396 633,58 zł**,
- ⇒ potrzeby dziecka oczekującego na umieszczenie w rodzinie zastępczej dla **12** dzieci, na kwotę: **9 600,00 zł**,
- ⇒ wynagrodzenia i składki dla **10** zawodowych rodzin zastępczych, w kwocie: **361 856,01 zł**,
- ⇒ pomoc dla **107** usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych, w wysokości **524 673,80 zł**,
- ⇒ pomoc dla **68** usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo–wychowawczych, w wysokości **286 000,10 zł**,
- ⇒ prowadzenie mieszkania chronionego dla usamodzielniających się wychowanków, utrzymanie mieszkania kosztowało: **17 371,60 zł**,
- ⇒ świadczenia dla **1** rodziny zastępczej w której przebywa dziecko cudzoziemców, na kwotę: **9 882,00zł**.

Koszt pomocy dla rodzin zastępczych w 2009 roku wyniósł: **5 606 017,09 zł**.

Łącznie na system opieki nad dzieckiem i rodziną wydatkowano: **16 411 903,02 zł**.

3. System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Celem pomocy osobom starszym jest utrzymanie tych osób jak najdłużej w środowisku zamieszkania. W tym celu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi następujące działania:

- ⇒ w miejscu zamieszkania:
 - świadczenie usług opiekuńczych i specjalistyczno-opiekuńczych dla **1 617** osób na kwotę **3 923 729,93 zł**,
 - dzienne domy pomocy społecznej dofinansowywane przez MOPS, z których skorzystało **869** osób, na kwotę **3 697 252,88 zł**,
- ⇒ pomoc instytucjonalną:

- prowadzenie mieszkania chronionego, z którego skorzystało **18** osób na kwotę: **297 481,03 zł**,
- ponoszenie odpłatności za pobyt **253** mieszkańców Katowic w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów, na kwotę **3 530 857,79 zł**,
- ponoszenie odpłatności za pobyt **6** mieszkańców Katowic w rodzinnych domach pomocy społecznej na kwotę **136 877,30 zł**.

Koszt pomocy dla osób starszych w 2009 roku wyniósł: **11 586 198,93 zł**.

4. System pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom

Pomoc dla osób zaburzonych psychicznie, aby była skuteczna musi być prowadzona poprzez sieć placówek wzajemnie ze sobą współpracujących, kompleksowo pomagających osobie chorej, w tym bezpośrednio w środowisku zamieszkania. W tym celu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- ⇒ organizuje i finansuje dla podopiecznych specjalistyczne usługi opiekuńcze dla **14** osób, na kwotę: **36 428,35 zł**,
- ⇒ prowadzi Centrum Rehabilitacji Społecznej świadczące różnego typu usługi dla osób zaburzonych psychicznie, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze polegające na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pielęgnacji – jako wspieranie procesu leczenia oraz pomocy mieszkaniowej dla **114** osób oraz poradnictwo specjalistyczne, łącznie na kwotę **680 002,76 zł**,
- ⇒ finansuje usługi świadczone przez środowiskowe domy samopomocy, z których skorzystało **118** osób, koszt **1 243 467,11 zł**.

Koszt pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2009 roku wyniósł **1 959 898,22 zł**.

5. System pomocy bezdomnym

Osoby bezdomne kierowane są do placówek dla nich przeznaczonych, w tym prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- ⇒ udzielenie schronienia w Domu Noclegowym i filii Domu Noclegowego dla **158** osób, na kwotę **630 404,65 zł**,
- ⇒ pomoc dla **179** bezdomnych kobiet i dzieci w Hotelu Pomocy Społecznej oraz filiach Hotelu Pomocy Społecznej, na kwotę **634 984,99 zł**,
- ⇒ pomoc w formie pracy socjalnej w Sekcji ds. Bezdomnych, **156 352,00 zł**,
- ⇒ zakup usług noclegowych w Ośrodku Św. Jacka przy Caritas Archidiecezji Katowickiej dla **93** osób bezdomnych, w kwocie **315 723,60 zł**,
- ⇒ realizacja programów na rzecz osób bezdomnych w kwocie **14 034,00 zł**, którymi objęto **28** osób.

Koszt pomocy dla osób bezdomnych w 2009 roku wyniósł **1 751 499,24 zł**.

6. System wsparcia osób niepełnosprawnych

Celem pomocy osobom niepełnosprawnym jest umożliwienie im pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. W tym celu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi następujące działania:

- ⇒ orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Łączny koszt poniesiony na orzekanie wyniósł **398 560,45 zł**, wydano **4 927** orzeczeń,
- ⇒ realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, wielkość wydatków na rehabilitację społeczną, zawodową wyniosła **4 570 934,06 zł**, świadczeniami objęto **2 020** osób,
- ⇒ zakup usług rehabilitacyjnych w ośrodkach dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, w kwocie **2 198 043,58 zł**

Koszt pomocy dla osób niepełnosprawnych w 2009 roku wyniósł **7 167 538,09 zł**.

7. Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy

Pomoc dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej oraz znajdujących się w innych sytuacjach kryzysowych prowadzą pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS, Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Stowarzyszeniu „Ad Vitam Dignam” oraz Ośrodek Interwencji kryzysowej prowadzony przez Stowarzyszenie im. M. Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobietom. Koszt tej pomocy wyniósł **722 260,58 zł**.

W 2009 roku z pomocy skorzystało **1 271** osób.

8. Pomoc rodzinie z problemem bezrobocia

Celem pomocy rodzinom z problemem bezrobocia jest zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie. W tym celu, na terenie Ośrodka indywidualne poradnictwo zawodowe świadczone jest przez pracowników Zespołu Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych a indywidualne poradnictwo psychologiczne przez pracowników Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin. Zespół Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych, zajmuje się ponadto :

- ⇒ realizacją programów specjalistycznych, opracowywaniem nowych programów i prowadzeniem superwizji realizowanych programów dla osób bezrobotnych.

Koszt pomocy rodzinie z problemem bezrobocia w 2009 roku wyniósł **312 326,46 zł**

9. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Pomoc dla osób z problemem alkoholowym (uzależnionych od alkoholu lub pijących alkohol w sposób szkodliwy) prowadzona była w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach w formie następujących programów:

- ⇒ program profilaktyczno-edukacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin,
- ⇒ program diagnostyczny problemu alkoholowego,
- ⇒ program motywująco-wspierający proces leczenia odwykowego,
- ⇒ programy profilaktyczne adresowane do konkretnego beneficjenta z uwzględnieniem indywidualnego zapotrzebowania.

Realizatorem tej pomocy psychologicznej jest Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin przy współpracy pracowników socjalnych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej. Koszt tej pomocy wyniósł **255 072,07 zł**

W 2009 roku różnymi formami pomocy objęto **562** osoby.

10. Pomoc dla rodzin ofiar śmiertelnych i osób poszkodowanych w katastrofie w Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek-Ruch Śląsk” w Rudzie Śląskiej

Wypłacono pomoc pieniężną w łącznej kwocie **254 000,00 zł** dla **8** rodzin ofiar śmiertelnych i osób poszkodowanych w katastrofie górniczej.

11. Realizacja projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych

W 2008 roku Ośrodek rozpoczął realizację **4** projektów, których wydatki w 2009 roku wyniosły:

- „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” **2 438 833,37 zł**,
- „Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi” **252 469,22 zł**,
- „Klucz do kariery – program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat” **311 290,05 zł**,
- „Ja Wam jeszcze pokażę...aktywne wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy” **247 803,42 zł**.

Dodatkowo Ośrodek pokrył koszty wykonania studium wykonalności projektu „IT – w służbie potrzebującym” - **7 320,00 zł**, którego początek realizacji planuje się na rok 2010.

Łącznie w ramach realizacji projektów: **3 257 716,06 zł**.

III. POZOSTAŁE WYDATKI

⇒ Remonty. W 2009 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach nakłady na remonty **6** obiektów wyniosły **402 702,56 zł**.

⇒ Zadania inwestycyjne w roku 2009 zostały zrealizowane w **1** obiekcie na kwotę **189 161,16 zł**.

⇒ Koszt obsługi związany z przyznawaniem świadczeń i utrzymaniem Ośrodka wyniósł **11 589 059,50 zł**.

Wydatki na koszty obsługi związane z przyznawaniem świadczeń i utrzymaniem Ośrodka w 2009 roku stanowiły **9,06 %** ogółu poniesionych wydatków. W porównaniu do roku 2008 utrzymują się na podobnym poziomie.

II. POMOC ŚRODOWISKOWA

Pomoc środowiskowa stanowi jeden z elementów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 1). Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest wspomaganie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwa w życiu społecznym.

Cele szczegółowe to:

- zapewnienie podstawowych warunków życia,
- zaspokajanie tych potrzeb rodzin i osób, które nie mogą być zaspokajane samodzielnie,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom lub minimalizowanie wpływu tych czynników (problemów), które nie mogą być usunięte lub zmienione,
- usamodzielnienie poprzez wspomaganie w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności we współpracy z rodziną.

2.1 Charakterystyka podopiecznych - klientów

W 2009 roku z pomocy środowiskowej MOPS skorzystało **10 233** rodzin w tym:

- **9786** ze świadczeń pomocy społecznej,
- **447** ze świadczeń dla rodzin zastępczych.

Powód trudnej sytuacji życiowej	liczba osób objętych pomocą	
	w roku 2008	w roku 2009
Sieroctwo	7	6
Bezdomność	591	597
Potrzeba ochrony macierzyństwa	216	220
Bezrobocie	3 695	3 039
Niepełnosprawność	4 363	4 093
Długotrwała choroba	3 056	3 264
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	2 564	2 326
Alkoholizm	485	438
Narkomania	11	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	29	22

Najczęściej występującymi problemami trudnej sytuacji życiowej są: niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezrobocie. W 2009 r. nastąpił spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

	liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Katowicach	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą MOPS
2005	14 146	8 247
2006	10 810	6 196
2007	6 826	4 539
2008	3 831	3 695
2009	6 618*	3 039

*stan na dzień 31.12.2009 r.

2.2 Sieć Terenowych Punktów Pomocy Społecznej

Zadania Terenowych Punktów Pomocy Społecznej:

- pomoc materialna,
- praca socjalna skierowana na:
 - rodzinę,
 - grupę,
 - środowisko lokalne,
- poradnictwo prawne i psychologiczne,
- konsultacje w sprawach dotyczących uzależnienia od alkoholu.

Pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, budują wraz z nią plan pomocy i podejmują różne formy pracy socjalnej, ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów i usamodzielnienie rodzin z różnymi dysfunkcjami. Ścisłe współpracują ze specjalistami i konsultantami w opracowaniu diagnozy, planowaniu i prowadzeniu pracy socjalnej.

Pracownicy socjalni tworzą i realizują programy dla grup z konkretnymi problemami, które mają charakter grup wsparcia lub grup samopomocowych, przy wykorzystaniu wolontariatu i zasobów dzielnicy.

Pracownicy socjalni współpracują z działającymi w dzielnicy instytucjami, organizacjami, w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z organizacjami i grupami nieformalnymi współtworzą politykę pomocy społecznej w dzielnicy.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 1

ul. Andrzeja 10

(Śródmieście - Zachód)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	353	176	393	63	985
Liczba przeprowadzonych wywiadów	1 174	463	1 411	41	3 089
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	1	5*	2	12

* 1 pracownik zatrudniony w ramach środków unijnych

W rejonie tym działają:

- **Med-Serwis** ul. Piotra Skargi 8,
- **Świetlica Środowiskowa Katolickiej Fundacji Dzieciom**, ul. Kilińskiego 15,
- **Świetlica Środowiskowa zwana Klubem „Szansa dla Każdego”**, prowadzonym przez **Stowarzyszenie „Szansa dla każdego”**, ul. 3 – go Maja 36/2 ,
- **Centrum Informacji i Poradnictwa dla Kobiet** prowadzone przez **Ligę Kobiet Polskich**, ul. Kordeckiego 2,

- **Ogrzewalnia dla bezdomnych** prowadzona przez **Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta**, ul. Sądowa 1,
- **Polski Komitet Pomocy Społecznej** Zarząd Miejski i Okręgowy w Katowicach, ul. Kozielska 4a,
- **Polski Czerwony Krzyż Śląski Zarząd Okręgowy**, ul. PCK 8,
- **Chrześcijańska Organizacja Charytatywna „Tabita”**, ul. Młyńska 17,
- **Polski Związek Niewidomych, Koło Terenowe Katowice, ul. Andrzeja 13** integracja i rehabilitacja osób niewidomych,
- **Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej SKS. Ośrodek Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego** ul. Piotra Skargi 8,
- **Instytut Współpracy i Partnerstwa Lokalnego** ul. Żwirki i Wigury 14/3,
- **Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym „Szansa”** ul. PCK 2,
- **Ośrodek Poradnictwa i Terapii Psychologicznej** prowadzony przez **Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich**, ul. Chopina 6/6,
- **Stowarzyszenie Na Rzecz Niepełnosprawnych SPES** ul. Kościuszki 46,
- **Dom Pomocy Społecznej „Przystań”** ul. Adamskiego 22,
- **Przedszkole Niepubliczne przy Rzymsko-Katolickiej Parafii Św. Apostołów Piotra i Pawła,**
- **Świetlica Środowiskowa im. Św. Wojciecha** ul. Chopina 8c/1 prowadzona przez **Caritas Archidiecezji Katolickiej**.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 2

ul. Warszawska 42

(Osiedle Paderewskiego, śródmieście Wschód)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	330	87	353	58	828
Liczba przeprowadzonych wywiadów	994	176	1 203	52	2 425
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	1	4	1	10

W rejonie tym działają:

- **Jadłodajnia** prowadzona przez Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne ul. Jagiellońska 19,
- **Ogrzewalnia dla bezdomnych** prowadzona przez Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne ul. Sienkiewicza 32,
- **Jadłodajnia** prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety, Katowice ul. Warszawska 52,
- **Jadłodajnia** przy Rzymsko-Katolickiej Parafii Pod Wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP Pl. Szramka 1,
- **Punkt wydawania odzieży** przy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej ul. Warszawska 18,
- **Katolickie Centrum Młodzieży KANA** Pl. Szramka 4,
- **Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji ARTERIA** ul. Francuska 29,
- **Dzienny Dom Pobytu dla Seniorów SYMEONÓWKA** prowadzony przez Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej ul. Brata Alberta 4,
- **Świetlica Terapeutyczna im. Św. Brata Alberta** prowadzona przez Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej ul. Brata Alberta 4,
- **Dom Zgromadzenia Sióstr Misyjnych Matki Teresy z Kalkuty** przy ul. Krasińskiego 27B, udzielający pomocy bezdomnym i ubogim,
- **Ochronka dla Dzieci** z rodzin ubogich przy Parafii p/w Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny ul. Graniczna 26,
- **Dom Dziecka „Tęcza”** ul. Rybnicka 1,
- Placówka wielofunkcyjna **Dom Dziecka „Stanica”** ul. Plebiscytowa 46,
- **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Upośledzonych Umysłowo** prowadzony przez Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej ul. Brata Alberta 4,
- **Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego** prowadzona przez Parafię Ewangelicko i Augsburską ul. Warszawska 18.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 3

ul. Oblatów 24

(Koszutka , część Wełnowca, Bogucic i Śródmieścia)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	345	167	316	34	862
Liczba przeprowadzonych wywiadów	1 216	400	1 044	12	2 672
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	2	3	2	11

W rejonie tym działają:

- **Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 6** prowadzony przez **Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA**, ul. Oblatów 24,
- **Świetlica socjoterapeutyczna „Gniazdo”** wraz z **Młodzieżowym Klubem Wspierania Rozwoju Osobistego** prowadzona przez **Fundację dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo”**, ul. Morcinka 19a,
- **Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa** ul. Oblatów 12 prowadząca poradnictwo socjalne, punkt przyjmowania i wydawania odzieży oraz drobnych artykułów gospodarstwa domowego oraz **Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Sekt**,
- **Wspólnota Dobrego Pasterza** przy ul. Opolskiej 9 prowadząca **Punkt Pomocy Kryzysowej**,
- **Dom Kultury „Koszutka”**, ul. Grażyńskiego 19 prowadzący działalność kulturalno-oświatową, wspierający dzieci i seniorów,
- **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5** oraz **Specjalistyczna Poradnia Rodzinna** ul. Okrzei 4,
- **Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna** ul. Sokolska 26,
- **Polskie Forum Edukacji Europejskiej** ul. Sokolska 10a,
- **Towarzystwo Walki z Kalectwem** ul. Sokolska 3 prowadzące **Klub Aktywizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin**.
- **Klub Seniora** ul. Grażyńskiego 5 prowadzący działalność kulturalno-oświatową i rekreacyjną, wspierający seniorów.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 4

ul. Gliwicka 96

(Załęże, Osiedle Witosa)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	252	190	420	60	922
Liczba przeprowadzonych wywiadów	865	459	1 219	37	2 580
Liczba etatów pracowników socjalnych	3*	2	4	2	11

* 1 pracownik zatrudniony w ramach środków unijnych

W rejonie tym działają:

- **Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 7** prowadzony przez **Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA**, ul. Gliwicka 74a,
- **Świetlica Środowiskowa nr 3**, ul. Gliwicka 74a,
- **Środowiskowy Dom Samopomocy nr 2** prowadzony przez **Agencję Opiekunczą i Opiekunco – Medyczną Anna Szopa**, ul. Gliwicka 74a,
- **Rzymisko – Katolicka Parafia Św. Józefa** w Załężu, ul. Gliwicka 76,
- **Klub Młodzieżowy „Wysoki Zamek”**, prowadzony przez **Wspólnotę Dobrego Pasterza** ul. Gliwicka 96 a,
- **Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów”**, ul. Gliwicka 148,
- **Chrześcijańska Organizacja Charytatywna „Tabita”**, ul. Gliwicka 87,
- **Miejska Biblioteka Publiczna**, ul. Gliwicka 89,
- **Punkt Przyjęć Policji** ul. Gliwicka 102,
- **Młodzieżowy Dom Kultury**, ul. Gliwicka 214 ,
- **Kościół Zielonoświątkowy „Betania”**, ul. Gliwicka 267,
- **Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Ośrodek Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych OAZIS ON „Akcent”**, ul. Rataja 14,
- **Klub dla dzieci i młodzieży „Plus”**, ul. Kossutha 11,
- **Rzymisko – Katolicka Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego i Św. Herberta**, ul. Barlickiego 2,
- **Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jędrus”**, ul. Macieja 10,

- Program Aktywności PCAL Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, ul. Gliwicka 78,
- Miejski Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności, ul. Gliwicka 102.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 5

ul. Dębowa 16c

(Osiedle Tysiąclecia, Dąb, część Wełnowca)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	410	128	319	68	925
Liczba przeprowadzonych wywiadów	1 330	320	835	22	2 508
Liczba etatów pracowników socjalnych	5	1	4	2	12

W rejonie tym działają:

- Poradnia Socjalna Caritas przy Rzymsko-Katolickiej Parafii M. B. Piekarskiej, ul. Ułańska 13,
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 3 prowadzony przez Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA, ul. Tysiąclecia 45,
- Stowarzyszenie Osób Wspierających SORO Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno-Oświatowy dla Dzieci Niepełnosprawnych, ul. Ułańska 5a,
- Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Stowarzyszenie Działające na Rzecz osób Chorych Psychiczenie i Ich Rodzin „Przystań”, ul. Tysiąclecia 41,
- Hostel przy Środowiskowym Domu Samopomocy, ul. Tysiąclecia 45,
- Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie Wspomagania Twórczości i Rozwoju Osób Niepełnosprawnych UNIKAT, ul. Kotlarza 8-10,
- Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, ul. Dębowa 23, w ramach którego działa : Świetlica Terapeutyczna im. „św. Jacka ” dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, Dom Noclegowy,
- Dom dla Bezdomnych prowadzony przez Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne, ul. Bracka 18,
- Świetlica Środowiskowa Rzymsko -Katolickiej Parafii św. Józefa Robotnika, ul. Mikusińskiego 8, dla dzieci przedszkolnych,
- Klub Osiedlowy Katowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej „Józefinka”, ul. Józefowskiej 100 wspierający dzieci i seniorów,
- Spółdzielczy Ośrodek Kultury przy Spółdzielni Mieszkaniowej „PIAST”, ul. Zawiszy Czarnego 8
- Fundacja „Pomoc Dzieciom Śląska”, ul. Ściegiennego 7,
- Fundacja „Człowiek dla Człowieka”, ul. Chorzowska 70.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 6

ul. Czecha 2

(Osiedle „Gwiazdy”, Bogucice, Zawodzie do ul. Boh. Monte Cassino, Dąbrówka Mała do autostrady)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	254	218	439	49	960
Liczba przeprowadzonych wywiadów	791	509	1 304	19	2 622
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	1	4	2	11

W rejonie tym działają:

- Specjalny Ośrodek Wychowawczy im. ks. L. Markieffki Oddział, ul. Strzelców Bytomskich 1 ,
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy ul. Leopolda 1-3,
- Polski Związek Głuchych Oddział Głuchych ul. Pod Młynem 1B,
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 1 prowadzony przez Agencję Opiekuńczą i Opiekuńczo – Medyczną Anna SZOPA, ul. Czecha 2,

- **Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 2** prowadzony przez **Agencję Opiekuńczą i Opiekuńczo – Medyczną Anna SZOPA**, ul. Wiślana 9,
- **Fundacja na Rzecz Zdrowia Dzieci i Młodzieży Rejonu Śląsko-Dąbrowskiego im. Grzegorza Kolosy**, ul. Floriana 7,
- **Świetlica Środowiskowa nr 5 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej**, ul. Czecha 2.
- **Klub KSM „Pod Gwiazdami”** ul. Al. Roździeńskiego 86A,
- **Parafia Rzymskokatolicka św. Szczepana** ul. Markiefki 89,
- **Przedszkole Publiczne przy Parafii Rzymskokatolickiej św. Szczepana** ul. Markiefki 89,
- **Stowarzyszenie im. Marii Niepokalanej na rzecz pomocy dziewczętom i kobietom** ul. Krasińskiego 21,
- **Świetlica profilaktyczna „Promyczek”** ul. Paderewskiego 46,
- **Miejski Dom Kultury** ul. Markiefki 42 c.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 7

ul. Świdnicka 35a

(Ligota, Panewniki, Stara Ligota, Brynów)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	305	107	401	75	888
Liczba przeprowadzonych wywiadów	1 035	208	1 195	27	2 465
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	1	4*	2	11

*1 pracownik zatrudniony w ramach środków unijnych

W rejonie tym działają:

- **Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 5** prowadzony przez **Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA**, ul. Świdnicka 35a,
- **Klub Seniora**, prowadzony przez **Polski Komitet Pomocy Społecznej**, ul. Hetmańska 1,
- **Klub Seniora**, prowadzony przez **Polski Komitet Pomocy Społecznej**, ul. Panewnicka 75,
- **Śląskie Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobą Parkinsona**, ul. Medyków 14,
- **Warsztat Terapii Zajęciowej** prowadzony przez **Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES**, ul. Panewnicka 463,
- **Świetlica Środowiskowa Nr 4 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej**, ul. Świdnicka 35a,
- **Świetlica Środowiskowa Nr 1 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej**, ul. Orkana 7a,
- **Oddział Domu Dziecka „Tęcza”**, ul. Kaszubska 16,
- **Hotel Pomocy Społecznej i Schronisko dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi**, ul. Orkana 7a,
- **Klub dla osób bezrobotnych przy Parafii św. Ludwika i Wniebowzięcia NMP**, ul. Panewnicka 76,
- **Kawiarenka internetowa dla dzieci i młodzieży przy Parafii św. Ludwika i Wniebowzięcia NMP**, ul. Panewnicka 76,
- **Klub szachowy** ul. Panewnicka 76,
- **Poradnia Życia Rodzinnego** ul. Panewnicka 76,
- **Porady prawne** ul. Panewnicka 76 w środy po godz. 17.00
- **Zgromadzenie Zakonne Sióstr Służebniczek NMP**, ul. Panewnicka 84 - wydawanie posiłków,
- **Kuria Prowincjonalna Franciszkanów**, ul. Panewnicka 76 – wydawanie produktów o długotrwałym terminie do spożycia,
- **Ośrodek Promocji Zdrowia, Trzeźwości i Rozwoju Osobistego „Astiro”**, ul. Rolna 7,
- **Stowarzyszenie „Meritum”** ul. Panewnicka 36,
- **Miejski Dom Kultury „Ligota”** ul. Franciszkańska 33,
- **Grupa AA przy Domu Parafialnym** ul. Związkowa 22,
- **Poradnia Życia Rodzinnego** ul. Panewnicka 67,
- **Śląskie Stowarzyszenie Alzheimer** ul. Medyków 14 – rehabilitacja i terapia osób dorosłych z chorobami otępiennymi,
- **Dom Pomocy Społecznej „Zacisze”**, ul. Traktorzystów 22.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 8

ul. Łętowskiego 6a

(Ochojec, Piotrowice, część Brynowa, Podlesie, Zarzecze, Kostuchna)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	332	183	318	46	879
Liczba przeprowadzonych wywiadów	1 019	424	896	9	2 348
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	2	4		10

W rejonie tym działają:

- **Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 2** prowadzony przez **Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA**, ul. Głogowska 23,
- **Klub Seniora** prowadzony przez **Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA**, ul. Głogowska 23,
- **Ośrodek Rehabilitacyjno-Oświatowy Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym**, ul. Radockiego 280,
- **Świetlica Charytatywna przy Rzymsko-Katolickiej Parafii Trójcy Przenajświętszej w Kostuchnie**, ul. Żeleńskiego 34 (czynna w soboty),
- **Archidiecezjalny Dom Hospicyjny Caritas im. Jana Pawła II** przy ul. Różyckiego 14d, dla osób z zaawansowaną chorobą nowotworową,
- **Dom Dziecka „Zakątek”** ul. Brynowska 70a,
- **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna** ul. Łętowskiego 6a,
- **Mieszkanie Chronione Agencji Opiekuńczo-Medycznej i Handlowej Anna Szopa** ul. Łętowskiego 6a,
- **Rodzinny Dom Pomocy Społecznej** ul. Krupińskiego 11,
- **Chrześcijańska Organizacja Charytatywna TABITA** ul. Huberta 25.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 9

ul. Krakowska 138

(Janów, Nikiszowiec, Giszowiec, Wilhelmina i część Szopienic tj. ulica Lwowska, Krakowska, Wałowa oraz Ogród Dworcowy, Wypoczynkowa i 11-go Listopada, Murcki, część Zawodzia od ul. Boh. Monte Cassino w kierunku Szopienic)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	262	133	417	73	885
Liczba przeprowadzonych wywiadów	781	321	1 141	23	2 266
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	1	4	1	10

W rejonie tym działają:

- **Jadłodajnia** przy **Rzymsko-Katolickiej Parafii św. Anny** w Nikiszowcu, Pl. Wyzwolenia 21,
- **Świetlica Środowiskowa** przy **Rzymsko-Katolickiej Parafii św. Anny** w Nikiszowcu, Pl. Wyzwolenia 21,
- **Świetlica Środowiskowa Profilaktyczno-Wychowawcza im. Brata Alberta** prowadzona przez **Rzymsko – Katolicką Parafię św. Barbary** w Giszowcu, ul. Młodzieżowa 10,
- **Środowiskowy Dom Samopomocy** prowadzony przez **Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”** w Janowie, ul. Oswobodzenia 92,
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej** dla osób zaburzonych psychicznie prowadzone przez **Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”** w Janowie, ul. Oswobodzenia 92,
- **Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna Nr 3**, ul. Szopienicka 58,
- **Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy im. Dr M. Trzeińskiej – Fajfrowskiej** prowadzony przez **Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym** w Giszowcu, ul. Gościńska 8,
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej „Promyk”** prowadzony przez **Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Św. Stanisława Kostki**, ul. Ociepki 8A,

- **Warsztaty Terapii Zajęciowej** prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, ul. Wojciecha 23,
- **Zakład Opieki Długoterminowej**, ul. Szopienicka 10,
- **Świetlica Środowiskowa im. Św. Agaty** ul. Sokolska 2,
- **Środowiskowy Klub Młodzieżowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej** ul. Krakowska 138.
- **Hospicjum CORDIS**, ul. Ociepki 2 (w trakcie budowy, w XII otwarcie wyremontowanej części)
- **PCAL Nikiszowiec Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach**, przy Rzymsko-Katolickiej Parafii Św. Anny w Nikiszowcu.

Terenowy Punkt Pomocy Społecznej Nr 10

ul. Krakowska 138 (Szopienice bez ul. Krakowskiej i Lwowskiej oraz bocznych, Burowiec do trasy A-1 i Borki)

2009 rok	Osoby starsze i niepełnosprawne	Bezrobotni	Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie	RAZEM
Liczba rodzin objętych pomocą	316	170	473	46	1 005
Liczba przeprowadzonych wywiadów	864	352	1 436	12	2 665
Liczba etatów pracowników socjalnych	4	1	4	2	11

W rejonie tym działają:

- **Świetlica Środowiskowa Nr 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej**, Pl. Powstańców 3, w pomieszczeniach Rzymsko-Katolickiej Parafii Św. Jadwigi,
- **Środowiskowa Świetlica Młodzieżowa „Ekipa”** przy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej, ul. Bednorza 20,
- **Środowiskowy Klub Młodzieżowy**, ul. Krakowska 138,
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** prowadzony przez Śląskie Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam”, ul. Bednorza 22,
- **Trzeźwościowe Stowarzyszenie Kulturalno-Turystyczne**, ul. Bednorza 22,
- **Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka”** (prowadzi grupy wsparcia dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin), ul. Bednorza 22,
- **Gimnazjum nr 13 i SP 44**, które umożliwiają realizację na swoim terenie korepetycji dla dzieci w ramach PCAL Szopienice (użyczają sal lekcyjnych),
- **Hotel przy Środowiskowym Domu Samopomocy Ad Vitam Dignam** dla osób zaburzonych psychicznie prowadzony przez Stowarzyszenie Ad Vitam Dignam, ul. Obrońców Westerplatte 54,
- **Filia Domu Kultury**, ul. Obrońców Westerplatte 10,
- **Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień**, ul. Korczaka 2,
- **Śląskie Stowarzyszenie Ad Vitam Dignam**, ul. Korczaka 27,
- **Szpital Psychiatryczny „Centrum Psychiatrii” z oddziałem dla osób uzależnionych**, ul. Korczaka 27
- **Specjalny Ośrodek Wychowawczy**, ul. Brynicy 14,
- **Miejski Dom Kultury**, ul. Hallera 28
- **Gminne Centrum Informacji**, ul. Hallera 28,
- **Rada Jednostki Pomocniczej**, ul. Wiosny Ludów 21,
- **Szpital Geriatryczny**, ul. Morawa 31,
- **PCAL Szopienice Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach**, ul. Krakowska 138.

2.2.1 Praca i zadania pracowników socjalnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej stawia wysokie wymagania w zakresie kompetencji wobec pracowników socjalnych. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie diagnozy w sferach:

- rodzinnej,
- zawodowej,
- mieszkaniowej,
- finansowej,
- zdrowotnej.

W diagnozie zawarte są informacje wynikające z relacji klienta, jak i pochodzące z zebranej dokumentacji. Diagnoza zawiera również ocenę funkcjonowania osoby/rodziny, występujące trudności oraz problemy, a także ich przyczyny. Opracowana diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną realizowanego poprzez kontrakt socjalny lub porozumienie. W 2009 roku Ośrodek wypracował nowy sposób zawierania i dokumentowania współpracy z klientem – porozumienie, które zawierane jest ze zdecydowaną większością klientów Ośrodka. Dalej następuje konsekwentna praca socjalna, udzielanie wsparcia, systematyczna ocena i ewentualna modyfikacja celów i działań.

Biorąc pod uwagę szerokie spektrum problemów dotyczących mieszkańców Katowic, Ośrodek wypracował standardy w ich rozwiązywaniu.

W kolejnym rozdziale prezentowana jest szczegółowo świadczona praca socjalna.

Mając na uwadze podniesienie jakości świadczonych usług, pracownicy socjalni rozwijają realizowane już metody pracy oraz podejmują nowe zadania. Należy w szczególności zwrócić uwagę na:

- współpracę z Policją, w ramach której odbywają się cykliczne spotkania zespołów roboczych, mających na celu wymianę informacji, ustalanie wspólnych działań na rzecz środowisk zagrożonych patologią oraz działania mające charakter interwencyjny (współpraca ta koordynowana jest w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej przez wyznaczonych pracowników socjalnych),
- ścisły kontakt z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobków, poradni psychologiczno- pedagogicznych nakierowany na zaspokojenie potrzeb dzieci,
- przekazywanie systematycznie informacji do Sądu Rodzinnego na temat rodzin objętych nadzorem kuratora, ponadto wnioskowanie o wydanie zarządzeń opiekuńczo – wychowawczych oraz stała współpraca z kuratorami na rzecz zagrożonych środowisk,
- udział pracowników socjalnych w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w Domach Dziecka i podejmowanie przez nich działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- kontakt z Parafiami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej,
- utrzymywanie stałej współpracy z przychodniami, szpitalami, mającej na celu zaspokojenie potrzeb klientów i udzielenie odpowiedniego wsparcia,
- realizację przez Terenowe Punkty środowiskowych form pracy socjalnej,
- przyjmowanie przez pracownika socjalnego funkcji opiekuna prawnego dla osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej oraz kuratora dla osoby częściowo ubezwłasnowolnionej,
- udział pracowników w działaniach akcyjnych, takich jak np: Wigilia organizowaną przez Zakon Maltański, Dzień Dziecka, impreza Mikołajkowa itp.
- udział pracowników w działaniach akcyjnych dotyczących zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych tj. udzielenie wsparcia rodzinom i ofiarom katastrofy w KWK Wujek-Śląsk,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na zlecenie Sądu bądź innych zewnętrznych instytucji.

Ponadto pracownicy socjalni angażowali się w realizację „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na rok 2009”, poprzez między innymi udział w patrolach przeprowadzanych ze Strażą Miejską i Policją, realizowanie procedury:

- „Niebieskiej Karty” i „Niebieskiego Misia” (opis szczegółowy w rozdz. IX, pkt 9.7),
- Miejskiego Programu dla osób starszych i niepełnosprawnych „Siedemdziesiąt Plus”(opis szczegółowy w rozdziale V, pkt. 5.7),
- Miejskiego Programu dla rodzin z dziećmi „ Dziadek, Babcia i Ja” (opis szczegółowy w rozdziale IV, pkt. 4.1.3).

Mając na uwadze wspomaganie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwa w życiu społecznym, pracownicy socjalni inicjują i realizują programy dostosowane do potrzeb środowisk lokalnych. Na terenie poszczególnych Punktów Terenowych realizowane są następujące programy:

➤ **TPPS 1**

Program rozszerzonej pracy socjalnej z rodziną realizowany we współpracy ze Świątlicą Środowiskową i Klubem Młodzieżowym Katolickiej Fundacji Dzieciom przy Parafii Piotra i Pawła oraz Świątlicą Środowiskową Caritas im. Św. Wojciecha. Łącznie objęto tą formą wsparcia **100** dzieci i młodzieży.

Głównym celem programów jest poprawa funkcjonowania rodziny, przede wszystkim w sferze opiekuńczo-wychowawczej. W ramach programów pracownik socjalny Punktu sporządza wspólnie z pracownikiem świetlicy/klubu diagnozę sytuacji rodziny dziecka, przeprowadza wspólne interwencje w sytuacjach kryzysowych oraz współpracuje ze specjalistami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

➤ **TPPS 2**

Program rozszerzonej pracy socjalnej z rodziną realizowany we współpracy ze Świątlicą Środowiskową typu specjalistycznego św. Brata Alberta przy Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka ul. Brata Alberta 4. W programie wzięło udział **25** rodzin.

➤ **TPPS 3**

Grupa wsparcia dla rodziców i opiekunów niepełnosprawnych dzieci, to program wsparcia edukacyjnego, pedagogicznego i psychologicznego oraz socjalnego rodziców lub opiekunów dzieci niepełnosprawnych, zamieszkających w rejonie działania Punktu oraz korzystających z pomocy MOPS.

Często rodziny te borykają się z problemami związanymi nie tylko z zaspokajaniem niezbędnych potrzeb dzieci niepełnosprawnych, opieką nad nimi, realizacją procesu leczenia i rehabilitacji, ale również z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy często pojawiającym się wypaleniem związanym z długoletnią opieką nad osobą niepełnosprawną.

Większość opiekunów to matki samotnie wychowujące niepełnoletnie dzieci, nie mogące liczyć na wsparcie w środowisku sąsiedzkim i lokalnym, przez co czują się przemęczone, zniechęcone i wyobcowane.

Zachodzi zatem potrzeba wspierania tych rodzin w zakresie prawidłowego funkcjonowania i obniżenia poziomu stresu związanego ze sprawowaniem długotrwałej opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi.

Głównym celem realizowanego programu jest poprawa funkcjonowania rodziców sprawujących opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi w sferze opiekuńczo-wychowawczej i emocjonalnej oraz integracja rodzin w środowisku lokalnym.

Zajęcia odbywają się na zasadzie comiesięcznych spotkań, prowadzone techniką grupy wsparcia, zakładają także udział specjalistów z różnych dziedzin.

W programie brało udział **10** osób.

➤ **TPPS 4**

Program rozszerzonej pracy socjalnej z rodziną realizowany jest we współpracy pracownika socjalnego Punktu oraz wychowawców ze Świątlicy Środowiskowej nr 3. Tą formą pomocy jest objętych **18** rodzin - **27** dzieci.

Programem są objęte rodziny, które mają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i socjalno-bytowej. Celem programu jest uwrażliwienie rodziców na potrzeby dzieci i podejmowanie przez nich odpowiednich działań, mających na celu przezwyciężenie powstałych trudności. Rolą pracownika jest głównie wsparcie, edukacja, doradztwo oraz

współpraca z kuratorami, pedagogami, policją na rzecz poprawy funkcjonowania dzieci i rodzin.

➤ TPPS 5

W 2009 kontynuowano realizację programu skierowanego dla rodzin, u których zdiagnozowano różnorodne problemy opiekuńczo-wychowawcze – „**Nasza Dzielnica**”.

Celem głównym programu było:

- *Uaktywnienie rodzin do podejmowania działań na rzecz poprawy własnej sytuacji.*

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości życia.
- Poprawa funkcjonowania rodzin na płaszczyźnie norm i wartości społecznych.
- Włączenia rodziców w proces dydaktyczno- wychowawczy dzieci.
- Zdobywanie przez rodziców wiedzy w zakresie rozpoznawania uzależnień dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
- Nabycie wiedzy w zakresie zapobiegania przemocy domowej.
- Nabycie umiejętności gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi.

Program był realizowany metodą warsztatowo – informacyjną i obejmował 15 spotkań raz w tygodniu do 2 godzin. Zakres tematyczny realizowanych zajęć obejmował trening umiejętności społecznych, profilaktykę uzależnień, problem przemocy domowej oraz proces edukacji. Zajęcia w poszczególnych grupach tematycznych realizowane były przez pracowników socjalnych oraz konsultantów, pedagogów, psychologów zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych.

Programem objęto 7 rodzin, w tym 5 rodzin pełnych i 2 rodziny niepełne. W rodzinach tych wychowuje się łącznie 17 dzieci w wieku szkolno – przedszkolnym.

Powyższy program będzie kontynuowany w 2010 roku. Planowane jest przeprowadzenie zajęć programu „Nasza Dzielnica” dla rodziców dzieci uczęszczających do świetlicy typu opiekuńczego przy Parafii św. Józefa Robotnika przy ul. Mikusińskiego 8.

Program „**Rozszerzona praca socjalna z rodziną – współpraca Terenowego Punktu Pomocy Społecznej 5 ze Świetlicą Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej** rozpoczął się w kwietniu 2009 r. i obejmował swoim oddziaływaniem 41 dzieci z 28 rodzin.

Celami głównymi programu są:

- wzmocnienie poczucia odpowiedzialności rodziców za własną sytuację życiową, los dzieci; wzmocnienie poczucia sprawstwa,
- właściwe pełnienie ról rodzicielskich i innych ról społecznych,
- prawidłowe zaspokajanie potrzeb dzieci.

Współpraca ze świetlicą polega między innymi na wspólnym sporządzaniu oceny sytuacji rodziny, wspólnych wizytach w środowisku rodzinnym, motywowanie rodzin do rozwiązywania problemów, z jakimi się borykają.

Ważnym elementem w realizacji programu były regularne spotkania pracownika socjalnego i wychowawców świetlicy, które miały na celu bieżącą wymianę informacji o funkcjonowaniu dzieci i ich rodzin, co umożliwiało szybkie diagnozowanie problemów i podejmowanie natychmiastowych działań.

Oceniając efekty rozszerzonej pracy socjalnej z rodzinami stwierdzić można, że prowadzony program zaczyna przynosić częściowe efekty, jednak krótki okres jego trwania powoduje, że efekty te nie są dostrzegane jeszcze w większości rodzin objętych programem.

Wyraźniejsze rezultaty spodziewane są przy dokonywaniu kolejnej ewaluacji w czerwcu 2010 r.

➤ TPPS 6

Program „**Jak dobrze być aktywnym**” skierowany był do wybranych rodzin z dzielnic Zawodzie, Bogucice i Dąbrówka Mała.

Przyjęto założenie dotyczące naboru uczestników programu:

1. Dorośli członkowie rodziny gotowi pracować nad rozwiązaniem problemów i gotowi do przyjęcia wsparcia w tym zakresie.
2. Dorośli członkowie rodzin, którzy nie wykazują aktywności zmierzającej do poprawy sytuacji rodziny, a w ocenie pracownika socjalnego posiadają potencjał, który może przyczynić się do zmiany postaw.

Z uwagi na wagę problemów wewnątrz rodziny i przewidywane trudności z dzieleniem się nimi, założono stworzenie grupy 8 – 12 osobowej.

Celem programu było usprawnienie funkcjonowania i uaktywnienie rodziny do zmiany swojej sytuacji poprzez m.in.

- Nabycie wiedzy dotyczącej problemu przemocy i uzależnienia przy współudziale specjalistów w tym zakresie.
- Nabycie umiejętności właściwego gospodarowania środkami finansowymi rodziny.
- Poprawa jakości życia.
- Poprawa funkcjonowania rodzin na płaszczyźnie norm i wartości społecznych.
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i rozeznanie sieci wsparcia.

Program był realizowany od września do grudnia 2009 roku. Założono, że uczestnicy programu powinni być gotowi do pracy nad rozwiązaniem problemów, bądź winni posiadać potencjał mogący przyczynić się do zmiany postaw.

W wyniku przeprowadzonego procesu rekrutacji, do programu zakwalifikowano **10** uczestniczek, z czego udział rozpoczęło **8**, a zakończyło **5**. Udział w zajęciach w trakcie ich trwania przerwały **3** osoby. Udział w zajęciach został przerwany z uwagi na zły stan zdrowia. Pracownicy Punktu planują od września 2010 roku rozpocząć kolejną edycję programu z nową grupą uczestników.

Efekty programu są trudne do zmierzenia. Jednym z wymiernych efektów jest wysoki poziom zadowolenia uczestników, oceniony na podstawie ankiet.

Dodatkowo program jest jednym z elementów inicjujących zmiany, uwrażliwiających uczestników na pojawiające się problemy, wskazującym gdzie można szukać wsparcia i pomocy.

➤ TPPS 7

Program lokalny „Bezpieczna dzielnica” kierowany jest do osób zależnych (osób starszych i dzieci), gdzie istnieje przypuszczenie nadużycia ze strony opiekunów / rodziców. Kierowany jest zarówno do osób korzystających z pomocy tutejszego Ośrodka, jak i osób, o których informacje uzyskane zostają ze środowiska lokalnego (sąsiedzi, szkoła, przedszkole, policja, szpital itp.).

Program realizowany jest głównie poprzez wspólne wejścia w środowisko pracowników socjalnych wraz z funkcjonariuszami Komisarzatu Policji III w Katowicach oraz wspólne spotkania w celu omawiania sytuacji ofiar przemocy i podejmowania wspólnych działań na rzecz ofiar przemocy. Celem programu jest poprawa bezpieczeństwa osób zależnych poprzez: nabycie wiedzy w zakresie zapobiegania zaniedbaniom opiekuńczo-wychowawczym i opiekuńczym, nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą, wyuczenie prawidłowego pełnienia ról społecznych, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych nadużyciem.

W programie roku 2009 brało udział **19** rodzin w tym **10** dzieci.

Program rozszerzonej pracy socjalnej „Słonko” – Współpraca Terenowego Punktu Pomocy Społecznej nr 7 ze Świetlicą Środowiskową nr 1.

Program rozszerzonej pracy socjalnej „Promyk” – Współpraca Terenowego Punktu Pomocy Społecznej nr 7 ze Świetlicą Środowiskową nr 4.

Programy adresowane są do rodzin objętych pomocą Terenowego Punktu Pomocy Społecznej nr 7, których dzieci uczęszczają do Świetlicy Środowiskowej nr 1 oraz nr 4. Rodziny objęte działaniami programu borykają się z takimi problemami jak: niewydolność opiekuńczo – wychowawcza, niezaradność życiowa, samotne wychowywanie dzieci, bezrobocie jednego lub obu rodziców, choroba i niepełnosprawność, trudna sytuacja finansowa

i mieszkaniowa, problem alkoholowy lub podejrzenie jego występowania, problemy wychowawcze z dziećmi, zagrożenie demoralizacją.

Programy realizowane są poprzez systematyczne spotkania pracownika socjalnego z wychowawcami świetlicy środowiskowej w celu omawiania aktualnej sytuacji rodziny, sporządzaniu co najmniej raz na pół roku wspólnej diagnozy sytuacji rodzinnej, wspólne sporządzanie kontraktu, wspólne wizyty w domach rodzinnych, wspólne interwencje w sytuacjach kryzysowych, motywowanie rodzin do uczestnictwa w formach pracy socjalnej proponowanych przez tutejszy Ośrodek, współpracę z sądami i kuratorami, a także współpraca z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (m.in. szkoły, policja).

Celem programów jest poprawa funkcjonowania rodziny, szczególnie w sferze opiekuńczo-wychowawczej poprzez wzmocnienie poczucia odpowiedzialności rodziców za własną sytuację życiową, los dzieci; wzmocnienie poczucia sprawstwa, właściwe pełnienie ról rodzicielskich oraz innych ról społecznych, prawidłowe zaspokajanie potrzeb dzieci.

W programie rozszerzonej pracy socjalnej „Słonko” brało udział 7 rodzin w tym 11 dzieci.

W programie rozszerzonej pracy socjalnej „Promyk” brało udział 18 rodzin w tym 23 dzieci.

➤ TPPS 8

Grupa Wsparcia dla Niezawodowych Rodzin Zastępczych - podstawowym celem grupy jest wymiana doświadczeń, dostarczanie wzajemnego wsparcia oraz edukacja. Uczestnicy zajęć wymieniają się swoimi doświadczeniami, problemami, udzielają sobie wzajemnego wsparcia i pomocy. Na spotkania zapraszani są psycholodzy, pedagodzy, kuratorzy i policjanci. Spotkania odbywają się raz w miesiącu w godzinach popołudniowych. W zajęciach wzięło udział 10 osób.

Grupa Wsparcia dla Osób, które zakończyły program Rodzina – grupa powstała na życzenie samych uczestników. Na spotkaniach kontynuowane są tematy, które realizowano zgodnie z założeniami programu „Rodzina”. Zajęcia odbywają się raz w miesiącu. W zajęciach wzięło udział 5 osób.

„Razem” – Grupa Wsparcia dla Osób Starszych – program skierowany jest do osób powyżej 60 roku życia, które doświadczają pewnych ograniczeń w funkcjonowaniu społecznym związanych z wiekiem. Celem programu jest wsparcie oraz wzrost aktywności osób starszych. Na spotkania grupy zapraszani są psycholodzy, policjanci, lekarzy. Spotkania odbywają się raz w miesiącu. W zajęciach wzięło udział 6 osób.

➤ TPPS 9

W rejonie Terenowego Punktu Pomocy Społecznej nr 9 realizowany jest w dalszym ciągu **„Program rozszerzonej pracy socjalnej z rodzinami wychowanków świetlicy”**.

Podstawowym celem programu jest poprawa funkcjonowania rodzin dzieci korzystających z pomocy Świetlicy Św. Anny w zakresie właściwego realizowania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców.

Liczba rodzin objętych powyższym wsparciem to 26, w tym 30 dzieci.

Program prowadzony jest przez pracownika socjalnego przy współpracy kierownika Świetlicy oraz zatrudnionych tam wychowawców. W pracy z rodzinami korzysta się również ze wsparcia kuratorów, pedagogów, dzielnicowych oraz specjalistów z ośrodków wsparcia np. OIK, CPU.

Przewidywane efekty programu to:

- przejmowanie odpowiedzialności przez rodziców za funkcjonowanie dziecka,
- wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,
- wykorzystanie oferty pomocowej instytucji wspierających rodzinę w sferze socjalnej i opiekuńczo-wychowawczej oraz pozostawienie dzieci w środowisku naturalnym przy wsparciu instytucji jaką jest Świetlica.

W rejonie TPPS 9 od II/09 realizowany jest także drugi **„Program rozszerzonej pracy socjalnej z rodzinami wychowanków świetlicy środowiskowej”** w świetlicy środowiskowej typu specjalistycznego im Św. Agaty w Katowicach ul. Solskiego 2, który dotyczy dzielnicy Murcki. Celem głównym programu jest: poprawa funkcjonowania rodzin poprzez zwiększenie umiejętności społecznych rodziców/ opiekunów oraz kompetencji w zakresie sprawowania opieki i wychowania dzieci.

Liczba rodzin objętych w 2009 r. wsparciem to **27** rodzin w tym dzieci **41**. Na koniec grudnia 2009 r. wsparciem objętych było **19** rodzin, w których **29** dzieci uczęszczało regularnie do placówki.

Program prowadzony jest przez pracownika socjalnego przy współpracy koordynatora świetlicy, dwóch zatrudnionych tam wychowawców oraz pomocy Zastępcy Dyrektora „Caritas”. Kadra pozostaje w stałym kontakcie z kuratorami, pedagogami, dzielnicowymi oraz specjalistami MOPS - głównie psychologami.

Przewidywane efekty programu:

- przejęcie odpowiedzialności przez rodziców za funkcjonowanie społeczne swoich dzieci,
- wzrost kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców/ opiekunów prawnych,
- nabycie umiejętności wykorzystania ofert pomocowych instytucji wspierających rodziny w sferze socjalnej i opiekuńczo – wychowawczej,
- utrzymanie dzieci w rodzinach naturalnych przy zoptymalizowanych warunkach socjalno – bytowych oraz wsparciu instytucji jaką jest świetlica.

➤ TPPS 10

Realizowany jest program – „**Szopienice można żyć lepiej i bezpieczniej**”. Jego celem jest poprawa bezpieczeństwa osób, których życie i zdrowie może być zagrożone. Realizacja programu opiera się na partnerskiej współpracy z lokalnymi instytucjami. Wypracowywane są zasady współpracy z Policją, szkołami i poszczególnymi instytucjami działającymi na terenie tut. Punktu. Pracownicy socjalni uwrażliwiają także środowisko lokalne na sytuację osób zależnych.

Programem objętych było w roku 2009 **112** rodzin, w tym **36** dzieci.

„Program rozszerzonej pracy socjalnej z rodzinami wychowanków świetlicy i Środowiskowego Klubu Młodzieżowego” – pomocą objętych było **36** rodzin (świetlica 25 rodzin, SKM 17 rodzin, przy czym dzieci z 6 rodzin uczęszczały równocześnie do świetlicy i SKM). Z programu skorzystało **38** dzieci uczęszczających do Świetlicy Środowiskowej oraz **23** dzieci uczęszczających do Środowiskowego Klubu Młodzieżowego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w związku z pozyskiwaniem środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w 2009 roku kontynuował realizację projektu systemowego „Damy Radę” i następujących projektów konkursowych takich jak „Ja wam jeszcze pokażę”, „Klucz do kariery”, „Nowe Perspektywy”.

Pracownicy socjalni Terenowych Punktów, w ramach powyższego zadania podejmowali następujące działania:

- promowali programy,
- przeprowadzali rekrutację beneficjentów,
- gromadzili dokumentację wymaganą do udziału w projektach,
- monitorowali udział beneficjenta w projekcie,
- wspierali beneficjenta w zaplanowanej ścieżce rozwoju.

Ilość realizowanych kontraktów jest również wymiernym wskaźnikiem obrazującym zaangażowanie pracowników socjalnych. Kontrakty w ramach projektów unijnych rozkładają się w poszczególnych jednostkach w następujący sposób:

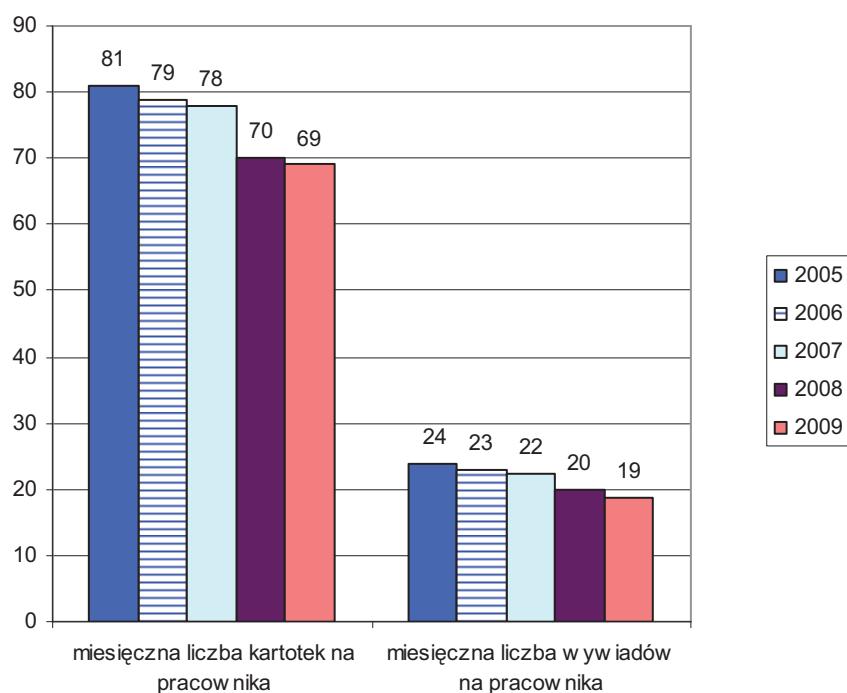
2009 rok	Ilość kontraktów w programie DAMY RADĘ	Ilość kontraktów w programie JA WAM JESZCZE POKAŻĘ	Ilość kontraktów w programie KLUCZ DO KARIERY	Ilość kontraktów w programie NOWE PERSPEKTYWY
TPPS 1	30	2	4	2
TPPS 2	35	2	3	2
TPPS 3	31	1	0	5
TPPS 4	26	3	2	3
TPPS 5	24	3	2	8
TPPS 6	31	3	2	3
TPPS 7	31	4	5	3
TPPS 8	27	7	2	2
TPPS 9	30	4	0	0
TPPS 10	31	1	0	1
ZPDR	0	0	0	1
RAZEM	296	30	20	30

Zmniejszona ilość kontraktów jest wynikiem przyznania mniejszych środków na realizację projektu systemowego „Damy radę” tj. z kwoty **3 481 443,00 zł** na kwotę **2 717 300,00 zł**.

Szczegółowe informacje zawarte są w rozdziale X poświęconym m.in. projektom konkursowym i projektowi systemowemu.

Ponadto elementami obrazującymi pracę pracowników socjalnych jest:

- liczba kartotek przypadających na pracownika socjalnego,
- liczba przeprowadzonych wywiadów,
- liczba zawieranych porozumień/kontraktów socjalnych,
- liczba prowadzonych grup w ramach programów.

(w przypadku kartotek – dane na podstawie grudnia 2005, 2006, 2007, 2008, 2009
w pozostałych przypadkach na podstawie danych całorocznych)

2.3 Pomoc materialna

2.3.1 Charakterystyka przyznawanych świadczeń

POMOC MATERIALNA NA UTRZYMANIE RODZINY

ZADANIA WŁASNE

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba osób	Liczba świadczeń	Średnia świadczeń (w zł.)
Zasiłek okresowy	5 267 141,75	3 177	20 289	259,61

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba osób	Liczba świadczeń	Średnia świadczeń (w zł.)
Zasiłek stały*	1 570 612,39	1 211	5 008	313,62
Składka na ubezpieczenie zdrowotne*	162 508,00	967	5 947	27,33
RAZEM:	1 733 120,39			

Zasiłek celowy W tym:	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba osób	Liczba świadczeń	Średnia świadczeń (w zł.)
Żywność i środki czystości	81 165,50	262	538	150,87
Leki i świadczenia zdrowotne	938 772,46	1 249	8 018	117,08
Wydatki mieszkaniowe	839 912,68	1 092	9 802	85,69
Opał	2 041 968,53	3 614	4 372	467,06
Dofinansowanie do kosztów pobytu w szpitalu	6 323,21	4	5	1 264,64
Inne	1 231 009,11	2 434	7 176	171,55
Zdarzenie losowe (zasiłek przyznawany osobie lub rodzinie które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego)	14 590,18	32	71	205,50
RAZEM:	5 153 741,67			

ZADANIA ZLECONE

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba osób	Liczba świadczeń	Średnia świadczeń (w zł.)
Zasiłek stały*	2 041 804,85	1 104	6 510	313,64
Składka na ubezpieczenie zdrowotne*	163 658,17	885	4 341	37,70
RAZEM:	2 205 463,02			

* Od dnia 1 sierpnia 2009 r. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych – stosownie do postanowień art.17 ust.1 pkt 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.) oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia - stosownie do postanowień art.17 ust.1 pkt 20 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.) - jest zadaniem własnym gmin o charakterze obowiązkowym (do dnia 31 lipca 2009 r. było to zadanie z zakresu administracji rządowej). Przepis ten został zmieniony ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. Nr 92, poz. 753 z późn. zm.).

Świadczenia dla rodzin górników

W 2009 r. wypłacono pomoc pieniężną dla 8 rodzin i osób poszkodowanych w wyniku katastrofy górniczej w łącznej kwocie **254 000 zł.**

2.3.2 Świadczenia dla osób mogących marnotrawić przyznaną pomoc

Pomoc w formie niepieniężnej

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba osób	Liczba świadczeń	Średnia świadczeń (w zł.)
Leki	261 393,39	597	3 965	65,93
Opał	783 803,25	1 499	1 499	522,88
Bony	883 445,00	691	5 004	176,55
RAZEM:	1 928 641,64			

W celu zapobieżenia marnotrawieniu przyznanych świadczeń lub wykorzystywaniu ich niezgodnie z przeznaczeniem Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznaje świadczenia do realizacji w formie niepieniężnej. Przyznanie świadczenia w formie niepieniężnej gwarantuje, że świadczenie zostanie wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i zaspokoi podstawowe potrzeby klienta. Świadczenia te przyznawane były w formie:

- zasiłków stałych, okresowych i celowych w formie bonów żywnościowych, które mogą być realizowane wyłącznie w celu zakupu żywności.
- pomocy warunkowej:
 - na leki – wypłata zasiłku następowała z zaliczki w TPPS, a zakup leków dokonywany był bezpośrednio przez pracownika socjalnego,
 - na bieżące wydatki mieszkaniowe – zwrot klientowi po okazaniu dowodu wpłaty określonych sum na bieżące opłaty mieszkaniowe, zgodnie z zawartym porozumieniem. Istotnym elementem przyznawania pomocy warunkowej jest trening umiejętności gospodarowania środkami finansowymi oraz wyrobienie nawyku regularnego opłacania wydatków mieszkaniowych,
- bezgotówkowej realizacji recept w aptekach. Na podstawie zawartych umów z aptekami na terenie miasta klienci mogli zrealizować przepisane na receptie leki na podstawie decyzji administracyjnych. Należność za zrealizowane recepty była przelewana na konto apteki po przedstawieniu rozliczenia za dany okres zgodnie z umową,
- posiłków wydawanych codziennie dla około **630** osób przez Jadłodajnie prowadzone przez organizacje pozarządowe na podstawie umów na dotacje zawieranych przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice:

JADŁODAJNIE	Liczba posiłków
Jadłodajnia Rzymsko - Katolickiej Parafii Św. Anny przy Pl. Wyzwolenia 21	150
Jadłodajnia Rzymsko - Katolickiej Parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny	160
Jadłodajnia Górnośląskiego Towarzystwa Charytatywnego	180
Jadłodajnia Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety	140
RAZEM:	630

Ponadto osoby potrzebujące mogą skorzystać z Punktu wydawania odzieży prowadzonego również na podstawie umowy o dotację przez Parafię Ewangelicko-Augsburską.

2.4 Praca socjalna dla różnych grup podopiecznych

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej nadal pracują w ramach czterech specjalizacji:

- **osób starszych i niepełnosprawnych** – działania w ramach tej specjalizacji polegają na stworzeniu sieci wsparcia, która ma zapewnić udział w życiu społecznym pomimo niepełnosprawności, wieku bądź długotrwałej choroby, uniemożliwiającej samodzielne

funkcjonowanie. Najważniejszym elementem pracy z powyższą grupą klientów jest jak najpełniejsze rozeznanie potrzeb, wrażliwość i czujność na pojawiające się nowe sygnały ze środowiska oraz natychmiastowe podejmowanie działań. W szczególnie trudnych okresach dla osób starszych, takich jak zima i lato pracownicy socjalni dodatkowo monitorują środowiska i dostosowują pomoc do warunków atmosferycznych. Pracownik socjalny pozostaje w centrum działania wszystkich instytucji powołanych do pracy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, zarówno współpracując, jak i koordynując działania powyższych jednostek.

- **osób bezrobotnych** – w stosunku do tej grupy klientów, praca pracowników socjalnych polega na podejmowaniu działań aktywizujących zawodowo i społecznie w celu zwiększenia szans klienta na podjęcie zatrudnienia. W 2009 roku działania pracownika socjalnego ukierunkowane były głównie na szeroko rozumianą indywidualną pracę socjalną z osobą bezrobotną. Zaprzestano realizacji grupowych form pracy socjalnej w ramach programów dotychczas realizowanych w Ośrodku. Ponadto kontynuowano pogłębioną pracę socjalną z osobami bezrobotnymi, zagrożonymi wykluczeniem społecznym, poprzez realizację kontraktów socjalnych w ramach projektów unijnych.

W celu realizacji zadań Ośrodka rozszerzona jest współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Katowicach w zakresie aktywizacji zawodowej klientów Ośrodka.

- **rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi** – założeniem pracy w tej specjalizacji jest zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci. Dotychczas wypracowane standardy oraz zdobyte doświadczenie pozwalają na systemowe podejście do pracy z rodziną. Jej celem jest udzielenie pomocy i wsparcia w przewyżczeniu występujących w rodzinie problemów i niwelowaniu istniejących zaniedbań, jak również przeciwdziałanie powstawaniu czy pogłębianiu się demoralizacji i patologizacji. W ramach prowadzonej pracy socjalnej, Terenowe Punkty Pomocy Społecznej podejmują szereg działań o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym oraz wspierającym, zmierzających do funkcjonowania rodziny zgodnie z przyjętymi normami społecznymi. Cel ten realizowany jest zarówno poprzez indywidualną pracę socjalną jak i formy grupowe. Pracownicy motywują rodziny do udziału w już istniejących w tut. Ośrodku programach tj. „ABC i co dalej”, „Szansa”, „Rodzina” czy programy świetlicowe. Są również inicjatorami i realizatorami programów lokalnych. Podczas wykonywania bieżących obowiązków, pracownik socjalny nawiązuje szeroko rozumianą współpracę z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny. W sytuacjach zagrożenia dobra i bezpieczeństwa dziecka podejmowane są działania interwencyjne przy współudziale Policji, Sądu i Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Jednym z ważnych elementów pracy jest organizowanie i współudział pracowników w imprezach okolicznościowych np.; Mikołaj oraz akcji skierowanych bezpośrednio do dzieci w formie przyznawanych paczek żywnościowych w związku ze Świętami Bożego Narodzenia, wyprawek szkolnych, koloni i półkolonii.

Niezwykle istotne w tej specjalizacji jest uwrażliwienie pracownika socjalnego na zapewnienie ciągłości świadczeń, takich jak ciepły posiłek dla dziecka.

- **rodzin zastępczych, naturalnych oraz usamodzielnianych wychowanków** – praca socjalna ukierunkowana jest głównie na utrzymaniu dziecka w rodzinie zastępczej, poprzez udzielanie wsparcia finansowego oraz psychologicznego. Raz do roku dokonywana jest obowiązkowo ocena funkcjonowania rodziny zastępczej, a w przypadku pojawiających się trudności ocena dokonywana jest co pół roku. Z młodymi osobami opuszczającymi placówki lub rodziny zastępcze prowadzona jest praca, której celem jest umożliwienie samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Pracownicy socjalni biorą czynny udział w realizowaniu programów nakierowanych na wsparcie rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków.

Podział na powyższe specjalizacje pozwala pracownikom na regularne udoskonalanie pracy. Biorąc pod uwagę złożoność problemów, pracownicy wykorzystują narzędzie jakim jest zespół interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi specjaliści z różnych dziedzin. Korzystają również z konsultacji indywidualnych i grupowych świadczonych przez specjalistów.

Ponadto w celu podniesienia efektywności świadczonych usług, pracownicy socjalni systematycznie poddają się superwizji pracy socjalnej.

W ramach pracy socjalnej wszyscy pracownicy socjalni świadczą szeroko rozumiane poradnictwo nie tylko dla osób korzystających z pomocy Ośrodka, ale również dla mieszkańców Katowic, w zależności od zgłaszanych potrzeb.

Należy wskazać, iż istnieje specyficzna grupa klientów mających problem z przyjmowaniem wsparcia, którego wymagają. Wzrastająca świadomość i odpowiedzialność społeczeństwa za los nieporadnego człowieka, pozwala pracownikom socjalnym dotrzeć do takich środowisk. Praca z tą grupą klientów wymaga od pracownika dużych umiejętności nawiązania odpowiedniej relacji, w celu zmotywowania osoby do otwarcia się na przyjęcie pomocy. Sytuacje te często wymagają szeroko zakrojonych działań w środowisku.

Dzięki wysokiemu poziomowi prowadzonej metodyki pracy socjalnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach, możliwe jest aktywne włączenie w rozwiązywanie swoich problemów dużej liczby osób i rodzin, co obrazuje przedstawiona tabela i wykres.

Typ problemu	liczba rodzin objętych pracą socjalną	w tym porozumieniem/kontraktem socjalnym
rozwiązywanie problemu bezrobocia	1 233	1 007
rozwiązywanie problemu alkoholowego	335	272
zapewnienie niezbędnych warunków mieszkaniowych	1 153	728
poprawa funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym	110	79
zapewnienie/uzyskanie niezbędnych środków materialnych	809	522
nabycie umiejętności gospodarowania środkami własnymi lub przyznaną pomocą	80	62
zapewnienie właściwego zaspokojenia niezbędnych potrzeb dzieci	1 152	266
poprawa funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie	137	43
poprawa stanu zdrowia	724	337
zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym	1 771	151
wykorzystanie uprawnień osób niepełnosprawnych	324	114
Inne	428	226
Razem	8 256	3 807

Poradnictwo metodyczne dla pracowników socjalnych Ośrodka świadczone przez Zespół Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin a od 09.09.2009 r. przez Zespół Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych oraz Sekcję Psychologiczno – Pedagogiczną (w części dotyczącej superwizji psychologicznych)

W lipcu 2008 r. uruchomione zostało Poradnictwo dla pracowników socjalnych, w szczególności nowo przyjętych, bądź z krótkim stażem pracy, w zakresie metodyki pracy socjalnej i standardów pracy z poszczególnymi grupami klientów, obowiązujących w Ośrodku a ustalonych Zarządzeniem Wewnętrznym Dyrektora MOPS. Poradnictwo to realizowane było

przez konsultanta Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin a od 09.09.2009r. przez konsultanta Zespołu Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych.

Liczba pracowników objętych poradnictwem metodycznym	15
Liczba spotkań	72
Liczba wizyt konsultanta z pracownikami socjalnymi w środowisku rodzin	47
Liczba godzin poświęconych na metodykę pracy socjalnej	254

Inną formą poradnictwa, którego celem jest wspieranie pracowników socjalnych, prowadzących pracę socjalną z rodzinami są superwizje psychologiczne realizowane przez psychologów Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin – od 09.09.2009 r. Sekcji Psychologiczno - Pedagogicznej.

Ilość superwizji psychologicznych	62
Liczba godzin superwizji psychologicznych	120

2.5 Porady prawne

W każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej zatrudniony jest konsultant ds. prawnych prowadzący poradnictwo prawne dla podopiecznych. Udziela również porad pracownikom socjalnym w indywidualnych sprawach, dotyczących świadczeń pomocy społecznej i pracy socjalnej. W 2009 roku udzielono porad w następującym zakresie:

Indywidualne konsultacje prawne w zakresie :	Liczba porad w 2009 r.
Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (rozwody i podział majątku, sprawy o ustalenie ojcostwa, zaprzeczenie ojcostwa, przemoc w rodzinie, ustalenie alimentów)	1 792
Zabezpieczenia społecznego (sprawy związane ze stosunkiem pracy, pozwy i odwołania do ZUS)	387
Ochrony praw lokatorów (dotyczące spraw mieszkaniowych,- eksmisji, uzyskania tytułu prawnego do lokalu, najmu i podnajmu)	953
Konsultacje w środowisku	95
Razem:	3 227

2.6 Realizacja Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej PEAD

W 2009 r. kontynuowano realizację unijnego programu pod nazwą PEAD, którego celem było nieodpłatne przekazywanie, za pośrednictwem organizacji charytatywnych pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności kraju.

W ramach programu PEAD, Banki Żywności otrzymały do rozdysponowania artykuły spożywcze w postaci: mleka UHT, sera żółtego, sera topionego, mąki, makaronu, cukru, płatków kukurydzianych, kaszy jęczmiennej, dżemu, syropu owocowego, musli, dań gotowych, mleka w proszku, herbatników, masła oraz kawy zbożowej rozpuszczalnej.

Realizatorami programu dla miasta Katowice były następujące organizacje pozarządowe:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej w Katowicach przy ul. Kozielskiej 4a,
- Chrześcijańska Organizacja Charytatywna „Tabita” w Katowicach przy ul. Gliwickiej 87.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współuczestniczył w realizacji w/w programu poprzez wydawanie kart żywnościowych, na podstawie imiennych list z organizacji pozarządowych dla osób korzystających ze świadczeń, posiadających niski dochód uniemożliwiający zaspokojenie najniezbędniejszych potrzeb we własnym zakresie.

Ogółem w roku 2009 wydano karty żywnościowe dla **812** rodzin.

2.7 Ocena realizacji celów oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* w zakresie pomocy środowiskowej.

W roku 2009 r. obserwuje się nieznaczną tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka. Jest to związane z podejmowaniem większej ilości działań na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej klientów, między innymi poprzez pozyskiwane fundusze z Europejskiego Funduszu Społecznego. Nadal jednak niepełnosprawność, bezrobocie i długotrwała choroba są najczęstszą przyczyną zgłaszania się po pomoc.

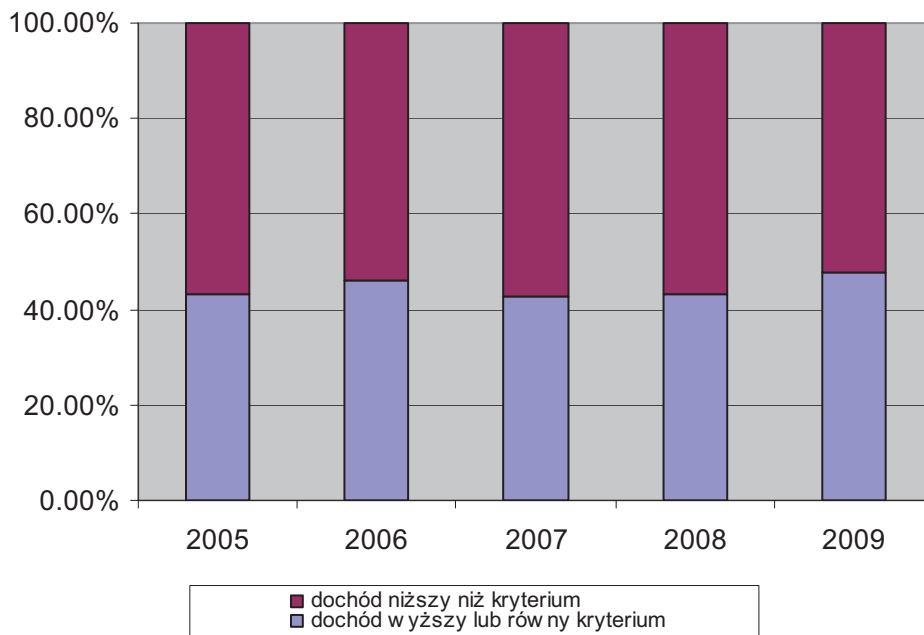
Rok	Liczba mieszkańców Katowic (dane z GUS) stan na koniec roku	Liczba środowisk objętych pomocą Ośrodka*	Liczba osób w tych środowiskach	% mieszkańców Katowic objętych pomocą
2005	319 904	13 167	35 551	11,11
2006	315 996	13 099	35 158	11,12
2007	313 461	11 892	31 621	10,09
2008	311 179	10 373	25 933	8,33
2009	299 854**	10 233	25 583	8,53

*rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej oraz rodziny zastępcze

**liczba mieszkańców Katowic zameldowanych na pobyt stały – stan na dzień 31.12.2009r.

Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej w 2009 roku nieznacznie zmalała w stosunku do roku poprzedniego. Jest to związane z nowymi rozwiązaniami stosowanymi przez pracowników socjalnych w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Rozwiązania te mobilizują podopiecznych do większej aktywności i wychodzenia z systemu pomocy społecznej.

Struktura rodzin korzystających z pomocy środowiskowej

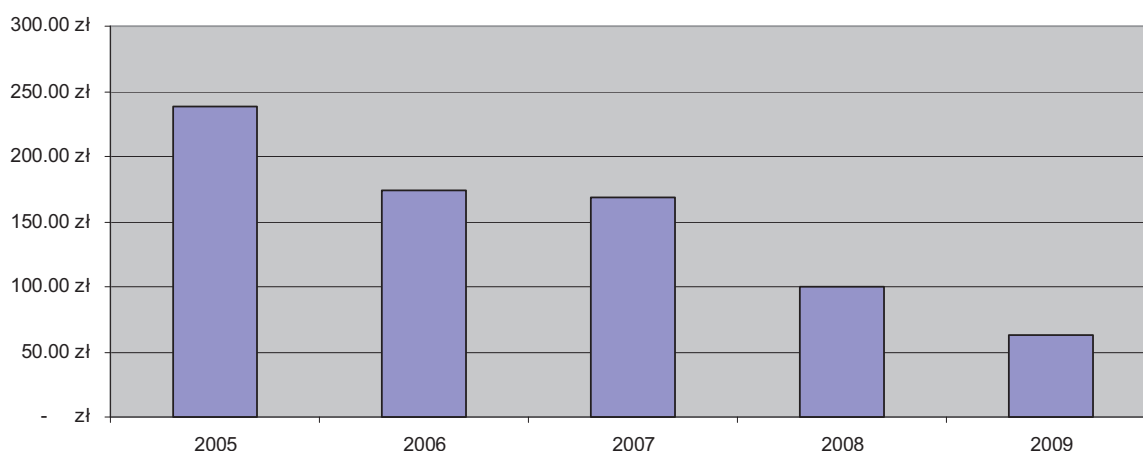
W 2009 r. stwierdzono nieznaczny spadek liczby rodzin, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w stosunku do liczby osób, których dochód przekracza w/w kryterium. Wynika to z faktu, że w systemie pomocy społecznej pozostają osoby z dysfunkcjami niepełnosprawności i długotrwałej

choroby, które wymagają zwiększonego wsparcia w formie pomocy na cele związane z leczeniem.

Efektywność pomocy środowiskowej:

Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Kwota wyrównująca dochód rodziny do kryterium	575,91 zł	520,71 zł	480,17 zł	402,17 zł	383,61 zł
Średnia miesięczna pomoc dla rodziny	337,05 zł	347,17 zł	311,18 zł	301,51 zł	320,20 zł
% zaspokojenia potrzeb	67,21%	66,67%	64,81%	74,97%	83,47%
Różnica	238,86 zł	173,54 zł	168,99	100,66	63,41

Kwota brakująca do wyrównania dochodu do kryterium dochodowego po przyznaniu pomocy materialnej MOPS

W 2009 r. utrzymywała się tendencja spadkowa kwoty niezbędnej do wyrównania różnicy między dochodem, a kryterium dochodowym osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wraz z przyznaną pomocą materialną. Zmniejszenie tej kwoty związane było ze wzrostem wysokości wypłacanych świadczeń rodzinnych, a także z utworzeniem Funduszu Alimentacyjnego. Spowodowało to wzrost wypłacanego świadczenia alimentacyjnego oraz podwyższenie kryterium dochodowego, uprawniającego do korzystania z tego rodzaju świadczenia.

III. WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ

Współpraca z podmiotami uprawnionymi stanowi jeden z elementów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 2 Współpraca ze społecznością lokalną). Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest wzmacnianie zdolności grup i społeczności lokalnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.

Cele szczegółowe to:

- zapewnienie podstawowych warunków życia,
- zaspakajanie tych potrzeb rodzin i osób, które nie mogą być zaspakajane samodzielnie,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom lub minimalizowanie wpływu tych czynników (problemów), które nie mogą być usunięte lub zmienione,
- usamodzielnienie poprzez wspomaganie w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności we współpracy z rodziną.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizuje „Programu współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi” koordynowany przez Wydział Polityki Społecznej. Podstawowym celem programu jest stworzenie koalicji na rzecz pracy w

środowisku i wokół społecznych problemów, inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich, promowanie i wdrażanie pracy wolontaryjnej i zespołowej, inicjowanie lokalnych prospołecznych akcji i wydarzeń.

3.1 Współpraca ze środowiskiem lokalnym w zakresie społecznej readaptacji osób bezrobotnych

Szczegółowy opis współpracy ze społecznością lokalną w zakresie readaptacji osób bezrobotnych znajduje się w podrozdziale 10.3

3.2 Dotowanie zadań pomocy społecznej realizowanych przez podmioty uprawnione.

W 2009 roku Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice prowadził dotowanie zadań z pomocy społecznej realizowanych przez podmioty uprawnione.

3.3 Zlecanie usług podmiotom niepublicznym na podstawie ustawy Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2006 r., nr 164, poz. 1163).

Zadania z zakresu pomocy społecznej zlecane są również podmiotom niepublicznym w formie zakupu usług na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych. Przy zakupie usług, usługa realizowana jest dla konkretnego podopiecznego, któremu świadczenie przyznano decyzją administracyjną.

Poniżej przedstawiamy zestawienie wszystkich zadań zleconych do prowadzenia podmiotom niepublicznym w podziale na podmiot prowadzący.

Lp.	Podmiot niepubliczny	Zadanie	Liczba miejsc	Wykonanie za 2009 r.
POMOC OSOBOM Z RODZIN DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ				
1	Śląskie Stowarzyszenie "Ad Vitam Dignam"	Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi	12	66 775,00
2	Stowarzyszenie im. M. Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobietom	Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi	10	79 205,00
Razem:			22	145 980,00
OPIEKA NAD DZIECKIEM				
1	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	Prowadzenie Świetlicy Terapeutycznej im. św. Jacka (Świetlica typu specjalistycznego)	40	232 505,00
2	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	Prowadzenie Świetlicy Terapeutycznej im. św. Brata Alberta (Świetlica typu specjalistycznego)	36	193 868,50
3	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej im. św. Agaty (do 30.04.2009 Świetlica typu opiekuńczego od 01.05.2009 Świetlica typu specjalistycznego)	30	168 278,50
4	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej im. św. Wojciecha (Świetlica typu opiekuńczego)	25	105 332,50
5	Rzysko – Katolicka Parafia Św. Anny	Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej (Świetlica typu opiekuńczego)	30	105 546,88
6	Katolicka Fundacja Dzieciom	Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej (Świetlica typu specjalistycznego)	50	289 512,50
7	Katolicka Fundacja Dzieciom	Prowadzenie Środowiskowego Klubu Młodzieżowego (Klub typu specjalistycznego)	25	144 320,00

8	Stowarzyszenie „Szansa dla każdego”	Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej zwanej Klubem „Szansa dla każdego” (Świetlica typu opiekuńczego)	25	115 865,50
9	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „GNIAZDO”	Prowadzenie Świetlicy Socjoterapeutycznej „GNIAZDO” (Świetlica typu specjalistycznego)	40	237 945,00
10	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „GNIAZDO”	Prowadzenie Młodzieżowego Klubu Wspierania Rozwoju Osobistego (Klub typu specjalistycznego)	15	96 232,50
11	Rzymsko-Katolicka Parafia św. J. Robotnika	Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej typu opiekuńczego dla dzieci przedszkolnych	15	65 167,50
12	Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „Opoka”	Przygotowywanie dożywiania dodatkowego dla dzieci DDPS Nr 5 i 7	41	65 585,78
13	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Rodzin „Horyzont” Katowice ul. Orkana 7a	Organizacja imprezy kulturalno-rozrywkowej dla wychowanków katowickich Świetlic i Klubów Środowiskowych z okazji Dnia Dziecka	460*	20 000,00
14	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Rodzin „Horyzont” Katowice ul. Orkana 7a	Organizacja imprezy mikołajkowo-świątecznej dla dzieci	388*	10 000,00
Razem:			372 + 848*	1 850 160,16
RAZEM POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ, OPIEKA NAD DZIECKIEM				1 996 140,16

Lp.	Podmiot niepubliczny	Zadanie	Liczba miejsc	Wykonanie w 2009 roku (w zł)
POMOC OSOBOM BEZDOMNYM			50	315 723,60
1	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	Prowadzenie Domu Noclegowego dla Bezdomnych	50	315 723,60
POMOC OSOBOM ZABURZONYM			68	863 782,83
1	Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychiczenie i Ich Rodzin „PRZYSTAŃ”	Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Tysiąclecia 41	34	409 296,58
2	Śląskie Stowarzyszenie "Ad Vitam Dignam"	Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy "Ad Vitam Dignam" wraz z Hostelem	34	454 486,25
POMOC OSOBOM STARSZYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM			346/212	2 848 182,86
1	Caritas Archidiecezji Katowickiej - Ośrodek Św. Brata Alberta	Prowadzenie Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów „Symeonówka” przy ul. Brata Alberta 4	50/20	347 668,76
2	Caritas Archidiecezji Katowickiej - Ośrodek Św. Jacka	Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Dębowej 23	25/20	228 594,92
3	Katowickie Stowarzyszenie na rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „OPOKA”	Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Głogowskiej 23	50/30	386 420,04
4	Katowickie Stowarzyszenie na rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „OPOKA”	Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Świdnickiej 35	45/30	393 833,11
5	Katowickie Stowarzyszenie na rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „OPOKA”	Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Tysiąclecia 45	37/21	261 382,01
6	Katowickie Stowarzyszenie na rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „OPOKA”	Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Obłąków 24	98/65	862 584,70
7	Katowickie Stowarzyszenie na rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „OPOKA”	Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Gliwickiej 74	41/26	367 699,32
ŚWIADCZENIE SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH DOSTOSOWANYCH DO SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OSÓB, WYNIKAJĄCYCH Z RODZAJU ICH SCHOROZENIA LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI			LICZBA GODZIN	
1	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Okręgowy	Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych	103 306	1 131 679,29
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej	Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych	37 979,5	426 299,63
RAZEM:			141 285,5	1 557 978,92

Ponadto, od maja 2004 r., na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych świadczone są usługi na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Podmiot	Nazwa projektu	Wykonanie w 2009 r. (w zł.)
USŁUGI NA RZECZ DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ		2 198 043,58
Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych AKCENT	Zapewnienie dziennego pobytu w Ośrodku dla młodzieży niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia	260 990,44
Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom Upośledzonym Umysłowo - Oddział Odrodzenie	Zapewnienie dziennego pobytu w Ośrodku dla dzieci niepełnosprawnych powyżej 7 roku życia	300 720,00
Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom Upośledzonym Umysłowo - Oddział Odrodzenie	Gimnastyka korekcyjna	40 891,16
Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom Upośledzonym Umysłowo - Oddział Odrodzenie	Opracowanie indywidualnych programów rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych	88 355,00
Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom Upośledzonym Umysłowo - Oddział Odrodzenie	Świadczenie poradnictwa psychologicznego oraz prowadzenie grup wsparcia dla rodzin dzieci korzystających z usług w specjalistycznym ośrodku rehabilitacyjnym Odrodzenie	6 582,00
Katowicka Fundacja Pomocy Dzieciom Kalekim (Niepełnosprawnym) Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno – Oświatowy dla Dzieci Niepełnosprawnych Centrum Rozwoju Dziecka	Zapewnienie dziennego pobytu w Ośrodku dla młodzieży niepełnosprawnej powyżej 7 roku życia	660 576,79
Katowicka Fundacja Pomocy Dzieciom Kalekim (Niepełnosprawnym) Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno – Oświatowy dla Dzieci Niepełnosprawnych Centrum Rozwoju Dziecka	Gimnastyka korekcyjna	39 934,23
Katowicka Fundacja Pomocy Dzieciom Kalekim (Niepełnosprawnym) Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno – Oświatowy dla Dzieci Niepełnosprawnych Centrum Rozwoju Dziecka	Świadczenie poradnictwa psychologicznego oraz prowadzenie grup wsparcia dla rodzin dzieci korzystających z usług w Ośrodku	11 595,12
Katowicka Fundacja Pomocy Dzieciom Kalekim (Niepełnosprawnym) Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno – Oświatowy dla Dzieci Niepełnosprawnych Centrum Rozwoju Dziecka	Opracowanie indywidualnych programów rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych	307 744,84
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach Giszowcu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy	Gimnastyka korekcyjna	29 700,00
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach Giszowcu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy	Hipoterapia	148 459,00
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach Giszowcu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy	Logorytmika	89 010,00
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach Giszowcu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy	Prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego i grupy wsparcia	34 860,00
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach Giszowcu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy	Rehabilitacja indywidualna w postaci stymulacji rozwoju psychoruchowego przy użyciu sprzętu MASTER	139 100,00
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach Giszowcu Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy	Opracowanie indywidualnych programów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z poważnymi uszkodzeniami narządu ruchu oraz/lub znacznymi zaburzeniami rozwoju i schorzeniami towarzyszącymi	39 525,00

3.4 Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych

3.4.1 Wolontariat

Wolontariat	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba wolontariuszy	514	371	307	218	221
Liczba godzin pracy wolontariuszy	24 615	15 313	17 773	9 586	7 062,50

W 2009 roku liczba osób pracujących w ramach wolontariatu uległa zwiększeniu w stosunku do roku 2008. Liczba godzin przepracowanych przez Wolontariuszy uległa zmniejszeniu, ponieważ Ośrodek intensywniej szkolił osoby zgłaszające się do pracy wolontaryjnej. Ponadto zmniejszona liczba godzin zezwalała Wolontariuszom na bardziej aktywne poszukiwanie pracy.

Zadanie	Liczba wolontariuszy	Liczba godzin pracy wolontariuszy
Wolontariat na rzecz dzieci i młodzieży		
Świetlice Środowiskowe (*)	12	893,50
Klub Wolontariusza „Szansa” w ramach PCAL Szopienice	134	2 231
Program „ABC i co dalej?”	28	847,50
RAZEM:	174	3 078,50
Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych		
Program „Słonecznik - Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych”	17	1 352,50
Wolontariat na rzecz osób bezdomnych		
Dom Noclegowy	1	84
Zespół Pomocy Dzieciom i Rodzinom (*)	7	82
RAZEM:	8	84
Wolontariat na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych		
Zespół Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych	3	450
Wolontariat na rzecz osób dotkniętych problemem przemocy		
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	11	416
Inne		
Prace administracyjno-biurowe	8	706
RAZEM:	221	7 062,50

W jednostkach oznaczonych (*) wolontariat jest odbywany na rzecz klientów MOPS, na mocy porozumień zawartych z innymi podmiotami (stowarzyszenia, fundacje).

Wolontariat daje możliwość pozyskania dodatkowych środków w postaci świadczenia usług na rzecz podopiecznych i Ośrodka. Szacunkowy koszt wolontariatu wynosi **95 389,08 zł.** (Jako podstawę kalkulacji przyjęto: dla wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży, osób dotkniętych problemem przemocy – średnią godzinową stawkę pracownika socjalnego zatrudnionego w terenie 15,28 zł.; dla wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, osób bezdomnych – średnią godzinową stawkę opiekuna 12,01 zł.; dla wolontariatu w postaci prac administracyjno-biurowych – średnią godzinową stawkę referenta 10,30 zł.).

3.4.2 Dochody własne i darowizny na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W ramach dochodów własnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2009 roku otrzymano:

- **dary rzeczowe**, m. in. artykuły spożywcze, sprzęt gospodarstwa domowego, bielizna pościelowa, środki czystości – **18 381,95 zł**
 - **środki pieniężne** na kwotę - **2 610,02 zł**
- Łączna kwota darowizn pieniężnych i rzeczowych wyniosła **20 992,15 zł**
- **odszkodowania za utracone mienie** na kwotę – **56 772,55 zł**

3.4.3 Darowizny na rzecz podopiecznych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach pośredniczy w przekazywaniu osobom potrzebującym mebli, artykułów gospodarstwa domowego oraz innych elementów wyposażenia mieszkania.

Osoby chętne przekazują używane, sprawne rzeczy do dyspozycji Ośrodka, który prowadzi listę osób potrzebujących oraz organizuje transport sprzętu.

W 2009r. przekazano na rzecz podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej następujące darowizny:

Realizacja darowizn na rzecz podopiecznych w 2009 roku	
Rodzaj darowizny	szt./kpl.
Meble	262
wyposażenie mieszkania	25
artykuły gospodarstwa domowego	33
RAZEM:	320

3.5 Ocena realizacji celów oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* z zakresu „Współpracy ze społecznością lokalną”.

Zakres współpracy:

	2006 r.	2007 r.	2008 r.*	2009
Poniesione wydatki na realizację współpracy z organizacjami pozarządowymi	8 638 019,10	10 218 892,81	11 078 878,95	9 779 851,95
Liczba organizacji	42	52	54	18
Liczba projektów	86	118	114	43
Średni koszt projektu	100 442,08	86 600,78	96 338,07	227 438,42
Średnia wysokość dotacji do jednego projektu	33 305,91	37 514,41	45 539,25	-
Średni udział własny organizacji w jednym projekcie	18 318,25	21 993,82	22 029,91	-

* wkład własny obliczony według złożonych ofert

Oceniając efektywność realizacji celów z zakresu współpracy z podmiotami niepublicznymi należy zaznaczyć, iż w 2009 roku nastąpił co prawda duży spadek liczby realizowanych projektów, a co za tym idzie, organizacji realizujących projekty oraz wysokości poniesionych przez MOPS wydatków na ten cel. Zaistniała sytuacja wynika z faktu, iż z dniem 1 stycznia 2009 roku Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice przyjął do realizacji wymienione poniżej zadania przekazane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Jednocześnie zakup usług zgodnie z trybem określonym w ustawie Prawo Zamówień Publicznych w dalszym ciągu realizowany jest przez MOPS Katowice. Podkreślić należy, że projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi są skierowane

do dużego grona odbiorców (usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, Dzielne Domy Pomocy Społecznej), stąd też średni koszt projektu jest wyższy.

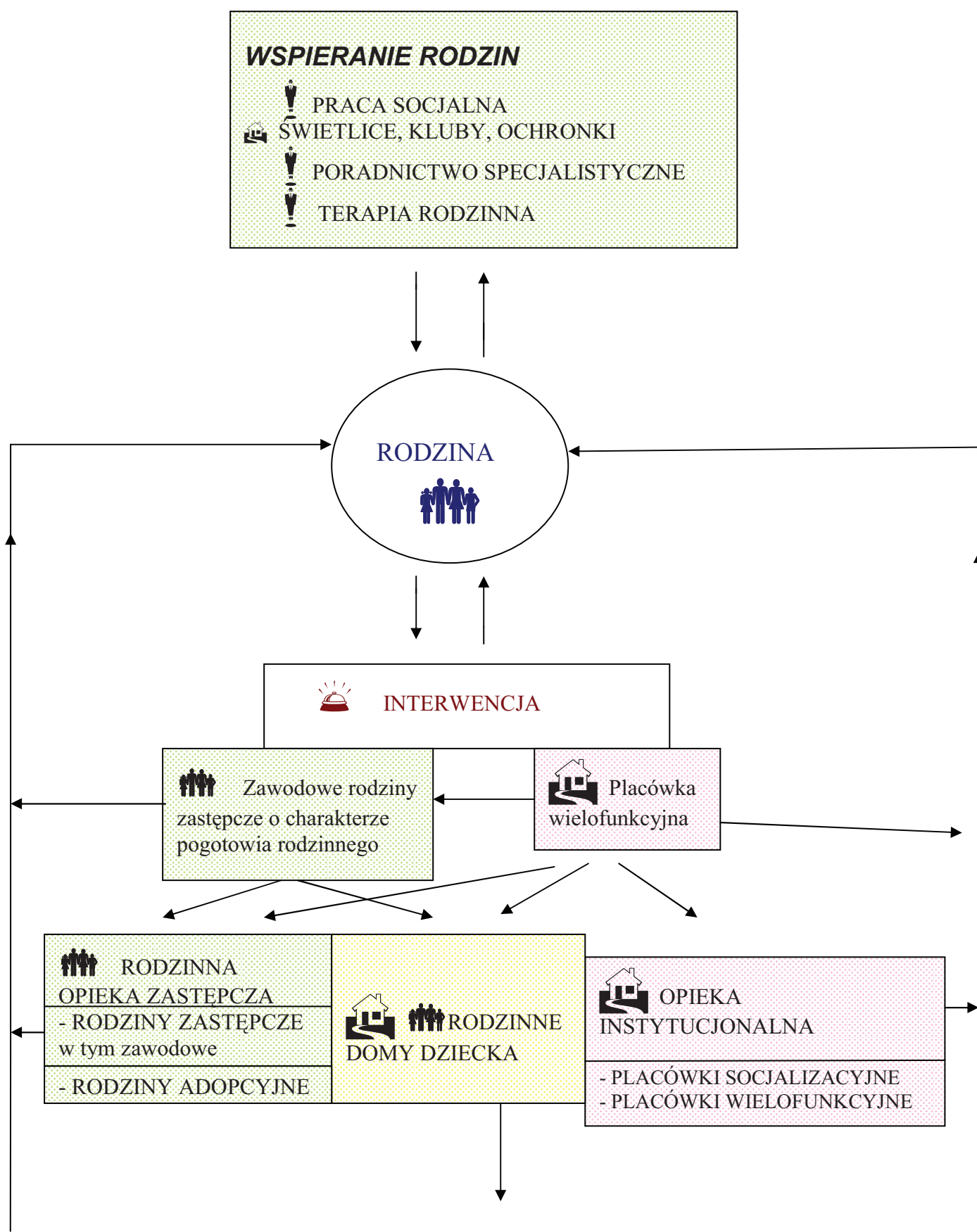
Zadania przekazane do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice to:

Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównania szans tych rodzin i osób:

- a) udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania,
- b) prowadzenie pracy socjalnej,
- c) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego,
- d) prowadzenie ośrodków adopcyjno - opiekuńczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych,
- e) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- f) prowadzenie świetlic i klubów środowiskowych dla dzieci,
- g) prowadzenie ośrodków wsparcia,
- h) prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- i) prowadzenie domów pomocy społecznej, mieszkań chronionych.

Warto jednak zaznaczyć, iż wartość środków finansowych przekazywanych organizacjom pozarządowym w formie zakupu usług nadal pozostaje na wysokim poziomie, co w wielu przypadkach zapewnia ich prawidłowe funkcjonowanie.

IV. SYSTEM OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

System opieki nad dzieckiem i rodziną stanowi jeden z elementów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 3). Celem strategicznym jest tworzenie systemu pomocy dziecku i rodzinie, pozwalającego na utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej lub zapewnienie opieki i wychowania poza rodziną naturalną z zachowaniem preferencji form prorodzinnych. Do celów szczegółowych systemu opieki nad dzieckiem i rodziną należą:

- **utrzymanie dziecka w rodzinie**
 - pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie lub wzmocnienie ich funkcji,
 - zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
 - pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
 - przeciwdziałanie rozszerzaniu się postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży,
- **zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców** z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej
 - zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo–wychowawczych poprzez umieszczenie w prorodzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub formach instytucjonalnych, odpowiednio do diagnozy dziecka, na czas kryzysu rodziny naturalnej,
 - reintegracja rodziny poprzez ponowne podjęcie funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka, po przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną oraz odtworzeniu i wzmocnieniu funkcji rodziny naturalnej.

Na system opieki dla tej kategorii klientów, na który w roku 2009 wydatkowano kwotę: **16 411 903,02 zł**, składa się:

4.1 Wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych

4.1.1 Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, prowadzona jest przez pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej, których działania w omawianym obszarze są nakierowane na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych dzieci. Ponadto prowadzona jest również praca z rodzinami zastępczymi, naturalnymi oraz usamodzielnianymi wychowankami. Działania pracowników socjalnych mają w tym przypadku na celu diagnozę sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, rozpoznanie nieprawidłowości w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej oraz wynikających z tego problemów opiekuńczo – wychowawczych. W odniesieniu do rodzin naturalnych, praca socjalna ma na celu przygotowanie rodziny do ponownego podjęcia opieki nad dzieckiem.

4.1.2 Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi i dla młodzieży oraz dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków realizowane było do 09.09.2009 roku przez Zespół Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin, a od 09.09.2009 roku przez Sekcję Psychologiczno – Pedagogiczną (SPP) zatrudniającą wysoko wykwalifikowaną kadrę merytoryczną: psychologów i pedagoga. Poradnictwo to świadczone było mieszkańcom Katowic, bez względu na ich sytuację dochodową. Poradnictwo specjalistyczne obejmowało diagnozowanie problemów rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

W ramach poradnictwa prowadzone były programy psychologiczne. Poradnictwo miało na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności rodziców za własną sytuację życiową, losy dzieci, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz zmianę stylu wychowania dzieci i

zwrócenie uwagi na ich indywidualne potrzeby i umiejętności w poszczególnych okresach rozwojowych, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodziców, a także w stosunku do młodzieży wzrost umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz wzrost motywacji do podjęcia pracy, naukę budowania celów życiowych poprzez spożytkowanie własnych zasobów.

Formy poradnictwa;

- porady indywidualne, rodzinne,
- programy dla rodzin i dzieci oraz młodzieży,
- zespoły interdyscyplinarne,

Liczba udzielonych specjalistycznych, indywidualnych porad psychologiczno – pedagogicznych dla rodzin i klientów	978
Łączny wymiar godzin udzielonych porad	1 380,37

Łączny koszt poradnictwa specjalistycznego świadczony przez pracowników w 2009r. wyniósł **166 413,17 zł.**

Program dla usamodzielnianych wychowanków

Adresatami programu byli pełnoletni usamodzielnieni wychowankowie z rodzin zastępczych i/lub opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze, którzy mieli problemy w relacjach społecznych, nie radzili sobie w samodzielnym funkcjonowaniu w dorosłym życiu oraz mieli problem z zaplanowaniem swojej drogi życiowej.

Celem programu było:

1. Wsparcie wychowanków w samodzielnym funkcjonowaniu jako osoby dorosłej, a w efekcie zbudowanie sieci wsparcia.
2. Wzrost kompetencji społecznych wychowanków.

Założono, że w trakcie realizacji programu nastąpi:

1. Poprawa funkcjonowania wychowanków w różnych sferach i grupach społecznych.
2. Podniesienie samooceny, zwiększenie samodzielności wychowanków.
3. Skonkretyzowanie przez uczestników celów życiowych na najbliższą przyszłość.
4. Zawiązanie grupy wsparcia spośród osób uczestniczących w programie.

W I półroczu 2009r. odbyło się spotkanie na terenie Domu Dziecka „Zakątek”, celem było stworzenie programu usamodzielnienia dla wychowanki. Pracownicy placówki zadeklarowali chęć kontynuacji spotkań z nową grupą wychowanków po okresie wakacyjnym.

W okresie 07/09 – 09/09 nawiązano kontakt z placówkami z terenu Katowic, umówiono terminy spotkań z wychowankami od października 2009r. W ostatnim kwartale kontynuowano spotkania z wychowankami i pracownikami Domu Dziecka „Zakątek” oraz spotkano się z pracownikami Domu Dziecka „Tęcza” – te placówki wyraziły chęć ścisłej współpracy z pracownikami Ośrodka w ramach programu. Łącznie w ostatnim kwartale odbyły się 3 spotkania na terenie placówek. Z ramienia Ośrodka w spotkaniach z wychowankami i pracownikami placówek uczestniczyło dwóch psychologów Sekcji Psychologiczno – Pedagogicznej oraz pracownik socjalny Terenowego Punktu Pomocy Społecznej – 2. Celem tych spotkań było przybliżenie wychowankom procedury usamodzielnienia, wsparcie ich w pokonywaniu własnych lęków związanych z wchodzeniem w samodzielne życie oraz wsparcie ich w próbie konkretyzowania planów na najbliższą przyszłość.

Praca socjalna i pomoc psychologiczna dla mieszkańców mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków

Od lipca 2008r. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin – obecnie Sekcja Psychologiczno – Pedagogiczna, przejął prowadzenie spraw związanych z mieszkaniem chronionym dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.

W ramach pracy socjalnej konsultant Zespołu odpowiedzialny był za prowadzenie zespołów interdyscyplinarnych, które odbywały się w celu podjęcia decyzji o przyznaniu/bądź odmowie przyznania pobytu w mieszkaniu chronionym, za przyjmowanie wychowanków do mieszkania oraz za sprawy związane z opuszczaniem przez nich mieszkania. W okresie sprawozdawczym odbyło się 20 spotkań w wymiarze łącznym 23,5 godz.

Konsultant i 2 psychologów Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin prowadzili spotkania społeczności mieszkania chronionego, które miały na celu poprawę relacji pomiędzy mieszkańcami, nabycie umiejętności współdecydowania i współodpowiedzialności.

Na spotkaniach poruszane były również tematy proponowane przez wychowanków, za zgodą wszystkich uczestniczących w spotkaniu. Oprócz społeczności odbywały się również wizyty pracowników ZPS w mieszkaniu chronionym mające na celu monitorowanie sytuacji poszczególnych wychowanków jak również wszystkich mieszkańców.

Liczba wizyt w mieszkaniu chronionym	28
Liczba godzin spotkań	34,5
Liczba mieszkańców mieszkania chronionego	9

Jednym z celów pomocy niesionej osobom usamodzielnianym jest zapewnienie zamieszkania w odpowiednich warunkach. Osoby, które nie mają możliwości powrotu do rodziców, bądź krewnych i jednocześnie nie mogą u rodziny zastępczej lub w placówce oczekiwać na własne mieszkanie, do sierpnia br. mogły się ubiegać o przyznanie pobytu w mieszkaniu chronionym przy ul. Jagiellońskiej 36/4.

Liczba osób, którym w okresie od stycznia do września 2009 roku udzielono pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym: **12**

Łączne wydatki związane z utrzymaniem mieszkania chronionego do 30 września 2009 roku wyniosły **17 371,60 zł.**

W dniu 9 września br. zakończono działalność mieszkania chronionego, zaś wychowankowie uzyskali możliwość okresowego zamieszkania w Hotelu Pomocy Społecznej ul. Orkana 7a (kobiety) lub w Domu Noclegowym, ul. Krakowska 138 (mężczyźni).

Program „Rodziny zastępcze”

Adresatami programu były rodziny zastępcze spokrewnione i niespokrewnione, w których występowały problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz problemy w relacji wychowankowie – opiekunowie. Rodzice zastępczy mieli potrzebę uzyskiwania wsparcia psychologicznego i edukacji psychologicznej związanej ze specyfiką wychowywania dzieci w rodzinie zastępczej. W funkcjonowaniu tych dzieci zauważane były głównie problemy emocjonalne (nadmierne zamykanie się w sobie, nieśmiałość, zachowania agresywne), a także problemy z zachowaniem na terenie szkoły i/lub w rodzinie.

Celem programu było:

1. Pogłębienie diagnozy sytuacji rodziny.
2. Wsparcie rodziców zastępczych w radzeniu sobie z problemami z dzieckiem, a w efekcie zbudowanie sieci wsparcia.
3. Wzrost kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych.

Założono, że w toku realizacji programu nastąpi:

1. Poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie zadań opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zawiązanie grupy wsparcia spośród rodzin uczestniczących w programie.

W trakcie realizacji programu, odbywały się zajęcia grupowe edukacyjne i wspierające oraz na wniosek rodziny – spotkania indywidualne.

Zajęcia grupowe realizowane były raz w tygodniu, w wymiarze 3 godzin i obejmowały następujące tematy:

- Potrzeby dziecka w rodzinie zastępczej i ich realizacja.

- Relacje w rodzinie a funkcjonowanie dziecka.
- Tożsamość dziecka w kontekście pozostawania poza rodziną naturalną.
- Rola i znaczenie rodziny naturalnej w procesie wychowywania dziecka.
- Zachowania charakterystyczne dla wieku dziecka, trudne do zaakceptowania przez rodziców.
- Zaburzenia zachowania.
- Sposoby radzenia sobie z dziećmi w trudnych sytuacjach.
- Budowanie sieci wsparcia w kontekście rozwiązywania problemów dziecka.

W pierwszym kwartale we współpracy z kierownikami TPPS 9 i 8 oraz Centrum Pomocy Uzależnionym opracowywano koncepcję pracy socjalnej i poradnictwa dla rodzin naturalnych, dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W II kwartale 2009r. odbywały się spotkania indywidualne z dwoma rodzinami zastępczymi; w czerwcu bieżącego roku odbyło się dwugodzinne spotkanie z rodzinami zastępczymi z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. W spotkaniu uczestniczyło 6 rodzin zastępczych (zaproszonych zostało 21 rodzin, 3 wcześniej zgłosiły swoją nieobecność), pracownik socjalny TPPS – 2 oraz psycholog ZPS – obecnie SPP.

W czwartym kwartale 2009r. rozpoczęto realizację spotkań grupowych dla rodziców zastępczych. W październiku 2009r. pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej zaprosili wybrane przez siebie rodziny zastępcze do udziału w programie. Spotkania grupowe rozpoczęły się 05.11.2009r. i były prowadzone przez dwóch psychologów Sekcji Psychologiczno – Pedagogicznej oraz pracownika socjalnego Terenowego Punktu Pomocy Społecznej – 2.

Liczba uczestników programu w 2009r.	21
Liczba spotkań grupowych w 2009r.	6
Liczba godzin programu w 2009r.	15

Program „A, B, C i co dalej...?”

Celem realizowanego od 2002 roku programu jest wspieranie dzieci z rodzin korzystających z pomocy MOPS w realizacji obowiązku szkolnego, w sytuacji występowania niekorzystnych uwarunkowań domowych i rodzinnych, rzutujących na funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym. Czas trwania edycji obejmuje rok szkolny.

Cele szczegółowe to:

1. Poprawa ocen szkolnych.
2. Nabycie umiejętności systematycznego uczenia się.
3. Doskonalenie umiejętności komunikacyjnych.

Program realizowany był w dwóch etapach od stycznia 2009r. do czerwca 2009r. W miesiącach wakacyjnych korepetycje były zawieszone. Od września 2009r. nastąpiła kontynuacja programu. Dzieci, które zostały objęte korepetycjami w pierwszym półroczu 2009r. otrzymały promocję do następnej klasy.

Korepetycje były realizowane w miejscu zamieszkania dzieci. Koordynator programu utrzymywał stały kontakt z rodzinami objętymi wsparciem oraz wolontariuszami.

Łączna liczba dzieci, która wzięła udział w programie w 2009r.	40
Łączna liczba wolontariuszy, która wzięła udział w 2009r.	28
Łączna liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy w 2009r.	847,50

Program „Romowie - Polacy do dialogu i współpracy”

Program adresowany był do rodzin romskich objętych pomocą społeczną i realizowany przez Zespół Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin – obecnie przez Sekcję Psychologiczno - Pedagogiczną, we współpracy z Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego w Katowicach, z przedstawicielami społeczności romskiej oraz wolontariuszami. Program jest dotowany za pośrednictwem Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Cele programu to:

- a) organizacja pomocy w nauce dla dzieci romskich, w tym korepetycji z udziałem wolontariuszy,
- b) wyposażenie dzieci romskich w książki i artykuły szkolne,

Nawiązano kontakt z pedagogami szkolnymi ze szkół podstawowych, do których uczęszczają dzieci romskie, w celu zaopatrzenia uczniów w zamówione podręczniki oraz artykuły szkolne, a także w celu kontynuacji dalszej współpracy. Podręczniki i artykuły szkolne otrzymało 30 dzieci. Od września 2009r. pedagodzy szkolni nie zgłosili dzieci romskich, które ich zdaniem powinny otrzymać wsparcie w ramach korepetycji.

Program „Równe szanse”

W 2009r. programem „Równe szanse” objętych zostało 11 dzieci romskich. Program realizowany był w dwóch Świetlicach Środowiskowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, tj. w Świetlicy Środowiskowej Nr 2 oraz Świetlicy Środowiskowej Nr 3. Programem objęte zostały dzieci w wieku od 6 do 15 lat. Wszystkie rodziny dzieci objętych programem, korzystają z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zajęcia w ramach programu odbywały się w wymiarze 16 godzin miesięcznie (czerwiec, wrzesień-grudzień) oraz 32 godz. (lipiec-sierpień). Część zajęć odbywała się na terenie Świetlic Środowiskowych, część miała charakter zajęć wyjazdowych. Program dotowany jest ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji..

Najważniejszym celem programu „Równe szanse” było przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin romskich i rodzin o niskim statusie społecznym. Działania realizatorów programu nastawione były przede wszystkim na integrację dzieci wywodzących się z ww. opisanych środowisk ze środowiskiem lokalnym oraz na udzielanie im i ich rodzinom profesjonalnego wsparcia i pomocy. W efekcie tych działań udało się doprowadzić do pełnej integracji dzieci romskich z ich rówieśnikami na terenie Świetlic Środowiskowych, w których program był realizowany, z rówieśnikami ze środowiska lokalnego oraz na terenie ich szkoły. Dzieci romskie zostały w pełni zaakceptowane przez swoich rówieśników, często zapraszane są do wspólnej zabawy, wspólnych zajęć.

Dzieci objęte programem, miały okazję wziąć udział w wielu zajęciach o charakterze rekreacyjno – sportowym, tanecznym, plastycznym, kółkach zainteresowań (np. kółko plastyczne, komputerowe,), uczestniczyły w różnego rodzaju imprezach m. in.:

- Wyjazd na biwak do Zarzecza koło Żywca
- Wycieczka do ZOO
- Wycieczka do Ustronia – zabawa na całorocznym torze saneczkowym
- Kilukrotny wyjazd do parku wodnego w Tarnowskich Górach
- Wyjścia do kina – Ciemna City, Imax , Kosmos
- Wyjścia do sali zabaw dla dzieci „Figlarnia”.
- Wyjścia do Centrum Wspinaczkowego „Transformator” w Katowicach – Ligocie
- Wyjścia na basen Rolna
- Udział w wieczery wigilijnej
- Festyn z okazji Dnia Dziecka
- Udział w festynie zorganizowanym przez Komendę Miejską Policji w Katowicach
- Udział w festynie zorganizowanym na rzecz rozpowszechniania wiedzy o FAS
- Wycieczka do zagrody żubrów w Pszczynie
- Zabawy w Parku Linowym na terenie Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku

Dodatkowo dzieci uczestniczyły w uroczystych obchodach Dnia Dziecka, w tradycyjnej Wieczery Wigilijnej połączonej ze wspólnym kolędowaniem oraz Jasełkami, wręczeniem wychowankom świątecznych paczek żywnościowych.

Wszyscy uczestnicy programu objęci zostali „Akcją Lato 2009” realizowaną w Świetlicach Środowiskowych.

Ważnym celem zrealizowanego programu było przeciwdziałanie zjawisku opóźnionej gotowości szkolnej dzieci. Realizacja tego celu była możliwa dzięki systematycznej stymulacji rozwoju psychospołecznego, psychoruchowego i emocjonalnego dzieci, a także dzięki motywowaniu rodziców do przejęcia odpowiedzialności za regularne realizowanie obowiązku szkolnego. W efekcie podjętych działań 11 dzieci regularnie i poprawnie realizuje obowiązek szkolny, a rodzice tych dzieci utrzymują stały kontakt z nauczycielami i pedagogami szkolnymi, pracownikami Świetlic. Jedno dziecko realizuje obowiązek udziału w zajęciach klasy „zerowej”. Dzieci objęte zostały też zajęciami reedukacyjnymi i kompensacyjnymi, treningami umiejętności społecznych. Dwoje dzieci rozpoczęło regularny udział w zajęciach Świetlicy Środowiskowej.

Od momentu wprowadzenia w życie programu, realizatorzy programu oraz wszystkie osoby zaangażowane w jego prowadzenie (wychowawcy Świetlic) zauważyli, że w zachowaniu dzieci nastąpiły widoczne zmiany. Osiągnięte efekty wskazują też na duży postęp w szeroko rozumianym rozwoju dzieci. Ważnym elementem prowadzonego programu był systematyczny kontakt z rodzicami dzieci i edukowanie ich w zakresie właściwego zaspokajania potrzeb dzieci. Wiele czasu w rozmowach z rodzicami dzieci romskich, poświęcono na wyjaśnianie różnic kulturowych determinujących sposoby spostrzegania problemów dzieci oraz różnic dotyczących stosowanego stylu wychowania dzieci.

Liczba dzieci romskich objętych programem za rok 2009	11
Liczba rodzin romskich objętych programem za rok 2009	4
Liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację programu za rok 2009	2
Liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy za rok 2009	228

Program „Moje Dziecko”

Program skierowany był do mieszkańców Katowic. W programie brały udział kobiety w ciąży oraz matki wychowujące dzieci w wieku 0-3 lat. Program realizowany był od 2008r. W roku 2009 realizowana była druga edycja programu, spotkania rozpoczęły się w czerwcu 2009r, a zakończyły w listopadzie 2009r. Początkowo zajęcia grupowe odbywały się w siedzibie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego, a następnie w Sekcji Psychologiczno - Pedagogicznej. Spotkania miały charakter warsztatowy, prowadzone były przez pedagoga i psychologa SPP. Dodatkowo z uczestnikami programu były prowadzone spotkania w miejscu ich zamieszkania.

CELE PROGRAMU:

1. Nabycie przez kobiety wiedzy i umiejętności umożliwiających właściwe przygotowanie do roli matki (kobiety ciężarne).
2. Nabycie wiedzy i umiejętności umożliwiających prawidłowe pełnienie roli matki (matki posiadające dzieci).

Liczba uczestników programu	5
Liczba spotkań grupowych	17

4.1.3 Programy dla rodziców i dzieci

W okresie styczeń – wrzesień 2009 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizował rozpoczętą w czerwcu 2008 r. V edycję programów skierowanych do obojga rodziców/opiekunów oraz rodziców samotnie wychowujących dzieci, korzystających z pomocy tutejszego Ośrodka. Realizowano następujące programy:

„Rodzina” - Zespół Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin prowadził zajęcia dla rodzin korzystających ze wsparcia Terenowych Punktów Pomocy Społecznej Nr 1 – 10. W okresie I –VI 2009 r. zajęcia w ramach tego programu prowadzone były w 5 grupach, raz na dwa tygodnie. W Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej Nr 10 do września 2008r. program ten nazywał się „Daj szansę swojemu dziecku”, zmiana nastąpiła w celu ujednolicenia nazewnictwa. Od tego czasu zajęcia grupowe prowadzone były przez psychologów z Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin.

Cele programu były następujące:

1. Lepsze zaspakajanie potrzeb socjalno - bytowych i emocjonalnych dzieci.
2. Wzrost umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców.

Program składał się z dwóch modułów:

I Diagnostyczno - edukacyjnego, w trakcie, którego rodzice dokonali oceny swojego sposobu realizacji potrzeb dzieci, opracowali plany poprawy realizacji potrzeb dzieci, nabywali wiedzę o właściwych sposobach zaspakajania potrzeb dzieci.

II Realizacji wypracowanych planów przy wsparciu prowadzących program i pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej.

Powyższe cele zrealizowano poprzez zajęcia grupowe, które miały charakter grup wsparcia dla rodziców, działania rodziców na rzecz dzieci w środowisku domowym oraz współpracę rodziców z pracownikami socjalnymi w środowisku. W trakcie zajęć grupowych rodzice korzystali ze wsparcia udzielanego przez psychologów, pedagoga oraz innych uczestników grupy w zakresie realizacji zaplanowanych działań, służących właściwej realizacji potrzeb dzieci.

Efektem realizacji ww. programu było:

- zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb socjalno – bytowych dzieci,
- wzrost świadomości rodziców dotyczący opieki i wychowania,
- nabycie umiejętności i kompetencji wychowawczych.

	Programy	
	„Rodzina”	
	I etap V edycji	II etap V Edycji
Liczba rodzin/matek uczestniczących w programie, w tym:	-	36
- osoby samotnie wychowujące dzieci	-	31
- rodziny pełne	-	5
Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach uczestniczących w programie	-	81
- w tym dzieci korzystające ze Świetlic Środowiskowych i Środowiskowego Klubu Młodzieżowego MOPS	-	1
- w tym spoza placówek	-	80
Liczba rodzin, która ukończyła etap	-	31

Koszt realizacji programu w 2009 r. wyniósł: **17 000,00 zł.**

Program „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”

Program jest skierowany do dziadków/babć z wnukami, w tym także do dziadków/babć pełniących funkcję rodzin zastępczych, mających pod swoją opieką wnuczęta w różnym wieku i na różnych etapach rozwoju psychospołecznego.

Program realizowany jest wspólnie z Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, Wydziałem Kultury Urzędu Miasta Katowice oraz z Wydziałem Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Katowice.

Cele programu:

1. Wzmacnianie funkcji rodzin i wspieranie ich w budowaniu więzi rodzinnych.
2. Kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin.
3. Wspieranie dziadków/babć, będących rodzicami zastępczymi w prawidłowym wypełnianiu ich funkcji i podnoszeniu kompetencji oraz umiejętności wychowawczych.

4. Zwiększanie dostępności do dóbr kultury, sportu, wypoczynku dla dziadków/babć i wnuków w rodzinach zastępczych, wielodzietnych i ubogich.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program poprzez:

1. Zajęcia grupowe o charakterze wspierającym i edukacyjnym.
2. Indywidualne poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne dla wszystkich zainteresowanych poradnictwem dziadków/babć i ich wnuków.
3. Udostępnieniem dziadkom/babciom będącym rodzinami zastępczymi, ubogimi i wielodzietnymi pakietu ulgowych/bezpłatnych usług kulturalno-oświatowych i sportowo – rekreacyjnych, rozwijających zainteresowania dzieci i umożliwiających pogłębienie więzi rodzinnych, dostosowanych do wieku zarówno dzieci, jak i dziadków.
4. Zajęcia dla dziadków i babć organizowane na terenie Świetlic Środowiskowych i Dziennych Domów Pomocy Społecznej z udziałem dzieci.

W 2009r. wydano **341** legitymacji dla uczestników programu.

Program: Grupa Wsparcia „Na swoim”- realizowany przez Zespół Pomocy Dziecku i Rodzinie

Do końca marca 2009 r. raz w miesiącu kontynuowany był program: Grupa Wsparcia „Na swoim” będący kontynuacją programu „Moje mieszkanie”, w którym udział bierały bezdomne mieszkanki Zespołu Pomocy Dzieciom i Rodzinom, umieszczone na liście oczekujących na przydział lokali z zasobów Urzędu Miasta Katowice.

Celem realizacji programu było dostarczenie wiedzy z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego, oszczędnych sposobów gospodarowania i załatwiania spraw formalnych związanych z utrzymaniem mieszkania, prawidłowej komunikacji z otoczeniem, umiejętności utrzymywania higieny osobistej i czystości mieszkania.

Program był realizowany do marca 2009r.

„Mój Dom – Moją Przystanią” – projekt socjalny poprawy warunków mieszkaniowych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin wielodzietnych i niepełnych

Adresaci programu:

- a) rodziny z dzieckiem/dziećmi z orzeczeniem niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności,
- b) osoby starsze korzystające z usług opiekuńczych lub osoby niepełnosprawne z orzeczoną znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (osoby samotne lub 2-osobowe rodziny osób starszych bądź niepełnosprawnych),
- c) rodziny niepełne, w których opiekun jest osobą niepełnosprawną (I lub II gr. inwalidzka lub znaczny/umiarkowany stopień niepełnosprawności),
- d) rodziny niepełne,
- e) rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci).

Cele na jakie można było przeznaczyć pomoc z programu:

- a) zakup farb na malowanie mieszkania dofinansowanie w formie zasiłku celowego w wysokości do 80 zł, zakup wykładziny dofinansowanie w formie zasiłku celowego w wysokości do 220 zł.

W przypadku osób wymienionych w pkt. b nie posiadających rodziny, która mogła wykonać usługę, istniała możliwość przyznania dofinansowania do wykonania usługi w formie zasiłku celowego do kwoty 300zł.

- b) zakup 1 sprzętu do wyboru:

- bojlera,
- piecyka Junkers,
- kuchenki 2-3 palnikowej,
- pralki,
- lodówki,
- tapczanu lub wersalki (lub łóżko piętrowe dla dzieci).

Program „Mój Dom – Moją Przystanią” miał na celu lepsze zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych rodzin i dzieci. W 2009 roku z tej formy pomocy skorzystały **23** rodziny.

Koszt realizacji programu wyniósł: **9 784,38 zł.**

4.1.4 Lokalna Sieć Świetlic Środowiskowych

Zadanie w części realizowane w ramach:

- Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działającego na podstawie Uchwały Nr XXXIII/707/08 Rady Miasta Katowice z dnia 2 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2009 r. oraz
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, działającego na podstawie Uchwały Nr XXXIII/708/08 Rady Miasta Katowice z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2009 r.

• **ŚWIELTICE ŚRODOWISKOWE MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ** adresują swoją pomoc do dzieci i młodzieży w wieku 7-16 lat, uczęszczających do szkoły podstawowej lub gimnazjum, wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami.

Mają one na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku, poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych rodziny. W zakresie potrzeb bytowych, zgodnie ze standardem usług obejmują zadania takie jak: pobyt dzieci w placówkach w godzinach popołudniowych, zapewniając wychowankom w tym czasie poczucie bezpieczeństwa i właściwe warunki do odpoczynku, życia społecznego i nauki przez 5 dni w tygodniu; wyżywienie składające się z dwóch posiłków dziennie.

Głównym celem powyższych oddziaływań jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu, m. in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych, przy jednoczesnym wsparciu rodziny w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

Od dnia 1 września 2009r., z uwagi na zwiększone potrzeby lokalne Miasta Katowice Świetlica Środowiskowa Nr 1 przy ul. Orkana 7a została podzielona na Świetlicę (20 miejsc) i Środowiskowy Klub Młodzieżowy Nr 1 (8miejsc).

Nazwa, numer i adres Świetlicy	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)
Świetlica Środowiskowa Nr 1, ul. Orkana 7a	31 + 8*
Świetlica Środowiskowa Nr 2, ul. Powstańców 3	47 + 14*
Świetlica Środowiskowa Nr 3, ul. Gliwicka 74	40 + 7*
Świetlica Środowiskowa Nr 4, ul. Świdnicka 35	40 + 15*
Świetlica Środowiskowa Nr 5, ul. Czecha 2	33 + 9*
RAZEM	191 + 53*

*liczba półkolonistów - uczestników programu „Udane wakacje 2009”

W Świetlicach Środowiskowych w roku 2009 realizowane były następujące programy:

Świetlica Środowiskowa Nr 1:

Grupa młodsza: „Poznaję siebie, znam swoje zalety i wady”, „Świat baśni i uczuć”.

Grupa średnia (od września 2009 starsza): „Czy potrafię...?”, „Wiadomości z kraju i ze świata”.

Grupa starsza (od września 2009 klubowa): „Mój kolejny krok”.

Świetlica Środowiskowa Nr 2:

Grupa młodsza: „Jestem gwiazdką a moja grupa niebem”, „Z moją grupą czuję się dobrze i bezpiecznie”.

Grupa dziewcząt: „Wiem, że mogę się podobać”, „Nasze wspólne miejsce”.

Grupa chłopców: „W grupie rażniej”, „Uczymy się tworzyć grupę”.

Grupa średnia: „Współpraca wszystkim się opłaca”, „Tworzymy jedność”.

Program ogólnoswiatlicowy: „Psychokorekcja zachowań i postaw asocjalnych oraz roszczeniowych u wychowanków”.

Świetlica Środowiskowa Nr 3:

Grupa młodsza – „Ja i inni”, „Kolorowe sprawności”, „Z rodzicami weselej”.

Grupa średnia – „Wyginam śmiało ciało”, „Wiedza to potęgi klucz...”.

Grupa starsza – „Chcę być lepszym uczniem, kolegą, człowiekiem”, „Chuligan? To nie ja!”.

Programy ogólnoswiatlicowe: „Nasza Świetlica”.

Świetlica Środowiskowa Nr 4:

Grupa młodsza - Trening Zastępowania Agresji (ART)” Program profilaktyczny agresji i zaburzeń w zachowaniu.

„Wyspa moich marzeń” – program mający na celu wykształcenie umiejętności kreatywnego rozwiązania sytuacji konfliktowej.

Grupa średnia - "Ja i ty, czyli my – integracji część dalsza", "Jesteśmy grupą"- program rozwijający współpracę w grupie.

Grupa starsza - „Moja wyspa” – program integracyjny, służący poznaniu siebie, budowaniu tożsamości, „Ja i Ty to MY, czyli co wiem o sobie i innych”.

Świetlica Środowiskowa Nr 5:

Grupa młodsza – „Razem rażniej”, „Wiem, więc jestem bezpieczny”.

Grupa średnia – „Też mogę być Twoim idolem”, „Kurs samodoskonalenia”.

Grupa starsza – „W świecie wartości”, „W naszej wielkiej, świetlicowej rodzinie”.

Programy ogólnoswiatlicowe:” Świetlicowa Gala najlepszych”, Świetlicowy Urząd Pracy”, „Świetlicowi Ryzykanci.

Realizacja obowiązku szkolnego (według stanu na dzień 31.12.2009 r.):

Liczba dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	10*
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	0
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	0

* Dzieci nie otrzymały promocji do następnej klasy z następujących powodów:

- nieuczęszczania dziecka na zajęcia szkolne przez długi okres czasu,
- nieregularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne i świetlicowe,
- braku zmotywowania rodziców do aktywnych działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej dzieci, pomimo prowadzonej pomiędzy wychowawcami Świetlic, nauczycielami i pedagogami szkolnymi intensywniej współpracy na rzecz poprawy ww. sytuacji,
- wskazań poradni psychologiczno-pedagogicznej (1 dziecko). Od września 2009 dziewczynka rozpoczęła naukę w szkole specjalnej,
- z uwagi na duże braki spowodowane poważną wadą wzroku zbyt późno wykrytą (wykryta przez pracowników świetlicy) oraz zaniedbania ze strony rodziców, którzy nie pracowali dodatkowo z chłopcem w domu, nie wykazywali chęci do kontaktu i współpracy ze szkołą syna, jedynie zrzucili odpowiedzialność za pomoc w nauce na pracowników Świetlicy i starszą córkę, która odrabiała za brata lekcje,
- dziecko zaczęło uczęszczać do świetlicy w czerwcu 2009 r. tuż przed zakończeniem roku szkolnego.

■ **PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE**

Oprócz jednostek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zajmujących się pomocą dla dzieci współpracujemy także z następującymi instytucjami:

Działalność na podstawie Ustawy Prawo Zamówień Publicznych				
Lp.	Nazwa i adres placówki	Przez kogo prowadzona	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)	Koszt osobodnia (w zł.)
Świetlice typu opiekuńczego				
1	Świetlica Środowiskowa im. św. Agaty ul. Solskiego 2, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	34	umowa do 30.04.09 - 15,50 *
2	Świetlica Środowiskowa im. św. Wojciecha ul. Chopina 8c/1, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	31	17,50
3	Świetlica Środowiskowa pl. Wyzwolenia 21, Katowice	Rzymsko - Katolicka Parafia Św. Anny w Katowicach - Janowie	40	17,44
4	Rzymsko-Katolicka Parafia św. Józefa Robotnika, ul. Mikusińskiego 8, Katowice	Świetlica Środowiskowa zwana Ochronką dla dzieci w wieku przedszkolnym	23	18,50
5	Świetlica Środowiskowa zwana Klubem „Szansa dla każdego” ul. 3-go Maja 36/2, Katowice	Stowarzyszenie „Szansa dla każdego”	26	18,50
Razem			154	---
Świetlice typu specjalistycznego				
6	Świetlica Środowiskowa ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom	62	26,50
7	Świetlica Socjoterapeutyczna ul. Morcinka 19 a, Katowice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO	56	30,00
8	Świetlica Terapeutyczna im. Św. Brata Alberta ul. Brata Alberta 4, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	54	24,50
9	Świetlica Terapeutyczna im. Św. Jacka ul. Dębowa 23, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	50	24,50
10	Świetlica Środowiskowa im. św. Agaty ul. Solskiego 2, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	44	umowa od 1.05.2009 30,00 *
Razem			266	---
RAZEM:			420	

* Do 30.04.2009r. obowiązywała umowa na prowadzenie Świetlicy Środowiskowej im. św. Agaty typu opiekuńczego przy ul. Bielskiej 14, od 01.05.2009r. została podpisana umowa na prowadzenie Świetlicy Środowiskowej im. św. Agaty typu specjalistycznego przy ul. Solskiego 2.

Łączny koszt poniesiony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 roku na prowadzenie Świetlic przez organizacje pozarządowe w ramach zakupu usługi wyniósł: **1 514 021,88 zł.**

4.1.5 Lokalna sieć środowiskowych klubów młodzieżowych

• **ŚRODOWISKOWY KLUB MŁODZIEŻOWY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ** jest kontynuacją pracy socjoterapeutycznej Świetlic Środowiskowych. Klub przeznaczony jest dla młodzieży w wieku 13-18 lat, absolwentów szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Klub działa w godzinach popołudniowych 5 dni w tygodniu. Cele i zadania Klubu są tożsame z zadaniami Świetlic Środowiskowych.

Średnioroczny koszt osobodnia w Świetlicach Środowiskowych oraz Środowiskowym Klubie Młodzieżowym w 2009 r. wyniósł **38,85 zł.**

Nazwa, numer i adres Klubu	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)
Środowiskowy Klub Młodzieżowy Nr 1, ul. Orkana 7a	8
Środowiskowy Klub Młodzieżowy Nr 2, ul. Krakowska 138	24 + 3*
RAZEM	32 + 3*

*liczba półkolonistów - uczestników programu „Udane wakacje 2009”

W Środowiskowych Klubach Młodzieżowych Nr 1 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2009 r. realizowane były następujące programy:

SKM nr 1

W okresie: wrzesień 2009 - luty 2010:

- „Jesteśmy grupą” – mający na celu poprawę komunikacji i integrację grupy.

SKM nr 2

W okresie: luty – czerwiec 2009

- „ Jesteśmy Bezpieczni” mający na celu poprawę zachowania i odpowiedzialności za siebie.

- „ Jak radzić sobie z negatywnymi uczuciami” mający na celu zwiększenie wiedzy o swoich emocjach i sposobach radzenia sobie z nimi.

W okresie: wrzesień 2009 - luty 2010

- „Chcę być dumny z mojej nauki w szkole - „Zdam do następnej klasy!!!”- mający na celu wyrobienie motywacji do nauki i odpowiedzialności za swoją naukę w szkole.

- „Startujemy w dorosłe życie”- mający na celu przygotowanie do roli dorosłego.

Realizacja obowiązku szkolnego (według stanu na dzień 31.12.2009 r.):

Liczba dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	6*
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	4
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	4

* Młodzież nie otrzymała promocji do następnej klasy z następujących powodów:

- nieregularnego uczęszczania wychowanka na zajęcia szkolne i świetlicowe (wagary) i związanymi z tym poważnymi zaległościami w nauce,
- braku zmotywowania rodziców do aktywnych działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej wychowanków, pomimo prowadzonej pomiędzy wychowawcami Klubu, nauczycielami i pedagogami szkolnymi intensywnej współpracy na rzecz poprawy ww. sytuacji,
- krótkiego okresu oddziaływania na wychowanków i niewielkiej możliwości wpłynięcia na ich wyniki w nauce,
- obniżonych możliwości intelektualnych wychowanka (przeniesienie wychowanka do szkoły specjalnej),
- problemy zdrowotne wychowanka - długi okres hospitalizacji (łuszczyca).

Na dzień 31 grudnia 2009 roku całkowity koszt zadania (Świetlice Środowiskowe i Środowiskowe Kluby Młodzieżowe) wyniósł: **1 528 141,06 zł.**

Świetlice Środowiskowe, Środowiskowe Kluby Młodzieżowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w okresie ferii zimowych i wakacji letnich zorganizowały akcję „Zima w mieście 2009”, w której wzięło udział 163 dzieci (w tym: 163 dzieci wychowanków Świetlic i Klubu) i „Lato w mieście 2009”, w której wzięło udział 236 dzieci (w

tym: **180** dzieci wychowanków Świetlic i Klubu oraz **56** dzieci uczestników programu „Udane wakacje 2009”).

W roku 2009 po raz drugi katowickie Świetlice Środowiskowe i Środowiskowe Kluby Młodzieżowe prowadzone przez tutejszy Ośrodek oraz przez organizacje pozarządowe zorganizowały jedną wielką imprezę dla wszystkich swoich wychowanków. **II Ogólnokatowicki Festyn** dla dzieci z okazji Dnia Dziecka odbył się w dniu 28 maja na terenie Stadionu Lekkoatletycznego AWF przy ul. Kościuszki w Katowicach.

W festynie udział wzięło **460** dzieci - podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, Ośrodka Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, Katolickiej Fundacji Dzieciom, Fundacji dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo”, Domu Aniołów Stróżów, Świetlicy Środowiskowej przy Rzymsko-Katolickiej Parafii Św. Anny oraz Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci i Rodzin „Horyzont”.

Tradycyjnie festyn miał formę Olimpiady Sportowej – w rozmaitych konkurencjach sportowych dzieci zdobywały punkty – „pieniążki”, by za nie na stanowiskach usługowych (np. sklepik, loteria fantowa, itp.) kupić sobie wymarzone zabawki, słodczyce i inne drobne upominki. Przewidziane były także inne atrakcje: występy zespołu muzycznego, zabawy na dmuchanym zamku, zorbing, pokaz iluzjonisty, występy orkiestry policyjnej itp.

Gośćmi tegorocznej imprezy byli: Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej, radni Miasta Katowice, Dyrekcja Ośrodka Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, przedstawiciele Komendy Miejskiej oraz Straży Miejskiej, władze uczelni AWF w Katowicach, nauczyciele lokalnych szkół oraz liczni zaproszeni goście, którzy na co dzień współpracują ze świetlicami i klubami oraz stowarzyszeniami, wspierając ich działalność i rozwój.

Przez cały 2009 rok, dzieci i młodzież uczestniczyły w wielu atrakcyjnych imprezach i przedsięwzięciach organizowanych przez Świetlice Środowiskowe i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Wolontariat w Świetlicach Środowiskowych i Środowiskowych Klubach Młodzieżowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Liczba wolontariuszy w okresie sprawozdawczym (narastająco)	12
Liczba wolontariuszy – średnia miesięczna	1
Liczba przepracowanych godzin przez wolontariuszy w okresie sprawozdawczym	893,5
Liczba przepracowanych godzin przez wolontariuszy w okresie sprawozdawczym – średnia miesięczna	74,5

• PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Oprócz Środowiskowego Klubu Młodzieżowego Nr 1 i Nr 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zajmujących się pomocą skierowaną do młodzieży, współpracujemy także z Młodzieżowym Klubem Wspierania Rozwoju Osobistego Fundacji dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo” oraz Środowiskowym Klubem Młodzieżowym Katolickiej Fundacji Dzieciom.

Działalność na podstawie Ustawy Prawo Zamówień Publicznych				
Lp.	Nazwa i adres placówki	Przez kogo prowadzona	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)	Koszt osobodnia (w zł.)
Klub typu specjalistycznego				
1	Młodzieżowy Klub Wspierania Rozwoju Osobistego ul. Morcinka 19 a, Katowice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO	18	31,50
2	Środowiskowy Klub Młodzieżowy ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom	31	27,50
Razem			49	---

Łączny koszt poniesiony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 roku na prowadzenie ww. klubów w ramach zakupu usługi wyniósł: **240 552,50 zł.**

4.1.6 Mieszkanie chronione dla młodzieży

Jednym z celów pomocy niesionej osobom usamodzielnianym jest zapewnienie zamieszkania w odpowiednich warunkach. Osoby, które nie mają możliwości powrotu do rodziców, bądź krewnych i jednocześnie nie mogą u rodziny zastępczej lub w placówce oczekiwać na własne mieszkanie, do sierpnia br. mogły się ubiegać o przyznanie pobytu w mieszkaniu chronionym przy ul. Jagiellońskiej 36/4.

Liczba osób, którym w okresie od stycznia do września 2009 roku udzielono pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym: **12**

Łączne wydatki związane z utrzymaniem mieszkania chronionego do 30 września 2009 roku wyniosły **17 371,60 zł.**

W dniu 9 września br. zakończono działalność mieszkania chronionego, zaś wychowankowie uzyskali możliwość okresowego zamieszkania w Hotelu Pomocy Społecznej ul. Orkana 7a (kobiety) lub w Domu Noclegowym, ul. Krakowska 138 (mężczyźni).

4.2 Całodobowa opieka nad dzieckiem - formy prorodzinne

4.2.1 Rodziny zastępcze

Jedną z form opieki zastępczej o charakterze prorodzinnym są rodziny zastępcze, do których zaliczamy:

- rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem,
- rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem,
- rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne o charakterze pogotowia rodzinnego (patrz pkt. 4.2.2).

Rodzina zastępcza może być objęta wsparciem i pomocą pracownika socjalnego w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych. Na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej udzielana jest pomoc pieniężna.

liczba rodzin zastępczych	ogółem narastająco
	447
w tym:	
▪ spokrewnionych	359
▪ niespokrewnionych	88
liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	632
w tym:	
▪ w rodzinach spokrewnionych	447
▪ w rodzinach niespokrewnionych	185

	łączna wartość (w zł)	Liczba świadczeń	Średnie świadczenie (w zł.)
Jednorazowa pomoc na przyjęcie dziecka	26 980,50	22	1 226,39
Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci	4 379 525,08	7 588	446,92

W 2009 r. ustanowionych przez sąd zostało **66** nowych rodzin zastępczych. Liczba dzieci w nich umieszczonych wyniosła łącznie **82**.

Zarówno rodzinom zastępczym, jak i rodzicom naturalnym dzieci oferowana jest praca socjalna w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej, specjalistyczne poradnictwo, w tym prawne, psychologiczne i pedagogiczne w Zespole Poradnictwa Specjalistycznego do sierpnia 2009r., od września sekcja Psychologiczno-Pedagogiczna w ZAB, ul. Krakowska. Rodziny informowane są o działających organizacjach i stowarzyszeniach pozarządowych. Zespół

Poradnictwa Specjalistycznego realizuje poradnictwo indywidualne oraz grupowe dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.

W 2009r dla **12** dzieci przyznano dofinansowanie w związku z oczekiwaniem na przyjęcie do rodziny zastępczej w łącznej wysokości **9 600 zł.**

Szkolenia dla rodzin zastępczych

Rodzina zastępcza powinna odbyć szkolenie i uzyskać zaświadczenie kwalifikacyjne oraz opinię dotyczącą posiadanych kwalifikacji. W 2009 roku szkolenie rodzin zastępczych oraz kandydatów na rodziny zastępcze prowadził Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach, realizujący zatwierdzone przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej autorskie programy szkoleniowe. Łącznie do szkolenia zgłoszono **69** rodzin, w tym **9** kandydatów na niespokrewnione rodziny zastępcze i **6** rodzin zastępczych spokrewnionych, ustanowionych przez Sąd bez wymaganego szkolenia.

4.2.2 Zawodowe rodziny zastępcze

Zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego, realizując funkcje interwencyjne, zapewniają dzieciom krótkoterminową opiekę zastępczą w sytuacji kryzysu rodziny naturalnej, do czasu unormowania sytuacji życiowej ich rodziny.

Celem pracy pogotowia rodzinnego jest umożliwienie dziecku powrotu do rodziny naturalnej. W trakcie pobytu dziecka zapewnia się utrzymanie i umacnianie więzi z rodziną naturalną. Kontakty rodziców i krewnych z dziećmi, mają także na celu korektę zachowań i postaw wychowawczych rodziny naturalnej. Dlatego ważnym elementem w pracy pogotowia rodzinnego jest stały kontakt z pedagogiem i psychologiem. W przypadku braku możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej, poszukuje się możliwości umieszczenia dziecka w długoterminowej rodzinie zastępczej lub adopcyjnej.

Osoby pełniące zadania pogotowia rodzinnego otrzymują na podstawie zawartych umów wynagrodzenie.

Od stycznia do grudnia 2009 r. na terenie Katowic działało **6** pogotowi rodzinnych, które łącznie zapewniały **18** miejsc.

Dzieci w pogotowiach rodzinnych:

	liczba dzieci w pogotowiach rodzinnych w okresie sprawozdawczym	w tym dzieci nowoprzyjęte	podstawa umieszczenia dziecka w pogotowiu rodzinnym – liczba dzieci umieszczonych w okresie sprawozdawczym – dotyczy dzieci nowoprzyjętych		
			na podstawie postanowienia sądu	w tym: zmiana z opieki instytucjonalnej na pogotowie rodzinne	w wyniku interwencji Policji
łącznie narastająco	55	35	18	0	17

Na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych, MOPS udziela pomocy pieniężnej w ramach zadań własnych powiatu.

⇒ Koszt utrzymania dzieci w pogotowiu rodzinnym w okresie od stycznia do grudnia 2009 roku.

Liczba pogotowi rodzinnych narastająco	wynagrodzenie pogotowi rodzinnych za okres sprawozdawczy narastająco (ze składkami MOPS) (w zł.)	udzielona pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w pogotowiach rodzinnych narastająco (w zł.)	łącna liczba miesięcy pobytu wszystkich dzieci w pogotowiach rodzinnych	Średni miesięczny koszt pobytu dziecka w pogotowiu rodzinnym $E=(B+C)/D$ (w zł.)
A	B	C	D	E
6	250 564,17	214 541,68	241	1 929,90

Zawodowe rodziny zastępcze wielodzietne zapewniają dzieciom długoterminową opiekę zastępczą w sytuacjach konieczności objęcia opieką liczego rodzeństwa (od 3 do 6 dzieci), do czasu zakończenia pracy z rodziną naturalną i usamodzielnienia rodziny.

Osoby pełniące zadania zawodowej rodziny zastępczej wielodzietnej otrzymują na podstawie zawartych umów wynagrodzenie.

⇒ Koszt utrzymania dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej wielodzietnej w 2009 roku.

Liczba zawodowych rodzin zastępczych wielodzietnych narastająco	wynagrodzenie za okres sprawozdawczy narastająco (ze składkami MOPS) (w zł.)	udzielona pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci narastająco (w zł.)	łączna liczba miesięcy pobytu wszystkich dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych wielodzietnych	Średni miesięczny koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej wielodzietnej $E=(B+C)/D$ (w zł.)
A	B	C	D	E
2	74 237,27	81 159,91	95	1 635,76

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne zapewniają dzieciom długoterminową opiekę zastępczą w sytuacjach konieczności objęcia dziecka specjalistyczną opieką medyczną i rehabilitacją. W zawodowej rodzinie zastępczej specjalistycznej może przebywać od 1 do 3 dzieci.

Osoby pełniące zadania zawodowej rodziny zastępczej specjalistycznej otrzymują na podstawie zawartych umów wynagrodzenie.

⇒ Koszt utrzymania dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej specjalistycznej w 2009 roku.

liczba zawodowych rodzin zastępczych specjalistycznych narastająco	wynagrodzenie za okres sprawozdawczy narastająco (ze składkami MOPS) (w zł.)	udzielona pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci narastająco (w zł.)	łączna liczba miesięcy pobytu wszystkich dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych specjalistycznych	Średni miesięczny koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej specjalistycznej $E=(B+C)/D$ (w zł.)
A	B	C	D	E
1	37 054,56	26 751,60	24	2 658,59

4.2.3 Usamodzielniani wychowankowie

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo - wychowawczych mogą otrzymać:

- pomoc pieniężną na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki,
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

	Liczba osób narastająco	Średnie świadczenie (w zł.)	Łączna wartość (w zł.)
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie			
W tym:			
▪ wychowankowie rodzin zastępczych	26	3 684,45	95 795,70
▪ wychowankowie placówek	17	3 840,62	65 290,49
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki			
W tym:			
▪ wychowankowie rodzin zastępczych	107	490,74	361 185,85
▪ wychowankowie placówek	68	493,10	169 132,76
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej			
W tym:			
▪ wychowankowie rodzin zastępczych	16	4 230,77	67 692,25
▪ wychowankowie placówek	15	3 438,46	51 576,85

A ponadto:

⇒ pomoc w formie pracy socjalnej, mającą na celu integrację ze środowiskiem i usamodzielnienie życiowe wychowanka; z tej formy pomocy korzystają wszyscy usamodzielniani wychowankowie.

Pomoc na usamodzielnienie udzielana jest na podstawie sporządzonego Indywidualnego Programu Usamodzielnienia. Program sporządza osoba usamodzielniana wraz z wyznaczonym opiekunem przy współudziale pracownika socjalnego.

Jedną z form pracy socjalnej udzielanej osobom usamodzielnianym jest pomoc w uzyskaniu własnego mieszkania. W 2009 roku kontynuowano współpracę z Wydziałem Budynków i Lokali. Wnioski osób usamodzielnianych o przydział mieszkania rozpatrywane są na preferencyjnych zasadach, wynikających z Uchwały Rady Miasta Katowice nr XXII/375/04 z dnia 29 marca 2004 roku, przy jednoczesnym wsparciu wychowanka ze strony pracownika socjalnego w zakresie uzyskania uprawnień do renty socjalnej, znalezienia pracy w celu zapewnienia stałego dochodu gwarantującego utrzymanie mieszkania.

W 2009 r. pomoc w formie własnego lokalu otrzymało **23** wychowanków.

4.3 Całodobowa opieka nad dzieckiem – formy instytucjonalne

W ramach prowadzonej pracy socjalnej, w sytuacji diagnozowania poważnych problemów opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni występują do sądu o wydanie stosownych zarządzeń opiekuńczych. W 2009 r. z takimi wnioskami wystąpiono w stosunku do **90** rodzin.

Po wyczerpaniu możliwości udzielenia dziecku pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia go w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej, dziecko może zostać skierowane na pobyt całodobowy w placówce opiekuńczo - wychowawczej.

4.3.1 Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Placówki opiekuńczo-wychowawcze – w tym domy dziecka oraz placówki wielofunkcyjne, zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom, którym nie można zapewnić opieki w formach prorodzinnych z uwagi na zdiagnozowane specyficzne problemy, przejawiające się w postaci zaburzeń zachowania. Prowadzą zajęcia korekcyjne i kompensacyjne, rekompensujące brak wychowania w środowisku rodzinnym oraz przygotowujące do życia społecznego oraz pracę socjalną z rodzinami dzieci.

Zadaniem placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego jest poszukiwanie możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub także poszukiwanie długoterminowej rodziny zastępczej lub rodziny adopcyjnej, która przejęłaby opiekę nad dzieckiem.

Do instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem zaliczamy m. in.:

- placówki wielofunkcyjne łączące zadania placówki interwencyjnej oraz socjalizacyjnej,
- domy dziecka - placówki socjalizacyjne,

	Liczba dzieci skierowanych interwencyjnie		Liczba dzieci skierowanych w trybie socjalizacyjnym	
	z Katowic	spoza Katowic	z Katowic	spoza Katowic
Domy Dziecka	7	0	14	0
Placówki wielofunkcyjne	29	0	43	0

Ponadto w przypadkach, kiedy nie było możliwe skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki opieki całkowitej z powodu braku miejsc w placówkach na terenie Katowic, wnioskowano do innych powiatów o wydanie skierowań do placówek położonych na terenie tych powiatów – na podstawie powyższych wniosków w 2009 roku umieszczono na terenie innych powiatów **7** dzieci. W 2009r. na terenie Miasta Katowice zostało uruchomione mieszkanie usamodzielnienia, prowadzone przez Dom Dziecka „Tęcza”.

Losy wychowanków w ww. placówkach w 2009 r. przedstawia tabela poniżej.

Liczba dzieci z Katowic, które opuściły placówki wielofunkcyjne oraz domy dziecka	
Ogółem	83
W tym biorąc pod uwagę powód zwolnienia:	
Dom rodzinny	31
Rodzina zastępcza	13
adopcja	7
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	0
Placówka resocjalizacyjna	5
Zakwalifikowanie do innej formy opieki, jakiej?	7
Schronisko dla nieletnich	
Dom Samotnej Matki	0
Inne np. pełnoletność	20

4.3.2 Dzieci poza rodziną naturalną

Ogólna liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną

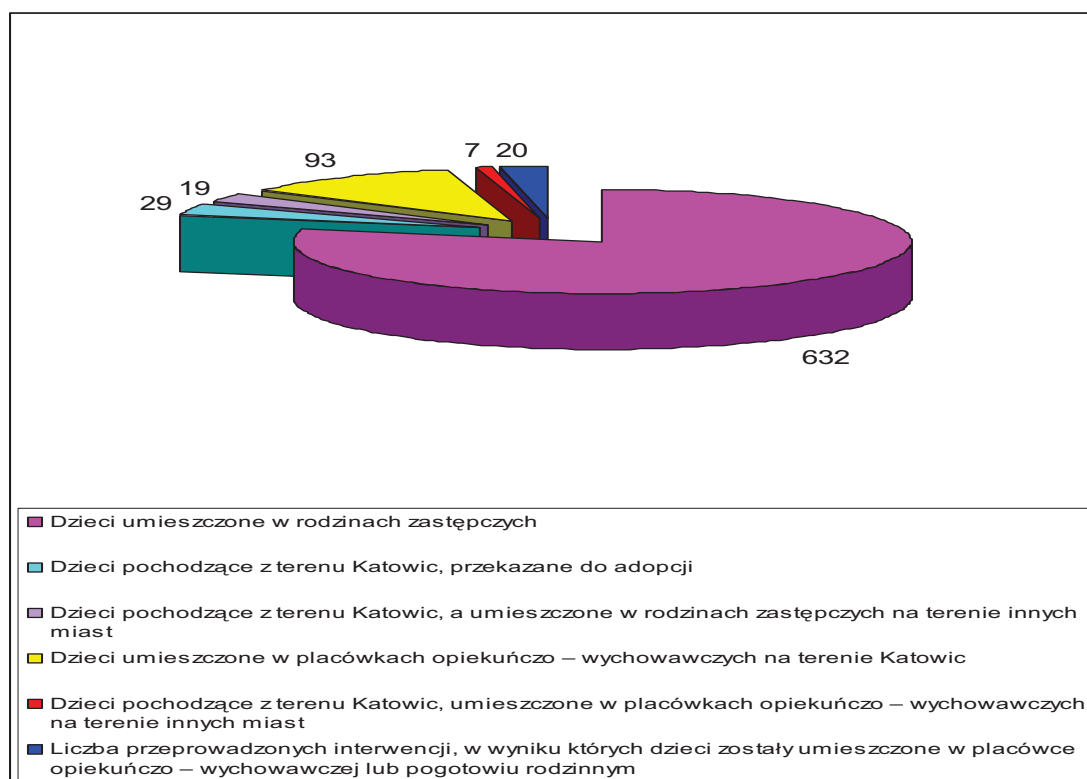
Formy prorodzinne

Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	632
Dzieci pochodzące z terenu Katowic, przekazane do adopcji	29
Dzieci pochodzące z terenu Katowic, a umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych miast	19
Razem	679

Formy instytucjonalne

Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie Katowic	93
Dzieci pochodzące z terenu Katowic, umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych miast	7
Razem	100

Liczba przeprowadzonych interwencji, w wyniku których dzieci zostały umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub pogotowiu rodzinnym – 20

4.4 Pomoc dla dzieci

W ramach pomocy dla dzieci realizowano następujące świadczenia:

▪ Dożywianie uczniów szkół podstawowych i gimnazjum

Głównymi realizatorami dożywiania byli:

- wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja we współpracy z Wydziałem Edukacji oraz Zespołem Obsługi Jednostek Oświatowych,
- podmioty niepubliczne wyłonione zgodnie z procedurą ustawy prawo zamówień publicznych:
 - ✓ Restauracja „Strzecha” Damian Kajzer – przygotowujący i dowożący gorące posiłki uczniom Szkoły Podstawowej Nr 10 oraz Zespołu Szkół Specjalnych Nr 8, 10, 12 oraz Gimnazjum Nr 18.

W okresie ferii zimowych i wakacji letnich, tutejszy Ośrodek w porozumieniu z Wydziałem Edukacji Urzędu Miasta Katowice zapewnił posiłek wszystkim potrzebującym dzieciom. W każdej z dzielnic Miasta dyżurowały szkoły, w których wydawane były posiłki. Rozwiązanie to pozwoliło na zapewnienie dzieciom dożywiania, także w okresie przerw w nauce szkolnej.

▪ Dowóz posiłków do szkół

W ramach ww. zadania, zapewniono dowóz posiłków do 8 katowickich szkół, w których zostały zlikwidowane stołówki szkolne: Szkoła Podstawowa Nr 5, Zespół Szkół Nr 7, Zespół Szkół Nr 1, Gimnazjum Nr 10,11,14,16,23. W ramach ww. zadania wydano kwotę **41 674,00 zł.**

▪ Dożywianie dodatkowe

Jednym z ważniejszych zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest zapewnienie dożywiania dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin w stosunku do których istnieją uzasadnione przesłanki o możliwości wykorzystania środków finansowych niezgodnie z przeznaczeniem oraz z rodzin, które nie są w stanie zapewnić swym dzieciom zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, w tym odpowiedniego dożywiania.

W 2009 r. realizatorami dożywiania dodatkowego byli:

- Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 1, 4, 5, 7.

▪ Wypoczynek dzieci

W 2009r. zgodnie z Ustawą prawo zamówień publicznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przeprowadził postępowanie, w drodze którego wyłonił organizatorów wypoczynku letniego dla dzieci, zarówno w miejscowościach górskich jak i nadmorskich.

W zawartych. umowach każdy z wykonawców (wymienionych poniżej) zobowiązał się zapewnić i przestrzegać ustalonych standardów tj. m.in. uzyskanie zaświadczenia właściwego kuratora oświaty o zgłoszeniu placówki wypoczynku oraz zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej *w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania*, a w szczególności przepisy, które dotyczyły kwestii: zakwaterowania, standardów obiektów kolonijnych, warunków sanitarnych, organizacji wypoczynku, stawki żywieniowej, ubezpieczenia, opieki medycznej.

Realizatorzy wypoczynku letniego dla dzieci:

- Fundacja „Pomoc Dzieciom Śląska” z Katowic,
- Fundacja na Rzecz Zdrowia Dzieci i Młodzieży Regionu Śląsko – Dąbrowskiego im. G. Kolosy z Katowic,
- Restauracja „Wujek”,
- Chrześcijańska Organizacja Charytatywna „Tabita”.

Ponadto w 2009 r., wzorem lat ubiegłych tutejszy Ośrodek na wniosek rodzica/opiekuna prawnego dziecka udzielał również dofinansowania do wypoczynku letniego w formie zasiłku celowego osobom, których dzieci skorzystały z wypoczynku organizowanego przez katowickie Parafie oraz innych organizatorów, którzy spełniali ww. standardy.

Wydatki w ramach pomocy dzieciom.

	Realizacja przez MOPS dożywiania uczniów szkół podstawowych i gimnazjum	Realizacja dożywiania w ramach art. 6a ustawy Pomoc Państwa w zakresie dożywiania	Dożywianie w żłobku i przedszkolu	Dowóz posiłków do szkół	Dożywianie dodatkowe	Wypoczynek dzieci	Wyprawka szkolna dla dzieci	Zielona szkoła	Bilety dla dzieci na dojazd do szkół	Bilety dla dzieci z rodzin wielodzietnych na dojazd do szkół
Liczba dzieci	3526	106	1694	310	96	1491	18	140	43	16
Kwota (w zł)	3 172.311,04	29 438,49	2 623 180,06	41 674,00	93 129,74	1 098 409,96	2 700,00	47 887,00	10 113,00	3 464,00
Średni koszt 1 świadczenia (w zł)	6,36	6,09	218,78**	46,25*	6,70	736,69	150,00	342,05	59,84	50,94

* dzienny koszt dowozu posiłków do szkół

** średni miesięczny koszt

Pozostała pomoc

▪ Paczki żywnościowe

W 2009 r., w okresie świątecznym dzieci, podopieczne tutejszego Ośrodka obdarowane zostały paczkami żywnościowymi. Łącznie paczki otrzymało **2 260** dzieci (w wieku od 1 do 16 lat) z rodzin o kryterium dochodowym do 100%, na które Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2009 r. wydał **146 955,60 zł**.

4.5 Udział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w realizacji „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na rok 2009” w zakresie systemu opieki nad dziećmi i rodziną

4.5.1 Ograniczenie dysproporcji społecznych

Stworzenie lokalnych płaszczyzn współpracy pracowników socjalnych oraz dzielnicowych

Odbывают się cykliczne spotkania kierowników Terenowych Punktów Pomocy Społecznej i pracowników socjalnych z dzielnicowymi z właściwych komisariatów, mające na celu wspólne wizyty w środowisku, u wybranych rodzin, gdzie podejrzewany jest np. problem alkoholowy rodziców, przemoc w rodzinie, zaniedbanie względem dzieci oraz przekazywanie informacji umożliwiających pełniejsze diagnozowanie problemów rodzin.

Założeniem zadania jest ścisła i stała współpraca dzielnicowego i pracownika socjalnego prowadzona w danej dzielnicy.

Współpraca MOPS z oddziałami położniczymi w Katowicach

W ramach współpracy MOPS z oddziałami położniczymi szpitali, mającej na celu zapobieganie zaniedbaniom wobec najmłodszych dzieci, w 2009 r. przyjęto zgłoszenia trudnej sytuacji 10 noworodków. Jedno dziecko umieszczono w placówce opiekuńczo-pielęgniarskiej, dziewięcioro przyjęto do pogotowia rodzinnych, w tym jedno dziecko powróciło pod opiekę matki.

Akcja MOPS dotycząca poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach kontynuował rozpowszechnianie ulotek i plakatów, gdyż rodziny zastępcze stanowią alternatywę dla placówek opiekuńczo – wychowawczych, chroniąc dzieci przed wieloletnimi pobytami w domach dziecka.

I. Współpraca z VI komisariatem policji - wyjścia 2 x w miesiącu (w różnych godzinach) pracowników socjalnych MOPS z policją

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we współpracy z pracownikami Policji odwiedzają PUB-y, dyskoteki, centra handlowe, rejony zagrożone demoralizacją w poszukiwaniu dzieci będących pod wpływem alkoholu oraz środków odurzających w tym narkotyków. W sytuacji napotkania takiej młodzieży, dzieci odwożone są do komisariatu i powiadamiani o całej sytuacji zostają rodzice tych dzieci. Informacje te przekazywane są również do właściwego Terenowego Punktu Pomocy Społecznej celem objęcia rodziny pracą socjalną. Monitorowane są również miejsca, w których spotykają się wagarowicze.

II. Współpraca z I i VI Komisariatem Policji – wyjścia 1 x w miesiącu (w godzinach popołudniowych) pracowników socjalnych Terenowego Punktu Pomocy Społecznej Nr 1

Pracownicy Punktu we współpracy z pracownikami Policji odwiedzają środowiska w których występuje zjawisko przemocy, problem alkoholowy lub zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze.

Celem jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych oraz prawidłowe zaspokajanie potrzeb osób zależnych, wzmocnienie poczucia odpowiedzialności rodziców za los dzieci, monitorowanie środowisk zagrożonych.

Impreza Mikołajkowa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Miejskiej Komendy Policji zorganizowana z udziałem Szynka.

W dniu 9 grudnia 2009 r., w Miejskim Domu Kultury Katowice - Burowiec przy ul. Hallera 28 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wraz ze Stowarzyszeniem na Rzecz Dzieci i Rodzin „Horyzont” oraz Policją i Strażą Miejską zorganizował imprezę mikołajkowo – świąteczną dla 388 dzieci (w wieku 7 – 9 lat), podopiecznych tutejszego Ośrodka. W trakcie imprezy dzieci otrzymały paczkę żywnościową. Ww. impreza zorganizowana została w ramach realizacji „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony obywateli i porządku publicznego” oraz profilaktyki dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Dzieci ulicy

Na terenie miasta Katowice, a głównie w okolicy śródmieścia istnieją miejsca zwiększonego zagrożenia demoralizacji dzieci i młodzieży. W celu minimalizowania takich zjawisk Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy ze Strażą Miejską przeprowadzał cyklicznie patrole w obszarach szczególnie zagrożonych. Do miejsc regularnie odwiedzanych zaliczały się kafejki internetowe w okolicy śródmieścia, okolice dworca PKP oraz wiele innych miejsc znanych zarówno pracownikom socjalnym, jak i Straży Miejskiej jako typowe tereny atrakcyjne dla młodocianych pozbawione większej kontroli społecznej. W 2009r odbyło się 46 patroli, dzięki którym zminimalizowano grupowanie się młodocianych w miejscach szczególnie dla nich niebezpiecznych oraz zwiększono w ten sposób kontrolę społeczną nad dziećmi pozostawionymi bez opieki przez ich opiekunów.

4.6 Ocena realizacji celów oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* w zakresie pomocy dla dzieci.

1. Zakres pomocy – pomoc dla dzieci

	2005	2009	2007	2008	2009
Liczba rodzin objętych pomocą	4 670	5 061	4 344	4 049	3 950
Liczba dzieci objętych pomocą	9 665	10 960	10 078	9 066	8 040
Wydatki na realizację programu	7 443 462,99	8 038.258,99	8 415 670,22	10 519 557,40	10 805 885,93
Średni miesięczny koszt programu na dziecko	64,17	61,11	69,58	96,69	112,00

W 2009 r. nastąpił wzrost liczby dzieci korzystających z placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego Świetlic i Klubów MOPS Katowice, natomiast zmniejszeniu uległa liczba dzieci korzystających z wyjazdu na wypoczynek letni, co spowodowane jest spadkiem osób korzystających z pomocy, niską stopą bezrobocia, mimo wzrostu do 3,1% (stan na dzień 31.12.2009r.) oraz zmniejszeniem liczby mieszkańców miasta. Wzrosły wydatki na dożywianie dzieci wynikiem czego jest zwiększenie wysokości stawki żywieniowej w szkołach i przedszkolach. W związku z likwidacją stołówek szkolnych, zwiększeniu uległa liczba szkół, do których dowożone są posiłki.

2. Budowanie sieci świetlic środowiskowych i klubów młodzieżowych

ŚWIETLICE

Dzielnica miasta	2005		2006		2007		2008		2009	
	Liczba świetlic	Liczba miejsc	Liczba świetlic	Liczba miejsc	Liczba świetlic	Liczba miejsc	Liczba świetlic	Liczba miejsc	Liczba świetlic	Liczba miejsc
Śródmieście	6	171	6	171	5	141	6***	176*, **	4	136
Nikiszowiec	1	30	1	30	1	30	1	30	1	30
Dąb	1	40	1	40	1	40	1	40	1	40
Józefowiec	1	17	1	17	1	17	1	17	1	15
Koszutka	1	40	1	40	1	40	1	40	1	40
Ligota	1	29	1	29	1	29	1	29	1	29
Załęże	1	30	1	30	1	30	1	30	1	30
Szopienice	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36
Brynów	1	28	1	28 + 5 (od IX)	1	28	1	28	1	do VIII-28 od IX-20***
Zawodzie	1	20	1	20	1	28	1	28	1	28
Murcki	1	30	1	30	1	30	1	30	1	30
Bogucice	1	40	1	40	1	40	-	-	-	-
Katowice łącznie	17	511**	17	481 + 5 (od IX)	16	489	16	484*, **	14	do VIII-442 od IX-434***

*w tym 1 Świetlica na 20 miejsc – umowa do końca II.2008 r.

** w tym 1 Świetlica od III.2008 r. zwiększyła liczbę miejsc z 40 na 50

*** od IX.2009r. Świetlica zmniejszyła liczbę miejsc z 28 na 20, utworzono Klub z ilością 8 miejsc

		2005	2006	2007	2008	2009
1	Liczba świetlic ogółem	17	17	16	16	14*
2	Liczba świetlic środowiskowych typu opiekuńczego	10	10	9	7	do IV – 5 od V – 4
3	Liczba świetlic środowiskowych typu specjalistycznego	7	7	7	9	do IV – 9 od V – 10

* do IV. 2009r. - opiekuńczy, od V.2009r. - specjalistyczna

W 2009 r. w 11 dzielnicach działało 14 Świetlic Środowiskowych dla dzieci. Jedna Świetlica w maju została przekształcona z opiekuńczej na specjalistyczną.

KLUBY

Dzielnica miasta	2005		2006		2007		2008		2009	
	Liczba klubów	Liczba miejsc	Liczba klubów	Liczba miejsc	Liczba klubów	Liczba miejsc	Liczba klubów	Liczba miejsc	Liczba klubów	Liczba miejsc
Śródmieście	-	-	-	-	-	-	1	25	1	25
Szopienice	1	20	1	20	1	20	1	20	1	20
Brynów	-	-	-	-	-	-	-	-	1	od IX- 8*
Koszutka	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15
Katowice łącznie	2	35	2	35	2	35	3	60	3	do VIII-60 od IX-68*

* od IX.2009r. utworzono Środowiskowy Klub Młodzieżowy

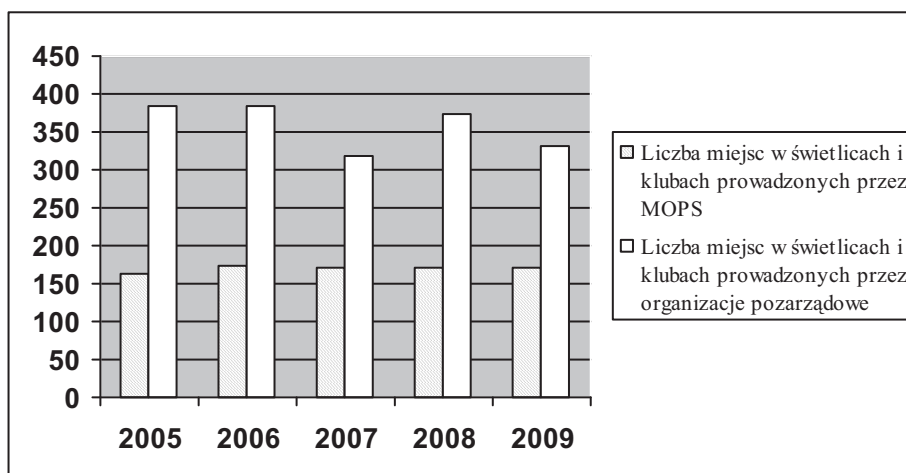
		2005	2006	2007	2008	2009
1	Liczba klubów ogółem	2	2	2	3	4
2	Liczba klubów typu opiekuńczego*	0	0	0	0	0
3	Liczba klubów typu specjalistycznego*	2	2	2	3	4

*podział zgodnie z nową ustawą o pomocy społecznej

Kluby młodzieżowe stanowią kontynuację pracy prowadzonej w Świetlicach.

W dniu 1 września 2009 r. przy ul. Orkana 7a utworzono Środowiskowy Klub Młodzieżowy Nr 1.

Podział zadań pomiędzy MOPS, a organizacje pozarządowe

Pomoc dziecku w formie uczestnictwa w zajęciach Świetlic i Klubów Środowiskowych w bardzo dużym stopniu świadczona jest przez organizacje pozarządowe, co jest zgodne z tendencją Ośrodka do przekazywania zadań organizacjom pozarządowym i podmiotom niepublicznym.

REALIZACJA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO

Świetlice i Środowiskowe Kluby Młodzieżowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba dzieci, które otrzymały promocję do następnej klasy	163	223	150	199	207

Liczba dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	11	8	13	11	16
Udział % dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	6%	3%	8%	5,52%	7,73%
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	5	7	10	1	4
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	4	7	10	1	4

Systematyczna realizacja obowiązku szkolnego przez wychowanków Świetlic Środowiskowych i Środowiskowych Klubów Młodzieżowych MOPS jest w ich wieku ważnym zadaniem rozwojowym. W 2009 r. obserwujemy zwiększenie liczby dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy, co spowodowane było stanem zdrowia, nieregularnym uczęszczaniem na zajęcia szkolne, pomimo motywowania rodziców do aktywnych działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej dzieci.

	Świetlice i Środowiskowy Klub Młodzieżowy MOPS 2009 r.	Świetlice i Kluby prowadzone przez organizacje pozarządowe* 2009 r.
Liczba dzieci, które otrzymały promocję do następnej klasy	207	285
Liczba dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	16	20
Udział % dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	7,73%	4,10%
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	4	22
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	4	22

*uwzględniono Świetlice Caritas, Katolickiej Fundacji Dzieciom, Stowarzyszenia „Szansa dla każdego”, Parafii Św. Anny, Świetlica Fundacji „Gniazdo” oraz Klub Fundacji „Gniazdo” i Katolickiej Fundacji Dzieciom

Monitoring systematycznej realizacji obowiązku szkolnego oraz prowadzenie pomocy w nauce i reedukacji szkolnej jest priorytetem w działaniu każdej Świetlicy i Klubu młodzieżowego bez względu na podmiot prowadzący, wynika to z doceniania roli wykształcenia w uzyskaniu samodzielności wychowanków w ich dorosłym życiu.

3. Zapewnienie opieki dzieciom

	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną – ogółem, w tym:	686	761	617	734	725
Dzieci skierowane do instytucjonalnych form opieki	141	160	114	110	93
Dzieci umieszczone w rodzinnej opiece zastępczej	545	601	523	624	632

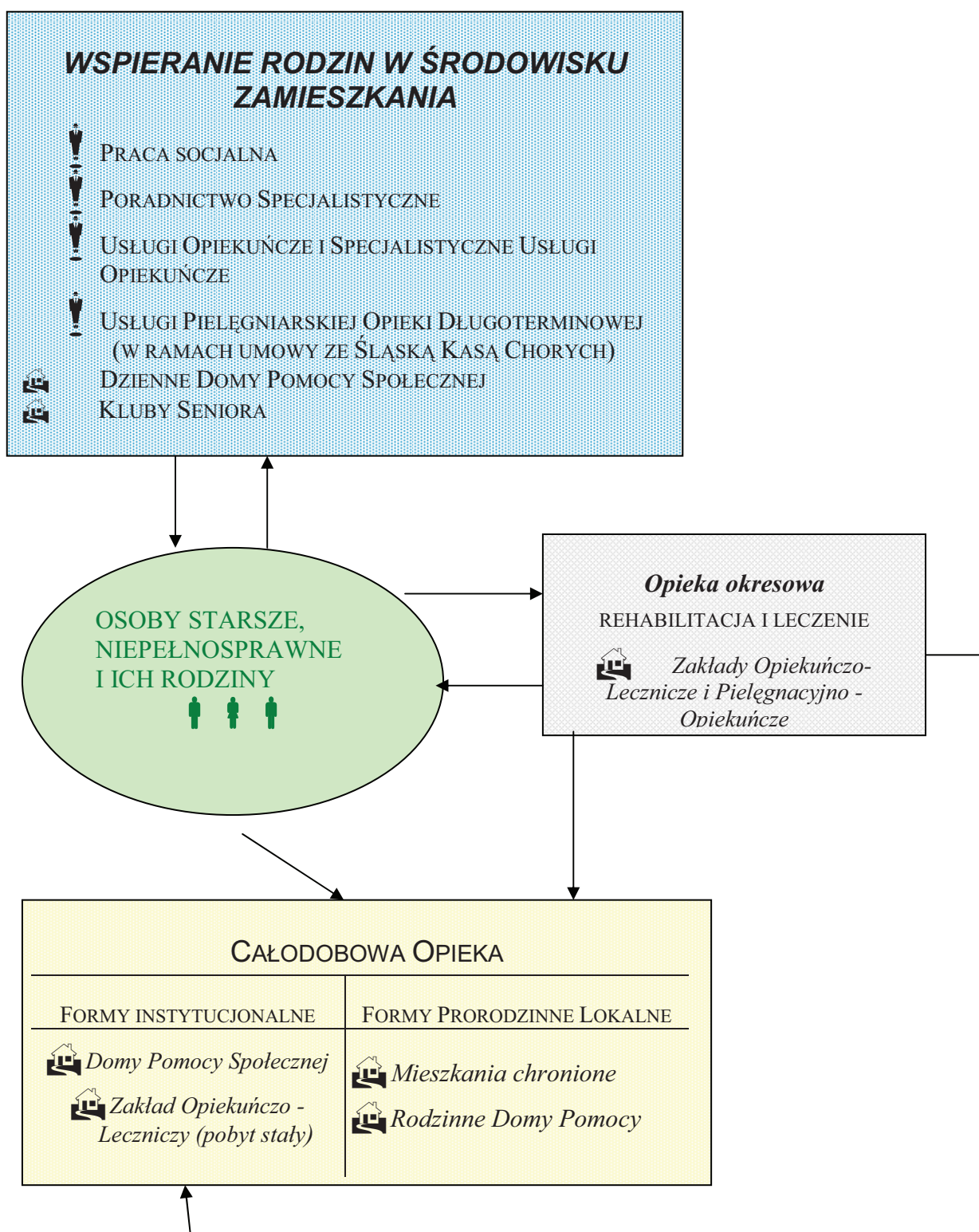
Realizacja priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej, zgodnie ze strategią rozwiązywania problemów społecznych skutkuje wzrostem umieszczeń dzieci w tych formach.

4. Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków

Liczba wychowanków objętych pomocą:	2005	2006	2007	2008	2009
Finansową	178	176	186	187	218
Rzeczową	39	43	30	33	31
w formie mieszkania chronionego	5	5	9	12	12
Lokalową	41	33	19	25	23
Wydatki na realizację programu	897 732,72	811 153,46	757 693,58	831 164,41	810 673,90

W 2009 r. wzrosła liczba wychowanków korzystających z pomocy tutejszego Ośrodka. Z uwagi na fakt wzrastającej liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wzrasta również liczba usamodzielniających się wychowanków opuszczających tę formę pomocy.

V. SYSTEM OPIEKI NAD OSOBAMI STARSZYM I NIEPEŁNOSPRAWNYMI

System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi stanowi jeden z elementów **Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych** (dział II, rozdział 4). Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych, osób terminalnie chorych, jak najdłużej w środowisku zamieszkania i zapewnienie im opieki.

Cele szczegółowe to:

- zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym,
- usprawnianie osób starszych, niepełnosprawnych,
- aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy,
- promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
- budowanie lokalnych sieci wsparcia, w tym poprzez hospicja.

Na system opieki dla tej kategorii klientów, składa się:

5.1 Praca socjalna

Praca socjalna ma na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, a także inicjowanie kontaktów rodzinnych, podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobami wymagającymi takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień na świadczenie usług, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa opieki środowiskowej, uwrażliwienie społeczności lokalnych na potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych, rozpowszechnienie idei wolontariatu, objęcie opieką wolontarystyczną osób potrzebujących pomocy oraz skorzystanie przez osoby starsze i niepełnosprawne z przysługujących im uprawnień np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.

5.2 Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Osobom w podeszłym wieku, niepełnosprawnym, wymagającym pomocy osób drugich w czynnościach dnia codziennego, pielęgnacji, świadczone są *usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze (do końca czerwca br. usługi opiekuńczo-medyczne)* realizowane przez agencje opiekuńcze, stowarzyszenia, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy:

Wykaz realizatorów usług, z którymi zawarto umowy na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych:

	Wykonawca	Zakres usług	Liczba osób	Liczba godzin	Koszt (w zł)	Cena 1 godz. usług wg ostatnio obowiązującej umowy (w zł.)*	Średni koszt roboczogodz poniesiony przez MOPS
1	Agencja Opiekuńczo-Medyczna i Handlowa A. Szopa, Katowice, ul. Okrzei 6/16	opiekuńcze	413	89 867,00	807 928,93	8,98/13,02	8,99
2	NZOZ Zespół Medyczno-Opiekuńczy Alicja Kluczna Dąbrowa Górnicza, ul. Kościuszki 27	opiekuńcze	679	127 435,00	1 098 965,42	8,45/12,25	8,62
3	NZOZ Zespół Medyczno-Opiekuńczy Alicja Kluczna** Dąbrowa Górnicza, ul. Kościuszki 27	opiekuńczo – medyczne	140	30 504,00	257 250,87	7,90/11,46	8,43
4	NZOZ Zespół Medyczno-Opiekuńczy Alicja Kluczna*** Dąbrowa Górnicza, ul. Kościuszki 27	specjalistyczne opiekuńcze		17 256,00	201 605,79	11,00/15,95	11,68
4	Śląski Zarząd Okręgowy PCK Katowice, ul. PCK 8	specjalistyczne opiekuńcze	267	103 306,00	1 131 679,29	10,50/15,22	10,95

5	Zarząd Okręgowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej Ul. Kozielska 4a	specjalistyczne opiekuńcze	118	37 978,00	426 299,63	10,50/15,22	11,22
RAZEM:			1 617	406 346,00	3 923 729,93	-	-

*Podana cena 1 godziny usług dotyczy usług wykonywanych w dni robocze. Koszt usług świadczonych w dni wolne od pracy oraz w godzinach nocnych wynosi 145% kosztu usługi w dni robocze.

** umowa obowiązywała do 30.06.2009 r.-

*** umowa obowiązuje od 1.07.2009 r.

Program „Słonecznik - Wolontariat na rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizuje od 1998 roku program „Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych”. Adresatami programu są osoby starsze i niepełnosprawne wymagające wsparcia w formie usług opiekuńczych, które nie mają rodziny lub takie, których rodzina nie świadczy pomocy.

Główny cel programu:

- utrzymanie więzi społecznych i bezpieczeństwa w środowisku zamieszkania w odniesieniu do osób starszych i niepełnosprawnych,
- poszerzenie kontaktów społecznych i aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa.

Cele szczegółowe:

- rozpowszechnienie idei wolontariatu i uświadomienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
- zmiana postaw społecznych wobec lokalnych kwestii społecznych (edukacja obywatelska),
- zwiększenie możliwości udziału mieszkańców w życiu swojej społeczności i tworzenie sieci wsparcia,
- stworzenie możliwości pomocy w realizacji potrzeb życiowych osób starszych i niepełnosprawnych w stopniu gwarantującym godne życie,
- wzbogacenie i rozszerzenie katalogu usług świadczonych przez Ośrodek,
- obniżenie kosztów usług świadczonych przez firmy w ramach umów zawartych z Ośrodkiem przy jednoczesnym zapewnieniu pomocy osobom potrzebującym,
- stworzenie możliwości zdobycia doświadczenia przydatnego w karierze zawodowej, umożliwienie zachowania aktywności zawodowej i społecznej do czasu znalezienia pracy,
- wzbogacenie umiejętności i wiedzy wolontariusza, elementów istotnych dla jego pozycji na rynku pracy,
- upowszechnienie wizerunku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach jako instytucji pomocowej.

Usługi wolontariatu realizowane są bezpośrednio w środowisku na rzecz osoby starszej, niepełnosprawnej wymagającej pomocy i wsparcia.

Przy realizacji programu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje m. in. z organizacjami pozarządowymi, szkołami, uczelniami, kościołem.

Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	
Liczba wolontariuszy(liczba umów)	17 (19)
Liczba godzin wolontariatu	1 353
Oszczędności dla MOPS (w zł.)*	11 693

* obliczono na podstawie obowiązujących stawek za usługi opiekuńcze

5.3 Sieć lokalnych Dziennych Domów Pomocy Społecznej

Dzienne Domy Pomocy Społecznej są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

Podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach korzystali z usług sieci 9 Dziennych Domów Pomocy Społecznej:

Lp.	Nazwa i adres Dziennego Domu Pomocy Społecznej	Przez kogo i na jakiej podstawie prowadzony	Liczba miejsc Pobyt/ Posiłki na wynos	Liczba osób, które skorzystały z DDPS Pobyt/Posiłki na wynos	Koszt osobodnia Pobyt/ Pościłki na wynos (w zł.)	Wykonanie za 2009 r. (w zł.)
1	DDPS 2 ul. Głogowska 23	Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA	50/30	57/35	18,93/14,51	386 420,04
2	DDPS 5 ul. Świdnicka 35	Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA	45/30	59/47	21,93/15,68	393 833,11
3	DDPS 1 ul. Czecha 2	Agencja Opiekuńczo – Medyczna i Handlowa A. Szopa	50/20	56/29	26,80/12,40	401 663,60
4	DDPS 4 ul. Wiśłana 9	Agencja Opiekuńczo – Medyczna i Handlowa A. Szopa	45/30	55/36	27,20/12,50	447 406,42
5	DDPS 3 ul. Tysiąclecia 45	Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA	37/21	41/31	25,46/13,56	261 382,01
6	DDPS 6 ul. Oblatów 24	Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA	98/65	120/82	27,50/14,10	862 584,70
7	DDPS 7 ul. Gliwicka 74	Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA	41/26	47/35	24,66/13,56	367 699,32
8	DDPS „Symeonówka” ul. Brata Alberta 4	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	50/20	67/26	23,00/14,00	347 668,76
9	DDPS - Dąb ul. Dębowa 23	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	25/20	25/21	25,00/14,00	228 594,92
RAZEM:			441/262	527/342	-	3 697 252,88

Dzienne Domy Pomocy Społecznej zapewniają swoim pensjonariuszom następujące rodzaje usług:

- pobyt w godz. 8.00 do 16.00 od poniedziałku do piątku oraz całodzienne wyżywienie na miejscu,
- posiłki na wynos,
- usługi higieniczne (natrysk, usługi pralnicze),
- terapię zajęciową,
- ogólną rehabilitację ruchową oraz indywidualną,
- porady i wsparcie psychologiczne indywidualne,
- grupowe zajęcia psychologa ze społecznością pensjonariuszy,
- grupy wsparcia, grupy samopomocowe (np. dla osób z problemami narządów ruchu, chorych przebywających w domu bądź w szpitalu, chorych na nadciśnienie, cukrzycę, samotnych, z problemami z dorosłymi dziećmi, psychicznymi, alkoholowymi, długotrwale korzystających z pomocy społecznej (praca terapeutyczna), z chorobą Alzheimera, z zaburzeniami pamięci, z problemami z budżetem domowym),
- imprezy organizowane na terenie DDPS,
- imprezy organizowane poza ośrodkiem wsparcia,
- kółka zainteresowań (np. gry towarzyskie i sportu muzyczno-wokalne literackie plastyczne majsterkowiczów dyskusyjne robótek ręcznych krzyżówkowiczów teatralno - muzyczne sportowo-rekreacyjne przyrodnicze miłośników książki i filmu, fotograficzne).

5.4 Sieć lokalnych klubów

Na terenie miasta Katowice funkcjonuje 5 klubów seniora dla osób starszych:
 Klub Seniora ul. Hetmańska 12,
 Klub Seniora ul. Panewnicka 75,
 Klub Seniora ul. Grażyńskiego 5,

Klub Seniora ul. Czecha.

Klubu Seniora ul. Misjonarzy Oblatów 24

Kluby mają za zadanie integrację środowiska seniorów danej dzielnicy i przeciwdziałanie poczuciu alienacji oraz aktywizację społeczności lokalnych poprzez organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno – społecznych i rekreacyjnych.

Pracownicy socjalni współpracują z klubami, odwiedzając społeczności osób starszych, między innymi w celu oceny potrzeb tej grupy społecznej.

5.5 Mieszkanie chronione

Mieszkanie chronione ma za zadanie zapewnienie odpowiedniego wsparcia w środowisku i umożliwienie samodzielnego życia osobom, które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez dom pomocy społecznej, a usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są niewystarczające lub ze względu na warunki mieszkaniowe czy bytowe, są trudne do realizacji.

Mieszkanie chronione przy ul. Łętowskiego 6a przeznaczone jest dla osób starszych i niepełnosprawnych. Prowadzenie mieszkania na podstawie ustawy „Prawo Zamówień Publicznych” Ośrodek zlecił Agencji Opiekuńczo - Medycznej i Handlowej Anna Szopa. Miesięczny koszt pobytu osoby w mieszkaniu wynosi 1 480 zł. Ilość miejsc w mieszkaniu wynosi 6, z których skorzystało 8 osób.

Mieszkanie chronione przy ul. Gliwickiej 74 przeznaczone jest dla osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim i umiarkowanym. Prowadzenie na podstawie ustawy „Prawo Zamówień Publicznych” Ośrodek zlecił Agencji Opiekuńczo - Medycznej i Handlowej Anna Szopa. Miesięczny koszt pobytu osoby w mieszkaniu wynosi 2 200 zł lub 2 100 zł dla osób jednocześnie korzystających z zajęć ŚDS. Ilość miejsc w mieszkaniu chronionym wynosi 7. Ponadto w 2009 roku podpisana została umowa na dodatkowe miejsce o charakterze interwencyjnym. Z mieszkania chronionego skorzystało 10 osób.

Wydatki na realizację zadania wyniosły **297 481,03 zł.**

5.6 Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne, na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku lub choroby. Formy i zakres usług wynikają z indywidualnych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego. Osoby wymagające całodobowej opieki, w razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę, kierowane są do domów pomocy społecznej.

W 2009 r. zgłosiło się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej **360** osób starszych i/lub niepełnosprawnych z wnioskiem o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Łącznie przeprowadzono **360** postępowań, z czego:

- **152** osoby skierowano do dps na terenie Katowic, w tym **62** osobom wydano decyzje o umieszczeniu w dps na terenie Katowic,
- **105** osób zostało skierowanych do dps położonych na terenie innych powiatów, w tym **31** osobom otrzymało decyzje o umieszczeniu w dps na terenie innych powiatów.
- **20** osobom odmówiono skierowania do dps,
- w **51** przypadkach umorzono postępowanie z powodu zgonu osoby, bądź rezygnacji z umieszczenia,
- **32** spraw na dzień 31.12.2009 r. było w toku.

Ruch pensjonariuszy w domach pomocy społecznej na terenie Katowic oraz na terenie innych powiatów przedstawiał się następująco:

Dom	Liczba miejsc	Stan na dzień 31.12.2008	Zmarło lub zrezygnowało w 2009 r.	Przyjęto w 2009 r.	Liczba osób oczekujących z wydaną decyzją o umieszczeniu na dzień 31 XII 2009	Liczba osób wpisanych na listę osób oczekujących na dzień 31 XII 2009
DPS „PRZYSTAN”	88	88	20	20	18	55

przy ul. Adamskiego 22						
DPS „ZACISZE” przy ul. Traktorzystów 42	98	98	29	29	12	70
DPS na terenie innych powiatów			35	52	2	155

Domy Pomocy Społecznej na terenie Katowic

Dom	Liczba osób przebywających w DPS , na nowych zasadach	Średni miesięczny koszt pobytu w DPS
DPS „PRZYSTAŃ” ul. Adamskiego 22	61	3 044,35
DPS „ZACISZE” ul. Traktorzystów 42	73	2 796,07

Domy Pomocy Społecznej na terenie innych gmin

	Liczba osób przebywających w DPS , na nowych zasadach	Koszt pobytu mieszkańców Katowic w dps na terenie innych gmin
DPS na terenie innych gmin	253	3 530 857,79

Rodzinny Dom Pomocy Społecznej

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2005 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy, są to domy świadczące całodobowe usługi przeznaczone dla osób, które z powodu wieku wymagają pomocy innych osób. Od sierpnia 2008 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zawarł umowę na prowadzenie Rodzinnego Domu Pomocy Społecznej poszerzając ofertę pomocową dla osób starszych. Dom ten dysponuje 6 – ma miejscami, 3 dla kobiet i 3 dla mężczyzn. Miesięczny koszt utrzymania 1 osoby wynosi 1920 zł.

W ramach swojej działalności rodzinny dom zapewnia usługi bytowe: miejsce pobytu, wyżywienie i utrzymanie w czystości oraz usługi opiekuńcze m.in. zapewniające udzielenie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnację, opiekę higieniczną, pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, niezbędną pomoc w załatwieniu spraw osobistych, a także kontakt z otoczeniem, organizację czasu wolnego, jak również pomoc w zakupie odzieży i obuwia i niezbędnych artykułów osobistego użytku.

W 2009 roku z usług Rodzinnego Domu Pomocy Społecznej skorzystało 6 osób. Wydatki na realizację zadania wyniosły **136 877,30 zł.**

5.7 Realizacja programu „Siedemdziesiąt plus” w roku 2009

W roku 2009 w Katowicach realizowany był program „Siedemdziesiąt plus”. Adresatami programu są mieszkańcy miasta Katowice w wieku starszym, szczególnie po ukończeniu siedemdziesiątego roku życia.

Cele programu to:

- zaspakajanie realizacji potrzeb zdrowotnych,
- zaspakajanie realizacji potrzeb mieszkaniowych,
- ułatwianie udziału w życiu społecznym,
- zaspakajanie realizacji potrzeb socjalnych.

Osoby objęte programem „Siedemdziesiąt Plus” w 2009 roku, zostały objęte świadczeniami w różnych formach. W ramach programu skorzystało:

1. Ze świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej:

- **380** osób w formie zasiłku celowego na opał, leki,
- **18** osób w formie zasiłku okresowego,
- **84** osoby w formie zasiłku stałego,
- **848** osób w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- **300** osób w formie usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej,
- **152** osoby w formie usług Domu Pomocy Społecznej.

2. Z zasiłku pielęgnacyjnego wypłacanego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych skorzystało:

- **895 osób.**

3. Z dodatku mieszkaniowego wypłacanego na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych skorzystało:

- **743 osoby.**

4. Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych skorzystało:

- **189 osób** w formie turnusu rehabilitacyjnego,
- **13 osób** w formie usuwania barier w komunikowaniu się,
- **127 osób** w formie dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego.

Pracownicy socjalni w ramach realizacji programu nawiązali również współpracę z różnymi instytucjami w celu zabezpieczenia szczególnych potrzeb mieszkańców Katowic po siedemdziesiątym roku życia.

L.p	Rodzaj sprawy	Ilość osób
1.	Zgłoszenie z KZGM w sprawach mieszkaniowych	240
2.	Zgłoszenia ze Spółdzielni Mieszkaniowych w sprawach mieszkaniowych	50
3.	Zgłoszenia od Prywatnych Właścicieli w sprawach mieszkaniowych	12
4.	Osoby skierowane do prawnika -konsultacje prawne	48
5.	Osoby skierowane do psychologa	21
6.	Osoby które zostały zgłoszone do Systemu Powiadomienia Ratunkowego	146
7.	Osoby objęte wolontariatem	9
8.	Osoby do objęcia wsparciem zgłoszone przez Policję	42
9.	Osoby zgłoszone do objęcia wsparciem przez inne instytucje	145

W ramach działań programu: „Siedemdziesiąt plus” informowano również klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o możliwości skorzystania z badań profilaktycznych w ramach ochrony zdrowia. Osoby starsze mogły skorzystać z badań profilaktycznych w następujących programach:

L.p	Nazwa programu profilaktycznego	Liczba osób, które zostały poinformowane przez pracowników socjalnych o konkretnym programie
1	Program wczesnego wykrywania chorób płuc	283
2	Program badań prenatalnych	33
3	Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku	242
4	Program profilaktyki układu krążenia	313
5	Program profilaktyki chorób odtytoniowych	193
6	Populacyjny program wykrywania raka piersi	366
7	Program profilaktyki gruźlicy	237
8	Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy	350
	Razem	2017

Miejski System Powiadamiania Ratunkowego dla osób niepełnosprawnych mieszkańców Katowic

W ramach realizacji celu jakim jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych wdrażano Miejski System Powiadamiania Ratunkowego. System ten kierowany jest do osób, które nie zawsze są w stanie porozumieć się z dyspozytorem przyjmującym zgłoszenie i udzielić informacji koniecznych do udzielenia

pomocy w sytuacji zagrożenia. Uczestnik Systemu Powiadamiania Ratunkowego musi posiadać telefon stacjonarny bądź komórkowy z przyciskami, w którym zostanie zaprogramowany numer alarmowy. W sytuacji zagrożenia po naciśnięciu przycisku dyspozytor w Miejskim Centrum Ratownictwa uzyskuje informacje o konieczności udzielenia pomocy oraz dane osoby zgłaszającej.

Dzięki podjętym przez pracowników tutejszego Ośrodka działaniom w roku 2009 objęto systemem **146** osób.

5.8 Ocena realizacji celów oraz efektywność

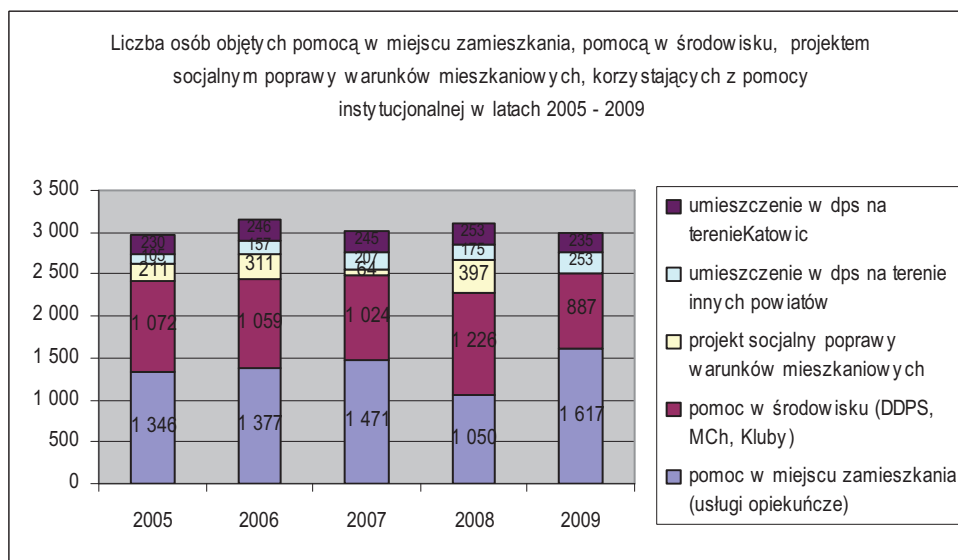
Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 4).

1. Zakres pomocy:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Wydatki na realizację pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych (w zł.)	5 778 852,02	7 287 556,12	8 671 686,99	9 742 756,33	11 586 198,93
Liczba osób, które skorzystały z pomocy	2 705	2 904	2 766	3 044	2 992
Koszt pomocy na 1 osobę (w zł.)	2 136,36	2 509,49	3 135,10	3 200,64	3 872,39

W związku z przekazaniem do realizacji umów na prowadzenie Klubów Seniora do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, liczba osób korzystających z pomocy uległa zmianie w stosunku do roku ubiegłego. Wzrost wydatków poniesionych na realizację pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych spowodowanych jest zmianą sposobu realizacji usług – przejście z dotacji na zakup usługi na podstawie ustawy „Prawo zamówień publicznych” oraz wzrostem ceny za 1 godzinę świadczonych usług.

2. Zapewnienie opieki

3. Sieć Ośrodków Wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

Liczba miejsc w OW w podziale na dzielnice	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Dzielnica Śródmieście - Wschód	123	123	123	85	70
Dzielnica Załęże	54	54	54	66	67
Dzielnica os. Tysiąclecia	46	46	46	58	58
Dzielnica Dąb	30	30	30	45	45
Dzielnica Koszutka	195	195	195	227	163

Dzielnica Zawodzie	96	96	96	95	70
Dzielnica Ligota	200	200	200	176	75
Dzielnica Bogucice	75	75	75	75	75
Dzielnica Piotrowice	115	115	115	115	80
RAZEM:	934	934	934	942	703

Liczba miejsc w Ośrodku wsparcia uległa zmianie w stosunku do roku ubiegłego w związku z przekazaniem umów dotyczących prowadzenia Klubów Seniora do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice.

4. Aktywizacja środowiska na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba umów zawartych z wolontariuszami	39	24	27	9	19
Liczba umów alimentacyjnych i porozumień zawartych z rodziną w sprawie pomocy usługowej	128	113	109	130	142
Liczba osób objętych usługami w ramach pielęgniarstwa długoterminowego	104	64	69	62	91

W 2009 roku zwiększyła się liczba umów alimentacyjnych i porozumień zawartych z rodzinami w zakresie usług opiekuńczych, co wynika z intensywnych działań prowadzonych przez pracowników socjalnych. Zaobserwowano także wzrost liczby wolontariuszy, którzy chcą wspierać osoby starsze i niepełnosprawne.

Wzrosła również liczba osób korzystających z pielęgniarstwa długoterminowego przeznaczonej dla osób w bardzo ciężkich stanach, wymagających wzmożonej opieki medycznej.

5. Zapewnienie opieki całodobowej

Średni okres oczekiwania osoby na umieszczenie w domu pomocy społecznej na terenie innych powiatów w 2009 roku

Typ domu	Liczba miesięcy
Dom dla osób w podeszłym wieku	ok. 8 miesięcy
Dom dla osób przewlekle somatycznie chorych	
Dom dla osób przewlekle psychicznie chorych	ok. 30 miesięcy
Dom dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	
Dom dla osób niepełnosprawnych fizycznie	ok. 22 miesiące

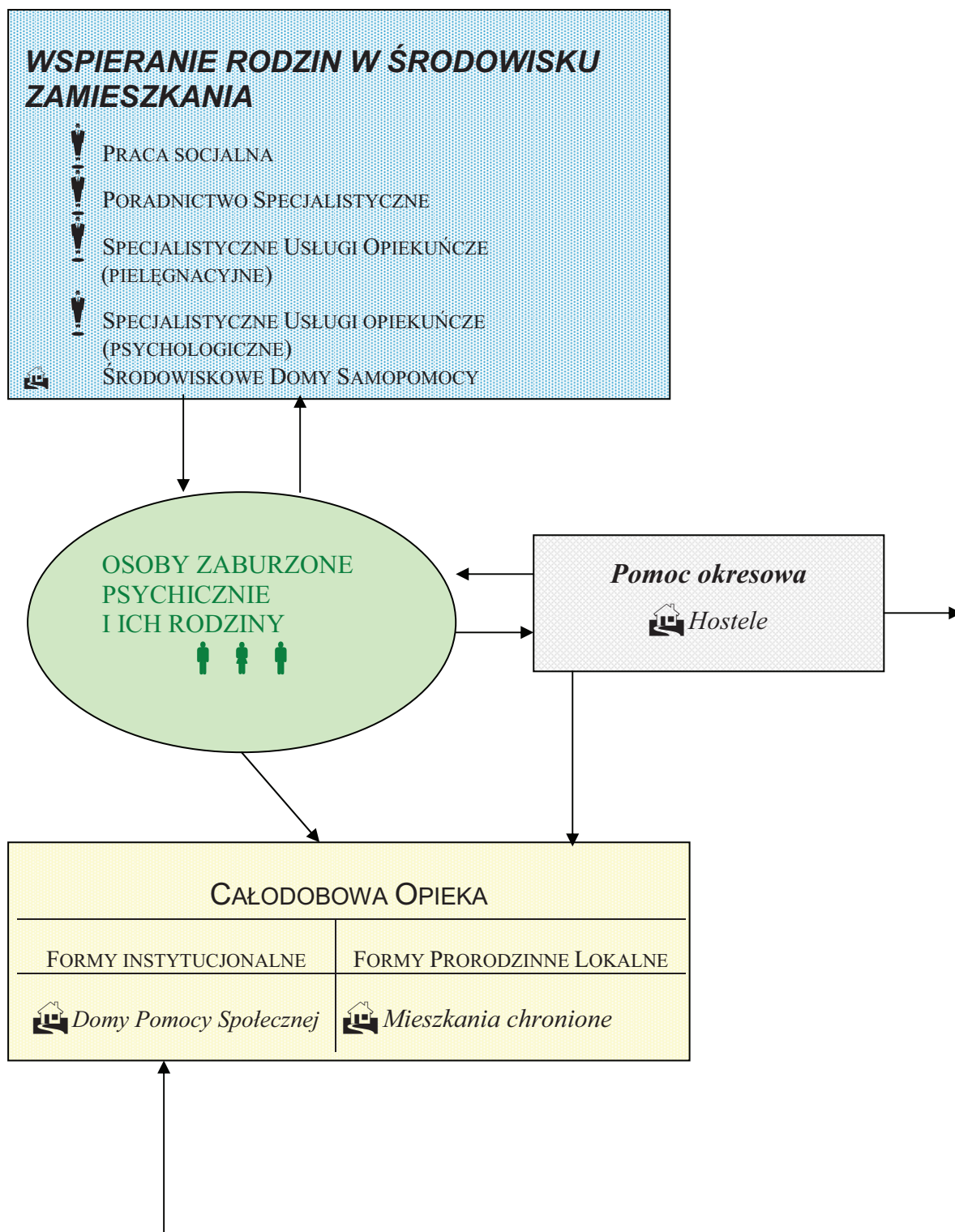
Średni okres oczekiwania osoby na umieszczenie w domu pomocy społecznej na terenie Katowic w 2009 roku

Typ domu	Liczba miesięcy
Dom dla osób w podeszłym wieku	ok. 27 miesięcy
Dom dla osób przewlekle somatycznie chorych	

Czas oczekiwania na umieszczenie w DPS na terenie innych powiatów jest zróżnicowany ze względu na typ domu, a nie jego położenie regionalne.

W 2009 roku czas oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej na terenie Katowic wyniósł ok. 27 miesięcy i znacznie wzrósł w stosunku do roku ubiegłego. Wydłużenie czasu oczekiwania związane jest z emocjonalnym związaniem mieszkańców z miastem Katowice, co pomimo propozycji zapewnienia miejsca w innych DPS z krótszym okresem oczekiwania, osoby wolą oczekiwać na miejsce w Katowicach.

VI. SYSTEM POMOCY OSOBOM ZABURZONYM PSYCHICZNIE I ICH RODZINOM

System pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom stanowi jeden z elementów **Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych** (dział II, rozdział 5). Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest stworzenie systemu oparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, służącego podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cele szczegółowe to:

- usprawnienie do funkcjonowania w społeczeństwie, m. in. poprzez nabycie różnych umiejętności społecznych niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania,
- udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i terapeutyczno-edukacyjnego zarówno osobom chorym, jak i ich rodzinom,
- zapewnienie opieki w środowisku osobom wymagającym takiej pomocy,
- przygotowanie osób mających szansę na rynku pracy, do podjęcia zatrudnienia,
- budowanie lokalnych sieci oparcia społecznego.

Na system pomocy skierowany do tej kategorii klientów składa się:

6.1 Praca socjalna

Praca socjalna skierowana na rozeznanie problemów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi, motywowanie do poddania się badaniom diagnostycznym w Poradni Zdrowia Psychicznego, a w razie potrzeby leczenia, wspieranie osoby i rodziny oraz pomoc we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. Prowadzona jest przez pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej we współpracy z konsultantami ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej.

Liczba osób korzystających	634
Liczba godzin	8 959,5

Na terenie placówki w okresie od 01.01.2009 do 30.06.2009r. realizowano projekt „Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi” współfinansowany z EFS, w którym brało udział 30 osób. Spośród uczestników projektu 10 osób uzyskało zatrudnienie.

Ponadto w ramach pracy socjalnej w Centrum Rehabilitacji Społecznej realizowany był „Program poprawy funkcjonowania w środowisku zamieszkania oraz wspierania zatrudnienia osób zaburzonych psychicznie”. Program skierowany jest do osób, wobec których zakończono świadczenie usług specjalistycznych, nieprzystosowanych w pełni do samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz szerszej grupie społecznej, wyrażających chęć podjęcia zatrudnienia, które nie zakwalifikowały się jako beneficjenci ostateczni do projektu „Nowe perspektywy-program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi” oraz osoby, które po zakończeniu programu potrzebowały dalszego wsparcia w procesie integracji społecznej i zawodowej. W okresie I-XII 2009 r. programem objętych zostało 12 osób.

Od 01.01- 31.12.2009 dla grupy 8 osób prowadzona była również (w ramach umowy autorskiej) Pracownia Terapii Zajęciowej „Twórcy sztuki”. Prace uczestników Pracowni prezentowane były podczas VIII Przeglądu Integracyjnego Zespołów Artystycznych Osób Niepełnosprawnych, który odbył się w dn. 26.05.2009 w Centrum Kultury w Katowicach.

6.2 Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone jest przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych).

	Liczba godzin	Liczba osób
Konsultacje dla podopiecznych na miejscu	514,5	161
Konsultacje dla podopiecznych w środowisku	1104,5	338
Grupowe formy poradnictwa	92,5	20
RAZEM:	1 711,5	519

W ramach działań interwencyjnych 2 psychologów CRS zostało oddelegowanych do wsparcia osób poszkodowanych w dniu 18.09.2009r. w wypadku w kopalni „Wujek-Śląsk” w Rudzie Śląskiej. W okresie IX – XI 2009r. pomocą psychologiczną objętych zostało 5 górników przebywających w Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich.

6.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne) przeznaczone są dla osób ze zdiagnozowanymi zaburzeniami (na podstawie zaświadczenia lekarskiego) tj. w szczególności:

- a) osób chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne),
- b) osób upośledzonych umysłowo,
- c) osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Obejmują specjalistyczne usługi świadczone w środowisku osobom, które ze względu na stan zdrowia fizycznego lub psychicznego nie są w stanie uczęszczać do Środowiskowego Domu Samopomocy, a nie wymagają leczenia szpitalnego. Ta forma usług, świadczonych w środowisku zamieszkania, pozwala na odejście od instytucjonalnej pomocy osobom chorym psychicznie. Ponadto usługi w miejscu zamieszkania ułatwiają budowanie systemu wsparcia społecznego dla osób chorych, dają możliwość lepszego poznania ich warunków życiowych, sytuacji rodzinnej, a przez to skutecznego ich wpierania.

Usługami specjalistycznymi objęte są również dzieci autystyczne.

Do zakresu usług należy:

- 1) Uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:
 - a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych,
 - b) interwencje i pomoc w różnych sytuacjach,
 - c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
 - d) wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
 - e) pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi.
- 2) Pielęgnacja – jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
 - a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
 - c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,

- e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
 - f) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych.
- 3) Rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.):
- a) zgodnie z zalecenia lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,
 - b) współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno – pedagogicznego i edukacyjno – terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług.
- 4) Pomoc mieszkaniowa, w tym:
- a) w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat,
 - b) w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,
 - c) kształtowanie właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu.
- 5) Zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno – wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.).

W 2009r. specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne) świadczone były przez Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego (jednostkę organizacyjną Ośrodka) .

Wykonawca	Liczba osób	Liczba godzin	Koszt w zł	Cena 1 godz. usług
Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego, ul. Kilińskiego 19, Katowice	114	7122	375 709,61	50,-
Razem	114	7122	375 709,61	

Dodatkowo w okresie I-XII 2009 w ramach umowy zlecenia świadczone były usługi specjalistyczne dla 1 dziecka autystycznego, w łącznym wymiarze 126 godzin.

6.4 Specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne)

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598) realizowane są usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami (na podstawie zaświadczenia lekarskiego) w szczególności dla:

- a) osób chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne);
- b) osób upośledzonych umysłowo,
- c) osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Do zakresu usług należy:

- 1) Załatwianie spraw urzędowych.
- 3) Pielęgnacja – jako wspieranie procesu leczenia, w tym:

- a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
- b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
- c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
- d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
- e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
- f) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych.

Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych polegających w głównej mierze na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, wymaga odpowiedniego (specjalistycznego) przygotowania opiekunów do świadczenia tego typu usług.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są przez wykonawców, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy. Od 1 stycznia 2009 r. realizatorem jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Medyczno-Opiekuńczy Alicja Kluczna.

Wykonawca		Zakres usług	Liczba osób	Liczba godzin	Koszt (w zł)	Cena 1 godz. usług (w zł.)
1	NZOZ Zespół Medyczno-Opiekuńczy Alicja Kluczna Dąbrowa Górnicza, ul. Kościuszki 27	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	14	2 706,00	36 428,35	13,00/18,85

6.5 Sieć Środowiskowych Domów Samopomocy

Środowiskowe Domy Samopomocy przeznaczone do prowadzenia rehabilitacji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz upośledzonych umysłowo. Celem tej rehabilitacji jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Cel ten jest osiągany między innymi poprzez psychoterapię, terapię zajęciową, działania w zakresie przygotowania do pracy osób z zaburzeniami psychicznymi, jak i pomocy w uzyskaniu zatrudnienia.

Zajęcia w Środowiskowych Domach Samopomocy odbywają się w dwóch blokach programowych:

- a) *zajęcia dopołudniowe* przeznaczone dla osób biorących udział w programie rehabilitacyjnym na podstawie decyzji administracyjnych,
- b) *zajęcia popołudniowe* przeznaczone dla osób korzystających z programu przedpołudniowego, osób które taki program ukończyły, jak również dla kandydatów ubiegających się o przyznanie miejsca w ŚDS. Udział w zajęciach popołudniowych nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

Środowiskowe Domy Samopomocy zapewniają swoim pensjonariuszom następujące rodzaje usług:

- pobyt wraz z wyżywieniem w godz. 8.00 do 16.00 (od poniedziałku do piątku),
- zajęcia popołudniowe (dni i godziny otwarcia ustalone są indywidualnie przez poszczególne ŚDS),
- terapię zajęciową,
- treningi umiejętności społecznych,
- psychoterapię,
- ogólną rehabilitację ruchową oraz indywidualną,

- porady i wsparcie psychologiczne indywidualne,
- grupowe zajęcia psychologa ze społecznością pensjonariuszy,
- grupy wsparcia, grupy samopomocowe ,
- imprezy organizowane na terenie ŚDS,
- imprezy organizowane poza ośrodkiem wsparcia,
- kółka zainteresowań,
- usługi higieniczne (natrysk, usługi pralnicze).

ŚDS udziela pomocy rodzinom podopiecznych, poprzez:

- organizowanie dla nich grup wsparcia,
- psychoedukację,
- wspólne rozwiązywanie z rodziną sytuacji trudnych, związanych z chorobą psychiczną członka rodziny.

ŚDS buduje sieć wsparcia społecznego dla swoich klientów poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, pracodawcami i środowiskiem lokalnym.

Usługi ŚDS adresowane są do osób z zaburzeniami psychicznymi tj.:

- a) osób chorych psychicznie (wykazującym zaburzenia psychotyczne),
- b) osób upośledzonych umysłowo,
- c) osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

W okresie sprawozdawczym klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystali z usług proponowanych przez Środowiskowe Domy Samopomocy. Na prowadzenie trzech niżej wymienionych ŚDS Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ma zawarte umowy z podmiotami prowadzącymi, natomiast umowa na prowadzenie ŚDS Caritas została przekazana do realizacji przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice.

Lp.	Nazwa i adres Środowiskowego Domu Samopomocy	Podmiot prowadzący	Prowadzone grupy	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z SDS
1	Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 1, ul. Tysiąclecia 41 w Katowicach	Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychicznie i Ich Rodzin "PRZYSTAŃ"	- grupa osób z przeważającymi objawami depresyjnymi, - grupa osób z przewagą objawów psychotycznych wytwórczych.	34	48
2	Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 dla Osób upośledzonych Umysłowo, ul. Gliwicka 74 a w Katowicach	Agencja Opiekuńczo – Medyczna i Handlowa - Anna Szopa	prowadzone są trzy grupy osób - podział grup wynika ze stopnia upośledzenia oraz stopnia socjalizacji, możliwości psychicznych i fizycznych	25	29
3	Środowiskowy Dom Samopomocy Ad VITAM DIGNAM ul. Oswobodzenia 92 w Katowicach	Śląskie Stowarzyszenie Ad Vitam Dignam	- grupa osób chorujących na schizofrenię lub inne zaburzenia schizofrenopodobne oraz afektywne, - grupa osób z obniżoną sprawnością intelektualną ze współistniejącymi zaburzeniami o charakterze psychopatycznym.	30	41
4	Środowiskowy Dom Samopomocy Dla Osób Upośledzonych Umysłowo ul. Brata Alberta 4 w Katowicach	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka	osoby z upośledzeniem umysłowym, w tym osoby ze sprzężoną niepełnosprawnością ruchową lub zaburzeniami psychicznymi, dla których wiodącym schorzeniem jest upośledzenie umysłowe.	20	28

6.6 Hostel

Hostel pełni rolę ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, po leczeniu szpitalnym lub w okresie remisji choroby, przygotowujących się do powrotu do własnego środowiska. Głównym zadaniem jest umożliwienie osobom, które mają problem z samodzielnym funkcjonowaniem, nauczenia się w bezpiecznych warunkach samodzielności lub skonfrontowania się ze swoimi możliwościami w tym zakresie.

Hostel przy Środowiskowym Domu Samopomocy przeznaczony jest dla:

- osób, w odniesieniu do których jest realizowany program rehabilitacyjny w formie dziennej, które okresowo nie mogą mieszkać same lub też wskazany jest pewien okres odizolowania od rodziny,
- osób nie posiadających mieszkania, a rokujących nadzieję na usamodzielnienie w kwestii mieszkaniowej. Mogą to być osoby, które przeszły pomyślnie proces rehabilitacji lub są w jego trakcie.

Lp.	Nazwa i adres Hostelu przy Środowiskowym Domu Samopomocy	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z Hostelu
1	Hostel przy ŚDS Nr 1 przy ul. Tysiąclecia 45 w Katowicach	4	8
2	Hostel przy Środowiskowym Domu Samopomocy Ad Vitam Dignam przy ul. Obrońców Westerplatte 54 w Katowicach	4	5

6.7 Ocena realizacji celów oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 5 System pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom).

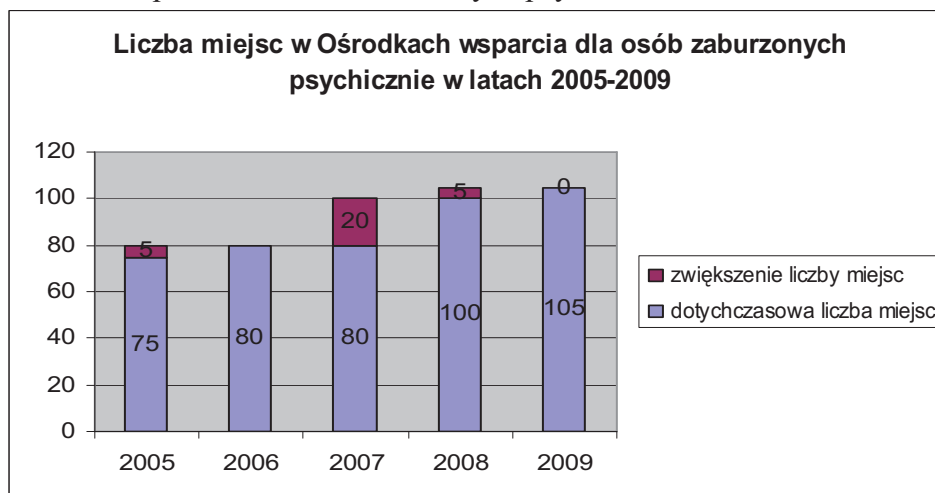
1. Zakres pomocy

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Wydatki na realizację usług świadczonych osobom zaburzonym i ich rodzinom (w zł.)	1 774.643,61	1 719 043,45	1 788.337,07	2 104 067,08	1 959 898,22
Liczba osób, które skorzystały z usług	1 064	940	913	901	893
Koszt pomocy na 1 osobę (w zł.)	1 667,90	1 828,77	1 958,75	2 335,26	2 149,01

Spadek wydatków na realizację pomocy dla osób zaburzonych spowodowany jest przekazaniem od 2009 r. umowy na prowadzenie ŚDS Caritas przy ul. Brata Alberta 4.

W związku z powyższym, obliczając koszt pomocy na 1 osobę nie uwzględniono osób, które skorzystały z wymienionego wyżej ŚDS.

2. Ośrodki Wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie

W 2009 roku liczba miejsc w ośrodkach wsparcia umożliwiając objęcie specjalistyczną pomocą utrzymana została na poziomie roku poprzedniego.

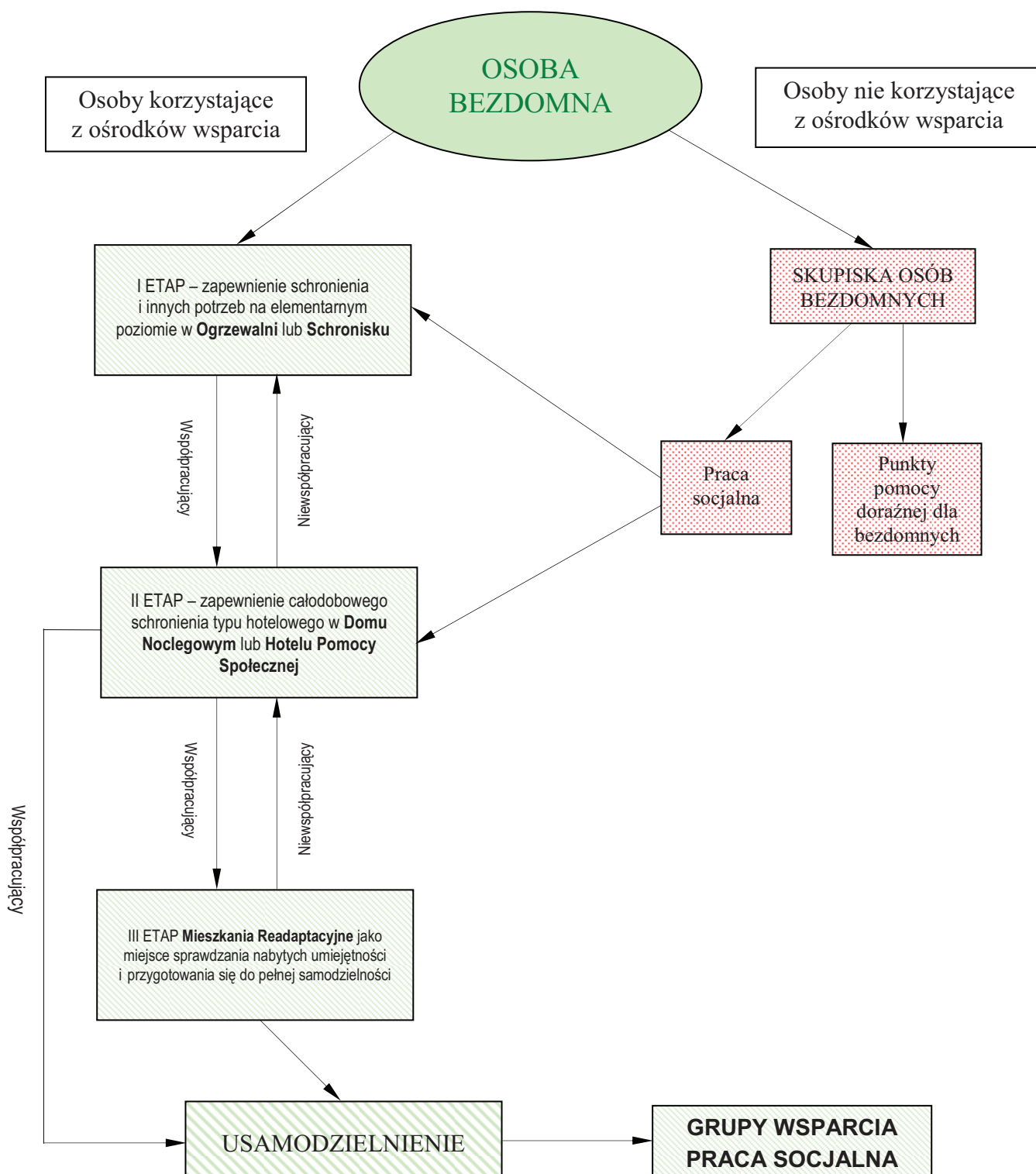
3. Usprawnianie

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba osób usprawnianych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku zamieszkania objętych usługami CRS	245	247	271	210	180
w tym: liczba osób, które podjęły zatrudnienie	14	16	19	12	13

W roku 2009 obserwowano nadal utrzymującą się tendencję spadkową liczby osób usprawnionych do funkcjonowania w społeczeństwie. Pomimo, tego że liczba osób zaburzonych objętych pomocą utrzymuje się na porównywalnym poziomie w stosunku do roku ubiegłego, wzrasta liczba osób zaburzonych w wieku poprodukcyjnym niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania.

Liczba osób, które w wyniku prowadzonej rehabilitacji podjęły zatrudnienie utrzymała się na porównywalnym poziomie w stosunku do roku ubiegłego.

VII. SYSTEM POMOCY BEZDOMNYM

System pomocy bezdomnym jest jednym z elementów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 6). Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest reintegracja osób bezdomnych ze środowiskiem.

Cele szczegółowe:

- rozwiązywanie indywidualnych problemów, które stały się przyczyną powstawania bezdomności,
- uzyskanie prawa przez osoby bezdomne do lokali mieszkalnych,
- nabycie przez osoby bezdomne umiejętności społecznych niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku,
- odtworzenie, w możliwym zakresie, zerwanych więzi rodzinnych.

Pomoc bezdomnym jest również elementem „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na rok 2009” realizowanego przez Miasto Katowice zgodnie z uchwałą Rady Miasta Katowice z dnia 27 maja 2008 r. Nr XXVI/533/08.

7.1 Sekcja ds. Bezdomnych

- prowadzi regularne akcje informacyjne i działania interwencyjne w skupiskach osób bezdomnych, przebywających poza ośrodkami wsparcia, pracownicy socjalni przeprowadzili **321** wizyt i interwencji w różnych skupiskach osób bezdomnych,
- prowadzi intensywną pracę socjalną z osobami deklarującymi gotowość do współpracy w zakresie rozwiązywania swoich problemów, w szczególności: opracowuje wraz z osobami bezdomnymi indywidualne programy wychodzenia z bezdomności,
- przyznaje pomoc zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W 2009 r. objęto pomocą **480** osób i rodzin.

Koszt prowadzonej pracy socjalnej w 2009 r. wyniósł **156 352 zł**.

Liczba bezdomnych	480
Liczba wywiadów	1 261
Liczba etatów pracowników socjalnych	4,5

7.2 Trójstopniowy system usamodzielnienia osób bezdomnych

7.2.1 Ogrzewalnie i Schronisko

I etap – zapewnienie schronienia i innych potrzeb na elementarnym poziomie w Ogrzewalni lub Schronisku.

Ogrzewalnie dla bezdomnych to ośrodki wsparcia przeznaczone do udzielania doraźnej i okresowej pomocy. Pomoc ta przeznaczona jest dla mężczyzn bezdomnych z terenu Katowic.

Miasto Katowice udziela dotacji dla dwóch organizacji: Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta prowadzącego ogrzewalnię przy ul. Sądowej 1 oraz Górnośląskiego Towarzystwa Charytatywnego prowadzącego ogrzewalnię przy ul. Sienkiewicza 23.

Ogrzewalnia prowadzona przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta dysponuje **35** miejscami. Oprócz schronienia w ogrzewalni można otrzymać gorące napoje, suchy prowiant oraz skorzystać z usług higienicznych i wymiany odzieży używanej.

Ogrzewalnia prowadzona przez Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne dysponuje **25** miejscami. W ramach ogrzewalni istnieje możliwość skorzystania z napoi i gorącego posiłku, możliwość skorzystania z usług higienicznych oraz wymiany odzieży używanej.

Z uwagi na konieczność zapewnienia dodatkowego schronienia bezdomnym mężczyznom w okresie zimowym od X 2009 – II 2010r, umowa z Caritas Archidiecezji Katowickiej została rozszerzona poprzez wprowadzenie na ten okres dodatkowego schronienia w Noclegowni, dysponującej **8** miejscami. Koszt osobodnia wynosi 10,00 zł.

7.2.2 Dom Noclegowy i Hotel Pomocy Społecznej

II etap – zapewnienie całodobowego schronienia typu hotelowego w Hotelu Pomocy Społecznej lub Domu Noclegowym, intensywna praca socjalna mająca na celu pomoc w rozwiązywaniu najpoważniejszych problemów życiowych, w nabyciu różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania.

Pracownicy socjalni Domu Noclegowego i Hotelu Pomocy Społecznej prowadzą postępowania w sprawie świadczeń pomocy społecznej dla osób i rodzin przebywających w tych Ośrodkach oraz indywidualną i grupową pracę socjalną z mieszkańcami.

Dom Noclegowy jest ośrodkiem wsparcia dla bezdomnych mężczyzn, którzy są bez środków do życia lub których dochód nie przekracza 250 % kryterium dochodowego określonego w art. 4 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, spełniających jeden z poniższych warunków:

- ich ostatnim miejscem stałego zameldowania były Katowice,
- przebywają na terenie Katowic i podjęli pracę – w miarę wolnych miejsc, do czasu uzyskania pierwszego pełnego wynagrodzenia,
- w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Dom Noclegowy zapewnia swoim mieszkańcom schronienie, jeden gorący posiłek dziennie oraz pomoc w postaci pracy socjalnej, poradnictwa, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych oraz innych spraw bytowych.

Ponadto w Domu Noclegowym świadczone są usługi opiekuńcze, udziela się porad psychologicznych, psychiatrycznych, konsultacji diagnostycznych dla osób z problemem alkoholowym.

Liczba miejsc w Domu Noclegowym i filiach	83/5
Średnia miesięczna liczba osób korzystających z Domu Noclegowego	92
Liczba osób korzystających narastająco w I-XII 2009 r.	158
Liczba udzielonych noclegów (osobodni)	31 453
Liczba osób, które opuściły ośrodek wsparcia – usamodzielnionych	7

Roczny koszt utrzymania Domu Noclegowego wyniósł: **630 404,65 zł.**

Koszt osobodnia w Domu Noclegowym wyniósł: **22,36 zł.**

W Domu Noclegowym prowadzona jest grupowa praca socjalna w formie spotkań społeczności mieszkańców. Podstawowym efektem społeczności jest nabywanie przez mieszkańców umiejętności życia w grupie, przystosowania się do pewnych norm i wymagań, radzenia sobie z konfliktami. Nabyte umiejętności pozwalają na lepsze funkcjonowanie w środowisku lokalnym po opuszczeniu placówki.

Ponadto prowadzone są spotkania małych grup (społeczności). Celem tych spotkań jest nabycie umiejętności współżycia w salach mieszkalnych, rozwiązywania konfliktów i wypracowania prawidłowych relacji między mieszkańcami.

Dom Noclegowy prowadzi także łaźnię dla osób bezdomnych, które jest miejscem gdzie osoby bezdomne mogą skorzystać z usług higienicznych (kąpieli), dokonać zmiany ubrania lub skorzystać z możliwości jego wyprania.

Łaźnia jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. 9.00-12.00 i 15.00-18.00 oraz w soboty w godz. 9.00-12.00.

W okresie sprawozdawczym z łaźni osoby bezdomne skorzystały **7 617** razy.

W celu zapewnienia noclegów wszystkim zgłaszającym się osobom potrzebującym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z instytucjami i podmiotami prowadzącymi działania, mające na celu wsparcie tej grupy społecznej.

W związku z powyższym zakupiono usługi na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych w Ośrodku Św. Jacka przy Caritas Archidiecezji Katowickiej, ul. Dębowa 23, w którym liczba miejsc noclegowych wynosi **50**.

W okresie I-XII 2009 r. skorzystały z usług **93** osoby. Koszt osobodnia pobytu wyniósł 18 zł. pomniejszany o odpłatność podopiecznego, w zależności od dochodu osoby, zgodnie z tabelą odpłatności Uchwały Rady Miasta Katowice XXIV/478/08 z dnia 31 marca 2008. Koszt tej usługi w 2009 r. wyniósł **315 723,60 zł**.

Liczba miejsc w Domu Noclegowym	50
Średnia miesięczna liczba osób korzystających z Domu Noclegowego	52
Liczba osób korzystających narastająco w okresie I-XII 2009 r.	93
Liczba udzielonych noclegów (osobodni)	17 116
Liczba osób, które opuściły ośrodek wsparcia – usamodzielnionych	2

Hotel Pomocy Społecznej jest lokalnym ośrodkiem wsparcia przeznaczonym do udzielania pomocy bezdomnym kobietom, kobietom z dziećmi i rodzinom, mającym związek z Katowicami z tytułu zameldowania, ofiarom klęsk żywiołowych lub ekologicznych, przypadków losowych oczekującym na przyznanie mieszkań zastępczych lub wyremontowanie dotychczas zajmowanych lokali oraz w przypadku ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażającym ich zdrowiu lub życiu.

Prawo do pobytu w Hotelu mają jedynie osoby, którym świadczenie to zostało przyznane decyzją administracyjną i które współdziałają w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.

Liczba miejsc w Hotelu i filiach	70/20
Średnia miesięczna liczba osób korzystających z Hotelu	118
Liczba osób korzystających narastająco w 2009	179
w tym:	
▪ kobiety	104
▪ dzieci i młodzieży	75
Liczba udzielonych noclegów (osobodni)	35 217
Liczba osób, które opuściły ośrodek wsparcia – usamodzielnionych	45

Roczny koszt utrzymania Hotelu Pomocy Społecznej wyniósł: **634 984,99 zł**.

Koszt osobodnia w Hotelu Pomocy Społecznej wyniósł: **18,48 zł**.

Placówka prowadzi z wszystkimi mieszkańcami szeroko zakrojoną pracę socjalną, nakierowaną na rozwiązywanie indywidualnych problemów, a ponadto prowadzi poradnictwo psychologiczne i konsultacje indywidualne oraz grupowe formy pracy socjalnej:

- Trening umiejętności społecznych
Program zakłada edukację oraz zwiększenie umiejętności mieszkanki w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, a zwłaszcza orientacji we własnym budżecie domowym, uczenia się sposobów oszczędnego gospodarowania pieniędzmi, przyswojenie sobie właściwych nawyków związanych z utrzymaniem higieny osobistej, nabycia umiejętności utrzymania porządku w mieszkaniu.
- Spotkania społeczności mieszkanki
Spotkania społeczności mają charakter pracy grupowej i ich podstawowym efektem jest nabywanie przez mieszkanki umiejętności życia w dużej grupie, przystosowania się do pewnych norm i wymagań, radzenia sobie z konfliktami. Nabyte umiejętności pozwolą na lepsze funkcjonowanie w środowisku lokalnym po opuszczeniu placówki.

▪ Doskonalenie umiejętności wychowawczych wobec dzieci przez mieszkanki

Realizatorzy programu dążą do wypracowania zmiany postaw matek, uzmysłowienia im potrzeb dzieci, pomocy dzieciom w rozwiązywaniu ich trudnych spraw, problemów, sytuacji z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości, poziomu rozwoju intelektualnego i społecznego.

▪ Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym-program dla dzieci

Program ma na celu kształtowanie umiejętności dostrzegania agresywnych uczuć, rozpoznawania przyczyn agresji, doskonalenie umiejętności rozumienia siebie i innych, kształcenie umiejętności opanowania i przezwyciężenia agresji, budowanie poczucia własnej wartości.

▪ Trening komunikacji interpersonalnej

Program ma na celu nabywanie umiejętności właściwej komunikacji z ludźmi, przestrzegania norm społecznych oraz umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych.

Zakres wiekowy osób bezdomnych

KOBIECY		MĘŻCZYŹNI	
Do 25 lat	32	Do 25 lat	55
26-35 lat	25	26-35 lat	36
36-50 lat	31	36-50 lat	142
51-60 lat	26	51-65 lat	241
Powyżej 60 lat	11	Powyżej 65 lat	48

7.2.3 Mieszkania Readaptacyjne

III etap – mieszkania readaptacyjne jako miejsce sprawdzenia nabytych umiejętności i przygotowania się do pełnej samodzielności.

Mieszkania readaptacyjne są filiami Domu Noclegowego oraz Hotelu Pomocy Społecznej. Do mieszkań kierowane są osoby, które uprzednio mieszkały w powyższych placówkach i rokują duże szanse na pełne usamodzielnienie.

Program mieszkania readaptacyjnego zakłada przede wszystkim trening umiejętności społecznych niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, nabytych podczas pobytu w Domu Noclegowym lub Hotelu. Chodzi, zatem o to, by osobom bezdomnym dać szansę pełnej readaptacji do samodzielnego życia, w warunkach bardzo zbliżonych do samodzielnego mieszkania w środowisku.

Mieszkańcy uczą się w praktyce oszczędnego gospodarowania mediami oraz współżycia w środowisku sąsiedzkim, w warunkach tylko częściowo monitorowanych ze strony pracowników.

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach prowadził następujące mieszkania rówieśnicze:

Mieszkania rówieśnicze		Liczba miejsc	Liczba osób korzystających w okresie sprawozdawczym
dla mężczyzn /Filia Domu Noclegowego/	ul. Hetmańska 22/15	5	9
dla kobiet i kobiet z dziećmi /Filia Hotelu Pomocy Społecznej/	ul. Piotrowicka 44/2	10	13
	ul. Lubeckiego 3/3	10	11

Koszt osobodnia w mieszkaniu dla kobiet wyniósł: **18,48 zł.**

Koszt osobodnia w mieszkaniu dla mężczyzn wyniósł: **22,36 zł.**

7.3 Programy realizowane na rzecz osób bezdomnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nadal realizuje program z osobami bezdomnymi „Moje mieszkanie”, mający na celu usamodzielnienie osób bezdomnych, poprzez pomoc w wyposażeniu i utrzymaniu mieszkania oraz nabyciu niezbędnych umiejętności koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Adresatami programu są osoby bezdomne, umieszczone na listach osób oczekujących na lokale socjalne lub komunalne.

Osoby zakwalifikowane do programu, zobowiązują się do systematycznego oszczędzania co miesiąc kwoty ustalonej z pracownikiem socjalnym i odkładania jej na otwartym koncie oszczędnościowym, w celu zapewnienia możliwości współudziału w wyposażeniu mieszkania.

Celem programu jest:

- nabycie umiejętności oszczędnego gospodarowania posiadanymi zasobami finansowymi i materialnymi, zawierania umów zapewniających prawidłowe funkcjonowanie mieszkania,
- wyrobienie nawyku regularnego i terminowego dokonywania opłat związanych z utrzymaniem mieszkania oraz wzrost orientacji w zakresie potrzeb jego wyposażenia,
- zwiększenie umiejętności prawidłowego komunikowania się w urzędach, instytucjach oraz środowisku zamieszkania,
- podniesienie świadomości w zakresie zdrowotnym,
- wyrobienie i utrzymanie nawyków związanych z higieną osobistą oraz czystością w mieszkaniu.

Maksymalna wysokość zasiłku została ustalona w wysokości **1500 zł**. Indywidualną wysokość pomocy ustalano przy uwzględnieniu wysokości dochodu w stosunku do kryterium dochodowego oraz zgromadzonych oszczędności.

W roku 2009 wypłacono zasiłki celowe w ramach programu „Moje Mieszkanie” 5 osobom na łączną kwotę **4 250 zł**.

7.4 Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób bezdomnych prowadzone w związku z udziałem w realizacji „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na rok 2009”

Cel główny – priorytet działania: Poprawa bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania.

Cel pośredni – obszary działania

- Ograniczenie zagrożeń w rejonie dworca PKP.
- Wzrost poczucia bezpieczeństwa osób korzystających z tego obiektu.
- Przeciwdziałanie patologiom i niedostosowaniu społecznemu np. żebractwu, przebywaniu osób bezdomnych w pomieszczeniach niemieszkalnych (piwnice, strychy, kanały ciepłownicze).

Kierunki działań: Upowszechnianie możliwości i dostępnych form pomocy w środowisku bezdomnych.

Podmioty zaangażowane w realizację Programu: Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

7.4.1. Działania prowadzone przez pracowników MOPS w 2009 r. w powyższym obszarze:

- 1. Kontynuowanie stałych obchodów pomieszczeń niemieszkalnych w tym dworca PKP przez pracowników socjalnych Sekcji do spraw bezdomnych MOPS wspólnie ze służbami porządkowymi.**

Pracownicy Sekcji ds. Bezdomnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach od lat dokonują cyklicznych obchodów skupisk osób bezdomnych oraz dworca PKP. Wizytacje te

mają miejsce w każdy poniedziałek oraz czwartek w godzinach porannych wspólnie z funkcjonariuszami Straży Miejskiej. Obchody te stanowią część obowiązków pracowników socjalnych. W trakcie wizytacji, osoby przebywające w pomieszczeniach niemieszkalnych, są informowane o możliwości skorzystania z pomocy, w tym o możliwości objęcia pomocą w formie schronienia w ośrodkach wsparcia. Osobom tym wręczane są ulotki informujące m.in. o możliwościach:

- skorzystania z ogrzewalni,
- skorzystania z zabiegów higienicznych,
- otrzymania odzieży używanej,
- skorzystania z gorących posiłków,
- uzyskania miejsca w Domu Noclegowym.

Ponadto osoby informowane są o możliwościach:

- uzyskania wsparcia w załatwieniu leczenia odwykowego,
- uzyskania wsparcia psychicznego udzielanego przez konsultanta, psychologa MOPS,
- uzyskania wsparcia w powrocie do ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały,
- uzyskania świadczeń pieniężnych i usługowych.

Na terenie Katowic w pomieszczeniach niemieszkalnych takich jak: ogródki działkowe, strychy, piwnice, klatki schodowe, kanały ciepłownicze przebywało około **100** osób.

2. Przygotowanie i rozmieszczenie na terenie dworca PKP, w porozumieniu z administratorem, plakatów informujących osoby bezdomne o możliwościach uzyskania pomocy.

3. Przekazywanie plakatów, ulotek informacyjnych dotyczących form pomocy osobom bezdomnym, przedstawicielom różnych służb (funkcjonariuszom Policji, Straży Miejskiej, administracji dworca PKP, pracownikom Pogotowia Ratunkowego).

4. W wyniku podjętych działań na rzecz osób bezdomnych pracownicy socjalni Sekcji ds. Bezdomnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, oprócz cotygodniowych poniedziałkowych oraz czwartkowych objazdów pomieszczeń niemieszkalnych od 17.12.2009 r. dodatkowo raz w tygodniu brali udział w objazdach ze Strażą Miejską w godzinach popołudniowych. Ponadto Towarzystwo im. Św. Brata Alberta podjęło działania rozwożenia posiłków dla osób bezdomnych przebywających w kanałach ciepłowniczych, ogródkach działkowych. Akcja prowadzona była w okresie przedświątecznym 24,25,26 oraz 29,30,31 grudnia 2009 r.

Jak wynika z podanych informacji Towarzystwa im. Św. Brata Alberta w trakcie akcji docierania z posiłkami do pomieszczeń niemieszkalnych skorzystały łącznie **92** osoby.

7.4.2. Skuteczność podejmowanych działań.

W związku z koniecznością podejmowania działań w godzinach nocnych w skupiskach osób bezdomnych, przebywających w pomieszczeniach niemieszkalnych, miasto Katowice kontynuuje umowę z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta na prowadzenie obchodów w godzinach nocnych terenu dworca PKP, śródmieścia i okolic w celu zmotywowania osób bezdomnych do skorzystania ze schronienia. Przy ścisłej współpracy z funkcjonariuszami Policji w Katowicach oraz pracownikami Straży Miejskiej w Katowicach, osoby bezdomne były przyprowadzane lub przywożone do Ogrzewalni.

Poprzez działania pracowników socjalnych Sekcji/Bezdomnych przy współpracy wolontariuszy Towarzystwa im. Św. Brata Alberta udało się ograniczyć zjawisko bezdomności ulicznej. Ograniczenie tego zjawiska było możliwe w dużej mierze dzięki nocnym wizytacjom skupisk osób bezdomnych przez wolontariuszy Towarzystwa i funkcjonariuszy Straży Miejskiej. Zacieśnienie współpracy Ośrodka z organizacjami pozarządowymi na polu przeciwdziałania marginalizacji osób bezdomnych stanowi, przykład realizacji idei pomocniczości i budowy sieci wsparcia. Na podkreślenie zasługuje dobra współpraca ze Strażą Miejską oraz Policją w wykonywaniu rutynowych obchodów dworca PKP, jak i przy podejmowaniu działań interwencyjnych.

7.5 Ocena realizacji celów programu oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy zakres realizacji celów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych*, polityki prorodzinnej oraz profilaktyki uzależnień w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

1. Zakres pomocy:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Wydatki na realizację programu (w zł.)	1 518 937,84	1 613 409,43	1 661 806,91	1 825 313,81	1 751 499,24
Liczba osób korzystających z pomocy	709	642	675	591	563
Średni miesięczny koszt programu na osobę (w zł.)	267,46	264,81	259,70	315,80	259,25

Kwoty wydatkowane na realizację programu uległy zmianie w stosunku do roku ubiegłego. Jest to związane z przekazaniem umów na dotacje do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, a także ze zmianą kosztu osobodnia pobytu w Domu Noclegowym Ośrodka Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej przy ul. Dębowej 23 w Katowicach z kwoty 17 zł na kwotę 18 zł (od miesiąca września 2008 r.).

Liczba bezdomnych korzystających z pomocy utrzymuje się na tym samym poziomie. Pracownicy socjalni wykonują intensywną pracę socjalną prowadzoną bezpośrednio w skupiskach osób bezdomnych (dworzec PKP, objazdy kanałów ciepłowniczych, ogródków działkowych itp.) oraz prowadzą stałą kampanię informacyjną, a także coraz ściślej współpracę ze Strażą Miejską oraz Policją.

2. Usamodzielnienie bezdomnych:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba osób, które otrzymały lokale mieszkalne	49	39	30	29	21
Liczba osób podejmujących pracę	49	70	123	81	95
Liczba osób podejmujących współpracę w rozwiązywaniu problemu alkoholowego	292	181	241	176	128

W wyniku intensywnych działań podejmowanych przez pracowników socjalnych spadła liczba osób bezrobotnych, których znaczna część podjęła zatrudnienie.

Spora liczba osób bezdomnych podjęła współpracę w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień, na co miało wpływ także warunkowanie świadczeń pomocy społecznej. Był to jednak mniejszy procent w porównaniu do roku ubiegłego.

Dzięki podjętym przez Urząd Miasta Katowice działaniom w zakresie polityki mieszkaniowej, co roku – średnio - powyżej **20** osób bezdomnych otrzymuje mieszkanie.

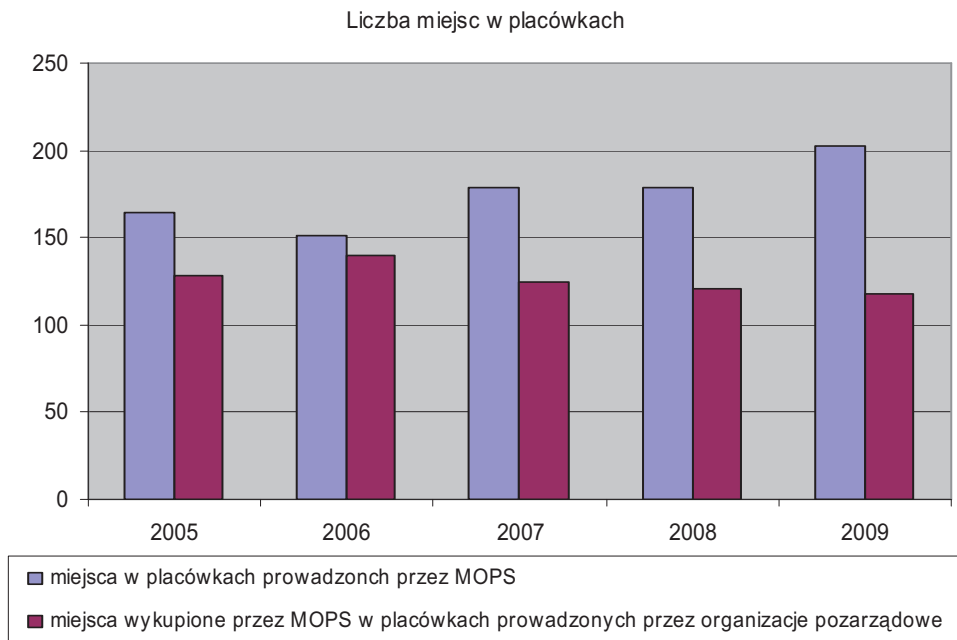
Odtworzenie zerwanych więzi rodzinnych:

W 2009 roku **11** osób zamieszkało u rodzin, tym samym usamodzielniało się. W pozostałych przypadkach nawiązane na nowo kontakty rodzinne skutkują wzajemnymi odwiedzinami i pomocą klientom ośrodków wsparcia. Niestety w większości przypadków zdarzają się odmowy nawiązania jakiegokolwiek kontaktu zarówno ze strony klienta, jak i jego rodziny.

3. Baza noclegowa.

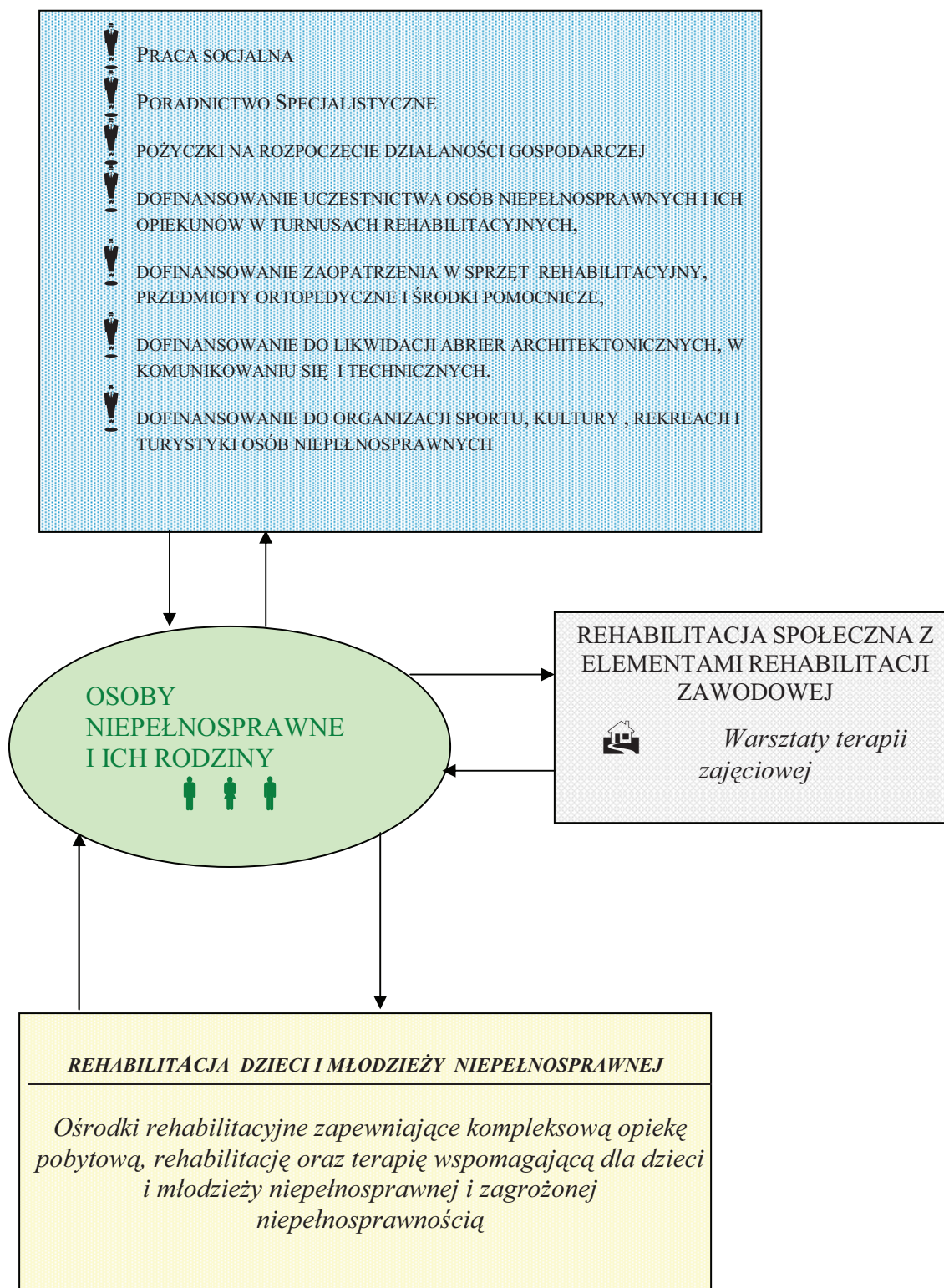
	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
	liczba miejsc	liczba miejsc	liczba miejsc	liczba miejsc	liczba miejsc
doraźna pomoc noclegowa					
dla kobiet	-	-	-	-	-

dla mężczyzn w okresie zimowym:	78	90	75	71	92
w okresie letnim:	72	72	63	60	60
długoterminowa pomoc noclegowa					
dla kobiet	93	80	90	90	90
dla mężczyzn	121	121	139	138	138

W 2009 r. wzrosła liczba miejsc w placówkach udzielających długoterminowego schronienia. Przyczyną tej sytuacji była konieczność utworzenia w całodobowym domu noclegowym **20** miejsc schronienia doraźnego dla osób bezdomnych, jak również wspomniana zintensyfikowana praca socjalna w skupiskach osób bezdomnych.

VIII. SYSTEM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

System wsparcia osób niepełnosprawnych stanowi jeden z elementów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych*. Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe to:

- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez:
 - wczesną interwencję dzieci do 7 roku życia,
 - kompleksową rehabilitację dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidacja barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- wspieranie rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności, w szczególności rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- kształtowanie w społecznościach lokalnych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi,
- przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Na system pomocy dla tej kategorii klientów, na który w roku 2009 wydatkowano kwotę **7 167 538,09 zł** składa się:

- Praca socjalna. Podejmowanie przez pracowników socjalnych działań mających na celu:
 - ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej,
 - korzystanie z przysługujących osobom niepełnosprawnym ulg i uprawnień,
 - pomoc w nawiązywaniu kontaktów z placówkami specjalistycznymi, świadczącymi usługi na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - pomoc w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia.
- Poradnictwo specjalistyczne. Udzielanie porad dotyczących:
 - możliwości ustalania niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności,
 - rodzajów ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym,
 - możliwości uzyskania dofinansowania do różnych form rehabilitacji społecznej i rehabilitacji zawodowej,
 - możliwości uzyskania świadczeń z pomocy społecznej przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych,
 - pomocy w nawiązaniu kontaktu z odpowiednią organizacją pozarządową, placówką specjalistyczną, instytucją itp.
- Sieć warsztatów terapii zajęciowej o profilu dostosowanym do rodzaju niepełnosprawności, rozumianych jako wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki, stwarzające osobom niepełnosprawnym z upośledzeniem uniemożliwiającym podjęcie pracy, możliwość udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej przez terapię zajęciową. Warsztat realizuje swoje cele poprzez:
 - ogólne usprawnianie uczestników,
 - rozwijanie umiejętności wykonywania podstawowych czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
 - przygotowanie do życia w środowisku społecznym (poprawa komunikacji, dokonywanie wyborów, poprawa kondycji psychicznej).
- Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.
- Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
- Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

- Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych.

8.1 Rehabilitacja zawodowa

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy.

Realizacja tego zadania odbywa się poprzez:

- udzielanie dofinansowania do oprocentowania kredytu bankowego

* W 2009 roku nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie dofinansowania do oprocentowania kredytu bankowego.

Pozostałe zadania w ramach rehabilitacji zawodowej realizowane są przez Powiatowy Urząd Pracy przy ul. Połpiecha 14.

8.2 Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Celem jest wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Do podstawowych form rehabilitacji społecznej zalicza się:

- turnusy rehabilitacyjne,
- likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie do organizacji sportu, kultury i turystyki oraz rekreacji osób niepełnosprawnych.

RODZAJ ŚWIADCZENIA	W okresie sprawozdawczym		
	Liczba umów/ decyzji	Kwota (w zł.)	Średni koszt (w zł.)
Turnusy rehabilitacyjne – dorośli	510	464 558	911
Turnusy rehabilitacyjne – dzieci	50	60 285	1 206
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – dorośli	65	446 784	6 874
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – dzieci	14	140 844	10 060
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – dorośli	352	518 100	1 472
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – dzieci	63	139 139	2 209
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	1	4 010	4 010
Dofinansowanie do organizacji sportu, kultury i turystyki oraz rekreacji osób niepełnosprawnych	10	42 045	4 205

- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej:

Lp.	NAZWA WARSZTATU	Liczba miejsc	Kwota dofinanso- wania (w zł.PFRON)	Kwota dofinanso- wania (w zł.środki miasta Katowice)
1	WTZ "PROMYK" – Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej, im. St. Kostki przy ul. Ociepki 8a Janów	40	591 840	65 760
2	Śląskie Stowarzyszenie "Ad Vitam Dignam" WTZ przy ul. Oswobodzenia 92 Janów	35	517 860	57 540

3	WTZ „SPES” przy ul. Panewnickiej 463 Ligota-Panewniki	30	443 880	49 320
4	WTZ Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z U.U. przy ul. Wojciecha 23 Giszowiec	30	443 880	49 320
5	WTZ Stowarzyszenia Wspomagania Rozwoju i Twórczości Osób Niepełnosprawnych „UNIKAT” przy ul. Kotlarza 10b Wełnowiec	30	391 044	41 660
RAZEM:		165	2 388 504	263 600

Kwota dofinansowania do 1 miejsca wynosi: **1 339,45 zł.** (na miesiąc).

Ogólna liczba osób, które w roku 2009 uzyskały wsparcie ze środków PFRON wyniosła: **2006.**

W XII 2009r. poszerzono WTZ „UNIKAT” o dodatkowych **5** uczestników.

8.3 Poradnictwo specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych

W roku 2009 poradnictwo specjalistyczne było świadczone przez :

- pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy w roku 2009 udzielili **5 904** porad w ramach wykonywanej pracy.

Liczba porad w okresie 2009 roku w tym:	5 904
Na miejscu	3 511
Telefonicznych	2 393

Koszt poradnictwa specjalistycznego w systemie wsparcia w roku 2009 wyniósł **21 849 zł.**

8.4 Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Rodzaj usługi	Ośrodek Rehabilitacyjny AKCENT, Katowice – Osiedle Witosa, ul. Rataja 14		Ośrodek Rehabilitacyjny ODDRODZENIE Katowice – Piotrowice, ul. Radockiego 280		Ośrodek Rehabilitacyjny UŁAŃSKA, Katowice – Osiedle Tysiąclecia, ul. Ułańska 5		Ośrodek Rehabilitacyjny GISZOWIEC, Katowice – Giszowiec, ul. Gościnną 8	
	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota
Zapewnienie dziennego pobytu w Ośrodku dla młodzieży niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia	31	260 990,44	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie dziennego pobytu w Ośrodku dla dzieci niepełnosprawnych powyżej 7 roku życia	X	X	168	300 720,00	47	660 576,79	X	X
Gimnastyka korekcyjna indywidualna/grupowa	X	X	201/814	40 891,16	79/111	39 934,23	159	29 700,00
Opracowanie indywidualnych programów rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych	X	X	41	88 355,00	143	307 744,84	51	39 525,00
Hipoterapia	X	X	X	X	X	X	77	148 459,00
Logorytmika indywidualna/grupowa	X	X	X	X	X	X	95/70	89 010,00
Prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego i grup wsparcia	X	X	145/52	6 582,00	51/7	11 595,12	101/48	34 860,00
Rehabilitacja indywidualna przy użyciu sprzętu MASTER	X	X	X	X	X	X	164	139 100,00
RAZEM	X	260 990,44	X	436 548,16	X	1 019 850,98	X	480 654,00

RAZEM: 2 198 043,58

8.5 Orzekanie o stopniu niepełnosprawności

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności realizuje następujące zadania:

- ustala niepełnosprawność osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- ustala stopień niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- ustala wskazania do ulg i uprawnień osobom posiadającym orzeczenie o inwalidztwie lub niezdolności do pracy,

Orzeczenie Zespołu poza ustaleniem niepełnosprawności, ma na celu również określenie wskazań dotyczących rehabilitacji osoby orzekanej, a w szczególności:

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- szkolenia, w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywizacji zawodowej,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- spełnienia przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r.- Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005r. Nr. 108, poz. 908 z późn. zm.),
- prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Ponadto Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje osobom uprawnionym legitymacje osoby niepełnosprawnej.

Tabela: Liczba przyjętych wniosków

Wnioski w sprawie	Liczba
Orzeczenia stopnia niepełnosprawności	4 674
Orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień art. 5a ustawy	1
Orzeczenia niepełnosprawności	493
Wydania legitymacji osoby niepełnosprawnej	1 400

Tabela: Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności

Wnioski dotyczące ustalenia stopnia niepełnosprawności wg celów		
Lp	Cel złożenia wniosków	Liczba
1	Odpowiednie zatrudnienie	1 394
2	Szkolenie	6
3	Uczestnictwo w terapii zajęciowej	36
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	287
5	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji / Korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	1 818
6	Zasiłek stały	-
7	Zasiłek pielęgnacyjny	769
8	Korzystanie z karty parkingowej	338

9	Inne	26
Ogółem		4 674

Tabela: Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności

Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności					
o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności			o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności	o odmowie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	Ogółem
lekkiego	umiarkowanego	znacznego			
1 307	1 543	1 273	247	89	4 459

Tabela: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności

Wydane orzeczenia o niepełnosprawności			
o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	o niezaliczeniu do osób niepełnosprawności	o odmowie ustalenia niepełnosprawności	Ogółem
407	57	5	469

Tabela: Liczba odwołań

Liczba odwołań	
Liczba odwołań od wydanych orzeczeń	523
Liczba odwołań rozpatrzonych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności	12
Liczba odwołań odesłanych do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	511

8.6 Ocena realizacji celów oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów „*Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych*” w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych.

1. Zakres pomocy:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Wydatki na realizację programu (w zł.)	7 138 004	7 873 927	8 470 795	9 841 023	7 167 538
W tym ze środków PFRON (w zł.)	4 929 133	5 514 730	5 668 988	6 570 595	4 570 934
Liczba osób korzystających z pomocy w ramach środków PFRON	1 443	1 494	1 363	1 937	2 006
Średni koszt programu na osobę ze środków PFRON (w zł.)	3 416	3 691	4 159	3 392	2 279

W roku 2009 otrzymano z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych niższe środki finansowe niż w latach poprzednich.

Z uwagi na wzrost liczby osób korzystających ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zmniejszył się średni koszt programu na osobę.

2. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych:

	Rok 2005		Rok 2006		Rok 2007		Rok 2008		Rok 2009	
	Kwota (w zł.)	Liczba osób	Kwota (w zł.)	Liczba osób	Kwota (w zł.)	Liczba osób	Kwota (w zł.)	Liczba osób	Kwota (w zł.)	Liczba osób
Rehabilitacja społeczna	4 471 705	1 325	5 350 765	1 425	5 455 525	1 316	5 808 563	1 878	4 204 270	2 006
Rehabilitacja zawodowa	457 428	118	163 965	69	213 463	47	762 032	59	366 664	14

W roku 2009 otrzymano z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych niższe środki finansowe niż w latach poprzednich. Jednak zainteresowanie osób niepełnosprawnych tą formą udzielanej pomocy stale wzrasta.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach rehabilitacji zawodowej realizuje zadanie dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie prowadzonej działalności gospodarczej albo własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego. W roku 2009 nie wpłynął żaden wniosek na udzielenie w/w dofinansowania.

Powiatowy Urząd Pracy realizuje następujące zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej:

- jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej (art.12a),
- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (art.11),
- finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy (art.40),
- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy.

3. Poradnictwo specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba porad	4 538	4 981	5 128	5 256	5 904

Liczba porad systematycznie rośnie.

IX. POMOC RODZINIE W KRYZYSIE I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

System pomocy rodzinie w kryzysie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie, jest elementem *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 7).

Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom w rodzinie.

Cele szczegółowe to:

- przeciwdziałanie przemocy wewnątrzrodzinnej i zapobieganie jej skutkom,
- szybkie reagowanie i pomoc rodzinom w sytuacjach kryzysowych,
- zapewnienie bezpieczeństwa, zapobieganie przechodzenia kryzysu w stan chroniczny,
- przeciwdziałanie rozpadowi rodziny.

9.1 Praca socjalna

Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem przemocy koncentruje się na rozpoznawaniu zjawiska przemocy, budowaniu planu pomocy o charakterze interwencyjnym, socjalnym, psychologicznym i prawnym i jego realizacji przez pracownika socjalnego wspólnie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej.

W 2009 r. **pracownicy socjalni objęli pracą socjalną** związaną z problemem przemocy **232 osoby**. Osoby te zostały skierowane do Ośrodka Interwencji Kryzysowej celem objęcia specjalistyczną formą pomocy.

9.2 Sieć Dzielnicowych Interwencyjnych Zespołów Interdyscyplinarnych

Od 10 lat Ośrodek Interwencji Kryzysowej we współpracy z Terenowymi Punktami Pomocy Społecznej organizuje spotkania **Interwencyjnych Zespołów Interdyscyplinarnych**, w których biorą udział: policjant, pracownik socjalny, pracownik OIK, pedagog, lekarz; celem podjęcia szybkich i skoordynowanych działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa osobom poszkodowanym. Zadaniem tych Zespołów jest szybkie reagowanie na docierające sygnały o krzywdzeniu i zaniedbywaniu dzieci.

W 2009 roku odbyło się **112** spotkań takich zespołów.

9.3 Ośrodki Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udziela pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy - ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana jest do osób doznających przemocy (ofiary przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy.

Z rodzinami prowadzona jest systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmuje ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku.

W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewnia schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogą przebywać w dotychczasowym miejscu zamieszkania, korzystając z miejsc schronienia.

Łączna liczba klientów objętych pomocą w tym:	1 176
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	376
Sprawcy przemocy	45
Dzieci	99
Inne kryzysy	562
konsultacje rodzinne/grupowe	94

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS świadczone są następujące usługi:

- konsultacje indywidualne dla klientów z problemem przemocy w rodzinie,
- konsultacje rodzinne/grupowe,
- grupowe formy pomocy psychologicznej,
- wizyty w środowisku,
- interwencje,
- kierowanie do miejsc schronienia,
- poradnictwo dla mieszkańców Katowic,
- poradnictwo prawne.

Liczba konsultacji dla klientów OIK

	Rok 2009
konsultacje osobiste psychologiczno/ pedagogiczne/porady	2 964
konsultacje prawne	178

Liczba przeprowadzonych interwencji osobistych i telefonicznych:

	Rok 2009
Interwencje osobiste	315
Interwencje telefoniczne	601
RAZEM:	916

Interwencje są reakcją na sygnały o krzywdzeniu głównie dzieci i osób starszych. Podejmowane są w wielu przypadkach wspólnie z dzielnicowym. Po przeprowadzeniu działań interwencyjnych wspólnie planowane są następne kroki związane z pomocą. Interwencje służą również przyspieszeniu i zwiększeniu skuteczności działań prawnych w instytucjach wymiaru sprawiedliwości.

- **Grupowe formy pracy socjalnej Program pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy** obejmował trzy formuły pracy grupowej:
 - **Grupa psychoedukacyjna** (28 osób – 36 spotkań)-
celem zajęć jest uzyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.
 - **Grupa wsparcia**(6 osób - 4 spotkania)-
idea przewodnią tego rodzaju zajęć jest udzielanie sobie przez uczestników wzajemnego wsparcia i pomocy w sytuacji przeżywania kryzysu o podobnym podłożu.
 - **Trening umiejętności** (3 osoby- 2 spotkania)-
celem zajęć opartych na formule treningowej jest nabycie na podstawowym poziomie umiejętności z zakresu : komunikacji interpersonalnej, asertywności, radzenia sobie ze stresem. Oferta kierowana jest do klientek, które ukończyły zajęcia grupy psychoedukacyjnej i mają ustabilizowaną sytuację dzięki powstrzymaniu przemocy domowej.

Liczba uczestników programów	37
Liczba spotkań	42

- **Budowanie naturalnych i środowiskowych grup wsparcia**

Uwzględniając specyfikę zjawiska przemocy i kryzysu praca środowiskowa stanowi stały element w zapewnianiu bezpieczeństwa osobom poszkodowanym. Budowanie naturalnych grup wsparcia w środowisku w ważnym stopniu przyczynia się do powstrzymania przemocy. Klientami ośrodka są też tzw. świadkowie przemocy (rodzina, sąsiedzi, przyjaciele), którzy wyposażeni w informacje, edukację i wsparcie świadomie i aktywnie wspierają swoich bliskich w sytuacji kryzysu i przemocy.

	liczba spotkań	liczba osób
Naturalne grupy wsparcia Spotkania rodzinne	64	94

- **Grupa samopomocy dla ofiar przemocy**

Od 2005 roku w siedzibie Ośrodka Interwencji Kryzysowej odbywają się zainicjowane przez Ośrodek spotkania **Samopomocowej Grupy Wsparcia dla Ofiar Przemocy i Osób Współzależnych**. Spotkania te odbywają się w sposób ciągły tj. w każdą środę w godzinach od 17.00 - 19.00. Uruchomienie samopomocowego środowiska wsparcia jest szczególnie cenne dla osób, które potrzebują stałego wsparcia w kryzysach o charakterze chronicznym.

9.4 Współpraca MOPS z: Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym prowadzonym przez Śląskie Stowarzyszenie „AdVitam Dignam”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracuje z Śląskim Stowarzyszeniem „Ad Vitam Dignam” w zakresie prowadzenia przez ww. organizację Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym przy ul. Ks. bpa. Bednorza 22. Usługi Ośrodka polegają na:

1. Zapewnieniu doraźnego całodobowego schronienia dla 12 kobiet i kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym w szczególności w przypadkach ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażających ich bezpieczeństwu, zdrowiu, bądź życiu.
2. Świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności psychologicznego i prawnego.

Liczba osób, które w okresie od I-XII 2009 r. skorzystały ze schronienia (narastająco)	Liczba osobodni wykonanych w okresie od I- XII 2009 r.	Koszt osobodnia (w zł)	Wykonanie na dzień 31.12. 2009 r. (w zł)
79	4 164	21	66 775

9.5 Współpraca MOPS z: Stowarzyszeniem im. Marii Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobiетom

Współpraca na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach na podstawie zawartej umowy współpracuje ze Stowarzyszeniem im. M. Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobiетom w zakresie prowadzenia przez ww. Stowarzyszenie Ośrodka dla 10 osób (w tym kobiet i ich dzieci) dotkniętych problemem przemocy. Usługi Ośrodka polegały na:

1. Zapewnieniu całodobowego schronienia w odpowiednich i bezpiecznych warunkach lokalowych.
2. Świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności psychologicznego i prawnego.
3. Prowadzeniu pracy socjalnej.
4. Świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności psychologicznego i prawnego.

Liczba osób, które w okresie od I-XII 2009 r. skorzystały ze schronienia (narastająco)	Liczba osobodni wykonanych w okresie od I- XII 2009 r.	Koszt osobodnia (w zł)	Wykonanie na dzień 31.12. 2009 r. (w zł)
16	3 356	28	79 205

9.6 Dyżury konsultacyjno-terapeutyczne

Dyżury konsultacyjno-terapeutyczne dla ofiar przemocy domowej oraz pomoc dzieciom krzywdzonym (porady i pomoc psychologiczna) były realizowane przez Zespół Interwencji Kryzysowej prowadzony przez Fundację dla ludzi potrzebujących pomocy „Gniazdo”

9.7 Udział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w realizacji „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego” w 2009r.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

1. *Współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach i Komendy Miejskiej Policji w sprawie procedury „Niebieska karta”- Strategiczny Zespół Interdyscyplinarny*

W celu kontynuowania, rozszerzania i udoskonalania współpracy w zakresie poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania przemocy w rodzinie i obowiązujących w tym zakresie procedur, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizował spotkania strategicznego zespołu interdyscyplinarnego. W okresie od I- XII 2009r. odbyły się 4 spotkania.

Efektem tych spotkań jest:

- wypracowanie sposobu postępowania w prowadzeniu procedury Niebieskiej Karty i postępowania wobec osób starszych i zależnych (dorosłych) w rodzinie,
- realizowanie interwencyjnej procedury „Niebieska Karta” obejmuje stałą, pisemną wymianę informacji oraz organizowanie zespołowej formuły pracy tzw. Zespołów Interdyscyplinarnych (o charakterze operacyjnym), których zadaniem jest sprawne planowanie i realizowanie działań interwencyjnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom poszkodowanym w wyniku przemocy oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach zagrożonych przemocą,
- rozszerzenie składu zespołu o przedstawiciela pedagogów szkolnych, prokuratury, twórcy procedury „Niebieski Miś” oraz Kierowników Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej.
Spotkania te będą kontynuowane.
- rozpowszechnianie ulotek informacyjnych o możliwości uzyskania pomocy w związku z doświadczaniem przemocy domowej,
- opracowanie programu motywującego i psychoedukacyjnego dla sprawców przemocy.

2. Kontynuowanie współpracy pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach a Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka, w celu koordynacji działań związanych z udzielaniem pomocy krzywdzonym dzieciom i ich rodzinom w ramach programu „Niebieski Miś” a także włączenie programu w system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pan Tomasz Iwański – autor procedury „Niebieski Miś” jest stałym uczestnikiem zespołu interdyscyplinarnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą w okresie od I- XII 2009r. **11 rodzin**, w związku ze zgłoszeniem informującym (w ramach procedury „Niebieski Miś”) o zaniedbaniach wobec dziecka.

9.8 Konferencje, audycje i inne spotkania

1. Udział i prezentacja problematyki zaniedbań wobec dzieci na konferencji tematycznej w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach – w marcu 2009r.
2. Udział w konferencji nt: „Rodzicielstwo zastępcze i prezentacja problematyki więzi” w Dąbrowie Górniczej.
3. W ramach edukacji publicznej związanej z rozpowszechnianiem wiedzy o problemie przemocy w rodzinie i zaniedbaniach wobec małych dzieci nadano w Radio Katowice – dwie dwugodzinne audycje radiowe wraz z rozmowami ze słuchaczami na wyżej wymienione tematy.
4. Od lutego 2009r. w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS uruchomiono grupę samopomocową dla DDA- młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.
5. Zorganizowano Miejską Konferencję pt. „**Różne oblicza kryzysu – źródła efektywności w interwencji kryzysowej**” z okazji X- lecia działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS.

Konferencja służyła upowszechnieniu wiedzy nt. zjawiska kryzysu i przemocy domowej w mieście Katowice i wzięło w niej udział **168 osób** – przedstawiciele Urzędu Miasta, służb, instytucji i organizacji pozarządowych.

6. Opracowano i wdrożono koncepcje działalności zespołów interdyscyplinarnych na poziomie strategicznym i roboczym zajmujących się rozwiązaniem problemu przemocy w rodzinie i ochroną dziecka krzywdzonego jako elementu miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ich skład wchodzi przedstawiciele miejskich służb i instytucji. W roku 2009 Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPS otrzymał za to przedsięwzięcie wyróżnienie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie i Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

7. Opracowano program pt. System oddziaływań wobec sprawców przemocy domowej wraz z programem grupy psychoedukacyjnej dla tych osób. Program jest przedsięwzięciem interdyscyplinarnym tj. partnerami są: Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej oraz Komenda Miejska Policji. Spotkanie finalizujące opracowywanie koncepcji i rozpoczynające etap wdrażania odbędzie się 12 stycznia 2010 roku w Sądzie Okręgowym w Katowicach.
8. W porozumieniu z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie wydano płytę edukacyjną z filmem modelującym zasady rozmowy z osobami będącymi ofiarami przemocy w rodzinie. Płyta ta została dołączona do rekomendacji do finansowania programów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w gminach.
9. Opublikowano zasady organizowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice oraz strategię działania zespołów interdyscyplinarnych w piśmie specjalistycznym Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „Świat Problemów” nr.8/2009.
10. Opublikowano artykuł Pt. „Przemoc w paradygmacie koncepcji przywiązania” w piśmie specjalistycznym „Niebieska Linia”.

9.9 Udział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w działaniach związanych z udzielaniem pomocy osobom poszkodowanym i ich rodzinom w związku z katastrofą w KWK „Wujek-Śląsk” w Rudzie Śląskiej.

We wrześniu 2009r. miała miejsce katastrofa w KWK „Wujek-Śląsk” w Rudzie Śląskiej. Od momentu uzyskania informacji na ten temat, podjęte zostały następujące działania pomocowe wobec osób poszkodowanych i ich rodzin (mieszkańców Katowic):

1. Dyżur telefoniczny w dniach 19.09.-20.09.09r. (sobota, niedziela).
2. Wizyty środowiskowe pracowników socjalnych z poszczególnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej wraz z pracownikami Ośrodka Interwencji Kryzysowej w celu udzielenia pomocy finansowej oraz zaproponowania pomocy psychologicznej. Pomocą psychologiczną objęto **8** rodzin.
3. Dyżur psychologów Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Centrum Rehabilitacji Społecznej w Szpitalu Oparzeniowym w Siemianowicach Śląskich w okresie od 24 września do 28 października 2009r. (4 osoby poszkodowane). Łącznie pomocą objęto **20** osób (**8** rodzin).

9.10 Ocena realizacji celów oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* w zakresie pomocy rodzinie w kryzysie i przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Zakres pomocy:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Wydatki na realizację programu (w zł.)	424 251,84	483 514,05	568 191,32	574 618,88	626 280,58
Liczba osób korzystających z pomocy	1 104	1 231	1 269	1 292	1176
koszt programu na osobę (w zł.)	384,29	392,78	447,75	444,75	532,55

Przedstawione powyżej liczby obrazują, że liczba klientów pozostaje w ostatnich latach na podobnym poziomie. Natomiast w 2009r. wzrosły koszty realizacji programu w przeliczeniu na osobę. Jest to związane z doskonaleniem i zwiększeniem kompetencji kadry Ośrodka

Interwencji Kryzysowej MOPS , podnoszeniem kwalifikacji i organizowaniem szkoleń dla pracowników socjalnych oraz realizacją działań związanych z edukacją publiczną.

Budżet placówki obejmuje:

- koszty wynagrodzeń pracowników,
- koszty podstawowego utrzymania placówki.

2. Kierowanie do schronisk dla ofiar przemocy:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba osób, które skorzystały z pomocy w OIK W związku z problemem przemocy	1104	1231	1269	1 292	1 176
Liczba osób korzystających ze schronienia w związku z przemocą	84	72	91	104	112
%	7,6%	5,8 %	7%	8 %	9,5%

W 2009r. wzrosła nieznacznie liczba osób korzystających ze schronienia w związku z przemocą. Tylko 9,5 % osób objętych pomocą Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS skorzystało z miejsc schronienia. Wynika to z formuły pracy z rodziną w oparciu o wykorzystanie zasobów własnych klienta.

Ideą pracy Ośrodka w zapewnieniu bezpieczeństwa jest uruchamianie naturalnych grup wsparcia w środowisku i własnych zasobów klientów, poprzez aktywizowanie postaw rodziny, przyjaciół, sąsiadów tak, aby ze schronienia w placówkach korzystały tylko osoby, których życie lub zdrowie jest zagrożone, a nie mają własnych możliwości korzystania z pomocy rodziny lub innego wsparcia.

3. Liczba osób, które podjęły działania prawne w kierunku uregulowania sytuacji rodzinnej:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba osób	982	972	1 028	1072	988
% w stosunku do osób dorosłych korzystających	89 %	79%	81%	83%	84%

Zdecydowana większość osób korzystających z pomocy uruchamia właściwe dla swojej sytuacji działania prawne. Ważne jest, aby sami klienci byli gotowi nie tylko do wszczęcia takich działań, ale również do aktywnego uczestniczenia w nich. W tym celu korzystają z łącznej oferty pomocy o charakterze psychologiczno- prawnym.

W sektorach urzędowych Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPS uruchamia z urzędu działania prawne nakierowane na zwiększenie bezpieczeństwa osobom pokrzywdzonym, w wyniku przemocy domowej.

W 2009 roku skierowano do Prokuratury 23 doniesienia o powzięciu podejrzenia o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną (art.207 k.k., art.12 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, 304 kpk) i 9 wniosków do Sądu o wydanie stosownych zarządzeń opiekuńczo – wychowawczych na rzecz dzieci.

9.11 Inne działania

1. Wolontariat:

Liczba wolontariuszy	11
Ilość przepracowanych godzin	416

Rodzaje wykonywanych usług przez wolontariuszy:

- opieka nad dziećmi klientek Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- pomoc w rozreklamowaniu Ośrodka na terenie Katowic,
- wyjście w środowisko wraz z pracownikiem OIK (wizyty środowiskowe, interwencje),

- prowadzenie z pracownikiem OIK konsultacji indywidualnych,
- prace administracyjno- biurowe.

2. Program stażowy i edukacyjny dla studentów śląskich uczelni

W 2009 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej kontynuował Program Stażowy dla studentów i śląskich uczelni, realizowany pod patronatem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie. Uczestnikami programu byli głównie studenci Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytetu Śląskiego, jak również studenci Śląskiej Wyższej Szkoły Zarządzania-Wydziału Ekonomiczno-Społecznego.

Studenci zapoznali się z celami realizowanymi przez placówkę, rodzajami oferowanych usług i zasadami ich świadczenia.

Na pracę ze studentami składały się:

- zajęcia praktyczne prowadzone pod opieką pracowników merytorycznych, które obejmowały możliwość uczestniczenia w konsultacjach indywidualnych, zespołach interdyscyplinarnych, wizytach środowiskowych w ramach prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” oraz zebraniach klinicznych zespołu,
- szkolenia obejmujące tematykę związaną z przemocą domową i interwencją kryzysową z tego zakresu.

Każdy student otrzymał również zaświadczenie i opinię, a po zakończeniu realizacji Programu Stażowego sporządzona została ewaluacja, którą przekazano Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

Realizacja programu przyczynia się do szerzenia wiedzy i zwiększenia świadomości w zakresie problematyki przemocy domowej, kształtowania konstruktywnych postaw wobec tego zjawiska, jak również służy przygotowaniu młodych ludzi do profesjonalnej pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Liczba stażystów	Liczba godzin praktyki
8	560

3. Szkolenia dla pracowników socjalnych i pracowników świetlic z sektora pozarządowego.

W roku 2009 pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS przeprowadzili szkolenie dla pracowników socjalnych z zakresu :

- Przemoc domowa – zagadnienia podstawowe – odbyły się 4 spotkania po 6 godzin, w szkoleniu wzięło udział 26 nowo przyjętych pracowników socjalnych.
- Procedura „Niebieskiej Karty”- odbyły się 4 spotkania po 6 godzin w szkoleniu wzięło udział 31 osób.

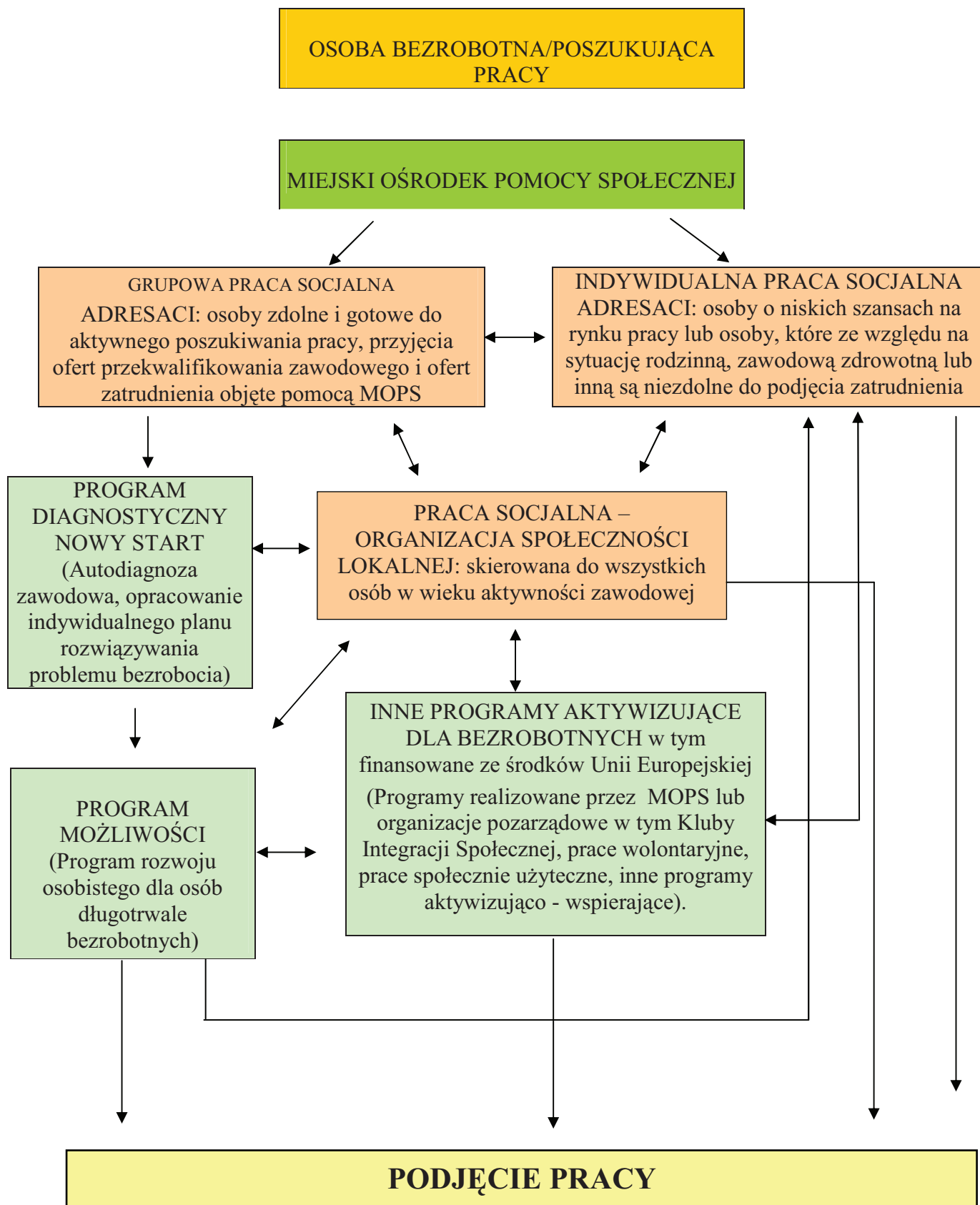
Pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS zorganizowali również szkolenie dla pracowników świetlic sektora pozarządowego z zakresu:

-Psychologiczny obraz dziecka krzywdzonego – praca z dzieckiem w kontekście pracy z rodziną z problemem przemocy- odbyły się 2 spotkania po 6,5 godzin, w szkoleniu wzięło udział 9 pracowników.

Liczba przeszkolonych pracowników	Liczba godzin
66	61

X. POMOC RODZINIE Z PROBLEMEM BEZROBOCIA

WSPARCIE OSOBY BĘDĄCEJ W TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Pomoc rodzinie z problemem bezrobocia stanowi jeden z elementów *Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych* (dział II, rozdział 8). Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie.

Cele szczegółowe to:

- przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy,
- niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,
- zwiększanie aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu,
- uzyskanie kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy,
- readaptacja do środowiska pracy w przypadku długotrwale bezrobotnych.

10.1 Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne

Rok 2009 charakteryzował się pewnymi zmianami na rynku pracy. Na przestrzeni niemal całego okresu sprawozdawczego wzrastała liczba osób bezrobotnych oraz zmieniała się liczba klientów Ośrodka. Mimo relatywnie dobrej sytuacji na rynku pracy (niska stopa bezrobocia w mieście Katowice) w porównaniu z 2008r. wzrósł poziom bezrobocia (z 1,8% w 11.2008r. do 3,1% w 11.2009r.). Osoby w trudnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności długotrwale bezrobotne czy niepełnosprawne mogły korzystać z oferty wsparcia świadczonego przez specjalistów w ramach zarówno poradnictwa indywidualnego, jak i zajęć grupowych realizowanych na terenie Ośrodka oraz prowadzonych przez podmioty zewnętrzne. W tej sytuacji część osób w trudnej sytuacji na rynku pracy objętych pomocą Ośrodka potrafiła się odnaleźć na rynku pracy (podjąć zatrudnienie, podwyższyć wykształcenie, podnieść/zmienić kwalifikacje), jednak dość duża grupa osób nadal korzystała z pomocy Ośrodka. Oferta Ośrodka skierowana była zarówno do osób bardziej aktywnych, samodzielnych, które wymagają stosunkowo niewielkiego wsparcia, jak i do tych, które nie potrafiły wykorzystać własnych zasobów i możliwości przy korzystnych zmianach na rynku pracy. Integralnymi elementami modelu pracy z osobami w trudnej sytuacji na rynku pracy były programy pracy grupowej (dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb uczestników programy diagnostyczne i aktywizujące „Nowy start” i „Możliwości”). Częściami składowymi modelu były też pogłębiona indywidualna praca socjalna, w tym w formie poradnictwa specjalistycznego, jak i rozszerzana stale współpraca ze środowiskiem lokalnym i podmiotami rynku pracy. Przedstawiona formuła była odpowiedzią na zmieniające się zapotrzebowanie osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności długotrwale bezrobotnych czy niepełnosprawnych oraz zmieniające się oczekiwania wobec służb pomocy społecznej.

Aktywna integracja oraz zwiększanie szans na podjęcie zatrudnienia realizowane były poprzez odpowiednie przygotowanie klienta do poszukiwania zatrudnienia, pomoc w dotarciu do ofert pracy, szkoleń i innych form wsparcia oraz udzielanie pomocy w kontaktach z pracodawcami, kontakt z doradcą zawodowym czy psychologiem, motywowanie do podjęcia nauki/ uczestnictwa w kursach, monitorowanie i wspomaganie osób w trudnej sytuacji na rynku pracy w działaniach służących rozwiązaniu problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia.

Podczas, gdy w ramach pracy socjalnej z indywidualnym przypadkiem głównym zadaniem było wspieranie pojedynczych osób czy rodzin w rozwiązywaniu problemu bezrobocia, grupowe formy zapewniały dodatkowo wsparcie wzajemne uczestników grupy, możliwość prowadzenia pogłębionej pracy warsztatowej oraz fachową pomoc osób prowadzących zajęcia (w tym psychologów i doradców zawodowych). Dlatego też jeszcze w pierwszej połowie 2009r. jednym z priorytetowych działań Ośrodka była praca z klientem w formach grupowych (w szczególności w oparciu o zajęcia z zakresu aktywizacji zawodowej). Jednak wprowadzany stopniowo w 2009r. szereg aktów prawnych, dokumentów

programowych, wytycznych, analiz i raportów wskazywał na konieczność wyraźnego rozdzielania zadań Urzędów Pracy i Ośrodków Pomocy Społecznej w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych. W szczególności zmieniona ustawa o promocji zatrudnienia i rynku pracy w lutym 2009 roku wskazywała na wyraźny podział zadań jakie powinien wykonywać Ośrodek, a jakie wykonywać powinien Powiatowy Urząd Pracy. Zgodnie z takimi założeniami zajęcia grupowe dla osób bezrobotnych mające na celu aktywizację zawodową od drugiej połowy roku pozostawały w gestii Powiatowego Urzędu Pracy, natomiast działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej skupione były w tym okresie na indywidualnym poradnictwie specjalistycznym w obszarze aktywizacji społecznej osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych.

Wzbogacana stale oferta wsparcia w oparciu o świadczenie usług poradnictwa specjalistycznego miała na celu wyrównywanie szans na rynku pracy osób zagrożonych zjawiskiem marginalizacji, w tym w szczególności eliminowanie negatywnych następstw bezrobocia długookresowego. Nakierowana była głównie na wpływanie na poprawę relacji rodzinnych, udział w grupach wsparcia i grupach samopomocowych rzutujących na podwyższenie kondycji psychicznej i motywacji do wykonywania aktywnych działań na rynku pracy, zmianę sposobów funkcjonowania w środowisku społecznym i zawodowym.

Ośrodek zareagował na zmiany na rynku pracy, realizując również przedsięwzięcia finansowane ze środków europejskich, takie jak: projekt systemowy „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” oraz projekty konkursowe „Ja Wam jeszcze pokażę”, „Klucz do kariery”, „Nowe perspektywy”, które zostały opisane w dalszej części sprawozdania. Zakończyła się w maju oraz czerwcu 2009 roku realizacja projektów „Ja Wam jeszcze pokażę” oraz „Nowe perspektywy” a w miesiącu wrześniu 2009r. projektu „Klucz do kariery”, jednak Ośrodek przygotowywał następne projekty konkursowe nakierowane na wsparcie osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy m. in. osoby bezdomne, niepełnosprawne (chore psychicznie) oraz długotrwale bezrobotne.

Ośrodek poprzez działania finansowane ze środków EFS dysponował ofertą Inkubatora Gospodarki Społecznej, który posiadał rozbudowany katalog form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zainteresowanych założeniem własnej działalności gospodarczej, spółdzielni socjalnej, organizacji pozarządowej. Inkubator świadczył pomoc dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej - uwzględniając specyficzne uwarunkowania funkcjonowania osób z grup marginalizowanych.

Pracownicy Ośrodka współpracowali również z podmiotami funkcjonującymi w środowisku lokalnym, w celu kompleksowego wykorzystania dostępnych możliwości wspierania osób poszukujących pracy. Poszerzana była także współpraca z instytucjami oraz innymi podmiotami rynku pracy (także poprzez zawieranie umów partnerskich, wspólne przygotowywanie projektów do realizacji czy szkolenia i spotkania konsultacyjne). Działania w środowisku w szczególności realizowane były w ramach Programów Aktywności Lokalnej opisanych w dalszej części sprawozdania.

10.1.1 Indywidualne poradnictwo z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej

Poradnictwo z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej świadczone było w 2009 roku przez specjalistów Zespołu Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych. Nakierowane było na określenie i wykorzystanie posiadanych możliwości, zasobów i uprawnień osób poszukujących pracy oraz rozeznanie i dopasowanie zewnętrznej oferty wsparcia do potrzeb poszczególnych klientów.

Tematyka konsultacji indywidualnych obejmowała między innymi: diagnozę sytuacji zawodowej klienta poprzez analizę SWOT, diagnozę dotychczasowej aktywności na rynku pracy, edukację w zakresie wymagań obecnego rynku pracy, poszerzenie wiedzy na temat aktywnych metod poszukiwania zatrudnienia, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, pracę nad wizerunkiem i autoprezentacją, gospodarowanie czasem, w tym: planowanie działań podczas poszukiwania pracy. Osoby korzystające z konsultacji miały także dostęp do informacji

o bieżących ofertach zatrudnienia (także z internetowej bazy ofert) oraz do bezpłatnych szkoleń, kursów przekwalifikowujących i projektów aktywizujących, w tym finansowanych ze środków unijnych. W ramach konsultacji przekazywane było także pełne kompendium wiedzy o wolontariacie i możliwości zawodowej readaptacji w ramach wolontariatu.

Osoby korzystające ze wsparcia Zespołu Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych, podobnie jak pozostali mieszkańcy miasta Katowice, miały do dyspozycji pracownię komputerową. Mogły także korzystać ze wsparcia wolontariuszy obsługujących pracownię (pomoc w wyszukiwaniu ofert pracy, szkoleń, zakładanie skrzynek pocztowych, rejestracja w firmach doboru etc.). Każda osoba konsultowana otrzymała zaktualizowany informator z pełnym wykazem instytucji i organizacji wspierających osoby poszukujące zatrudnienia na terenie Katowic. Oferta skierowana była również do osób niepełnosprawnych – wyposażane były w wykazy zakładów pracy chronionej i inne informacje i narzędzia ułatwiające poruszanie się im po rynku pracy.

liczba konsultacji w 2009 r.	670
liczba godzin konsultacji w 2009 r.	1107

10.1.2 Programy grupowej pracy socjalnej

W I półroczu 2009 roku dla osób bezrobotnych realizowane były grupowe programy pracy socjalnej: „Nowy Start” oraz „Możliwości”. Istotnym uzupełnieniem oferty pomocowej Ośrodka było też wsparcie świadczone w oparciu o grupowe formy pracy, w ramach projektu systemowego i projektów konkursowych opisanych szerzej w podrozdziałach 10.3 i 10.5 sprawozdania.

Program „Nowy Start”

Program skierowany był do osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację na rynku pracy i zorientowany był na aktywizację klientów do podejmowania działań ukierunkowanych na zmianę swojej sytuacji społecznej i zawodowej. Przyjęte w programie rozwiązania umożliwiały dokonanie przez uczestników rozeznania swojej sytuacji oraz zaplanowanie działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji. Program „Nowy Start” realizowany na terenie Ośrodka od 2002r. w 2007r. uległ znacznej modyfikacji – niemal w całości zmieniono formułę programu, narzędzia i metody pracy z klientem. Duży nacisk został położony na część integracyjną oraz zajęcia o charakterze warsztatowym, pozwalające osobom bezrobotnym lepiej rozeznąć własne możliwości i zasoby oraz pokonać ograniczenia i słabe strony. Zmiany w programie związane były w dużej mierze z coraz większym doświadczeniem pracowników Ośrodka w prowadzeniu pracy grupowej z osobami w trudnej sytuacji na rynku pracy oraz dynamicznie zmieniającą się sytuacją na rynku pracy. Modyfikacja dotychczasowej formuły programu wiązała się w szczególności z szerszym wprowadzeniem elementów warsztatowych na zajęciach, wzbogaceniem i dopracowaniem narzędzi służących do autodiagnozy zawodowej klientów oraz do opracowania indywidualnych planów działania (IPD) przez uczestników zajęć. Realizacja programu w nowej formule nastąpiła od I półrocza 2008r. i została poprzedzona cyklem szkoleń przygotowujących pracowników Ośrodka do prowadzenia zajęć programu w nowej formule oraz zespołów konsultacyjnych. Program realizowany był do czerwca 2009r. – w związku ze zmianą w podejściu Ośrodka do pracy z osobami w trudnej sytuacji na rynku pracy (akcent położony na aktywizację społeczną a nie zawodową).

liczba uczestników programu w 2009 r.	261
liczba grup w 2009 r.	21

Program „Możliwości”

Grupowy program rozwoju osobistego dla osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności długotrwale bezrobotnych zdecydowanych na inwestowanie we własny rozwój psychiczny i społeczny.

Celem programu było: zwiększenie szans powrotu osób pozostających bez zatrudnienia na rynek pracy.

Cele szczegółowe to:

1. Poprawa funkcjonowania emocjonalnego i społecznego.
2. Wzmacnianie aktywności życiowej i motywacji do zmian.
3. Zwiększenie wiedzy o własnych zasobach.
4. Zwiększenie umiejętności stawiania sobie celów.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie poczucia społecznej przydatności i podwyższenie aktywności życiowej.
2. Rozwój umiejętności interpersonalnych.
3. Zwiększenie oceny własnej wartości i gotowości do zmian.

Tematy warsztatów psychologicznych:

1. Zajęcia integracyjne/budowanie klimatu zaufania w grupie.
2. Zajęcia integracyjne/budowanie pozytywnej motywacji uczestnika.
3. Podstawowe zasady prawidłowego komunikowania się.
4. Komunikacja interpersonalna/pozawerbalna.
5. Podstawowe zasady asertywnego zachowania.
6. Asertywność w praktyce.
7. Autoportret – samopoznanie/motywacja.
8. Mapa własnych zasobów/rozpoznanie mocnych i słabych stron.
9. Budowanie poczucia własnej wartości.
10. Radzenie sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi.
11. Zarządzanie czasem.
12. Trening myślenia perspektywicznego.

Od stycznia do czerwca 2009 r. realizowano systematyczne dwugodzinne psychologiczne zajęcia warsztatowe prowadzone, co dwa tygodnie w dwóch grupach przez pracowników Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin. Od lipca 2009r w związku z możliwością korzystania z oferty projektu systemowego (w tym z instrumentów aktywnej integracji dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy) przez uczestników program nie był realizowany.

Realizacja programu w 2009 r.	suma
Liczba osób zakwalifikowanych w programie	44
Liczba osób, które rozpoczęły program	36
Liczba spotkań dwóch grup	24
Liczba godzin	48

10.2 Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

- Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach,

Współpracę z tym podmiotem regulowała zawarta umowa o współpracy precyzująca obszary współdziałania, usprawnienie wymiany informacji i realizacji wspólnych przedsięwzięć, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru aktywizacji osób w trudnej sytuacji na rynku pracy w ramach projektu systemowego. Stałym elementem współpracy między instytucjami była organizacja Prac Społecznie Użytecznych.

- Centrum Ochrony Security,

- OHP

W ramach trwającej od lat dobrej współpracy pracownicy Komendy Głównej OHP uczestniczyli w zajęciach grupowych realizowanych na terenie Ośrodka, informując o ofercie

wsparcia OHP oraz przedstawiając oferty pracy. Odbyło się także spotkanie kadry kierowniczej MOPS z pracownikami OHP, na którym pracownicy OHP omówili zakres działalności Młodzieżowych Centrów Kariery. W oparciu o umowę partnerską z Młodzieżowym Biurem Kariery Ochotniczych Hufców Pracy realizowano cykl zajęć grupowych i konsultacji doradczych dla klientów Ośrodka – uczestników projektu systemowego.

- Zakład Pracy Chronionej Clarsystem,
- Firma Impel Cleaning

Ponadto prowadzono szeroką współpracę w obszarach dotyczących doskonalenia zawodowego i wspierania osób bezrobotnych na rynku pracy z takimi podmiotami jak:

- Zakład Doskonalenia Zawodowego,
- Instytut Współpracy i Partnerstwa Lokalnego

Podpisana umowa partnerska z Instytutem Współpracy i Partnerstwa Lokalnego dot. realizacji projektu dofinansowanego z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich

- Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej,
- Stowarzyszenie Ekon (w ostatnim kwartale odbyły się na terenie Ośrodka dwa spotkania osób niepełnosprawnych z przedstawicielami firmy EKON, dotyczące zatrudnienia w ramach zakładu pracy chronionej)
- Stowarzyszenie „Szansa dla każdego”,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach,
- Start People Sp. z o. o. Oddział Image,
- Szkoła Podstawowa nr 42 w Katowicach,
- Centrum Kształcenia „Europejskie” Sp. z o. o. w Katowicach,
- Towarzystwo Walki z Kalectwem,
- Axon – międzynarodowa sieć nauczania,
- Stowarzyszenie „Horyzont”,
- Fundacja dla Śląska,
- Stowarzyszenie „Inplus”,
- Urząd Marszałkowski

Współpraca w ramach realizacji zadań w projekcie systemowym,

- Uniwersytet Śląski

wykłady dla studentów socjologii o specjalności praca socjalna, dotyczące pracy pracownika socjalnego oraz metod pracy socjalnej wykorzystywanych w Ośrodku, wizyty studyjne w Ośrodku studentów,

- Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane Ich Opiekunów i Przyjaciół,
- Stowarzyszenie „Unikat”,
- Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu,
- Katowice Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka”,
- Fundacja Paryż,
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Stowarzyszenie Górnośląski Klub Sportowy Murcki,
- Centrum Nauki i Biznesu „Żak”,
- Polski Dom Kreacji,
- Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie
- Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS z Rybnika

(umowa o współpracy partnerskiej w ramach realizacji projektu „Osiemnastka w sieci – porozumienie inkubatorów organizacji pozarządowych” oraz wspólne aplikowanie o środki konkursowe w ramach projektu „Projekt Nikiszowiec”),

- Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej z Chorzowa,

(umowa o współpracy partnerskiej w ramach realizacji projektu „Osiemnastka w sieci – porozumienie inkubatorów organizacji pozarządowych”),

- Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KaFOS z Katowic,

(umowa o współpracy partnerskiej w ramach realizacji projektu „Osiemnastka w sieci – porozumienie inkubatorów organizacji pozarządowych”),

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Zawarte zostało porozumienie o współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Katowicach, dzięki któremu m.in. udało się elastycznie dopasować ofertę szkoleń i doradztwa indywidualnego skierowanego do pracowników Ośrodka, zainicjować proces szerszej współpracy w obszarze polityki społecznej (kreowanie nowych rozwiązań na polu pomocy społecznej, wspólne realizowanie projektów i przedsięwzięć).

Zarówno pracownicy Ośrodka, jak i osoby poszukujące pracy, wyposażane były w aktualizowany na bieżąco informator, zawierający podstawowe informacje o wsparciu udzielanym w poszczególnych instytucjach osobom bezrobotnym (dane teleadresowe, oferta pomocowa, zasady korzystania).

W pierwszym półroczu odbyły się w Ośrodku spotkania z Harcerzami Hufca Katowice Związku Harcerstwa Polskiego oraz z przedstawicielami Urzędów Pracy w regionie Karelii w Rosji, na którym zaprezentowano ofertę wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dla mieszkańców Katowic. W drugim półroczu odbywały się intensywne spotkania z podmiotami zewnętrznymi dotyczącymi postępowań zgodnie z zamówieniami publicznymi, a także umową partnerską.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach inicjował także akcje informacyjne na temat ofert wsparcia dla bezrobotnych mieszkańców Katowic. Informacje o działaniach w obszarze bezrobocia przekazywane były w ramach konferencji, Targów Pracy, Europejskich Targów Przedsiębiorczości, Konferencji "Wykorzystaj szanse jakie daje Europejski Fundusz Społeczny", za pomocą stale aktualizowanej strony internetowej MOPS oraz poprzez media – telewizję, lokalną prasę (m. in. magazynem „Nasze Katowice”).

Promocję wsparcia realizowano również podczas spotkania władz miasta Katowice z polskimi emigrantami. Spotkanie, w którym uczestniczył pracownik Ośrodka odbyło się w Londynie, miało na celu zachęcenie w/w osoby do powrotu do kraju i skorzystania w oferty jaką przygotowało dla nich miasto.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym

Celem współpracy było stworzenie koalicji na rzecz pracy w środowisku i wokół społecznych problemów, inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich. Ponadto współpraca nakierowana była na promowanie i wdrażanie pracy wolontaryjnej i zespołowej, inicjowanie lokalnych prospołecznych akcji i wydarzeń. Rozszerzano także zakres współpracy z partnerami środowiskowymi na rzecz rewitalizacji katowickich dzielnic. Więcej informacji na temat organizacji środowiska lokalnego znajduje się w rozdziale 10.2 Współpraca z podmiotami zewnętrznymi oraz w podrozdziale 10.3 Projekt systemowy „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”.

Absorpcja środków unijnych w latach 2008/2009

Kwota pozyskanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej środków z funduszy unijnych.

Nazwa projektu	Kwota dofinansowania	W tym wkład własny
„Ja Wam jeszcze pokażę – aktywne wsparcie szkoleniowo - doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy”	473 641,25 PLN	-
„Klucz do kariery – program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15 – 25 lat”	434 319,10 PLN	-
„Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi”	359 904,37 PLN	-
„Damy Radę – Program Aktywizacji Zawodowej i Społecznej w Katowicach” w 2009 roku	2 717 300, 00 PLN (kwota zwiększona na wniosek Ośrodka, pierwotnie przyznana to 1 725 546,00 PLN)	285 316,50 PLN
RAZEM	3 985 164,92 PLN	285 316,50 PLN

10.3 Projekt systemowy „Damy radę - program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2008 roku po raz pierwszy rozpoczął realizację projektu systemowego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Realizacja projektu zatwierdzona była Uchwałą nr XXIX/620/08 Rady Miasta Katowice z dnia 28 sierpnia 2008r.

Projekt systemowy został wpisany w strukturę organizacyjną MOPS na podstawie § 1 ust. 2 p. 1 ppkt 7 Aneksu nr 13 z dnia 20 czerwca 2008r. do Zarządzenia wewnętrznego nr ZA-DS/9/2006 z dnia 9 stycznia 2006r i był realizowany od V 2008r. do XII 2009 roku (w podobnej formule realizowany będzie do XII.2013r). Z dniem 14.X.2009r. weszło w życie zarządzenie wewnętrzne ZA-SRPD/47/2009, na mocy którego zostały wprowadzone wytyczne dotyczące realizacji projektu systemowego „Damy radę- program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”

Na budżet projektu składały się:

- 10,5 % wkładu własnego (złożonego z 0,75% funduszu pracy oraz 9,75% wkładu własnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej),
- 4,5 % wkładu stanowi pomoc publiczna,
- 85% dofinansowanie z EFS.

Koszt projektu w 2009 roku

Całkowity koszt projektu wyniósł:

2 431 983,50 zł – 89,5 % stanowiło dofinansowanie z EFS,

285 316,50 zł - 10,5 % było finansowane przez budżet jednostki samorządu terytorialnego

Czas trwania:

1 stycznia – 31 grudnia 2009 roku

Celem projektu było ułatwienie integracji społecznej i zawodowej osobom zagrożonym trwałym wykluczeniem społecznym. Dla osiągnięcia założonego celu głównego określone zostały następujące cele operacyjne:

- rozwój form aktywnej integracji,
- redukcja wysokiego poziomu deficytów społecznych i interpersonalnych utrudniających funkcjonowanie społeczne i zawodowe klientom MOPS,
- zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności społecznych oraz zawodowych klientów MOPS,
- podniesienie (poprzez programy aktywności lokalnej) poziomu aktywności mieszkańców dzielnic Nikiszowiec, Szopienice, Załęże oraz instytucji lokalnych w samodzielnym rozwiązywaniu ważnych problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby korzystające z pomocy MOPS,
- wzmocnienie i rozwój instytucji MOPS poprzez upowszechnianie pracy socjalnej.

Grupę docelową projektu stanowili uczestnicy projektu spełniający jednocześnie następujące warunki:

- a) posiadający zameldowanie lub przebywający z zamiarem stałego pobytu na terenie miasta Katowice,
- b) posiadający status osoby bezrobotnej, poszukującej pracy lub pozostające w zatrudnieniu,
- c) korzystający ze świadczeń pomocy społecznej (mogą to być mieszkańcy Katowic korzystający ze wsparcia jedynie w formie pracy socjalnej) w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Do projektu rekrutowani byli uczestnicy, należący w szczególności do następujących grup:

- osoby długotrwale bezrobotne,

- osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi, które nie uzyskały wsparcia w ramach Działania 1.3 PO KL, które złożyły takie oświadczenie,
- osoby nieaktywne zawodowo
- młodzież w wieku 15 - 25 lat pochodząca ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby, które nie uzyskały wsparcia w ramach Działania 1.3 PO KL),
- otoczenie osób korzystających z pomocy, przez co rozumie się osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- osoby zamieszkujące w środowisku osób wykluczonych społecznie (w przypadku programów aktywności lokalnej lub wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych).

W pierwszym półroczu 2009 roku w ramach projektu „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” kontynuowano prace nad rozliczeniem działań projektowych realizowanych w 2008 roku oraz rozpoczęto realizację projektu systemowego w 2009 roku. W ramach projektu od kwietnia realizowane były konsultacje w Inkubatorze Gospodarki Społecznej, co opisane zostało w punkcie 10.4.

W ramach prac nad rozliczeniem działań w ramach projektu za 2008 r. :

Opracowano ostateczną koncepcję projektu systemowego na 2009r. Określono grupę docelową, w skład której weszły: osoby bezrobotne, niezatrudnione oraz pozostające w zatrudnieniu, zagrożone wykluczeniem społecznym. **W 2009 roku zaplanowano udział większej grupy osób niepełnosprawnych w projekcie, w tym rekrutujących się spośród uczestników warsztatów terapii zajęciowych, osób chorych na stwardnienie rozsiane, osób wymagających wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej.** Zaplanowano również kontynuację, udziału w projekcie 59 osób, które były uczestnikami projektu w 2008r.

Zaplanowano zadania do realizacji w projekcie w 2009r. w tym: aktywną integrację, pracę socjalną, zasiłki i pomoc w naturze, działania o charakterze środowiskowym, zarządzanie projektem, promocję projektu. Zrezygnowano z realizacji zadania: prace społecznie-użyteczne o czym poinformowano pisemnie jednostki organizacyjne, w których prace miały być wykonywane. Ustalono rodzaje instrumentów aktywnej integracji. Należą do nich między innymi: terapie psychologiczne, usługi Inkubatora Gospodarczej Społecznej, treningi umiejętności społecznych, treningi opiekuńczo – wychowawcze, szkolenia zawodowe, usługi asystenta osoby niepełnosprawnej. **W 2009 roku podjęto decyzję o realizacji Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu, od VII, obok funkcjonujących od ubiegłego roku PCAL Nikiszowiec i Szopienice.** Realizację założonych zadań w projekcie, w szczególności w ramach Programów Aktywności Lokalnej (PCAL) w ramach projektu systemowego rozpoczęto od stycznia 2009 roku. W ramach działań w projekcie realizowano Programy Aktywności Lokalnej w dzielnicach Nikiszowiec i Szopienice; zawierano kontrakty socjalne z grupą beneficjentów ostatecznych; realizowano zadanie praca socjalna, w ramach którego założono kontynuację zatrudnienia 11 pracowników socjalnych zatrudnionych w ramach projektu w roku ubiegłym. Ponadto w ramach projektu finansowane były stanowiska pracy koordynatora projektu, pracownika ds. finansowych, pracownika ds. promocji i informacji. W ramach działań związanych z realizacją projektu: opracowano zarządzenie dotyczące realizacji projektu systemowego w 2009r. Opracowano, zawarto i realizowano wspólnie zadania w oparciu o porozumienie z Powiatowym Urzędem Pracy dotyczącym współpracy w ramach projektu systemowego.

Przygotowano i przeprowadzono regularne spotkania w ramach zespołów konsultacyjnych z pracownikami socjalnymi, na których omawiane były zagadnienia dotyczące realizacji projektu systemowego w 2009 r. Przepływ informacji w zespole projektowym ułatwiały cotygodniowe spotkania zespołu roboczego projektu „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, w trakcie których analizowano przebieg realizacji projektu, planowano i ustalano zadania wymagane do prawidłowej realizacji projektu. Utrzymywano bieżący kontakt z Urzędem Marszałkowskim w celu zapewnienia merytorycznej, technicznej i finansowej prawidłowości realizacji projektu systemowego. W ramach działań związanych z uzyskaniem dofinansowania projektu m.in. skorygowano dane do załącznika nr 2 wniosku o płatność za okres od 01.05.2008r. do 10.10.2008r. oraz za okres 11.10.2008r. do 31.12.2008r. oraz dane o uczestnikach projektu w formularzu PEFS. Ponadto

uczestniczono w pracach nad przygotowaniem ostatecznej wersji wniosku o dofinansowanie projektu zgodnie z uwagami merytorycznymi Urzędu Marszałkowskiego.

W III kwartale 2009 roku w ramach projektu „Damy radę- program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” kontynuowano prace nad rozliczeniem działań projektowych realizowanych w 2008 roku oraz rozpoczęto realizację projektu systemowego w 2009 roku. Kontynuowano prace nad złożeniem wniosku o płatność za okres 01.10.2009 do 31.12.2009. Uczestniczono w cyklicznych spotkaniach zespołu roboczego w ramach projektu „Damy radę- program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, zebraniach z kierownikami TPPS/SBD i Dyrekcją MOPS. Opracowywano materiały na potrzeby kontroli realizacji projektu systemowego w 2008 roku za okres od maja do października 2008 roku. W związku z kontrolą wykonania projektu w 2008 roku koordynowano prace związane z obsługą kontroli projektu systemowego. Ważnym elementem prac w ramach pozyskiwania nowych środków finansowych do realizacji projektu było uczestniczenie w pracach nad przygotowaniem i złożeniem nowej wersji wniosku o dofinansowanie projektu systemowego uwzględniającej nową pulę środków zaproponowanych na jego realizację. Na potrzeby przygotowania nowego wniosku o płatność uczestniczono w szkoleniu zorganizowanym przez Instytucję Pośredniczącą dotyczącym rozliczania wniosku o płatność. Dokonywano szczegółowych analiz dotyczących liczby uczestników projektu oraz proponowanych instrumentów aktywnej integracji na podstawie danych przesłanych przez Terenowe Punkty Pomocy Społecznej. Kontaktowano się z Domami Dziecka celem ustalenia listy potencjalnych uczestników projektu rekrutowanych spośród wychowanków Domów Dziecka. Podjęto prace nad uszczegółowieniem zakresu merytorycznego proponowanych instrumentów aktywnej integracji w tym instrumentów dla uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, Klubu Integracji Społecznej, terapii psychologicznych, treningów umiejętności społecznych, treningów opiekuńczo – wychowawczych, asystenta rodziny. Rozpoczęto prace nad skonstruowaniem Szczegółowych Istotnych Warunków Zamówienia dla instrumentów realizowanych w ramach projektu systemowego. Zainicjowano i przeprowadzono spotkanie z przedstawicielami Młodzieżowego Centrum Kariery OHP w Katowicach w sprawie współpracy w ramach projektu systemowego. Na podstawie podjętych rozmów i negocjacji ustalono formę współpracy dla 53 klientów MOPS do uczestnictwa w zajęciach indywidualnych z doradcą zawodowym i warsztatach. Podpisano umowę partnerską z Instytutem Współpracy i Partnerstwa Lokalnego dot. realizacji projektu dofinansowanego z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Podpisano także porozumienie o współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Katowicach, dzięki któremu m.in. udało się elastycznie dopasować ofertę szkoleń i doradztwa indywidualnego skierowanego do pracowników Ośrodka.

W ramach zadania 1 projektu tj. aktywnej integracji przygotowano, zorganizowano i zrealizowano kontrakty socjalne oraz programy aktywności lokalnej.

Łącznie zawarto 296 kontraktów socjalnych. W ramach kontraktów zaplanowano wsparcie w formie co najmniej trzech instrumentów aktywnej integracji dostosowanych do potrzeb uczestników. Realizację większości instrumentów zlecono firmom zewnętrznym w trybie Ustawy o Zamówieniach Publicznych (PZP). W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 12 postępowań w oparciu o PZP w celu zawarcia umów na realizację w formie usługi instrumentów aktywnej integracji. Przygotowywano specyfikację instrumentów aktywnej integracji oraz umowy na realizację instrumentów zgodnie z wymogami ustawy o zamówieniach publicznych, opracowywano dane do specyfikacji instrumentów do projektu systemowego oraz szacunkowych kosztów zastosowania instrumentów aktywnej integracji.

Postępowania dotyczyły:

- organizacji szkoleń zawodowych,
- organizacji zajęć w ramach Klubu Integracji Społecznej,
- organizacji indywidualnej terapii psychologicznej,
- organizacji rodzinnej terapii psychologicznej,
- organizacji treningu opiekuńczo – wychowawczego w środowisku zamieszkania rodziny,

- organizacji wyjazdowego Treningu Umiejętności Społecznych,
- organizacji asystenta rodziny,
- organizacji asystenta osoby niepełnosprawnej,
- organizacji indywidualnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych nakierowanego na identyfikację zasobów i potencjału zawodowego – tworzenie IPD,
- organizacji treningu kompetencji i umiejętności społecznych– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji zajęć nt. pokonywania barier w komunikowaniu się ze społeczeństwem przy wykorzystaniu komputera – moduł podstawowy– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji warsztatów w zakresie poruszania się po rynku pracy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- organizacji terapii logopedycznej– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji treningu opiekuńczo – wychowawczy w środowisku zamieszkania– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji zajęć rehabilitacyjnych – hipoterapia– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji zajęć rehabilitacyjnych metodą PNF– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji wsparcia grupowego w zakresie radzenia sobie ze stresem– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji treningu umiejętności „Potencjalizacja zasobów własnych” – dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji zajęć z zakresu obsługi komputerowych programów użytkowych – poziom średniozaawansowany– dla osób niepełnosprawnych,
- organizacji indywidualnej terapii psychologicznej – dla osób niepełnosprawnych.

Z wszystkimi podmiotami realizującymi instrumenty zostały zawarte stosowne umowy na realizację określonych w specyfikacjach zamówienia instrumentów aktywnej integracji.

Zadania zlecone poza Prawem Zamówień Publicznych dotyczyły :

- przeprowadzenia indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym oraz warsztatów grupowych dotyczących poruszania się po rynku pracy – umowa partnerska z Młodzieżowym Biurem Kariery Ochotniczych Hufców Pracy.

Od kwietnia 2009r. rozpoczęto realizację instrumentów aktywnej integracji w ramach kontraktów zawartych z uczestnikami projektu - zgodnie z terminami uzgodnionymi z realizatorami i wypracowanymi procedurami.

W poniższych tabelach zawarto dane dotyczące ilości osób uczestniczących w konkretnych instrumentach aktywnej integracji:

Nazwa instrumentu	Skierowano			zakończyły			przerwały		
	Kobiety	Mężczy- źni	Ogółem	K	M	O	K	M	O
Asystent rodziny	21	2	23	20	2	22	1	0	1
Treningi opiekuńczo-wychowawcze w środowisku zamieszkania	35	3	38	24	3	37	1	0	1
Identyfikacja zasobów i potencjału zawodowego – tworzenie IPD – dla osób niepełnosprawnych	7	8	15	7	8	15	0	0	0
Trening kompetencji i umiejętności społecznych– dla osób niepełnosprawnych	7	7	14	7	7	14	0	0	0
Pokonywanie barier w komunikowaniu się ze społeczeństwem przy wykorzystaniu komputera – moduł podstawowy– dla osób niepełnosprawnych	4	6	10	4	6	10	0	0	0
Warsztaty w zakresie poruszania się po rynku pracy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	2	8	10	2	8	10	0	0	0

Terapia logopedyczna– dla osób niepełnosprawnych	0	1	1	0	1	1	0	0	0
Trening opiekuńczo – wychowawczy w środowisku zamieszkania– dla osób niepełnosprawnych	1	1	2	1	1	2	0	0	0
Zajęcia rehabilitacyjne – hipoterapia– dla osób niepełnosprawnych	1	1	2	1	1	2	0	0	0
Zajęcia rehabilitacyjne metodą PNF– dla osób niepełnosprawnych	1	0	1	1	0	1	0	0	0
Wsparcie grupowe w zakresie radzenia sobie ze stresem– dla osób niepełnosprawnych	4	1	5	4	1	5	0	0	0
Trening umiejętności „Potencjalizacja zasobów własnych” – dla osób niepełnosprawnych	4	1	5	4	1	5	0	0	0
Obsługa komputerowych programów użytkowych – poziom średniozaawansowany– dla osób niepełnosprawnych	2	0	2	2	0	2	0	0	0
Indywidualna terapia psychologiczna – dla osób niepełnosprawnych	3	3	6	3	3	6	0	0	0
Rodzinna terapia psychologiczna	6	0	6	3	0	3	3	0	3
Asystent osoby niepełnosprawnej	4	5	9	4	5	9	0	0	0
Indywidualna terapia psychologiczna	12	5	17	6	3	9	6	2	8
Klub Integracji Społecznej	85	39	124	80	38	118	5	1	6
Operator koparko-ładowarki	0	2	2	0	1	1	0	1	1
Grafika komputerowa	1	4	5	1	3	4	0	1	1
Język angielski-konwersacje	2	0	2	2	0	2	0	0	0
Florysta	8	0	8	8	0	8	0	0	0
Księgowość komputerowa	5	0	5	4	0	4	1	0	0
Kierowca wózków jezdniowych/widłowych	1	3	4	1	3	4	0	0	0
Kasjer kas fiskalnych	15	0	15	15	0	15	0	0	0
Komputerowa obsługa magazynu	9	6	15	9	6	15	0	0	0
Opiekunka osób starszych	8	1	9	7	1	8	1	0	0
Obsługa komputera	5	4	9	5	4	9	0	0	0
Prawo jazdy B	12	4	16	12	4	16	0	0	0
Prawo jazdy B	15	6	21	13	4	17	2	2	4
Pracownik ochrony	0	3	3	0	3	3	0	0	0
Kadry - płace	6	0	6	6	0	6	0	0	0
Sprzedawca z kasą fiskalną	26	1	27	18	0	18	8	1	9
Warsztaty OHP	18	3	21	18	3	21	0	0	0
Usługa doradcza OHP-OPZ	35	6	41	35	6	41	0	0	0
Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym – określenie potencjału zawodowego (OPZ) klienta - Inkubator	62	17	79	57	15	72	5	2	7
Poradnictwo i wsparcie indywidualne w zakresie wzrostu kompetencji w dążeniu do powrotu na rynek pracy- Inkubator	48	12	60	45	9	54	3	3	6
Indywidualny trening podstaw obsługi komputera- Inkubator	41	14	53	39	10	49	2	2	4
Indywidualne konsultacje z	10	7	17	10	7	17	0	0	0

zakresu regulacji prawnych dot. form wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich zatrudnienia- Inkubator									
Indywidualne konsultacje dot. zarządzania budżetem domowym- Inkubator	14	3	17	13	3	16	1	0	1
Grupowe warsztaty kompetencji zawodowych- Inkubator	8	2	10	8	2	10	0	0	0
Poradnictwo i wsparcie indywidualne w zakresie wzrostu kompetencji w dążeniu do aktywizacji zawodowej poprzez uruchomienie działalności gospodarczej- Inkubator	16	3	19	15	3	18	1	0	1
Indywidualne poradnictwo specjalistyczne w zakresie czynności prawnych i planowania strategicznego dla osób planujących uruchomienie działalności gospodarczej- Inkubator	12	3	15	11	3	14	1	0	1

Przygotowując się do realizacji projektu Ośrodek założył osiągnięcie określonych rezultatów w projekcie, których wartości zostały zaakceptowane przez Urząd Marszałkowski. Poniższa tabela zawiera informację na temat zakładanych i osiągniętych rezultatów w projekcie.

Lp	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Liczba Kobiet	Liczba Mężczyzn	Liczba osób ogółem	Stopień realizacji wskaźnika
1	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończą udział w projekcie dotyczącym aktywnej integracji tj. kontraktach socjalnych	115	213	85	298	259,13 %
2	Liczba klientów (osób nowych w projekcie) instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów	191	157	59	216	113,08 %
3	Liczba klientów (łącznie z osobami powracającymi do projektu) instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów	Nie wskazywano	216	80	296	nie dot.
4	Liczba zrealizowanych programów aktywności lokalnej	3	nie dot.	nie dot.	3	100%
5	Liczba utrzymanych etatów dla pracowników socjalnych w Ośrodku (utworzonych w 2008 r. dzięki środkom z projektu systemowego)	11	nie dot.	nie dot.	11	100%
6	Liczba osób, które ukończyły treningi umiejętności społecznych w ramach realizowanych kontraktów socjalnych	4	29	6	35	875%
7	Liczba osób, które ukończyły doradztwo zawodowe, przez co zdiagnozowały swoje predyspozycje zawodowe i/lub określiły kierunek rozwoju zawodowego.	51	57	15	72	141,17%
8	Liczba osób, które ukończyły KIS przez co podniosły swoje kompetencje społeczne oraz np. umiejętności językowe i komputerowe	22	80	38	118	536,36%
9	Liczba osób, które ukończyły treningi opiekuńczo-wychowawcze przez co podniosły posiadane umiejętności społeczne	13	34	3	34	261,53%

10	Liczba osób, które ukończyły terapię psychologiczną przez co poprawiły swoje funkcjonowanie w sferze psychicznej	3	9	3	12	400%
11	Liczba osób, które skorzystały z usług asystenta osoby niepełnosprawnej przez co poprawiły swoje funkcjonowanie społeczne	6	4	5	9	150%
12	Liczba osób, które skorzystały z usług asystenta rodziny przez co poprawiły swoje funkcjonowanie społeczne	13	20	2	22	169,23%
13	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, które uczestniczyły w programach aktywności lokalnej	44	72	56	16	163,63%
14	Liczba klientów pomocy społecznej, które zakończyły udział w projektach aktywnej integracji tj. programach aktywności lokalnej uczestniczyły w programach aktywności lokalnej	22	36	14	50	163,63%
15	Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego przez co poszerzyły swoją wiedzę na temat interesujących ich zagadnień, posiadanych zasobów, uprawnień itp..	23	31	11	42	182,60%
16	Liczba osób, które ukończyły szkolenia wspierające aktywnych mieszkańców jako liderów i animatorów lokalnych przez co nabyły wiedzę z zakresu animacji.	11	17	9	26	236,36%
17	Liczba osób, które ukończyły treningi umiejętności społecznych (w ramach programów aktywności lokalnej) przez co podniosły swoje umiejętności społeczne	19	28	11	39	205,26%
18	Liczba osób, które nabyły kompetencje w zakresie wykonywania pracy jako wolontariusze w ramach klubu wolontariusza	4	11	4	15	375%
19	Liczba osób, które uzyskały wsparcie od innych osób w podobnej sytuacji poprzez spotkania grup samopomocowych.	11	29	8	37	336,36%

W ramach realizacji instrumentów aktywnej integracji odbyły się także 3 wyjazdowe treningi umiejętności społecznych, z których skorzystało łącznie **89 osób** (osoby dorosłe wraz z rodzinami). Rodziny i osoby samotne, w ramach 4-dniowego treningu, który odbywał się w Ustroniu, w sprzyjającym otoczeniu nabyły i przećwiczyły umiejętności związane z komunikowaniem się, asertywnością, radzeniem sobie z problemami i ich rozwiązywaniem oraz innymi aspektami codziennego życia rodzinnego. Wyjazdowe treningi umiejętności społecznych obejmowały zakresem trenowanie umiejętności społecznych, w tym dobrej komunikacji i zachowań ważnych dla wypełniania funkcji rodzicielskich. W trakcie jednego z treningów pracownicy Ośrodka przeprowadzili kontrolę prawidłowości realizacji zadania. W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono poważniejszych uchybień.

10.3.1 Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu (PCAL) został uruchomiony 01.06.2008r. Głównym celem Programu było podniesienie poziomu aktywności mieszkańców dzielnic Nikiszowiec i Janów oraz instytucji lokalnych na rzecz samodzielnego rozwiązywania ważnych problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Program realizowany był w ramach projektu „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, i był współfinansowany przez Unię Europejską z środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Program realizowany był w wynajętych pomieszczeniach Parafii św. Anny. W roku 2009 Programem objęto 16 uczestników.

PCAL Nikiszowiec był programem odbiegającym nieco od klasycznego schematu PAL. Założeniem jego jest praca z całą społecznością jako klientem – odbiorcą działań pomocowych.

Na podstawie przeprowadzonej wnikliwej analizy potrzeb i zasobów lokalnych (tzw. mapa zasobów i potrzeb lokalnych) określono główne kierunki działania w dzielnicy. Udało się trafić w najważniejsze bolączki społeczności co spowodowało duże zaangażowanie liderów społeczności w rozwiązanie konkretnego problemu – niskiego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Dzięki intensywnej pracy społeczność zjednoczyła się, podniosła swoje kompetencje społeczne, stała się partnerem dla władz i instytucji lokalnych w działaniach na rzecz rozwoju lokalnego. Mieszkańcy doświadczyli realnego wpływu na pozytywne zmiany w swoim otoczeniu. Społeczność w oparciu o zasady społeczeństwa obywatelskiego zaproponowała współudział w zaspokojeniu swoich ważnych potrzeb, stała się inicjatorem i partnerem w działaniach dla firm, organizacji, a przede wszystkim instytucji miejskich. PCAL Nikiszowiec stał się też inspiracją dla wielu tego typu przedsięwzięć zarówno w województwie śląskim jak i poza nim.

W 2009r. udało się zrealizować założenia programowe. W ramach instrumentów aktywnej integracji udzielono wsparcia 16 uczestnikom Programu oraz ich otoczeniu. W szczególności:

Kontynuowano prowadzenie Punktu Informacji Obywatelskiej (PIO), w ramach którego udzielano informacji o prawach i uprawnieniach służących przywróceniu samodzielności życiowej, a także specjalistycznych porad prawnych, psychologicznych i socjalnych. W okresie od stycznia do grudnia 2009 dzielono łącznie około **360** porad, co daje średnią 30 porad miesięcznie (dwukrotnie większą od zakładanej).

Zrealizowano 2 treningi umiejętności społecznych dla aktywnych mieszkańców oraz dla osób pragnących podjąć aktywność zawodową. Ze wsparcia w postaci TUS skorzystało łącznie 14 osób.

Zrealizowano szkolenie dla animatorów, liderów i partnerów społecznych, którego tematem wiodącym była współpraca i motywowanie mieszkańców do udziału w życiu społecznym dzielnicy. W szkoleniu uczestniczyło 8 osób.

Zorganizowano 5 spotkań grupy samopomocowej. Z tej formy wsparcia skorzystało łącznie 20 osób (średnio 5 osób na spotkanie)

Nie udało się zrealizować planowanych 2 instrumentów tj. mediacji rodzinnych i wolontariatu. Powodem była z jednej strony specyfika i mentalność społeczności, wymagającej więcej czasu na zaakceptowanie takich form wsparcia a z drugiej silne zaangażowanie realizatorów Programu w działania środowiskowe i inne instrumenty aktywnej integracji.

W zakresie działań środowiskowych, będących istotą oddziaływania w przypadku projektu realizowanego w Nikiszowcu zrealizowano następujące:

- Zrealizowano przy współudziale społeczności 3 duże imprezy integracyjno – promocyjne:
 - Europejskie Święto Sąsiadów w dniu 06.06.2009r., w którym uczestniczyło ok. 100-150 mieszkańców;
 - Odpust u Świętej Anny w dniu 26.07.2009r., w którym uczestniczyło ponad 1000 osób;
 - II Jarmark na Nikiszu w dniu 06.12.2009r., w którym uczestniczyło ok. 2000 osób.

Wszystkie imprezy były koordynowane, finansowane i logistycznie prowadzone przez pracowników PCAL Nikiszowiec i współpracujących z Programem mieszkańców.

- Przeprowadzono 11 spotkań ze społecznością lokalną, dotyczących rozwiązywania podstawowych problemów i organizacji imprez integracyjnych. W spotkaniach uczestniczyło średnio 12 osób.
- Współorganizowano 2 spotkania mieszkańców z Prezydentem Piotrem Uszokiem (04.03.2009 i 11.05.2009).
- Zorganizowano spotkania z udziałem mieszkańców i Policji (12.03.2009 i 22.09.2009) oraz lokalnych przedsiębiorców (12.03.2009) dotyczące problemu poprawy bezpieczeństwa w dzielnicy.
- Zrealizowano cykl 10 zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i otoczenia tych rodzin – „Z Mopsikiem bezpieczniej”. W Programie uczestniczyło 25 dzieci.

- Wsparło inicjatywy mieszkańców Nikiszowca, służące przeciwdziałaniu zjawiskom marginalizacji społecznej. Udzielono pomocy m.in. w:
 - zakupie sadzonek, narzędzi ogrodniczych,
 - ram do prezentacji prac i fotografii,
 - zorganizowano warsztaty plastyczne dla mieszkańców w ramach, których także zakupiono artykuły plastyczne,
 - zorganizowano I Jarmarkowy Turniej Piłkarski w grudniu 2009r., w którym uczestniczyło ok. 200 dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 53.
 - Zrealizowano z mieszkańcami Akcję Czyste Komzony, podczas której umyto mury nikiszowieckiego rynku pobazgrane farbą przez pseudokibiców.
- Zorganizowano 3 spotkania edukacyjne, w tym 2 bezpłatnie. W spotkaniach uczestniczyło od 15 do 25 osób.
- Prowadzono tablicę ogłoszeń w dzielnicy, na której prezentowano ciekawe inicjatywy lokalne oraz promowano projekt systemowy i ideę aktywnej integracji.

W jednym z wywiadów prasowych Prezydent Piotr Uszok określił społeczność Nikiszowca – że w zakresie aktywności „bije na głowę wszystkie inne katowickie społeczności”. Takie postawy, które pojawiły się od momentu rozpoczęcia realizacji PCAL Nikiszowiec to w dużej mierze zasługa realizatorów Programu. Tenże wzrost aktywności stanowi o skuteczności oddziaływań realizowanych w ramach Programu i uzasadnia zaangażowanie miasta w procesy rozwoju społeczności lokalnych w tym realizację programów aktywności lokalnej.

10.3.2 Program Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach

Od czerwca 2008r. w ramach Projektu Systemowego „Damy radę- program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” . realizowany był na terenie dzielnicy Szopienice Program Centrum Aktywności Lokalnej współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. CAL to określony sposób działania, którego celem było aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy, uruchomienie na nowo zbiorowych strategii pomagania ludziom w pomaganiu samym sobie. W 2009 roku Programem objęto 38 osób z czego 32 zaliczyły wymagane instrumenty aktywnej integracji.

Zrealizowano następujące zadania:

- przeprowadzono badanie ankietowe w celu diagnozy problemów z mieszkańcami ulicy Morawa,
- utworzono Klub Wolontariusza „Szansa”, w ramach którego pracowało 134 wolontariuszy,
- swoją działalność kontynuowały 2 grupy samopomocowe: dla matek samotnie wychowujących dzieci, w której uczestniczyło 10 osób oraz lokalnych liderów – 18 osób,
- swoje spotkania rozpoczęła grupa wsparcia dla aktywnej młodzieży w wieku 15-19 lat, w której uczestniczyło 15 osób,
- przeprowadzono poradnictwo grupowe dla uczestników grup samopomocowych, z poradnictwa skorzystało 20 osób,
- przeprowadzono poradnictwo specjalistyczne dla 37 osób,
- przeprowadzono spotkania integracyjno – szkoleniowe dla wolontariuszy, w których wzięło udział 24 osób,
- zorganizowano treningi umiejętności społecznych, z których skorzystały 34 osoby.

W ramach działań środowiskowych zrealizowano:

- szkolenie z metod animacji, w którym uczestniczyło 14 osób,
- zajęcia z konstruktywnego spędzania czasu wolnego, w których wzięło udział 9 osób
- zajęcia edukacyjno – integracyjno-muzyczne, w których wzięło udział 20 osób,
- zajęcia integracyjno-edukacyjne dla aktywnej młodzieży, z których skorzystało 66 osób,
- zorganizowano wyjazd integracyjny dla aktywnej młodzieży oraz uczestniczek grupy samopomocowej do Olsztyna/k. Częstochowy na Festiwal Twórczości Abstynenckiej, w wyjeździe wzięło udział 18 osób + opiekun młodzieży,

- przeprowadzono cykl 10 zajęć profilaktyczno – integracyjnych dla dzieci „z mopsikiem bezpieczniej”, którym objęto 8 dzieci,
- zorganizowano wyjazd integracyjny do teatru, w którym wzięło udział 38 osób,
- przeprowadzono spotkania z mieszkańcami dzielnicy, w których wzięły udział 83 osoby,
- zorganizowano zajęcia edukacyjno-kulturalne, w ramach których utworzyła się amatorska grupa teatralna, w zajęciach uczestniczyło 31 osób,
- zorganizowano wyjścia integracyjne dla aktywnych mieszkańców, młodzieży, dzieci oraz wolontariuszy, z wyjść integracyjnych skorzystały 84 osoby –wyjścia do pizzerii oraz 32 osoby – wyjścia do kina,
- zorganizowano II Trzeźwościowy Festyn Rodzinny dla ok. 200 osób,
- zorganizowano lokalną imprezę integracyjno – sportową, w której wzięło udział ok. 200 osób
- zorganizowano lokalną imprezę integracyjną dla najmłodszych, w której wzięło udział ok. 120 osób.

Ponad to w ramach PCAL Szopienice wspierano mieszkańców dzielnicy w podejmowanych inicjatywach. Podjęte przez mieszkańców inicjatywy to m.in.:

- Pomaluj swój świat – malowanie drzwi na basen w Gimnazjum nr 13,
- Pomaluj swój świat II – malowanie ściany,
- Popołudniowa kawa przy dźwiękach Boolywoodu – impreza integracyjna zorganizowana przy wsparciu PCAL Szopienice przez młodzież ze Środowiskowego Klubu Młodzieżowego dla mieszkańców ulicy Krakowskiej 136, dzieci ze Świetlicy Środowiskowej nr 2 oraz podopiecznych Domu Noclegowego,
- zróbmy coś dla siebie i innych – nauka robienia biżuterii zorganizowana przez panie z grupy samopomocowej dla innych,
- I amatorski turniej tenisa stołowego - impreza zorganizowana przy wsparciu pracowników PCAL przez mieszkańców Osiedla Bagno ,
- Wystawa kiczu – wystawa zorganizowana przez młodzież z Gimnazjum nr 13, która wzięła udział w konkursie na najciekawszą inicjatywę młodzieżową,
- Wystawa fotografii „Szopienice oczami nastolatków” – wystawa zorganizowana przez laureatów konkursu na najciekawszą inicjatywę młodzieżową,
- Andrzejki – Łączenie Pokoleń II – już druga tak duża inicjatywa lokalnych liderów działających w ramach PCAL Szopienice, w Andrzejkach wzięło udział ponad 100 osób,
- wydawanie odzieży – inicjatywa młodzieży z Gimnazjum nr 13,
- Mikołaj na bagnie – kolejna inicjatywa mieszkańców Osiedla Bagno,
- Mikołajki grupy samopomocowej dla matek samotnie wychowujących dzieci – Panie z grupy samopomocowej zrealizowały inicjatywę - imprezę integracyjną dla własnych dzieci, a także dzieci ze Świetlicy Środowiskowej nr 2,
- Dzień sąsiada – inicjatywa mieszkańców ulicy Morawa oraz lokalnych liderów.

Wszystkie inicjatywy podejmowane przez mieszkańców i wolontariuszy były wspierane przez pracowników PCAL Szopienice oraz współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

10.3.3. Program Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu

W ramach realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” z dniem 01 lipca 2009 roku powstał **Program Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu**, którego głównym celem było podniesienie poziomu aktywności mieszkańców dzielnicy Załęże oraz instytucji lokalnych na rzecz samodzielnego rozwiązywania problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej i rodzinnej.

Początki działań Programu w dużej części związane były z załatwianiem spraw organizacyjnych w związku z prowadzeniem Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu. Dzięki ścisłej współpracy z proboszczem parafii Św. Józefa program realizowany jest w pomieszczeniach użyczonych przez parafię. Na wstępie skupiono uwagę na tworzeniu kwestionariusza ankiety dla społeczności lokalnej Załęża w wyniku której, na podstawie badań

ankietowych, danych statystycznych z różnorodnych instytucji oraz informacji pozyskanych od samych mieszkańców opracowana zostanie lokalnej mapy zasobów i potrzeb, która udokumentuje faktyczną sytuację dzielnicy i jej społeczności oraz będzie stanowiła podstawę do opracowywania projektów służących poprawie poziomu życia w dzielnicy Załęże. Kolejne działania organizacyjne polegały na tworzeniu i opracowywaniu dokumentów do działań związanych z Programem PCAL (deklaracje, oświadczenia dla klienta, ankieta początkowa, ankieta końcowa), tworzenie pism do instytucji celem zdobycia danych statystycznych niezbędnych do tworzenia mapy zasobów jak i tworzenie umów na prowadzenie instrumentów aktywnej integracji oraz opracowywanie budżetu w związku z dodatkowymi środkami. Uwagę skupiono również na nawiązywaniu kontaktów z instytucjami działającymi w dzielnicy oraz pozyskiwaniu klientów do Programu poprzez rozprowadzanie informacji o PCAL Załęże dotyczącej działań Programu.

Następnie rozpoczęto realizację działań środowiskowych. W lipcu 2009 zgodnie z harmonogramem odbyły się pierwsze spotkania ze społecznością lokalną oraz grupą samopomocową, których celem była integracja mieszkańców oraz zwiększenie poziomu aktywności społecznej w dzielnicy. W lipcu 2009r. w spotkaniu wzięło udział 5 kandydatów na liderów lokalnych zamieszkujących Załęże. Zgodnie z grupą ustalono stałe terminy spotkań – raz w tygodniu, które stały się pewnym standardem celem wprowadzenia porządku działań Programu. Ponadto udzielono uczestnikom projektu poradnictwa specjalistycznego. Nawiązano współpracę z Regionalnym Centrum Wolontariatu w Katowicach. W efekcie współpracy trzech wolontariuszy z ramienia Centrum aktywnie uczestniczyło w działaniach związanych z realizacją Programu. W ramach współpracy regularnie aktualizowane były informacje o realizowanych działaniach przez poszczególne podmioty działające na terenie dzielnicy.

W sierpniu 2009 odbyły się trzy spotkania z kandydatami na liderów grupy samopomocowej. W miesiącu sierpniu 2009r dużą ilość czasu poświęcono również na kolportowanie wśród mieszkańców dzielnicy Załęże kwestionariuszy ankiet na potrzeby opracowania lokalnej mapy zasobów i potrzeb. W dalszym ciągu nawiązywano kontakty oraz rozbudowywano współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie Załęża w związku z realizacją działań o charakterze środowiskowym tj. organizacją lokalnej imprezy integracyjnej na Załężu. Między innymi w działania włączyła się Poczta Polska oraz Urząd Miasta Katowice.

W miesiącu wrześniu 2009r zgodnie z założonym wcześniej planem działań odbyły się trzy spotkania z kandydatami na liderów – grupy samopomocowej. Ponadto świadczone poradnictwo specjalistyczne w zakresie pracy socjalnej kandydatom na liderów Programu PCAL Załęże.

We wrześniu 2009 PCAL Załęże zorganizował w Szkole Podstawowej nr 20 w Katowicach zajęcia, których celem było zapoznanie uczniów klas 5 i 6 z podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy. Spotkanie poprowadziły wolontariuszki z ramienia Regionalnego Centrum Wolontariatu współpracujące z PCAL Załęże oraz ratownik medyczny.

Również we wrześniu 2009r został przeprowadzony w tych klasach konkurs z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Sukcesem okazał się Festyn Integracyjny dla społeczności lokalnej pod hasłem „**Załęże twoje miejsce na Świecie**” (ok. 200 osób) organizowany w dniu 19.09.2009r na terenie Parafii Św. Józefa. W ramach zawiązanego partnerstwa lokalnego z instytucjami i organizacjami pozarządowymi odbył się szereg występów – wychowanków Świetlicy Środowiskowej nr 3, sekcji Miejskiego Domu Kultury w Załężu oraz Szkoły Podstawowej nr 20, prezentacja multimedialna „Załęże wczoraj i dziś” przedstawiona przez pracownika Biblioteki Miejskiej w Załężu, konkurs gwary śląskiej. Ponadto funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Katowicach przeprowadzili pokaz umiejętności psów policyjnych. Dzięki współpracy z Państwową Strażą Pożarną na festynie obejrzeć można było bojowy wóz straży pożarnej, którego prezentację prowadzili strażacy Komendy Miejskiej PSP w Katowicach. Odbył się także konkurs plastyczny „Moja wymarzona dzielnica Załęże”. Na stoiskach Biblioteki oraz Poczty Polskiej kupić można było książki oraz karty okolicznościowe. Atrakcją dla dzieci i młodzieży była możliwość skorzystania ze ścianki wspinaczkowej oraz batutu. Do organizacji

festynu włączyli się również sponsorzy – Piekarnia „Wocławek”, firma „Opal”, Piekarnia „Gogolok”, Hotel „Załęże”. W organizację w znacznym stopniu włączyły się również wolontariuszki z ramienia Regionalnego Centrum Wolontariatu oraz członkowie społeczności lokalnej dzielnicy.

We wrześniu 2009r w Szkole Podstawowej nr 20 w Katowicach odbyło się kolejne spotkanie dla uczniów klas I – IV dotyczące higieny jamy ustnej. Spotkanie poprowadziły wolontariuszki z ramienia Centrum Wolontariatu współpracujące z PCAL w Załężu. Pracownicy Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu mogli korzystać z konsultacji merytorycznych dla realizatorów PCAL Załęże.

W miesiącu październiku odbyły się cztery spotkania z kandydatami na liderów – grupy samopomocowej. W miesiącu październiku w ramach projektu systemowego odbyło się 2 dniowe szkolenie wyjazdowe w ramach PCAL Załęże do Korbielowa - tematyką szkolenia było omówienie zasad prowadzenia animacji lokalnej oraz metody CAL. W szkoleniu wziął udział Koordynator PCAL Załęże wraz z osobą prowadzącą szkolenie oraz 7 aktywnych członków grupy samopomocowej, spośród których wyłoniono 3 aktywnie działających liderów społeczności lokalnej.

W związku z działaniami o charakterze środowiskowym zorganizowano cykl spotkań profilaktyczno- edukacyjnych dla dzieci z klas pierwszych ze Szkoły Podstawowej nr 20 przy ul. Zarębskiego 2 „Z Mopsikiem bezpieczniej”. Program zrealizowany został w okresie od 07.10.09 do 25.11.09 w łącznym wymiarze 10 godzinnych spotkań. W zajęciach uczestniczyło 21 uczniów jednej z pierwszych klas. Cele programu nastawione były na poprawę bezpieczeństwa społecznego dzieci w wieku wczesnoszkolnym oraz wzrost świadomości dzieci w zakresie dbania o własne bezpieczeństwo.

Rozpoczęto realizację instrumentów aktywnej integracji. Od 10.2009r beneficjenci mieli możliwość skorzystania z poradnictwa specjalistycznego –prawnego. W miesiącu październiku odbyły się trzy spotkania z prawnikiem, gdzie klienci mogli uzyskać porad prawnych w zakresie swoich potrzeb. Ponadto dwukrotnie mieli możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego.

Zorganizowano Trening Umiejętności Społecznych z zakresu ról rodzica, opieki nad dziećmi oraz prawidłowych kontaktów interpersonalnych, który zakończyły ostatecznie 4 osoby. Trening realizowany był w dniach 20-22 października 2009 roku w łącznym wymiarze 10 godzin.

W listopadzie odbyły się dwa spotkania z kandydatami na liderów – grupy samopomocowej.

W ramach projektu przeprowadzony został Trening Umiejętności Społecznych dla uczestników PCAL Załęże w ilości dwóch spotkań w łącznym wymiarze 10 godzin. Zgodnie z umową zakres treningu obejmował zagadnienia związane z aktywizacją społeczno-zawodową i ukierunkowaniem w poszukiwaniu pracy dla osób bezrobotnych. W formie treningu wsparciem zostało objętych 5 osób. Współpraca z uczestnikami TUS realizowana była w oparciu o zajęcia warsztatowe i interaktywne metody prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Ponadto w dalszym ciągu uczestnicy Programu mogli korzystać z usług prawnika jak i psychologa. W listopadzie z porad psychologa łącznie skorzystało 6 osób, natomiast z poradnictwa prawnego skorzystało 7 osób.

W ramach działań o charakterze środowiskowym w 11.2009r. zorganizowano 2 spotkania edukacyjne dla przedstawicieli instytucji lokalnych na temat aktywizowania społeczności lokalnej. W spotkaniu łącznie z pracownikami PCAL Załęże uczestniczyło 15 osób. Wspólnie z uczestnikami spotkania dokonano ustaleń w sprawie stworzenia biuletynu internetowego, który ma być źródłem dostępu do najnowszych informacji na temat działań z okręgu Załęża i tym samym pozwoli na efektywne działania zmierzające do poprawy funkcjonowania i wizerunku dzielnicy.

W miesiącu grudniu zostały przeprowadzone przez realizatorów Programu 2 spotkania społeczności lokalnej. Ponadto zorganizowano dwa spotkania grupy samopomocowej.

Po raz ostatni w 2009 roku mieszkańcy dzielnicy w grudniu 2009r. mieli możliwość skorzystania z porad prawnika.

W grudniu zorganizowano też spotkanie integracyjne „opłatkowe” dla partnerów lokalnych i aktywnych mieszkańców dzielnicy Załęże. W spotkaniu wzięło udział 27 osób (5 aktywnych członków grupy samopomocowej dla liderów PCAL Załęże, 20 przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych działających w dzielnicy oraz pracownicy PCAL Załęże).

W ramach projektu systemowego PCAL Załęże zorganizował w dniach 04 - 06.12.2009r. wyjazd integracyjny dla młodzieży i aktywnych mieszkańców (dla ok. 13 osób). Wyjazd integracyjny odbył się zgodnie ze specyfikacją. W wyjeździe wzięło udział 11 aktywnych członków grupy samopomocowej dla liderów PCAL Załęże oraz Koordynator PCAL Załęże. Programem objęto 11 uczestników.

10.4 Inkubator Gospodarki Społecznej

Inkubator Gospodarki Społecznej to przedsięwzięcie realizowane od IX.2007 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej służące wspieraniu osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy. Do maja 2008 r. działalność Inkubatora finansowana była przy wykorzystaniu środków programu IW EQUAL i dotyczyła przede wszystkim tworzenia nowych podmiotów w obszarze gospodarki społecznej od momentu poszukiwania niszy na rynku aż do przygotowania dokumentów i pozyskiwania środków finansowych, niezbędnych do założenia nowego podmiotu. Od czerwca 2008 roku, zasadniczą część działalności Inkubatora stanowi zaangażowanie w realizację projektu systemowego MOPS Katowice.

Usługi Inkubatora Gospodarki Społecznej w ramach projektu „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach ”

Realizację zadań rozpoczęto od opracowania planu działania i narzędzi do wykorzystania podczas konsultacji indywidualnych i zajęć grupowych. W rezultacie powstał katalog instrumentów aktywizacji społecznej i zawodowej dla uczestników projektu systemowego. Pracownicy Inkubatora Gospodarki Społecznej w okresie od końca marca do grudnia 2009 roku przeprowadzili łącznie **588** konsultacji, których całkowity czas trwania wyniósł ponad **1410** godzin. W konsultacjach wzięło udział **87** uczestników projektu systemowego. Pomyślnie – tj. uczestnicząc co najmniej w 2/3 planowanego czasu trwania konsultacji – udział ukończyło i otrzymało zaświadczenie **79** beneficjentów.

Postęp świadczenia usług Inkubatora był na bieżąco monitorowany, a koordynator Inkubatora uczestniczył w cotygodniowych spotkaniach zespołu projektowego.

Tak jak w latach ubiegłych, prowadzone przez konsultantów zajęcia cechowały:

- indywidualne podejście – dostosowanie zakresu i sposobu pracy do potrzeb pojedynczego uczestnika,
- podejście partnerskie – jeden klient = jeden konsultant,
- umieszczenie problemu braku pracy w szerokim kontekście: sytuacji rodzinnej, życiowej, zdrowotnej, finansowej.

Nowością było zapewnienie opieki nad dziećmi uczestników projektu w trakcie ich uczestnictwa w usługach Inkubatora. Do realizacji tego zadania, w trybie zapytania ofertowego, wybrano zewnętrzny podmiot.

Usługi Inkubatora Gospodarki Społecznej dla mieszkańców Katowic

Niezależnie od aktywności Inkubatora w projekcie systemowym, prowadzone były również konsultacje dla wszystkich mieszkańców Katowic. Łącznie odbyło się ponad 20 konsultacji indywidualnych dla mieszkańców Katowic – osób bezrobotnych poszukujących zatrudnienia, osób zainteresowanych uruchomieniem działalności gospodarczej lub społecznej i/lub pozyskaniem środków ze źródeł zewnętrznych na działalność gospodarczą i społeczną.

Osiemnastka w sieci

Rok 2009 był również zasadniczym okresem realizacji projektu „Osiemnastka w sieci – porozumienie inkubatorów organizacji pozarządowych”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projektodawcami projektu, w którego realizację nasz Ośrodek włączył się w listopadzie 2008 roku, były trzy organizacje pozarządowe z terenu województwa śląskiego, tj. Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych

CRIS z Rybnika, Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej z Chorzowa i Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KaFOS z Katowic. Realizacja przypadających na MOPS zadań w projekcie została powierzona zespołowi Inkubatora Gospodarki Społecznej powiększonemu o dwoje oddelegowanych w tym celu do tegoż zespołu pracowników chorzowskiego Stowarzyszenia.

Cele projektu zdefiniowane były na kilku poziomach. W projekcie powstało 18 zlokalizowanych na obszarze południowej Polski inkubatorów, które stanowiły centra profesjonalnego wsparcia dla powstających lub małych i działających ze stosunkowo niewielką dotąd skutecznością organizacji pozarządowych. Każda z przystępujących organizacji lub grup inicjatywnych we współpracy z pracownikami projektu analizowała swoje możliwości rozwojowe, określała istniejące bariery, definiowała cele i kreśliła indywidualną ścieżkę rozwoju organizacji. Jednak głównym celem projektu była promocja idei federalizacji organizacji pozarządowych i doprowadzenie do współpracy (usieciowienia) organizacji skupionych wokół każdego z inkubatorów.

Efekty pracy Inkubatora Trzeciego Sektora działającego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach:

- podpisano porozumienia o współpracy z 18 organizacjami pozarządowymi,
- zorganizowano 7 szkoleń dwudniowych i 1 szkolenie jednodniowe o tematach: „Fundraising, sponsoring oraz dotacje – skuteczne metody pozyskiwania funduszy na działalność organizacji pozarządowych”, „Jak przygotować projekt i wypełnić wnioski”, „Zarządzanie organizacją pozarządową”, „Księgowość i controlling w organizacjach pozarządowych”, „Podstawy zarządzania projektem”, „Współpraca i partnerstwo lokalne”, „Public Relations dla organizacji pozarządowych”, „Pozyskiwanie funduszy na działalność organizacji pozarządowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe”, w których wzięło udział 125 osób z 30 organizacji pozarządowych,
- przeprowadzono 46 spotkań konsultacyjnych dla członków organizacji pozarządowych, w tym 25 spotkań miało postać doradztwa specjalistycznego w obszarach księgowości, pozyskiwania środków na działalność oraz projektowania stron internetowych,
- zorganizowano 5 spotkań sieciujących organizacje zrzeszone w Inkubatorze Trzeciego Sektora, w tym jedno w formie wizyty studyjnej w Stowarzyszeniu i Fundacji „Być Razem” w Cieszynie,
- podpisano Porozumienie na rzecz Lokalnej Sieci Współpracy Organizacji Pozarządowych, którego sygnatariuszami było 5 organizacji zrzeszonych w Inkubatorze oraz nasz Ośrodek,
- MOPS Katowice przystąpił również – jako członek wspierający – do Porozumienia Sieci Inkubatorów Trzeciego Sektora, która będzie pełnić rolę rzecznika organizacji pozarządowych we współpracy międzysektorowej,
- z różnych form wsparcia, oferowanych przez Inkubator Trzeciego Sektora, skorzystało 75 członków, pracowników i wolontariuszy 34 organizacji pozarządowych.

Aplikowanie o środki zewnętrzne

Niezależnie od wszystkich opisanych wyżej działań, pracownicy Inkubatora czynili starania zmierzające do poszerzenia oferty pomocowej. Ważną częścią aktywności Inkubatora były próby pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów pozwalających na wdrożenie nowatorskich metod pracy z klientami. W 2009 r. przygotowane zostały cztery wnioski aplikacyjne, które niestety nie uzyskały dofinansowania:

- 1) na współudział w projekcie pt. „Zintegrowany system zatrudnienia socjalnego i ekonomii społecznej” administrowanym przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie,
- 2) o finansowanie projektu pt. „Twoje życie – Twój biznes” w ramach Działania 6.2 PO KL.
- 3) o finansowanie projektu pt. „GPS – Generator Przedsiębiorstw Społecznych” w ramach Poddziałania 7.2.2 POKL

- 4) na współdział w projekcie pt. „Projekt Nikiszowiec”, w partnerstwie z Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS z Rybnika oraz PCAL Nikiszowiec., w ramach Poddziałania 8.1.2 POKL

Rozwój i promocja

W 2009 roku, pracownicy Inkubatora Gospodarki Społecznej wykazywali dużą aktywność w sferze promocji oferty wsparcia jak również przedsięwzięć nakierowanych na samorozwój i wzrost własnych kompetencji. Wzięto udział w wielu szkoleniach, seminariach i konferencjach – również w charakterze prelegentów. Regularnie organizowano również wewnętrzne spotkania poświęcone krajowym i europejskim trendom w obszarach aktywności Inkubatora. Wszystkie te działania miały na celu wzrost jakości świadczonych przez pracowników Inkubatora usług.

Lokalizacja i zasoby

We wrześniu 2009 r. nastąpiła zmiana lokalizacji Inkubatora Gospodarki Społecznej. Od tego czasu mieści się on w budynku MOPS w Katowicach przy ul. Morcinka 19a, gdzie został przeniesiony z ulicy Krakowskiej 138. Dysponuje dwiema salami szkoleniowymi, dwoma pokojami konsultacji oraz trzema pomieszczeniami biurowymi. Ponadto pracownikom i klientom Inkubatora służy 7 kompletnie wyposażonych stanowisk komputerowych. Cechą charakterystyczną Inkubatora Gospodarki Społecznej jest jego elastyczność i otwartość na wspieranie różnych grup osób poszukujących zatrudnienia (możliwość dopasowania wsparcia specjalistów – doradców zawodowych, psychologów, konsultantów - do indywidualnych potrzeb klienta), innowacyjność (tworzenie i udostępnianie bazy gotowych pomysłów na prowadzenie działalności, zatrudnianie pracowników, testowanie różnych pomysłów i rozwiązań).

10.5 Projekty konkursowe współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

10.5.1 Projekt „Ja Wam jeszcze pokażę... aktywne wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy”

Z dniem 1 czerwca 2008r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach rozpoczął realizację pilotażowego projektu „Ja Wam jeszcze pokażę... aktywne wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet: VI, Poddziałanie: 6.1.1. Na realizację ww. projektu w okresie **01.06.2008 – 30.05.2009 r.** Ośrodek uzyskał dotację rozwojową w wysokości **473 964 zł.** Łącznie wydatkowano kwotę **473 641,25 zł.**

Celem głównym projektu było podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności i gotowości do podjęcia zatrudnienia osób pozostających bez pracy, nie zarejestrowanych jako bezrobotne, które ze względu na wiek – ponad 45 lat – znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Cel ten realizowany był poprzez: stworzenie odpowiednich warunków oraz wypracowanie instrumentów służących podniesieniu poziomu aktywności zawodowej, zdolności i gotowości do podjęcia zatrudnienia przez osoby pozostające bez zatrudnienia; zwiększenie gotowości osób pozostających bez zatrudnienia do podejmowania aktywności w zakresie poszukiwania pracy i podejmowania zatrudnienia; podniesienie poczucia własnej wartości osób pozostających bez zatrudnienia oraz zwiększenie ich atrakcyjności na rynku pracy; przeciwdziałanie utrwalaniu się bezradności i pogłębianiu marginalizacji wśród osób pozostających bez zatrudnienia.

Realizację projektu rozpoczęto w czerwcu 2008 r. Zostały opracowane i wydrukowane formularze rekrutacyjne. Rekrutacja prowadzona była przez specjalistę ds. rekrutacji i promocji projektu. Odbyły się spotkania z kierownikami jednostek i pracownikami socjalnymi mające na celu rekrutację beneficjentów ostatecznych wśród podopiecznych MOPS Katowice. Specjalista

wraz z wyznaczonymi pracownikami socjalnymi przeprowadzali rozmowy rekrutacyjne z osobami zainteresowanymi udziałem w projekcie. W roku 2008 wsparciem w ramach projektu zostało objętych 33 osoby po 45 roku życia pozostających bez zatrudnienia, a jednocześnie nie zarejestrowanych w PUP, w szczególności korzystających z pomocy MOPS w Katowicach (w tym 21 kobiet i 9 osób niepełnosprawnych). Dla zapewnienia zrealizowania założonych wskaźników utworzona została 6-osobowa grupa rezerwowa.

We wrześniu 2008r. rozpoczęto realizację następujących działań skierowanych bezpośrednio do uczestników projektu.

1) Opracowanie Indywidualnych Planów Działania.

Celem tworzenia IPD było dokonanie diagnozy uczestników projektu pod kątem ich predyspozycji zawodowych, oczekiwań i aspiracji, co do rodzaju i zakresu przyszłej pracy. Zadanie realizowane było w okresie od 1 września do 30 listopada 2008 r. W wyniku przeprowadzenia 90 godzin konsultacji (100% pierwotnie planowanej liczby godzin) z beneficjentami ostatecznymi projektu, opracowano 30 Indywidualnych Planów Działania (100% pierwotnie planowanej liczby IPD).

2) Wsparcie psychologiczne i doradcze dla wchodzących/powracających na rynek pracy.

W celu pełniejszego przygotowania beneficjentów ostatecznych do wejścia i trwałego pozostania na rynku pracy działaniom właściwym towarzyszyło wsparcie psychologiczne i doradcze. Polegało na prowadzeniu uczestników przez psychologa i doradców zawodowych. Zadanie realizowane było w okresie od 1 października do 31 grudnia 2008 br. oraz w kwietniu 2009 br. Udzielono 140 godzin wsparcia psychologicznego (117% pierwotnie planowanej liczby godzin) oraz wykonano 138,5 doradztwa zawodowego (115% pierwotnie planowanej liczby godzin) dla beneficjentów ostatecznych projektu.

3) Warsztaty i szkolenia dla z zakresu aktywnego poszukiwania pracy.

Warsztaty miały na celu wypracowanie skutecznych ścieżek i metod postępowania uczestników projektu poszukujących zatrudnienia i kontaktujących się z potencjalnym pracodawcą. Zadanie realizowane było w okresie od 1 listopada do 31 grudnia 2008 r. Zorganizowano 4 dwudniowe warsztaty z zakresu aktywnego poszukiwania pracy tj. 64 godz. (133% pierwotnie planowanej liczby godzin), w których udział wzięło łącznie 30 osób (100%).

4) Szkolenia zawodowe.

Zgodnie z założeniami projektowymi, szkolenia zawodowe były dostosowane do możliwości (predyspozycji zawodowych, braków i ograniczeń, kondycji psychofizycznej) uczestników oraz do oczekiwań rynku pracy.

Osiągnięto 100% wszystkich zaplanowanych w tym zadaniu rezultatów tj. w wyniku zorganizowania szkoleń zawodowych przeszkolono i wydano zaświadczenia o nabyciu kwalifikacji dla 30 osób, w szczególności: spawacz - 5 osób, pracownik ogólnobudowlany - 5 osób, opiekunki - 11 osób, sprzątaczkę - 4 osoby, pracownik administracyjno - biurowy - 5 osób.

Łącznie przeprowadzono 1.810 godzin szkoleń (137% pierwotnie planowanej liczby godzin). Podwykonawca zapewnił uczestnikom projektu materiały szkoleniowe, poczęstunek podczas przerw kawowych oraz ciepły posiłek oraz transport do miejsca odbywania szkoleń i z powrotem.

Biorąc pod uwagę tak szeroki wachlarz usług, wartością dodaną projektu jest podniesienie komfortu uczestnictwa w projekcie m.in. poprzez pokrycie kosztu przejazdów bądź zapewnienie transportu oraz zapewnienie poczęstunków oraz ciepłych posiłków.

Ponadto, wartością dodaną projektu jest zorganizowanie w ramach szkolenia zawodowego uczestnikom zajęć z podstaw języka angielskiego.

5) Indywidualne pośrednictwo pracy.

Celami działania było: wsparcie w docieraniu do ofert pracy, pomoc w nawiązywaniu kontaktów z pracodawcami oraz wspieranie w nabywaniu umiejętności w obszarze prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych.

Osiągnięto 100% zaplanowanego w tym zadaniu rezultatu tj. łącznie udzielono 30 osobom - 120 godz. wsparcia w docieraniu do pracodawcy (100% pierwotnie planowanej liczby godzin).

Podwykonawca zapewnił uczestnikom materiały szkoleniowe, poczęstunek podczas przerw kawowych oraz pokrycie kosztów przejazdów na zajęcia i z powrotem komunikacją miejską.

Biorąc pod uwagę tak szeroki wachlarz usług w ramach tej formy wsparcia, wartością dodaną projektu jest poprawa komfortu uczestnictwa w projekcie m.in. poprzez pokrycie kosztu przejazdów oraz zapewnienie poczęstunków podczas zajęć.

Osiągnięto wszystkie zakładane rezultaty. Jeszcze w trakcie trwania projektu 2 osoby podjęły zatrudnienie, co stanowi 67 % planowanych rezultatów (zgodnie z założeniami projektowymi podjęcie zatrudnienia 10 % osób uczestniczących w projekcie powinno nastąpić w ciągu 6 m-cy po zakończeniu udziału w projekcie).

Wszystkie formy wsparcia realizowane były przez kadrę posiadającą wysokie kwalifikacje zawodowe oraz wiedzę i umiejętności w zakresie działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wsparciem w ramach projektu – od początku jego realizacji - zostało objętych 39 osób po 45 roku życia pozostających bez zatrudnienia, a jednocześnie nie zarejestrowanych w PUP, w szczególności korzystających z pomocy MOPS w Katowicach (w tym 23 kobiet i 10 osób niepełnosprawnych).

W ocenie realizatorów projektu zaobserwowany został u beneficjentów ostatecznych wzrost aktywności, samooceny, poczucia wiary we własne siły i możliwości, poczucia przygotowania do rozmowy z pracodawcą oraz wzrost motywacji do poszukiwania pracy. Wzrosła również umiejętność beneficjentów ostatecznych do prezentowania siebie i swoich atutów. Podkreślić należy, że beneficjenci ostateczni brali bardzo aktywny udział w zajęciach w ramach poszczególnych form wsparcia.

Działania w projekcie zostały przygotowane w taki sposób, aby wyposażyć beneficjentów ostatecznych nie tylko w nowe umiejętności i kwalifikacje zawodowe, ale także w umiejętność poruszania się po aktualnym rynku pracy. Indywidualna praca z psychologiem ułatwiła pokonywanie barier w utrudnionym powrocie na rynek pracy natomiast praca z doradcami zawodowymi pozwoliła na wytyczenie indywidualnych ścieżek kariery.

W I półroczu 2009 kontynuowano realizację projektu, w szczególności:

- 1) Od stycznia do kwietnia 2009 realizowano **Szkolenia zawodowe** dostosowane do możliwości beneficjentów ostatecznych oraz do oczekiwań rynku pracy.

W okresie sprawozdawczym szkolenia zawodowe ukończyły już 24 osoby.

- 5) W lutym 2009 r. rozpoczęto świadczenie **Indywidualnego pośrednictwa pracy**, którego celem jest wsparcie w docieraniu do ofert pracy, pomoc w nawiązywaniu kontaktów z pracodawcami, wspieranie w nabywaniu umiejętności w obszarze prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych,

W okresie sprawozdawczym w dniu 20 lutego 2009 r. przeprowadzona została przez pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) wizyta monitoringowa, której celem było sprawdzenie jakości pomocy udzielanej uczestnikom projektu, poznanie opinii uczestników na temat realizowanego szkolenia oraz wskazanie ewentualnych uchybień i/lub nieprawidłowości. W trakcie wizyty monitorującej nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w realizacji

10.5.2 Projekt „Klucz do kariery - program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat”.

Od września 2008 do sierpnia 2009 roku w Ośrodku realizowany był projekt, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, - „Klucz do kariery - program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat”. Na realizację w/w projektu w okresie **01.09.2008 – 31.08.2009 r.** Ośrodek uzyskał dotację rozwojową w wysokości **452 560,00 zł**, w tym na rok 2009 dotacja rozwojowa wynosi **329 523,00zł**. Uczestnikami projektu była grupa **20** osób - młodzież w wieku 15–25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym z terenu miasta Katowic.

Głównym celem projektu było stworzenie systemu wspierania rozwoju kompetencji społecznych, które ułatwią uczestnikom programu samodzielne poruszanie się w otoczeniu społecznym i zwiększą ich szanse na zatrudnienie na dzisiejszym rynku pracy.

Do jego osiągnięcia prowadziły wszystkie podejmowane działania w ramach projektu, mianowicie:

1. Utworzenie dwóch Klubów Wspierania Rozwoju Osobistego Młodzieży (w pomieszczeniach Świetlic Środowiskowych nr 1, ul. Orkana 7 a, i 3, ul. Gliwicka 74a), w ramach których:

a) zorganizowane zostały kółka zainteresowań, które dały uczestnikom szansę na znalezienie autentycznych zdolności, dzięki zajęciom prowadzonym równolegle w sekcjach: sportowej, informatycznej, artystycznej, językowej, do końca czerwca br. przeprowadzono 600 godzin zajęć (z zaplanowanych 616 godzin);

b) zakupiono sprzęt informatyczny wraz z oprogramowaniem (4 komputery oraz drukarki) wykorzystywany do zajęć informatycznych oraz na indywidualne potrzeby uczestników projektu oraz gry komputerowe, które mają być chwilą relaksu i odpoczynku;

c) zapewniono codziennie ciepły posiłek;

d) umożliwiono uczestnikom aktywną integrację poprzez współzawodnictwo na zajęciach sportowych (turnieje piłki halowej, turnieje tenisa stołowego) i wspólnych zajęciach językowych (konkursy, gry, zabawy, kalambury) oraz wspólne i uroczyste obchodzenie świąt okolicznościowych i urodzin wychowanków.

Podczas dotychczasowej realizacji projektu uczestnicy wielokrotnie zgłaszali potrzebę uczestniczenia w życiu kulturalnym i społecznym swojej miejscowości oraz regionu. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym nie mają szans na poszerzanie swych horyzontów myślowych m.in.: poprzez udział w premierach kinowych i wydarzeniach kulturalnych regionu. Aktywizacja społeczna jest dopełnieniem zadań realizowanych w ramach projektu, z pewnością przyczyni się do umacniania więzi międzyludzkich i kształtowania postaw prospołecznych. W ramach podejmowanych działań zaplanowano i zorganizowano wycieczki m.in.: do zabytkowej sztolni w Tarnowskich Górach, zabytkowej kopalni w Zabrze, Muzeum Chleba w Radzionkowie, Zamku w Pszczynie, stadniny koni w Katowicach Janowie, Planetarium, Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku. Uczestnicy mogli też korzystać z wyjść do kina, ZOO oraz zajęć na kręgielni.

2. Utworzenie Punktu Wspierania Rozwoju Edukacyjnego i Zawodowego (w Świetlicy Środowiskowej nr 3), gdzie młodzież korzystała bezpośrednio lub telefonicznie ze wsparcia psychologa i doradcy zawodowego w zakresie: poradnictwa edukacyjnego i zawodowego, doradztwa społecznego, zgodnie z ustalonym harmonogramem wsparcia. Punkt prowadził także monitoring lokalnego rynku pracy, w związku z tym stworzono Informator o lokalnym rynku pracy, który był na bieżąco aktualizowany.

W czerwcu 2009r. zorganizowano dla uczestników Mini Targi Pracy i Edukacji, które były okazją do nawiązania współpracy z siecią lokalnych pracodawców i instytucji wsparcia na rzecz uczestników projektu. Celem Targów było przedstawienie ofert pracy stałej, tymczasowej, wakacyjnej oraz możliwości uzupełniania wykształcenia oraz kwalifikacji zawodowych. Targi były połączone z konferencją częściowo podsumowującą realizację projektu.

3. Utworzenie Biura Mentoringu (w Świetlicy Środowiskowej nr 3), które było całkowicie innowacyjnym i nowatorskim w praktyce pomysłem na rozwiązywanie problemów młodzieży w woj. śląskim. MENTOR to osoba pomagająca podopiecznemu w dokonywaniu zmian w dotychczasowym sposobie działania, sytuacji edukacyjnej, zawodowej i życiowej. Ta forma pracy polegała na wspieraniu w realizowaniu indywidualnych ścieżek rozwoju edukacyjnego i zawodowego, motywowaniu poprzez porady, wysłuchiwanie, dyskretne kierowanie działaniami podopiecznego, które mają doprowadzić do bycia bardziej samodzielnym, pewnym siebie i zaradnym. Zatrudniono 5 mentorów (1 mentor współpracuje z 4 uczestnikami) po wcześniejszym zorganizowaniu dla nich szkolenia, sfinansowanego z otrzymanej dotacji rozwojowej. Biuro Mentoringu skupiało mentorów, na wspólnych

spotkaniach rozwiązywane były problemy i wypracowywane metody pracy i działania. Z porady mogli również skorzystać uczestnicy projektu bezpośrednio lub telefonicznie.

4. W okresie od stycznia do maja 2009 roku zrealizowany został Trening Umiejętności Społecznych w dwóch dziesięcioosobowych grupach, w wymiarze 90 godzin, którego zadaniem było nauczenie bądź rozwinięcie umiejętności interpersonalnych u poszczególnych uczestników projektu. Wspomniane umiejętności pozwolą skuteczniej radzić sobie w życiu osobistym i zawodowym uczestnikom. TUS miał dwójaki charakter: zaradczy, stosowany u osób, u których stwierdza się znaczny deficyt kompetencji społecznych (trening niwelował te deficyty) oraz charakter rozwojowy i psychokorekcyjny, jego celem było pomoc uczestnikom w efektywniejszym stosowaniu posiadanych już umiejętności.

Realizacja rezultatów twardych:

Rezultaty planowane	Rezultaty zrealizowane
Utworzenie 2 Klubów Wspierania Rozwoju Osobistego Młodzieży	Utworzono 2 Kluby Wspierania Rozwoju Osobistego Młodzieży
Liczba h zajęć w ramach sekcji KWROM = 616	Przeprowadzono 616 h zajęć
Stworzenie profilu edukacyjno zawodowego dla 20 osób	Stworzono profile edukacyjno – zawodowe dla 20 uczestników
Nabycie lub wzrost umiejętności u 100% BO	100 % BO nabyło lub zwiększyło poziom umiejętności społecznych
Liczba osób przeszkolonych w ramach szkolenia dla mentorów - 5	Przeszkolono 5 osób
Liczba h szkolenia dla mentorów = 36	Przeprowadzono 36 h szkolenia
Utworzenie Biura Mentoringu	Utworzono
Utworzenie Punktu Wspierania Rozwoju Edukacyjnego i Zawodowego	Utworzono
Liczba godzin w ramach TUS = 90	Przeprowadzono 90 h zajęć

Rezultaty miękkie również zostały osiągnięte, a było nimi: nabycie umiejętności rozwiązywania problemów, korzystania z technologii informatycznych, komunikowania się, radzenia sobie ze stresem, poruszania się po rynku pracy, przezwyciężenie trudności w zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia, zwiększenie koncentracji i zaangażowania, poprawa stanu zdrowia, podniesienie poziomu samooceny.

Osiągnięciu wyznaczonego celu służyło między innymi stworzenie Klubów Wspierania Rozwoju Osobistego Młodzieży, realizacja treningu umiejętności społecznych, stworzenie Punktu Wspierania Rozwoju Edukacyjnego i Zawodowego oraz indywidualnych profili edukacyjno-zawodowych, utworzenie Biura Mentoringu i wprowadzenie całkiem nowatorskiej formy pracy z młodzieżą – mentoringu.

W ramach współpracy z siecią lokalnych pracodawców i instytucji wsparcia oraz instytucji pośrednictwa pracy, poradnictwa, doradztwa zawodowego i edukacyjnego oraz monitorowania lokalnego rynku pracy, zorganizowane zostały „Mini Targi Pracy i Edukacji”.

Udział w „Mini Targach Pracy i Edukacji” pozwolił uczestnikom Projektu poznać reguły i wymagania panujące na obecnym rynku pracy, dał szansę na dostosowanie swoich możliwości i poziomu wykształcenia do oferowanych propozycji zatrudnienia, a także wskazał na ewentualne braki edukacyjne, nad którymi warto ciągle pracować.

Niepodważalnym sukcesem i wartością Projektu jest wydanie „Poradnika dla młodzieży poszukującej pracy”, który jest pewnego rodzaju dopełnieniem przekazanej wiedzy i nabytych umiejętności podczas zajęć. Został on przygotowany przez pracowników projektu we współpracy z samymi uczestnikami, którzy wskazali deficytowe obszary wiedzy z zakresu poruszania się po rynku pracy.

Celem stworzenia Poradnika było zebranie wszystkich najważniejszych wiadomości i informacji przekazanych uczestnikom Projektu w trakcie jego trwania, usystematyzowanie ich i opublikowanie w takiej postaci, aby były zrozumiałe, przejrzyste i zawsze dostępne dla osób objętych aktywizacją zawodową i społeczną.

Beneficjenci, zadowoleni z uczestnictwa w Projekcie „Klucz do kariery – program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat”, uznali projekt za potrzebny i wyrazili chęć uczestnictwa w kolejnych projektach realizowanych przez MOPS w Katowicach (55% osób). Wiedzę którą im przekazano uznali za przydatną, a wsparcie oferowane w ramach

projektu spełniło ich oczekiwania. Co więcej pomoc oferowana przez MOPS w ramach projektu przyczyniła się do poprawy sytuacji osobistej i edukacyjnej.

Udział w projekcie pozwolił uczestnikom na nabycie i rozwinięcie kompetencji społecznych, głównie asertywności, automotywacji oraz autoprezentacji, która jest nieocenioną umiejętnością podczas rozmowy o pracę. Beneficjenci zapoznali się z aktualną sytuacją na rynku pracy, nauczyli się jak szukać pracy, jak tworzyć dokumenty aplikacyjne, a przede wszystkim potrafili określić jaka praca im odpowiada i wiedzą, że rozwój zawodowy i wytrwałość w dążeniu do celu, jakim jest podjęcie zatrudnienia, jest bardzo ważny.

10.5.3 Projekt „Nowe perspektywy - program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Projekt „Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi”, realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Na realizację ww. projektu w okresie **01.10.2008 – 30.06.2009r.** Ośrodek uzyskał dotację rozwojową w wysokości **361 411,04 zł**, w tym na rok 2009 dotacja rozwojowa wyniosła **253 975,89 zł**. Liczba uczestników projektu – **30 osób**.

Cele główne projektu:

- Integracja zawodowa osób zaburzonych psychicznie
- Integracja społeczna osób zaburzonych psychicznie.

Cele szczegółowe projektu:

- Podniesienie umiejętności poszukiwania zatrudnienia przez osoby zaburzone psychicznie.
- Podniesienie poczucia własnej wartości wśród beneficjentów.
- Poszerzenie dostępu do rynku pracy.
- Nabycie umiejętności związanych z korzystaniem z sieci teleinformatycznych.
- Zmiana negatywnego stereotypu osoby zaburzonej psychicznie w środowisku lokalnym.

Ostateczna grupa osób zakwalifikowanych do udziału w Projekcie wyniosła 40 uczestników spośród których wyłoniono trzy grupy 10-osobowe. Były to osoby z największą ilością punktów uzyskanych w ramach wewnętrznych kryteriów kwalifikacyjnych. Pozostałe zakwalifikowane osoby zostały umieszczone na liście rezerwowej.

Grupa uczestników, która objęta była oddziaływaniem projektu to osoby zaburzone psychicznie zdolne do podjęcia zatrudnienia. Była to grupa zagrożona wykluczeniem społecznym. Osoby te, wspierane przez specjalistów zdolne były do podjęcia pracy, jednak ich wiedza i umiejętności poszukiwania zatrudnienia są niewystarczające. Odpowiednie przygotowanie, nabycie dodatkowych umiejętności umożliwiło im szerszy dostęp do rynku pracy oraz ułatwiło likwidację barier dyskryminujących osoby niepełnosprawne w dostępie do zatrudnienia. W efekcie, oprócz poprawy sytuacji socjalno – bytowej, osoba zaburzona psychicznie zyskała poczucie własnej wartości, samodzielności i równości.

W ramach projektu beneficjenci nabywali: umiejętności rozwiązywania problemów komunikowania się, prowadzenia negocjacji, zwiększali umiejętność autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, zwiększania koncentracji i zaangażowania, umiejętność poruszania się po rynku pracy, umiejętność wypełniania formularzy, przygotowania CV.

W I półroczu 2009r Beneficjenci projektu mogli skorzystać z:

- Udziału w warsztatach psychologicznych (32h),
- Szkolenia z podstaw obsługi komputera i Internetu (72h),
- Indywidualnych spotkań z doradcą zawodowym i psychologiem (4h),
- Grupowych zajęć warsztatowo – szkoleniowych (64h),
- Spotkań z prawnikiem (4h),
- Udziału w spotkaniach grupy wsparcia (48h),
- Udziału w wyjeździe szkoleniowo – integracyjnym do Wisły (25-26.04.2009r),
- Udziału w „Majówce” połączonej z Targami Pracy,

- Udziału w spotkaniu podsumowującym rezultaty projektu (ewaluacyjnym).

Dwóch uczestników projektu w trakcie projektu (w kwietniu 2009r) znalazło zatrudnienie. Zakończyli oni udział w projekcie zgodnie z zaplanowaną dla nich ścieżką uczestnictwa. Po zakończeniu udziału w projekcie zatrudnienie podjęło 7 osób (ogółem 9).

W dniu 28 maja 2009r. odbyła się konferencja podsumowująca Projekt oraz Targi Pracy dla osób niepełnosprawnych i zaburzonych psychicznie. W trakcie Targów swoją ofertę prezentowali pracodawcy chcący zatrudnić osoby z zaburzeniami psychicznymi (Zakłady Pracy Chronionej i innymi podmiotami) oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Została zawiązana współpraca pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach, Organizacjami Pozarządowymi, Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych i Centrum Psychiatrii w Katowicach, mająca na celu podejmowanie wspólnych działań zmierzających do współpracy między osobami doświadczającymi kryzysów zdrowia psychicznego, grupami samopomocy, profesjonalistami w dziedzinie zdrowia psychicznego. Strony będą się wzajemnie informować o podejmowanych działaniach zmierzających do realizacji w/w celu.

10.6 Wolontariat osób bezrobotnych

W działaniach aktywizacyjnych, wolontariat stanowi ważny etap przygotowywania bezrobotnych klientów do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy, poprzez umożliwienie kontaktu z pracodawcą oraz powrót osób długotrwale pozostających bez pracy do tzw. „rytmu pracy”. Osoby bezrobotne mogą bowiem w ramach wolontariatu zdobyć doświadczenie zawodowe, uzyskać nowe umiejętności, sprawdzić się podczas wykonywania obowiązków nałożonych przez pracodawcę, ale także sprawdzić swoje umiejętności interpersonalne podczas rozmowy z pracodawcą.

Wolontariat stanowi wsparcie również dla pracodawców – pozwala m.in. realizować działania jednostki w oparciu o wsparcie wolontariusza, daje możliwość sprawdzenia w pracy potencjalnego przyszłego pracownika. Ideę wolontariatu świadczonego przez osoby bezrobotne promowano zarówno wśród osób bezrobotnych, jak i potencjalnych pracobiorców.

Oferta wolontariatu, skierowana zarówno do klientów Ośrodka, jak i do jednostek organizacyjnych MOPS oraz organizacji pozarządowych, spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem potencjalnych wolontariuszy oraz przyszłych odbiorców ich usług.

Aby usprawnić koordynację wolontariatu stale aktualizowana była komputerowa baza danych o kandydatach do prac wolontaryjnych oraz baza ofert pracy wolontaryjnej zgłaszanych przez poszczególne jednostki wewnętrzne MOPS oraz organizacje pozarządowe.

Baza danych dot. wolontariatu – w 2009r	MOPS	Organizacje pozarządowe
Ilość podmiotów zgłaszających zapotrzebowanie na wolontariuszy w bazie	15	3
Ilość miejsc pracy wolontaryjnej w bazie	28	
Ilość wolontariuszy w bazie	10	

10.7 Pracownia komputerowa MOPS

Pracownia zlokalizowana była w budynku MOPS w Szopienicach, dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyposażona była w 7 stanowisk komputerowych – wysokiej klasy, tworzące sieć komputery podłączone są na stałe do Internetu. Z pracowni mogli korzystać zarówno klienci Ośrodka, pracownicy Ośrodka, jak mieszkańcy miasta Katowice, którzy z pomocy MOPS nie korzystają. W gronie osób korzystających z pracowni są także – młodzież (w tym uczęszczająca do Klubu Młodzieżowego) oraz osoby bezdomne (w tym mieszkańcy Domu Noclegowego MOPS). W pracowni prowadzone były konsultacje indywidualne. Większość konsultacji prowadzonych była przez przeszkoloną kadrę

wolontariuszy – osoby korzystające z pomocy MOPS. Rozwiązanie to ma szczególną wartość dodaną – pozwala zdobyć klientom Ośrodka unikatowe doświadczenie i uzupełnić posiadane umiejętności zawodowe a pracownikom Ośrodka oferować wsparcie w realizowanych zadaniach i zdobywać informację zwrotną na temat aktywności klienta. Pracownia była pod bieżącym nadzorem informatyków MOPS, zajęcia prowadzone były przy wykorzystaniu najnowszych urządzeń (w tym laptopa i projektora multimedialnego). W 2009 roku z sali komputerowej skorzystały **104** osoby.

10.8 Ocena realizacji celów oraz efektywność

1. Zakres pomocy w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego dla osób bezrobotnych:

	Rok 2008	Rok 2009
Wydatki na realizację programu na rzecz osób bezrobotnych (w zł.)	271 563,24	312 326,46
Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą	3960	3180
Roczny koszt programu na osobę (w zł.)	68,57	98,21

Nastąpiło zwiększenie kosztu pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, co związane było z koniecznością pracy z osobami w coraz trudniejszej sytuacji na rynku pracy oraz rozwojem metod pracy socjalnej prowadzonej na terenie Ośrodka (stosowaniem coraz bardziej wyspecjalizowanych metod, form i narzędzi grupowej pracy socjalnej). Wsparciem Ośrodka objęte są rodziny wieloproblemowe, gdzie zjawisko bezrobocia jest jednym z wielu czynników rzutujących na zagrożenie marginalizacją. Powyższa analiza rzutowała również na rezygnację Ośrodka z prowadzenia grupowych form pracy socjalnej w dotychczasowym kształcie na rzecz pracy indywidualnej i środowiskowej.

Spadek liczby osób bezrobotnych objętych pomocą MOPS związany był ze zmieniającą się sytuacją na rynku pracy - osoby bezrobotne częściej decydują się na podnoszenie swych kompetencji zawodowych (udział w różnorodnych szkoleniach, kursach, w tym finansowanych ze środków europejskich), podejmują zatrudnienie (w tym zatrudnienie wspierane, korzystają z rozbudowanej oferty prac wolontaryjnych).

2. Efekty realizacji programów dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy - „Nowy Start”, „Możliwości”

	Rok 2008	Rok 2009 (dane dot. programów grupowych obejmują pierwsze półrocze 2009r)
Liczba osób, które rozpoczęły udział w programach dla bezrobotnych	1426	264
Liczba osób, które podjęły pracę	417 (29,24%)*	36 (13,63)*
Liczba osób, które zerwały współpracę w zakresie rozwiązywania problemów bezrobocia	861 (60,37%)*	883 (334,46)*, **

*w nawiasach ujęto procent osób, które rozpoczęły udział w programach dla bezrobotnych, które podjęły pracę lub osób, które zerwały współpracę w zakresie rozwiązywania problemu bezrobocia.

** dana uwzględnia osoby, które rozpoczęły udział w programach w latach poprzednich.

Efektem prowadzonych programów jest zarówno uzyskanie pracy przez osoby bezrobotne, zwiększanie doświadczenia zawodowego, podwyższanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych, możliwość uzyskania kompleksowego wsparcia, jak i ujawnienie posiadania innych źródeł dochodów. Osoby rezygnując z uczestnictwa w programach lub odmawiające udziału w nich, w większości ujawniają w ten sposób posiadanie pracy dorywczej, uniemożliwiającej uczęszczanie na zajęcia.

To, co zwraca szczególną uwagę, to wzrost liczby osób, które w 2009r. zerwały współpracę w zakresie rozwiązywania problemów bezrobocia z MOPS. W powiązaniu z dużą

liczbą osób informujących MOPS o podjęciu zatrudnienia, tendencja ta może świadczyć o dużo większej ilości ofert dla osób bezrobotnych na rynku pracy (w tym przedstawianych bezrobotnym również przez pracowników MOPS) i szczegółowym diagnozowaniu przez pracowników Ośrodka sytuacji osób korzystających z pomocy Ośrodka.

Trudności w wywiązaniu się z nakładanych przez Ośrodek zasad współpracy (rozbudowywanych w związku z dużą pulą ofert wsparcia dla bezrobotnych na rynku pracy), powodują, iż osoby, które w niewielkim zakresie wywiązywały się z zasad współpracy lub nie współpracowały w ogóle, zostały czasowo pozbawiane możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

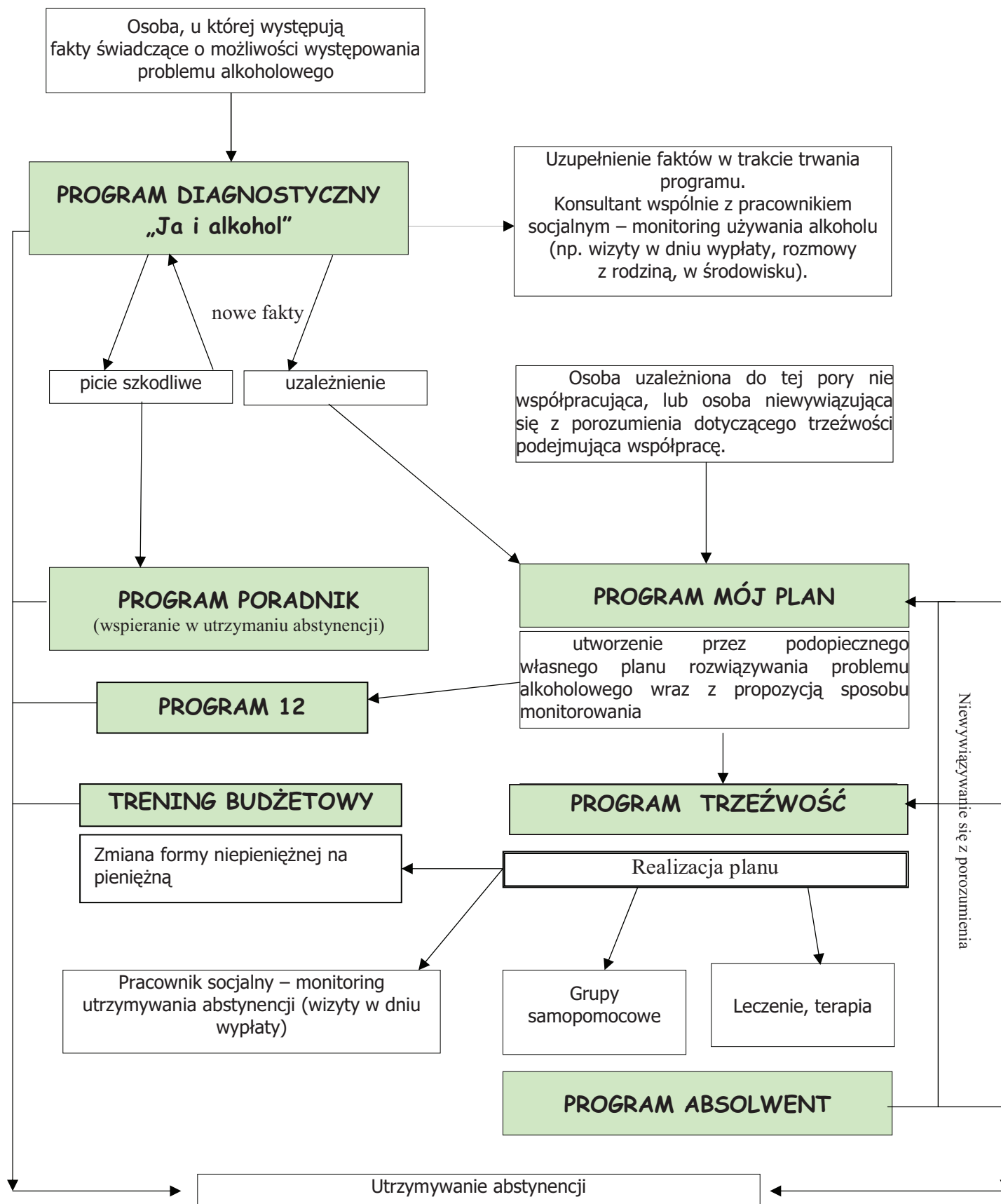
3. Zmiana wysokości wydatków na świadczenia dla osób bezrobotnych w związku z realizacją programów: „Nowy Start”, „Możliwości”.

W związku z tym, że udział w programach jest obowiązkowy i przerwanie uczestnictwa w programie powoduje wstrzymanie pomocy materialnej MOPS, powstają oszczędności finansowe.

	Rok 2008	Rok 2009 (dane dot. pierwszego półrocza 2009r, kiedy realizowane były programy grupowe)
Kwota przyznanych świadczeń (w zł.)	2 081 069,29	731 442,75
Kwota zrealizowanych świadczeń (w zł.)	1 773 797,15	660 728,46
Kwota oszczędności (w zł.)	307 272,14	70 714,29

W 2009r. oszczędności wynikające z lepszej diagnostyki problemów osób zgłaszających się do Ośrodka jako osoby bezrobotne oraz prowadzonej pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi wyniosły **70 714,29zł**. W okresie sprawozdawczym w 2 programach grupowych realizowanych na terenie Ośrodka uczestniczyły **264** osoby. Programy te realizowane były w okresie I-VI.2009r.

XI. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień stanowi jeden z elementów **Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych** (dział IV) oraz Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizatorem tego zadania są: Pełnomocnik Prezydenta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jest prowadzenie działalności edukacyjno-profilaktycznej w zakresie uzależnień oraz diagnostyczno-motywacyjnej dotyczącej podopiecznych z problemem alkoholowym, promocja zdrowego, wolnego od środków uzależniających, stylu życia, zmniejszanie rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych, zapobieganie powstawaniu nowych, niekorzystnych problemów społecznych, wynikających z używania środków uzależniających, zwłaszcza przez dzieci i młodzież.

Cele szczegółowe realizowane przez MOPS:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

Formy realizacji:

- prowadzenie działalności Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin,
- prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, (opis w rozdziale IX)
- prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci oraz klubów profilaktycznych dla młodzieży lub zlecenie ich prowadzenia organizacjom pozarządowym (w ramach Programu). (opis w rozdziale IV)

11.1 Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin

Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin pomaga podopiecznym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, w ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi Terenowych Punktów Pomocy Społecznej. CPU prowadzi następującą działalność:

1. Działalność diagnostyczna w zakresie:
 - picia szkodliwego,
 - uzależnienia od alkoholu,
 - sytuacji w rodzinie z problemem alkoholowym
2. Działalność diagnostyczno-motywacyjną dotyczącą podopiecznych z problemem alkoholowym prowadzoną poprzez:
 - konsultacje indywidualne,
 - wizyty w środowisku,
 - spotkania grupowe mające na celu diagnozę oraz monitorowanie procesu zdrowienia u osób uzależnionych
 - spotkania grupowe mające na celu wsparcie w utrzymywaniu abstynencji
 - spotkania grupowe w celu diagnozy sytuacji w rodzinie z problemem alkoholowym.
3. Działalność szkoleniową, poradnictwo i konsultacje dla pracowników MOPS.
4. Prowadzenie programów w szczególności:
 - Profilaktyczno – edukacyjnych
 - Diagnostycznych – pod kątem występowania u podopiecznych problemu alkoholowego (program „Ja i alkohol”)
 - Motywacyjno – informacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu (program „Mój plan”)

- Wspierających proces zdrowienia w chorobie alkoholowej oraz monitorowanie procesu ich zdrowienia (program „Trzeźwość”)
- Edukacyjnych dla osób z diagnozą picie szkodliwe (program „Poradnik”)
- Readaptacyjnych (program „12”).

5. Współpraca z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz instytucjami działającymi w obszarze uzależnień.

Do Centrum kierowane są przez pracowników socjalnych zarówno osoby ze zdiagnozowanym uzależnieniem od alkoholu, jak i osoby, u których jest podejrzenie istnienia problemu alkoholowego. Jednocześnie – w celu lepszej diagnozy problemów alkoholowych wśród klientów Ośrodka – każdy pracownik MOPS, w przypadku stawienia się w MOPS osoby pod wpływem alkoholu, ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej z tego zdarzenia, co skutkuje skierowaniem na program diagnostyczny dotyczący problemu alkoholowego oraz zmianą formy realizacji świadczeń pomocy społecznej z pieniężnej na niepieniężną.

Łączna liczba osób objętych pomocą Centrum	562
w tym:	
Osoby z problemem alkoholowym	553
Osoby z rodzin z problemem alkoholowym	9

Klienci z problemem alkoholowym kierowani byli na programy realizowane w CPU. Uczestnictwo w tych programach było obowiązkowe, a nieobecność na zajęciach lub nieprzestrzeganie regulaminu skutkowało wstrzymaniem realizacji lub ograniczeniem wysokości świadczeń na jeden miesiąc.

„Ja i Alkohol”, program przeznaczony dla osób, u których zaobserwowano fakty świadczące o możliwości występowania problemu alkoholowego. Celem udziału w zajęciach jest rozpoznanie przez klientów własnego stylu picia, negatywnych konsekwencji wynikających z używania alkoholu oraz edukacja na temat problematyki alkoholowej, a w efekcie diagnoza problemu alkoholowego. Spotkania grupowe odbywały się codziennie w dni robocze /oprócz środy/ i trwały 2 godziny. Integralną częścią programu były spotkania indywidualne z prowadzącym konsultantem. Udział w programie trwał 2 miesiące.

Liczba osób uczestniczących w zajęciach	133
Liczba grup	1

„Mój Plan”, program przeznaczony dla osób uzależnionych, które zostały zdiagnozowane w programie „Ja i Alkohol”, lub zerwały wcześniej współpracę i podejmują ją na nowo, lub zakończyły cykl współpracy i przerwały abstynencję. Celem udziału w zajęciach było: zdobycie wiadomości na temat form i miejsc leczenia odwykowego, skonstruowanie indywidualnego planu leczenia, wypracowanie sposobu dokumentowania działań dotyczących leczenia. Uczestnictwo w programie obejmowało 4 tygodnie, spotkania odbywały się 1 raz w tygodniu i trwały 2 godziny. Od miesiąca sierpnia 2009 r. elementy programu zostały włączone do zajęć „Ja i alkohol”. Także w miejsce programu odbywały się konsultacje indywidualne w jednostkach organizacyjnych MOPS.

Liczba osób uczestniczących w zajęciach	102
Liczba grup	1

Osoby z rozpoznaniem „picie szkodliwe” podlegały konsultacjom indywidualnym. Celem spotkań było zwiększenie wiedzy i świadomości wpływu alkoholu na stan zdrowia, oraz omówienie sposobów odmawiania picia.

Konsultacjami tymi objęto 10 osób.

Osoby, które ukończyły program „Mój Plan”, a ze względów zdrowotnych nie mogły uczestniczyć w standardowych ofertach terapeutycznych placówek służby zdrowia, uczestniczyły w **programie readaptacyjnym „12”**.

Liczba osób uczestniczących w zajęciach	17
Liczba grup	1

W wyniku podpisanej umowy pomiędzy Pełnomocnikiem Prezydenta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień a Poradnią Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy ul. Korczaka 2 działa Oddział Dzienny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu- klientów MOPS. Program terapii adresowany jest dla osób uzależnionych od alkoholu ze znacznymi deficytami w funkcjonowaniu psychospołecznym.

Z Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin skierowano do w/w placówki 10 osób.

„Trzeźwość”, program przeznaczony dla osób uzależnionych od alkoholu. Celem udziału w zajęciach było wspieranie umiejętności niezbędnych w radzeniu sobie z uzależnieniem w oparciu o program terapeutyczny, który podopieczni realizowali w specjalistycznych placówkach odwykowych. Udział podopiecznych w programie trwał do czasu zakończenia przez nich udziału w terapii odwykowej.

Liczba osób uczestniczących w zajęciach	110
Liczba grup	4

„Absolwent”, program przeznaczony dla osób uzależnionych od alkoholu, które zakończyły program „Trzeźwość”. Celem udziału w zajęciach było wspieranie pozytywnych zmian życiowych związanych z utrzymywaniem abstynencji oraz doradztwo psychologiczne i socjalne w bieżących trudnościach.. Spotkania odbywały się 1 raz w kwartale i trwały 2 godziny.

Liczba osób uczestniczących w zajęciach	22
Liczba grup	1

Od miesiąca września 2009 roku pracownicy socjalni Ośrodka byli sukcesywnie przygotowywani do indywidualnej pracy z osobą z problemem alkoholowym. Klienci z rozpoznaniem uzależnieniem kierowani byli bezpośrednio do placówek leczenia odwykowego, a pracownicy socjalni prowadzili monitoring procesu leczenia. Elementem każdej terapii uzależnienia w Poradniach Odwykowych jest także doradztwo psychologiczne oraz wspieranie konstruktywnych zmian w życiu pacjenta. Tym samym klienci Ośrodka zostali objęci tymi oddziaływaniami.

Poza realizacją programów grupowych konsultanci CPU prowadzili także indywidualne konsultacje z klientami. Jest to kolejny sposób realizacji zadań z klientami, którzy z przyczyn zdrowotnych, rodzinnych nie mogli uczestniczyć w zajęciach grupowych. W minionym okresie 2009 roku prowadzonych indywidualnie było 395 klientów z 13 jednostek administracyjnych Ośrodka / 10 Punktów Terenowych, Zespół Pomocy Dzieciom i Rodzinie, Sekcja ds. bezdomnych/. Spotkania dotyczyły zarówno diagnozy problemu alkoholowego, motywowania

do podjęcia terapii, monitorowania terapii, monitorowanie abstynencji itp. Spotkania te odbywały się także, oprócz w/w jednostek, w miejscu zamieszkania podopiecznych.

Istotnym elementem działalności Centrum jest świadczenie poradnictwa dla mieszkańców Katowic (niebędących klientami MOPS) a zgłaszających zapytania dot. problematyki uzależnień- nie tylko od substancji psychoaktywnych.

Liczba porad osobistych	29
Liczba porad telefonicznych	49

Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin ściśle współpracuje także z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Konsultanci razem z pracownikami socjalnymi Ośrodka sprawdzali w środowisku zamieszkania aktualną sytuację życiową rodzin, spośród których wpłynęło zgłoszenie do tejże Komisji o skierowanie na leczenie osób, które w inny sposób nie chcą rozwiązywać problemu alkoholowego. Wejścia w środowisko miały na celu udzielenie wsparcia, szczególnie osobom zależnym w rodzinie oraz motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego osób z problemem alkoholowym.

Liczba wejść w środowisko konsultantów	16
Liczba wejść w środowisko prac. socjalnych	318
Razem:	334

11.2 Działania Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin na rzecz osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Integracja osób uzależnionych i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym odbywa się poprzez udział w spotkaniach klubów abstynenckich, treningach umiejętności społecznych – treningu budżetowym.

Klub Abstynenta jest miejscem promującym trzeźwy styl życia. Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin kontynuuje współpracę z Klubem Abstynenta „Dwójka” w Katowicach Szopienicach przy ul. Bednorza 22.

Klienci w ramach spotkań społeczności Klubu mają szansę na poznanie alternatywnych do picia sposobów spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, pozyskanie umiejętności przydatnych w poprawnych relacjach z innymi ludźmi, itp.

CPU pozostaje w stałym kontakcie z Zarządem Klubu.

Treningi umiejętności społecznych podwyższają kompetencje uczestników w obrębie ćwiczonych umiejętności, tym samym trening budżetowy wykształca nawyk racjonalnego gospodarowania pieniędzmi.

W bieżącym roku Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin nadal samodzielnie realizowało trening budżetowy bazując na opracowanej przez siebie procedurze.

Rodzaj zajęć	Liczba osób uczestniczących w zajęciach
Klub Abstynenta -osoby uczestniczące w społeczności	78
Trening Budżetowy	24
Razem	102

W 2009 roku przeprowadzono szkolenie dla pracowników socjalnych, wychowawców świetlic środowiskowych nt, Problemy alkoholowe w rodzinie-rozpoznawanie i rozwiązywanie. Szkoleniem objęto 114 osób.

W bieżącym roku, wzorem ubiegłorocznych doświadczeń realizowany był przez konsultantów lokalny program „Nasza Dzielnica” dla rejonu Katowice - Dąb. Program ukierunkowany był na profilaktykę związaną ze zjawiskiem nadużywania substancji psychoaktywnych.

W ramach działań edukacyjno-profilaktycznych Centrum Pomocy dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin uczestniczyło w miesiącu wrześniu w Festynie Edukacyjnym „Fascynujące dzieci” oraz Jarmarku Katowickim.

11.3 Ocena realizacji celów oraz efektywność

1. Zakres pomocy:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Wydatki na realizację programu (w zł.)	302 359,43	302 564,57	337846,34	282556,75	255 072,07
Liczba osób objętych pomocą	886	946	696	568	562
Średni koszt programu na osobę (w zł.)	341,26	319,84	485,41	497,45	453.86

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Łączna liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z pomocy CPU	865	914	670	555	553
Liczba osób zdiagnozowanych	451	540	231	323	348
Liczba osób podejmujących terapię odwykową i korzystających z innych form pomocy	305	310	225	150	158

Łączna liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z pomocy CPU w 2009 roku pozostaje na podobnym poziomie

2. Efekty procesu diagnostycznego w ramach programu „Ja i Alkohol”:

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba osób skierowanych na zajęcia	541	462	221	146	163
Liczba osób, które rozpoczęły udział w programie	397	418	206	127	133
Liczba osób, które zakończyły uczestnictwo w programie z diagnozą:					
⇒ uzależnienie	92	91	48	35	38
⇒ picie szkodliwe	86	67	27	8	10
⇒ brak problemu alkoholowego	23	23	4	2	6
Liczba osób, wobec których zmieniono uzgodnienie w trakcie trwania programu	5	3	4	5	4
Liczba osób, które przerwały uczestnictwo w programie	167	216	102	63	60
Liczba osób uczestnicząca nadal w programie	24	18	21	14	10

Ilość klientów skierowanych na zajęcia jest wyższa niż w ubiegłym roku, wzrosła również nieznacznie ilość osób zdiagnozowanych. Porównywalna jest także liczba osób przerywających uczestnictwo w programie.

3. Efekty realizacji programów dla osób z problemem alkoholowym („Mój Plan”, „Trzeźwość” „Absolwent”):

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Liczba osób skierowanych na zajęcia	767	733	341	115	274
Liczba osób, które rozpoczęły udział w programach	665	697	415	273	234

Liczba osób, które zakończyły uczestnictwo w programie	276	225	127	90	127
Liczba osób, które przerwały uczestnictwo w programie	253	324	190	116	107
Liczba osób uczestnicząca nadal w programie	136	148	98	67	235*

* W związku z likwidacją programów, pracownicy socjalni przejęli pracę z klientami w oparciu o Indywidualny Plan Pracy Socjalnej

Liczba klientów uczestniczących w programach „Mój Plan”, „Trzeźwość” i „Absolwent” w roku 2009 utrzymała się na tym samym poziomie biorąc pod uwagę ilość realizowanych programów (w 2009 roku nie był realizowany program „Poradnik”).

4. Zmniejszenie wydatków na świadczenia dla osób uzależnionych w związku z realizacją programów: „Ja i Alkohol”, „Mój Plan”, „Trzeźwość”, „Absolwent”.

	2005	2006	2007	2008	2009
Kwota przyznanych świadczeń (w zł.)	1 778 102,44	1 542 593,14	1 297 605,67	851 615,22	1 093 238,21
Kwota zrealizowanych świadczeń (w zł.)	1 379 740,70	1 244 529,52	1 038 546,12	621 718,11	987 696,75
Kwota oszczędności (w zł.)	398 361,74	298 036,62	259 059,55	229 897,11	105 541,50

W 2009 roku oszczędności wynikające z nieobecności na zajęciach oraz nieprzestrzegania regulaminu programów wyniosły **105 541,50 zł.**

Osiągnięto zamierzoną efektywność w pracy z klientem z problemem alkoholowym, co potwierdza zapis w powyższej tabeli i wykazana kwota oszczędności. Dlatego też, poszukując nowych kierunków i form pracy planowane są w 2010 roku działania nakierowane w przeważającej mierze na profilaktykę, pracę z grupami wysokiego ryzyka, dziećmi i młodzieżą, a także klientem z problemem alkoholowym i jego rodziną.

Koncepcja ta zakłada pracę w kontakcie indywidualnym, zaś w mniejszym zakresie w formie grupowej.

Powyższe zmiany związane są z reorganizacją mającą na celu przesunięcie ciężaru pracy z działań paralelnych na działania profilaktyczne i interwencyjne.

XII. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZALICZKA ALIMENTACYJNA I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. W roku 2009 nastąpiło zakończenie realizacji ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, w związku z jej uchyceniem z dniem 30 września 2008.

Wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyjmowane są w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej, które istnieją w kluczowych dzielnicach miasta. Klient składa tam komplet druków i dokumentów niezbędnych do przyznania świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, alimentacyjnych i dodatków mieszkaniowych oraz ma możliwość uzyskania informacji o realizacji pomocy w zakresie świadczeń, o które wnioskował.

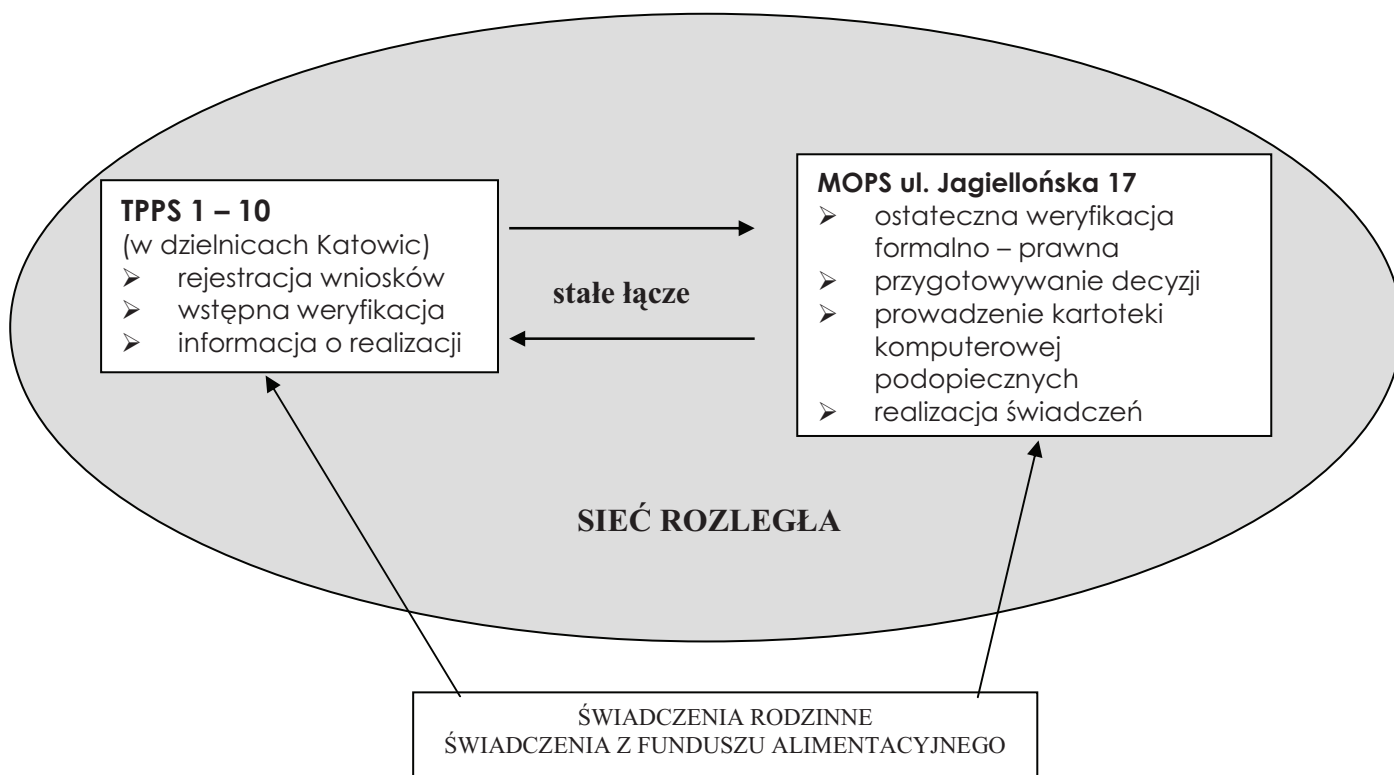
Przyjęta struktura organizacyjna opiera się na rozdzieleniu trzech etapów postępowania administracyjnego w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych:

- I Etap – przyjęcie wniosku, odbywa się w Dziale Poradnictwa i Informacji (w dzielnicach Katowic), gdzie następuje wstępna weryfikacja danych zawartych we wniosku oraz wymaganych załączników i dokumentów;

- II Etap – rozpatrzenie wniosku, sprowadza się do merytorycznej oceny informacji przekazanych przez klienta oraz przeprowadzenia postępowania, które zostaje zakończone wydaniem decyzji administracyjnej;
- III Etap – realizacja wydanych decyzji administracyjnych, odbywa się w Dziale Realizacji Świadczeń.

Przyjęcie takiego rozwiązania znacznie skróciło czas oczekiwania na przyjęcie wniosku, a w trakcie zmiany okresu zasiłkowego tj. w miesiącach największej liczby osób składających wnioski: wrzesień – listopad pozwoliło na uniknięcie niepokojów społecznych i zaowocowało zwiększeniem zaufania klientów do urzędu.

Szczególny nacisk położono na pierwszy kontakt z klientem - przy przyjęciu wniosku następuje wstępna weryfikacja indywidualnej formalno – prawnej sytuacji klienta. Sprzyja to skróceniu postępowania wyjaśniającego oraz zapobiega dezinformacji wnioskodawcy, co znacznie usprawnia pracę oraz umożliwia szybkie i rzetelne obsłużenie klienta Ośrodka.

12.1 Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie uczącej się.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- samotnego wychowywania dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;

- rozpoczęcia roku szkolnego (przysługuje również dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne);
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Realizacja świadczeń rodzinnych w okresie od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 przedstawiała się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Wysokość świadczenia (w zł.)
Zasiłek rodzinny z dodatkami	12 736	16 770 452,69	X

Zasiłek rodzinny	12 736	8 598 149,00	Do 31 października 2009 - 48 zł na dziecko do 5-go roku życia; 64 zł na dziecko powyżej 5-go roku życia do 18-go roku życia oraz 68 zł na dziecko powyżej 18-go roku życia do 24-go roku życia. Od 1 listopada 2009 - 68 zł na dziecko do 5-go roku życia; 91 zł na dziecko powyżej 5-go roku życia do 18-go roku życia oraz 98 zł na dziecko powyżej 18-go roku życia do 24-go roku życia.
Urodzenia dziecka	879	879 000,00	1000 zł
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	718	2 319 943,69	400 zł
Samotnego wychowywania dziecka	1 078	1 986 490,00	170 zł, plus 80 zł dla dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością, lub znacznym stopniem niepełnosprawności
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 765	1 518 880,00	80 zł
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	757	589 760,00	60 zł – dla dziecka do 5 roku życia, 80 zł dla dziecka powyżej 5 roku życia
Rozpoczęcia roku szkolnego	7 937	793 700,00	100 zł

Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	191	84 530,00	90 zł, jeżeli dziecko zamieszkuje w miejscowości, w której znajduje się szkoła, 50 zł, jeżeli dziecko dojeżdża do szkoły
--	-----	-----------	--

Świadczenia opiekuńcze w tym:

Zasiłek pielęgnacyjny	5 432	9 058 671,00	153 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	228	1 131 234,00	Do 31 października 2009 - 420 zł, od 1 listopada 2009 – 520 zł

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	2 752	2 752 000,00	1000 zł
---	-------	--------------	---------

W związku ze zmianą przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, od dnia 1 listopada 2009 roku, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka oraz dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka przysługują, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

12.2 Zaliczka alimentacyjna

W okresie od 1 września 2005 r. do 30 września 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizował zadania w zakresie zaliczki alimentacyjnej jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Wypłata zaliczek alimentacyjnych w okresie od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 wynikała z decyzji wydanych w związku z rozliczeniem zaliczek alimentacyjnych za okres lipiec, sierpień, wrzesień 2008 roku oraz na podstawie decyzji wydanych po rozstrzygnięciu sprawy przez Wojewódzki Sąd Administracyjny.

Realizacja zaliczki alimentacyjnej w okresie od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 przedstawiała się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wypłacona kwota (w zł.)	Średnie świadczenie (w zł)
Zaliczka alimentacyjna	34	44 142,22	229,19

12.3 Fundusz alimentacyjny

Od 1 października 2008 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizuje zadania w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 przedstawiała się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wypłacona kwota (w zł.)	Średnie świadczenie (w zł)
Fundusz alimentacyjny	2 385	8 223 930,65	289,75

XIII. PROWADZENIE POSTĘPOWAŃ WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Od 1 października 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w zakresie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W ramach prowadzonego postępowania, rozpoczętego na wniosek wierzyciela lub w związku z przyznaniem osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dłużnicy alimentacyjni wzywani są w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz złożenia oświadczenia majątkowego. Osoby, w stosunku do których przyczyną nie wywiązywania się ze swoich zobowiązań alimentacyjnych jest brak zatrudnienia, kierowane są do aktywizacji zawodowej w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Brak zgłoszenia się na wezwanie i uniemożliwienie przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odmowa złożenia oświadczenia majątkowego, odmowa rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy, odmowa podjęcia zaproponowanej pracy skutkuje skierowaniem wniosku do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego oraz wniosku do Biura Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów Urzędu Miasta o zatrzymanie prawa jazdy.

W okresie obowiązywania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął postępowaniem **2 335** dłużników alimentacyjnych.

W okresie od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 zostały podjęte następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

Liczba dłużników alimentacyjnych, których wezwano do zgłoszenia się w celu przeprowadzenia wywiadu	2 335
Liczba dłużników, którzy zgłosili się na wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu	594
Liczba dłużników, w stosunku do których wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacji	456
Liczba dłużników, w stosunku do których wystosowano wniosek do Biura Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów o odebranie prawa jazdy	454

W stosunku do pozostałych dłużników trwa postępowanie mające na celu ustalenie organu właściwego dłużnika lub stwierdzono, iż nie istnieje organ właściwy do przeprowadzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ przebywa on w areszcie śledczym, zakładzie karnym lub poza granicami RP.

W 2009 roku rozpoczęła się współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach z Krajowym Rejestrem Długów. Do rejestru wpisywani są dłużnicy, których zaległość alimentacyjna przekracza okres 6 miesięcy. Na dzień 31 grudnia 2009 roku do KRD zostało wpisanych **1 348** dłużników alimentacyjnych, a kwota wpisanego zadłużenia wyniosła **7 575 487,92 zł**.

W wyniku prowadzonego postępowania w 2009 roku od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **1 157 711,28 zł**, z czego na dochody gminy Katowice przekazano kwotę **450 401,62 zł**.

XIV. DODATKI MIESZKANIOWE

14.1 Rozpatrywanie wniosków o dodatki mieszkaniowe

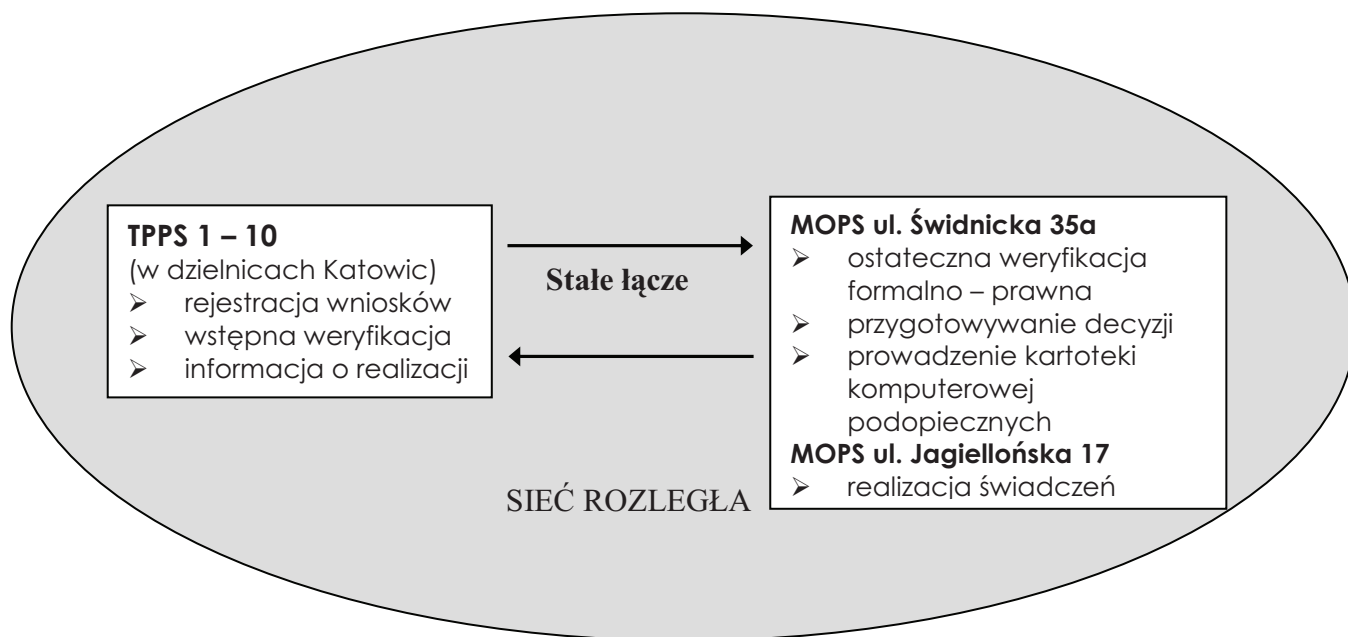
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie własne gminy w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych. Przyjęto strukturę organizacyjną, która opiera się na rozdzieleniu trzech etapów postępowania administracyjnego w sprawie przyznania dodatku mieszkaniowego.

- I Etap – przyjęcie wniosku, odbywa się w Dziale Poradnictwa i Informacji (w dzielnicach Katowic), gdzie następuje wstępna weryfikacja danych zawartych we wniosku oraz wymaganych załączników i dokumentów;
- II Etap – rozpatrzenie wniosku, sprowadza się do merytorycznej oceny informacji przekazanych przez klienta oraz przeprowadzenia postępowania, które zostaje zakończone wydaniem decyzji administracyjnej;
- III Etap – realizacja wydanych decyzji administracyjnych, odbywa się w Dziale Realizacji Świadczeń.

Wymiernymi rezultatami przeprowadzonej reorganizacji było:

1. znaczne skrócenie czasu oczekiwania na zakończenie postępowania administracyjnego i wydanie decyzji administracyjnej;
2. wykorzystanie informacji z systemów informatycznych, pozyskanych w ramach postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych oraz pomocy społecznej, umożliwiające szczegółowe zbadanie sytuacji klienta;
3. kompleksowa obsługa klientów blisko miejsca zamieszkania (Terenowe Punkty Pomocy Społecznej nr 1-10 w poszczególnych dzielnicach miasta), zapewnia klientom ciągły dostęp do świadczeń, całościowego poradnictwa i rzetelnej informacji.

Efektem jest usprawnienie systemu przyjmowania i rozpatrywania wniosków oraz ciągłe budowanie administracji przyjaznej klientowi.

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 wraz z późniejszymi zmianami) **dodatek mieszkaniowy**

przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o

przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

	Liczba rodzin, którym wyplacono świadczenie w 2009 roku	Liczba przyznanych świadczeń	Wyplacona kwota	Średnie miesięczne świadczenie
dodatki mieszkaniowe - KZGM	3 242	31 169	6 665 425,83	213,85
dodatki mieszkaniowe – spółdzielnie	2 284	20 466	4 047 329,25	197,76
dodatki mieszkaniowe - zakładowe	923	8 140	1 525 931,38	187,46
dodatki mieszkaniowe - pozostałe	1 421	12 689	2 468 220,71	194,52
RAZEM	7 870	72 464	14 706 907,17	202,95

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 27 grudnia 2001 roku w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzenia wywiadu (Dz. U. 156, poz. 1828) w 2009 roku przeprowadzono **837** wywiadów środowiskowych u wnioskodawców celem weryfikacji danych zawartych we wniosku.

14.2 Ocena realizacji celów oraz efektywność

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji zadania - przyznawanie dodatków mieszkaniowych:

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Ilość przyjętych wniosków	20 432	17 893	14 333	13 283
Kwota wypłaconych świadczeń	19 897 081,60	18 782 104,17	15 200 254,73	14 706 907,17
Średnie miesięczne świadczenie	172,89	182,45	183,45	202,95

W 2009 roku zmniejszyła się liczba złożonych wniosków o dodatek mieszkaniowy, przez co zmniejszyła się również kwota wypłaconych świadczeń, spowodowane jest to poprawą sytuacji finansowej mieszkańców oraz licznymi wyjazdami osób i rodzin do pracy za granicą. Ponadto na tę dynamikę zmian mają duży wpływ, podejmowane przez Ośrodek na bieżąco działania polegające na bieżącym monitoringu i kontroli składu rodziny oraz wysokości przyznawanych świadczeń.

Skupienie realizacji zadań z zakresu dodatków mieszkaniowych, pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pozwala na wnikliwą analizę sytuacji rodzin i zmian w nich zachodzących.

W 2009 roku w porównaniu do lat 2006 - 2008 roku średnie miesięczne świadczenie wzrosło ze względu na podwyżkę cen energii elektrycznej oraz w związku ze znaczną podwyżką opłat za wodę i odprowadzenie nieczystości płynnych.

ZAKOŃCZENIE

Wybrane kluczowe zadania zaplanowane do realizacji w 2010r. przez Ośrodek:

- Poszerzenie oferty wsparcia dla mieszkańców Katowic,
- Zaangażowanie w absorpcję środków unijnych – w trybie systemowym oraz konkursowym,
- Zaangażowanie w działania nakierowane na promocję miasta Katowice i Ośrodka Pomocy Społecznej – przykład konferencje „Eurocity” i konferencja podsumowująca 20 lecie działalności Ośrodka,
- Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk – organizacja spotkań i konferencji np. dot. pracy z rodziną wieloprotblemową, realizacji zadań w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy,
- Rozszerzenie grona podmiotów współpracujących na poziomie gminy, regionu, kraju oraz w miarę możliwości partnerów zagranicznych,
- Dalsze pogłębianie pracy ze środowiskiem lokalnym i grupami społecznymi, w tym w szczególności w oparciu o uruchomienie nowego Programu Aktywności Lokalnej dla Osób Niepełnosprawnych, inne projekty i programy realizowane w poszczególnych dzielnicach miasta Katowice,
- Rozszerzenie oferty wsparcia, w szczególności dla niepełnosprawnych mieszkańców miasta Katowice przy wykorzystaniu projektu systemowego (usługa asystenta osoby niepełnosprawnej, Klub Integracji Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych),
- Rozszerzenie oferty wsparcia, w szczególności dla osób i rodzin z problemem uzależnień (na bazie wypracowanego nowego modelu pracy akcentującego działania w obszarze profilaktyki i promowania zdrowego stylu życia ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży),
- Inwestowanie w rozwój potencjału Ośrodka, w tym w oparciu o umowy partnerskie (np. z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej) i inne formy współpracy,
- Optymalne wykorzystanie zasobów, bazy lokalowej i sprzętu na rzecz mieszkańców (poprzez stworzenie szerokiej oferty dopasowanych do zidentyfikowanych potrzeb grupowych i indywidualnych form wsparcia dla mieszkańców miasta Katowice w trudnej sytuacji życiowej, modyfikacja modelu pracy z osobami w trudnej sytuacji na rynku pracy, utworzenie jednostki koordynującej działania w obszarze metodyki pracy, poradnictwa specjalistycznego oraz promocji i strategii),
- Dalsze rozwijanie współpracy z instytucjami: rynku pracy – w szczególności pogłębienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, Wojewódzkim Urzędem Pracy oraz Ochotniczym Hufcem Pracy; Instytucjami Pośredniczącymi – Urząd Marszałkowski, Wojewódzki Urząd Pracy i innymi instytucjami jak Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej, Regionalny Ośrodek EFS czy Policja i Straż Miejska,
- Stałe rozbudowywanie formuły bezpłatnego poradnictwa skierowanego do mieszkańców Katowic (w tym prawnego, zawodowego, psychologicznego),
- Usprawnienie przepływu informacji – w tym aplikowanie o środki unijne na realizację projektu dot. informatyzacji Ośrodka, dalsze rozwijanie Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 1 - STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE

Struktura zatrudnienia i płace

Na koniec roku **2009** roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał łącznie **441** osób w ramach **416,3** etatów.

Przeciętne zatrudnienie roczne wynosiło **395,63** (bez etatów finansowanych ze środków Unii Europejskiej)

Średnie wynagrodzenie brutto pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynosiło **2 665,68** (bez środków z Unii Europejskiej).

Spośród 441 pracowników:

- **316** osób posiada wykształcenie wyższe, (co stanowi 71,65 % ogółu zatrudnionych),
- **111** osób posiada wykształcenie średnie,
- **8** osób (w ramach 4 etatów) posiada wykształcenie zawodowe,
- **6** osób (w ramach 4 etatów) posiada wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe.

Wśród pracowników z wyższym wykształceniem na stanowisku konsultanta, psychologa, psychiatry zatrudnionych było **30** osób, a na stanowisku pracownika socjalnego (głównego specjalisty, starszego specjalisty pracy socjalnej, specjalisty pracy socjalnej, starszego pracownika socjalnego, pracownika socjalnego) **128** osób. Natomiast pracowników z wykształceniem średnim, zajmujących stanowisko pracownika socjalnego zatrudnionych było **35** osób.

Z ogólnej liczby **163** pracowników socjalnych, **127** osób zajmuje się przeprowadzaniem wywiadów środowiskowych.

W ośrodkach wsparcia zatrudnionych było **25** osób, w tym w Zespole Pomocy Dzieciom i Rodzinom **16** oraz w Domu Noclegowym **9**. W Świetlicach Środowiskowych, będących placówkami opiekuńczo- wychowawczymi zatrudnione były **44** osoby.

ZAŁĄCZNIK 2 – PROMOCJA OŚRODKA

SZKOLENIA, KONFERENCJE, KONFERENCJE ZAGRANICZNE

I. SZKOLENIA finansowane ze środków EFS

Działalność szkoleniowa prowadzona w Ośrodku skupia się na zwiększaniu poziomu specjalistycznej wiedzy pracowników, wykształceniu umiejętności przydatnych w pracy socjalnej, zwiększeniu jej efektywności oraz tworzeniu nowych i doskonaleniu już stosowanych metod i form pomocy klientom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W roku 2009 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, oprócz innych źródeł szkoleń, korzystał z możliwości podnoszenia kwalifikacji swoich pracowników dzięki środkom Unii Europejskiej.

W projektach współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w roku 2009 wzięło udział **88 osób**.

Szkolenia te obejmowały w szczególności następujące tematy:

- Metody pracy z jednostką i grupą - podejście skoncentrowane na rozwiązaniach,
- Superwizja realizacji kontraktów socjalnych,
- Stosowanie procedur administracyjnych w funkcjonowaniu jednostek,
- Zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- Zarządzanie projektem systemowym w OPS, PCPR,
- Zasady realizacji projektów systemowych,
- Mediacje rodzinne,
- Coaching Forward,
- Program Aktywności Lokalnej,
- Profesjonalny pracownik socjalny pomostem do godnego życia osób potrzebujących wsparcia,
- Odpowiedzialność za udostępnianie danych osobowych,
- Praca z osobami bezdomnymi z wykorzystaniem metody streetworkingu,
- Przeciwdziałanie przemocy domowej,
- Pracownik socjalny jako organizator społeczności lokalnej,
- Narzędzia aktywnej integracji beneficjentów projektów systemowych,
- Kontrakt socjalny,
- Kurs kancelaryjno-archiwalny I stopnia,
- MS 2273 – Managing and Maintaining a Microsoft Windows Server 2003 Environment,
- Wolontariat w Ośrodkach Pomocy Społecznej,
- Wolontariat i inne narzędzia aktywizacji zawodowej („WES – Wsparcie ekonomii społecznej na terenie województwa śląskiego”),
- Praktyka stosowania Prawa Zamówień Publicznych po nowelizacji w projektach współfinansowanych,
- Audyt i kontrola w projektach systemowych współfinansowanych z EFS,
- Wprowadzenie do zagadnień bezpieczeństwa IT – kurs teoretyczny,
- Doskonalenie komunikacji w pracy z klientem pomocy społecznej,
- Zasady aplikowania o dofinansowanie z Europejskiego Funduszy Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Przywództwo i zarządzanie,
- Monitoring i ewaluacja projektów systemowych,
- Problematyka pomocy publicznej w projektach współfinansowanych ze środków EFS w ramach PO KL,
- Procedura „Niebieska Karta” – kontakt oraz rozmowa z ofiarą i sprawcą przemocy – aspekt psychologiczny,

- Współpraca lokalna w rozwiązywaniu problemów społecznych – czy i jak współpracować z podmiotami ekonomii społecznej,
- Planowanie i zarządzanie projektem współfinansowanym z EFS,
- Zanim zaczniesz, czyli od pomysłu do ... "Zasady aplikowania o dofinansowanie z EFS PO KL",
- Dochodzenie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych,
- Praca socjalna na rzecz aktywnej integracji - poziom podstawowy,
- Praca z dzieckiem i rodziną,
- Praca wychowawcza z dziećmi i młodzieżą,
- Wsparcie działań zespołów interdyscyplinarnych na rzecz przeciwdziałania problemom społecznym,
- Konferencja grupy rodzinnej,
- Wsparcie realizacji projektów systemowych w jednostkach pomocy społecznej,
- Akademia umiejętności menedżerskich,
- Szkoła dla wychowawców,
- Trening zastępowania agresji Arnolda Goldsteina,
- Języki obce dla pracowników socjalnych,
- Kurs języka migowego,
- Jak konstruować budżet projektu? - koszty kwalifikowane,
- Praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
- Uzależnienie od narkotyków – praca z osobami uzależnionymi i ich rodzinami,
- Wychodzę z nałogu – idę do pracy! Wsparcie osób uzależnionych w województwie śląskim w zakresie ich integracji społecznej i zawodowej,
- Doradca i asystent personalny – Punkty Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych – budowanie współpracy publiczno-społecznej,
- Akademia rozwoju osobistego i zawodowego szansą na zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Procedura "Niebieska Karta" - zastosowanie w praktyce,
- Jak budować Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych i Programy Działań w zakresie Polityki Włączającej osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- Młodzież wobec uzależnienia od narkotyków – diagnoza i wczesna interwencja.

II. KONFERENCJE finansowane ze środków EFS

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2009 brali również udział w konferencjach współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Konferencje obejmowały następującą tematykę:

- System kontroli realizacji projektu,
- Rozliczanie projektu na podstawie wniosku Beneficjenta o płatność,
- Promocja aktywnej integracji w województwie śląskim,
- Wykorzystaj szanse, jakie daje Europejski Fundusz Społeczny,
- Poddziałanie 7.2.1 – Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz Poddziałanie 7.2.2 – Wsparcie ekonomii społecznej,
- Ekonomia społeczna na Śląsku – perspektywy rozwoju i współpracy,
- Wdrażanie projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w PO KL w województwie śląskim,
- Dni Ekonomii Społecznej – Nowe perspektywy działalności spółdzielni socjalnych. Nowelizacja ustawy o spółdzielniach socjalnych,
- Kluczowe aspekty realizacji gminnych programów rozwiązywania problemów uzależnień,
- Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach PO KL,

- Program monitorowania regionalnego rynku pracy – wyniki badań diagnostyczno-prognostycznych,
- Projekty systemowe OPS i PCPR,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi w administracji publicznej w kontekście realizacji zadań PO KL 2007-2013,
- Lokalny wymiar polityki rodzinnej,
- Analiza odrzuconych wniosków,
- Podsumowanie projektu – Wsparcie osób niepełnosprawnych ruchowo na rynku pracy,
- Konferencja podsumowująca działania Regionalnego Ośrodka EFS w 2009 roku,
- Sytuacja na śląskim rynku pracy – diagnoza i prognoza.

Ponadto, na wymienionych poniżej Konferencjach pracownicy Ośrodka wystąpili z prezentacją w zakresie omawianych problemów:

- Sekcja ds. realizacji projektu „Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi” zorganizowała w Miejskim Domu Kultury Katowice - Giszowiec konferencję, podsumowującą wyniki projektu, połączoną z targami pracy dla beneficjentów projektu,
- IX Ogólnopolska Konferencja Pracowników Socjalnych, której tematem przewodnim była „Marginalizacja i wykluczenie społeczne jako obszar działań pracownika socjalnego”, gdzie pracownicy Ośrodka wygłosili referaty,
- Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach zaprezentowany na Forum Aktywności Lokalnej w Zalesiu,
- „Różne oblicza kryzysu – źródła efektywności w interwencji kryzysowej” – Konferencja z okazji 10 – lecia działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Konferencja służyła upowszechnieniu wiedzy nt. zjawiska kryzysu i przemocy domowej w mieście Katowice.

III. UDZIAŁ W KONFERENCJACH ZAGRANICZNYCH

W marcu 2009 roku Główny Specjalista Zespołu Aktywizacji Społecznej Osób Bezrobotnych Pan Andrzej Górak uczestniczył w Londynie w spotkaniu delegacji Urzędu Miasta Katowice z Polakami przebywającymi na emigracji rozważającymi możliwość powrotu do kraju. Spotkanie było elementem projektu „12 miast – wracać, ale dokąd?”, w ramach którego poszczególne polskie miasta prezentują swoją ofertę w zakresie możliwości podjęcia pracy w każdym z miast, założenia firmy, uzyskania mieszkania propozycji kulturalnych i rekreacyjnych. Spotkanie cieszyło się dużym powodzeniem. Prezentowana przez Katowice oferta została oceniona jako najatrakcyjniejsza z dotychczasowych z uwagi na konkretne propozycje jakie przedstawiono uczestnikom spotkania od konkretnych ofert pracy po oferty pomocy w zakładaniu działalności gospodarczej. Przedstawiciel Ośrodka przedstawił ofertę Inkubatora Gospodarki Społecznej prowadzącego m.in. bezpłatne usługi doradcze z wspomnianej wyżej problematyki zakładania działalności gospodarczej. Rezultatem spotkania było przeprowadzenie licznych konsultacji dla 10 osób (w tym telefonicznych, mailowych lub osobistych) z uczestnikami spotkania w Londynie, którzy wrócili do kraju z zamiarem podjęcia aktywności na wskazanym polu. Projekt spotkał się z dużym zainteresowaniem mediów - ukazał się szereg artykułów prasowych opisujących przedsięwzięcie.

IV. UDZIAŁ W KONKURSACH

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach planuje nadal aplikować o środki finansowe na realizację kolejnych projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego. Podejmowane działania mają na celu poszerzenie aktualnej oferty Ośrodka oraz podniesienie standardu realizowanych obecnie oraz w przyszłości usług na rzecz mieszkańców Katowic.

1). Projekty złożone w 2009 roku

**W odpowiedzi na konkursy ogłoszone w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
złożono następujące projekty:**

Opis projektu	Numer	Beneficjenci ostateczni	Działania	Termin realizacji projektu	Koszt projektu w zł	status
„Twoje życie – Twój biznes”	6.2	Osoby fizyczne bezrobotne lub zagrożone bezrobociem (mieszkańcy Katowic)	Udzielenie wsparcia merytorycznego oraz finansowego dla 45 mieszkańców Katowic zamierzających podjąć działalność gospodarczą lub uruchomić spółdzielnię socjalną	1.01.2010 – 31.12.2011	183 6270,00	Odrzucony na etapie oceny merytorycznej
„Równe szanse – program reintegracji zawodowej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi”	7.2.1	Osoby zaburzone psychicznie nieaktywne zawodowo z powodu niepełnosprawności.	Reintegracja zawodowa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób zdolnych do podjęcia pracy	Marzec – grudzień 2010 rok	445 778,55	Ocena formalna – pozytywna, merytorycznej brak
„Streetworking – wyzwanie i szansa” – program reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych.	7.2.1	Osoby bezdomne	Ograniczanie zjawiska bezdomności; przeciwdziałanie zagrożeniu trwałego wykluczenia społecznego osób bezdomnych	1 marca 2010 do 31 grudnia 2011	827 770,36	Ocena formalna – pozytywna, merytorycznej brak
„Bądź górą! - program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży w wieku 15-25 r. ż.”	7.2.1	Młodzież w wieku 15 – 25 r. ż. zagrożona wykluczeniem społecznym	II edycja po 12 m- cy: - Utworzenie Klubu Wszechstronnego Rozwoju dla Młodzieży, - Utworzenie Biura mentoringu: - Utworzenie Centrum Poradnictwa Zawodowego i Psychologicznego. Zorganizowanie 7 dniowego obozu – w tym m.in. Trening Umiejętności Społecznych, - Zorganizowanie Targów Pracy edukacji i podsumowanie realizacji projektu.	1sierpień 2010 - 31 lipca 2012	1 078 540,00	Ocena formalna – pozytywna, merytorycznej brak
GPS – generator przedsiębiorstw społecznych „Wsparcie rozwoju spółdzielczości socjalnej w Katowicach”	7.2.2	Podmioty ekonomii społecznej oraz osoby fizyczne, zamierzające zostać liderami przedsiębiorstw społecznych	- organizacja usług prawnych, księgowych, marketingowych dla przedsiębiorstw społecznych; - doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej; - usługi wspierające rozwój partnerstwa lokalnego w Katowicach na rzecz ekonomii społecznej (m.in. poprzez budowę sieci współpracy lokalnych podmiotów w celu wspierania rozwoju	1 kwietnia 2010 do 31 marca 2012	1 723 220,00	Odrzucony na etapie oceny merytorycznej

			podmiotów ekonomii społecznej)			
„Projekt Nikiszowiec”	8.1.2	osoby fizyczne bezrobotne lub zagrożone bezrobociem (mieszkańcy Katowic)	- pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych z udziałem m.in. przedsiębiorstw, organizacji pracodawców, związków zawodowych, jednostek samorządu terytorialnego, urzędów pracy i innych środowisk na terenie miasta Katowice. - szkolenia, doradztwo oraz poradnictwo zawodowe dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, a także dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.	1 stycznia 2010 do 31 grudnia 2011 r.	Projekt składany w partnerstwie – MOPS partner z budżetem: 1 135 180 ,00	Odrzucony na etapie oceny merytorycznej
„Spotkajmy się razem – działania na rzecz integracji społeczności romskiej”	1.3.1	Rodziny romskie korzystające ze wsparcia MOPS w Katowicach, zagrożone marginalizacją społeczną Dzieci zajęcia na terenie Załęża i Szopienic (teren rewitalizowany), dorośli zajęcia w ZPS	Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu rodzin romskich	1.07.2010 – 31.12.2011	469 638,24	Ocena formalna – pozytywna, merytorycznej brak

Ponadto Ośrodek uczestniczył w pracach nad projektem pt. „Diagnoza problemów społecznych i monitoring aktywizacji polityki rozwoju zasobów ludzkich w Katowicach” opracowanym i złożonym przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, udzielając wsparcia merytorycznego. W przypadku pozytywnej oceny wniosku, Ośrodek będzie realizował zadania z zakresu promocji projektu oraz zapewni wsparcie merytoryczne dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Łączna wartość środków przewidzianych na realizację zadań MOPS w projekcie wynosi **101 050 zł**.

W odpowiedzi na konkurs ogłoszony w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, działania 2.2 Rozwój elektronicznych usług publicznych

Opis projektu	Beneficjenci ostateczni	Działania	Termin realizacji projektu	Koszt projektu w zł	status
„IT w służbie potrzebującym – budowa elektronicznej platformy usług administracji publicznej wraz z systemem elektronicznego obiegu dokumentów”	Osoby korzystające z pomocy MOPS oraz instytucje administracji publicznej.	Celem projektu jest poprawa jakości, tempa obsługi klienta oraz rozszerzenie usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, poprzez budowę elektronicznej platformy usług administracji publicznej wraz z systemem elektronicznego obiegu dokumentów.	2010 - 2012	770 613,00	Ocena formalna – brak, merytorycznej brak

2). Projekty planowane do złożenia w 2010 roku.

Opis projektu	Numer	Beneficjenci ostateczni	Miejsce działań	Działania	Termin realizacji projektu	Koszt projektu
„Młodzieżowi animatorzy lokalni. Klub Działań Pozytywnych”	7.2.1	Młodzież w wieku 15-23 r. ż.	Szopienice (teren rewitalizowany)	Warsztaty rozwijające zainteresowania dla młodzieży; Utworzenie i prowadzenie Klubu Działań Pozytywnych dla młodzieży. Projekt realizowany w partnerstwie z Gimnazjum nr 13 w Szopienicach	2 lata	Jeszcze nie ustalony do 1,8 mln
„W lepsze jutro”	7.2.1	Osoby długotrwale bezrobotne	Katowice	Aktywizacja zawodowa; doradztwo zawodowe; wsparcie psychologiczne; warsztaty aktywizacyjne; usługa trenera pracy; zdobywanie doświadczenia zawodowego u pracodawcy.	1 rok	Jeszcze nie ustalony Do 1,8 mln
„Do biegu! Gotowi! Start! - udane wyjście na rynek pracy”	7.2.1	młodzież do 25 roku życia	Katowice	- aktywizacja społeczna i zawodowa uczniów szkół policealnych, zawodowych i technicznych poprzez doradztwo i szkolenia umożliwiające podniesienie ich kwalifikacji zawodowych, kompetencji oraz wsparcie motywacyjne	17 mies.	Jeszcze nie ustalony, ok. 200 tys

V. MATERIAŁY PROMUJĄCE OŚRODEK

Opracowane i prezentowane materiały promujące Ośrodek, w tym za pośrednictwem mediów oraz publikacje:

- Pracownicy Ośrodka przygotowali i przedstawili prezentację, opisującą ofertę Inkubatora Gospodarki Społecznej prowadzącego m.in. bezpłatne usługi doradcze z wspomnianej wyżej problematyki zakładania działalności gospodarczej, na spotkaniu delegacji Urzędu Miasta Katowice z Polakami przebywającymi na emigracji w Londynie rozważających możliwość powrotu do kraju. Spotkanie było elementem projektu „12 miast – wracać, ale dokąd?”.
- Pracownicy Ośrodka przygotowali prezentację dotyczącą wsparcia osób, które dotyka problem ubóstwa realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, na Polskie Obchody XXII Międzynarodowego Dani Walki z Ubóstwem, którego jednym z wydarzeń była IX Konwencja Ruchu przeciw Bezradności Społecznej w Belwederze w dniu 17 października 2009 roku.
- Pracownicy Ośrodka przygotowali i przedstawili prezentację opisującą sposób na wzbogacenie oferty wsparcia Ośrodka dzięki absorpcji środków unijnych. Zaprezentowano przedsięwzięcia w formie realizowanych oraz zakończonych projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego tj. projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” oraz projektów konkursowych „Klucz do kariery”, „Nowe perspektywy” i „Ja Wam jeszcze pokażę”. Materiał przygotowano na Konferencję Inauguracyjną Regionalnego Ośrodka Europejskiego Funduszu Społecznego pt. „Wykorzystaj szanse jakie daje Europejski Fundusz Społeczny” organizowaną przez Górnośląską Agencję Rozwoju Regionalnego S. A.
- Pracownicy Ośrodka przygotowali prezentację dotyczącą form wsparcia dla osób niepełnosprawnych realizowanych przez Ośrodek, która wykorzystana została na spotkaniu Naczelnika Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Katowicach z posłem Markiem Plurą dotyczącym kwestii niepełnosprawności.

- Pracownicy Ośrodka przygotowali wniosek o przyznanie zespołowej nagrody specjalnej Ministra Pracy i Polityki Społecznej za wybitne, nowatorskie rozwiązania w pomocy społecznej. We wniosku opisano Programy Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach, Nikiszowcu i Załężu, Inkubator Gospodarki Społecznej oraz projekty konkursowe realizowane w Ośrodku przy wykorzystaniu środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
- Pracownicy Ośrodka przygotowali i przedstawili prezentację dotyczącą oferty wsparcia oferowanego przez Ośrodek mieszkańcom miasta Katowice, w szczególności ofertę programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowanych przez Ośrodek w Katowicach dzięki pozyskanym środkom. Podkreślono znaczenie jakie realizacja pozyskanych środków unijnych daje w zwiększaniu aktywności społecznej i zawodowej klientów Ośrodka. Wspomniano o możliwościach jakie daje realizacja projektu systemowego współfinansowanego w ramach Priorytetu VII PO KL . Przedstawiono także ofertę programów realizowanych w ramach środków pozyskanych w projektach konkursowych, tj. „Ja Wam jeszcze pokażę ... aktywne wsparcie szkoleniowo doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy”; „Klucz do kariery – program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat”, „Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi”.
- Spotkanie z delegatami Urzędów Pracy rejonu Karelii w Rosji. Spotkanie było elementem projektu „Equal to Equal” realizowanego z Funduszy Fundacji im. Stefana Batorego w ramach programu Wschód – Wschód, którego celem było wypracowanie narzędzi i metod przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu regionu Karelii w Rosji, a także wymiana doświadczeń. Spotkanie było efektem ścisłej współpracy Ośrodka i Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego w Katowicach.
- Pracownicy Ośrodka, na zorganizowanym przez Ośrodek spotkaniu z harcerzami z Komendy Hufca Związku Harcerstwa Polskiego, w Katowicach przygotowali i przedstawili prezentację dotyczącą rodzaju i warunków przyznawania świadczeń, oferty ośrodków wsparcia specjalistycznego m. in. pomocy psychologicznej, prawnej, poradnictwa zawodowego, interwencji kryzysowej, a także formy pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży. Przedstawiono również dodatkową ofertę wsparcia jaką zyskał Ośrodek dzięki pozyskaniu środków finansowych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Omówiono ofertę projektu systemowego ”Damy radę- program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” w tym działania Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu, Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach oraz działań Inkubatora Gospodarki Społecznej. Przedstawiono również ofertę projektów konkursowych „Ja Wam jeszcze pokażę... aktywne wsparcie szkoleniowo doradcze dla osób po 45 roku życia pozostających bez pracy”; „Klucz do kariery – program aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży 15-25 lat”; „Nowe perspektywy – program aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi. Spotkanie miało na celu przedstawienie w formie prezentacji multimedialnej wsparcia jakie oferuje MOPS w Katowicach mieszkańcom Katowic.

ZAŁĄCZNIK 3 – INFORMATYZACJA

W 2009 roku, prace informatyczne, prowadzone w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach koncentrowały się wokół wdrażania dodatkowych funkcjonalności już posiadanego oprogramowania.

W związku z zaprzestaniem wspierania przez producenta dotychczasowego systemu poczty elektronicznej, przeprowadzono jego migrację do nowego systemu. Nowe oprogramowanie oferuje szereg dodatkowych możliwości, wykorzystanie których może zdecydowanie usprawnić obieg informacji w Ośrodku.

Przeprowadzono pierwsze etapy wdrożenia dostępnych bezpłatnie systemów podnoszących bezpieczeństwo systemów informatycznych Ośrodka – system zarządzania logami oraz system automatycznej instalacji aktualizacji. Planowana w kolejnych latach pełna konfiguracja systemów umożliwi nadzór nad informacjami przepływającymi w sieciach Ośrodka, szybsze diagnozowanie usterek oraz instalowanie nowych wersji oprogramowania.

Przeprowadzano systematyczną aktualizację aplikacji i systemów sieciowych wykorzystywanych w Ośrodku. Działania te są niezbędne dla utrzymania zgodności oprogramowania z obowiązującymi przepisami prawa oraz są podstawą działań zapewniających bezpieczeństwo aplikacji i systemów pracujących w Ośrodku.

Zakupiono nowe, sieciowe urządzenia aktywne oraz dokonano wymiany części komputerów i drukarek.

Zakupiono dodatkowe licencje usług terminalowych, dzięki czemu możliwe będzie efektywniejsze wykorzystanie łącza sieci rozległej MOPS oraz obniży koszty administrowania stacjami roboczymi, na których usługi terminalowe będą wykorzystywane.

Przeprowadzono prace mające na celu przygotowanie wniosku o dofinansowanie ze środków unijnych projektu „IT w służbie potrzebującym - budowa elektronicznej platformy usług administracji publicznej wraz z systemem elektronicznego obiegu dokumentów w Katowicach”. W ramach projektu planujemy stworzenie systemu pozwalającego na spełnienie przez Ośrodek wymogów prawnych dotyczących przyjmowania wniosków drogą elektroniczną, zapewniającego elektroniczną wymianę informacji z klientami Ośrodka oraz dostarczającego mechanizmy ułatwiające komunikację pomiędzy jednostkami Ośrodka. Celem projektu jest poprawa jakości, tempa obsługi klienta oraz rozszerzenie usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.

Ośrodek złożył wniosek o dofinansowanie projektu ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Obecnie Ośrodek oczekuje na rozpatrzenie wniosku.

ZAŁĄCZNIK 4 - ZESTAWIENIE REMONTÓW I INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH W 2009 ROKU

Lp.	Zakres rzeczowy remontu		Opis	Wykonanie za 2009r. (w zł)
	Adres	Obiekt		
ZADANIA WŁASNE GMINY				
1	ul. Świdnicka 35a	Świetlica Środowska nr 4	Wymiana instalacji elektrycznej i paneli ściennych wraz z malowaniem pomieszczeń.Naprawa pokrycia dachowego.	289 613,79
		Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 5	Naprawa pokrycia dachowego. Demontaż boazerii PCV i wykonanie tynków strukturalnych w ramach prac dostosowujących budynki do wymogów przeciw pożarowych.	
		Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 7	Naprawa pokrycia dachowego. Podnośnik - winda dla osób niepełnosprawnych.	
2	ul. Oblatów 24	Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 6	Dostosowanie pomieszczeń kotłowni do wymogów przeciw pożarowych.	10 162,60
3	ul. Gliwicka 74a	Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 2, Świetlica Środowska nr 3, Środowiskowy Dom Samopomocy nr 2	Demontaż boazerii PCV i wykonanie tynków strukturalnych w ramach prac dostosowujących budynki do wymogów przeciw pożarowych.	37 736,69
4	ul. Andrzeja 10	Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 1	Dostosowanie sanitariatów na parterze do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wymiana uszkodzonych skrzydeł drzwiowych i wykładziny podłogowej. Malowanie pomieszczeń.	34 679,18
5	ul. Łętowskiego 6a	Mieszkania Chronione	Wykonanie projektu technicznego na adaptację dodatkowych pomieszczeń na potrzeby Mieszkania Chronionego dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz nowych pomieszczeń na potrzeby Mieszkania Chronionego dla osob niepełnosprawnych intelektualnie.	19 520,00
6	ul. Czecha 2	Świetlica Środowska nr 5 Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 1 Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 6 Sekcja ds. Bezdomnych	Remont obiektu na potrzeby MOPS. Wyłożenie kostką brukową dojścia do budynku. Wykonanie schodów typu II (wyjście ewakuacyjne). Wykonanie drenażu wokół pozostałej części budynku.	189 161,14
7	ul. Gliwicka 102	Miejski Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności	Dostosowanie podjazdu do pomieszczeń parteru do wymogów określonych dla osób niepełnosprawnych	10 990,30

591 863,70

ZAŁĄCZNIK 5 – WYKAZ POTRZEB GMINY KATOWICE W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA ROK 2010

(zgodnie z art.110 ust.9 oraz art.112 ust.12 ustawy o pomocy społecznej)

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej - OGÓŁEM	Potrzeby 2010
Ogółem wydatki bieżące, w tym:	73 531 004,60 zł
1. Zadania własne	71 754 535,60 zł
2. Zadania zlecone	1 776 469,00 zł
Ogółem inwestycje	847 000,00 zł
1. Zadania inwestycyjne	520 000,00 zł
2. Zakupy inwestycyjne	327 000,00 zł

Zwalczanie narkomanii - 85153 - zadania własne gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	1 049 157,00 zł	
Świetlice MOPS	813 734,00 zł	5 Świetlic Środowiskowych i Klub Młodzieżowy łącznie na 173 miejsc
Świetlice prowadzone przez organizacje pozarządowe	235 423,00 zł	2 Świetlice i 1 Klub typu specjalistycznego na 91 miejsc

Przeciwdziałanie alkoholizmowi - 85154 - zadania własne gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	1 933 702,00 zł	
Świetlice MOPS	787 444,00 zł	5 Świetlic Środowiskowych i Klub Młodzieżowy łącznie na 173 miejsc
Świetlice prowadzone przez organizacje pozarządowe	312 071,00 zł	2 Świetlice i 1 Klub typu specjalistycznego na 91 miejsc
zakup usług w Ośrodku Interwencji Kryzysowej	129 238,00 zł	2 Ośrodki Interwencji Kryzysowej dla 22 kobiet i kobiet z dziećmi
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	311 730,00 zł	Koszty utrzymania pomieszczeń, wynagrodzeń zatrudnionych specjalistów świadczących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.
Centrum Rehabilitacji Społecznej	44 278,00 zł	
Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii	310 941,00 zł	
remonty	38 000,00 zł	Remont obiektu przy ul. Orkana 7a
Zadania inwestycyjne	14 500,00 zł	Modernizacja obiektu przy ul. Czecha 2
Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego - 85156 - zadania zlecone powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	73 008,00 zł	
składki opłacane za dzieci przebywające w publicznej placówce opiekuńczo-wychowawczej - Dom Dziecka "Zakątek"	30 888,00 zł	55 wychowanków*46,80 zł* 12 miesięcy
składki opłacane za dzieci przebywające w publicznej placówce opiekuńczo-wychowawczej - Dom Dziecka "Stanica"	14 040,00 zł	25 wychowanków*46,80 zł* 12 miesięcy

składki opłacane za dzieci przebywające w publicznej placówce opiekuńczo-wychowawczej - Dom Dziecka "Tęcza"	28 080,00 zł	50 wychowanków*46,80 zł* 12 miesięcy
---	--------------	--------------------------------------

Placówki opiekuńczo-wychowawcze - 85201 - zadania własne powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	8 325 576,00 zł	
<i>Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków placówek</i>	325 821,00 zł	kontynuacja nauki dla 47 osób, pomoc pieniężna dla 20 osób, pomoc rzeczowa dla 14 osób
<i>Zapewnienie opieki dzieciom przez publiczną całodobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą - Dom Dziecka "Zakątek"</i>	3 176 270,00 zł	55 miejsc w grupach socjalizowanych, 5 miejsc w grupie interwencyjnej
<i>Zapewnienie opieki dzieciom przez publiczną całodobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą - Dom Dziecka "Stanica"</i>	2 597 919,00 zł	placówka wielofunkcyjna: 56 wychowanków
<i>Zapewnienie opieki dzieciom przez publiczną całodobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą - Dom Dziecka "Tęcza"</i>	2 225 566,00 zł	50 miejsc w placówce opiekuńczo - wychowawczej w tym: 1 grupa usamodzielnienia 10 wychowanków i 40 miejsc w dwóch budynkach po 20
<i>zakupy inwestycyjne</i>	15 000,00 zł	w tym: 15 000 zł - Dom Dziecka "Zakątek" - zakup maszyny do obierania jarzyn, pralka automatyczna na dużą ilość ubrań, zmywarka do naczyń;
<i>zakupy inwestycyjne</i>	230 000,00 zł	200 000 zł - Dom Dziecka "Stanica" - adaptacja mieszkania na terenie miasta dla potrzeb grupy wychowanków; 30 000 zł - Dom Dziecka "Tęcza" -

Domy pomocy społecznej - 85202 - zadania własne gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	3 646 000,00 zł	
<i>Zapewnienie opieki w niepublicznych domach pomocy społecznej</i>	3 646 000,00 zł	DPSy mieszczące się na terenie innych powiatów, Rodzinny Dom Pomocy mieszczący się na terenie gminy Katowice dysponujący 6 miejscami

Domy pomocy społecznej - 85202 - zadania własne powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	6 331 944,00 zł	
<i>Zapewnienie całodobowej opieki mieszkańcom ponadgminnego Domu Pomocy Społecznej Przystań na poziomie obowiązującego standardu</i>	3 112 551,00 zł	DPS dla osób przewlekłe somatycznie chorych - 88 miejsc

Zapewnienie opieki w niepublicznych domach pomocy społecznej - Dom Pomocy Społecznej Zacisze	3 219 393,00 zł	DPS dla osób starszych - 98 miejsc
zadania inwestycyjne	215 000,00 zł	Przystosowanie pomieszczeń do wymogów Sanepidu; wykonanie instalacji multimedialnej;
zakupy inwestycyjne	40 300,00 zł	Zakup sprzętu do kuchni i pralni

Domy pomocy społecznej - 85203 - zadania własne gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	5 480 335,00 zł	
zapewnienie schronienia	329 400,00 zł	Dom Noclegowy prowadzony przez Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, liczba miejsc noclegowych 50
Dom Noclegowy wraz z filiami	647 881,00 zł	83 miejsca w domu noclegowym oraz 5 miejsc w filiach
Zespół Pomocy Dzieciom i Rodzinom wraz z filiami	610 383,00 zł	70 miejsc w Hotelu Pomocy Społecznej oraz 20 miejsc w filiach
zakup usług w DDPS	3 363 836,00 zł	8 Dziennych Domów Pomocy Społecznej prowadzonych przez 2 podmioty, w domach tych znajduje się 391 miejsc dziennego pobytu oraz domy te świadczą usługi w postaci posiłków na wynos dla 242 osób
koszty obsługi	479 835,00 zł	Koszty użyczenia pomieszczeń organizacjom działającym na rzecz pomocy społecznej
remonty	49 000,00 zł	Remont obiektu przy ul. Oblatów 24 oraz remont obiektu przy ul. Głogowskiej 23
zadania inwestycyjne	20 500,00 zł	Modernizacja obiektu przy ul. Czecha 2

Domy pomocy społecznej - 85203 zadania zlecone gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	779 496,00 zł	
zakup usług w ŚDS	779 496,00 zł	2 Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone przez 2 podmioty Środowiskowe domy zapewniają 59 miejsc dziennego pobytu oraz 4 miejsca w hostelu

Domy pomocy społecznej - 85203 zadania zlecone powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	464 300,00 zł	
zakup usług w ŚDS Ad Vitam Dignam	464 300,00 zł	Środowiskowy Dom Samopomocy "Ad Vitam Dignam" zapewnia 30 miejsc dziennego pobytu oraz 4 miejsca w hostelu

Rodziny zastępcze - 85204 - zadania własne powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	5 338 228,00 zł	

<i>Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych</i>	573 273,00 zł	kontynuacja nauki dla 82 osób, pomoc pieniężna dla 19 osób, pomoc rzeczowa dla 22 osób
<i>Świadczenia dla rodzin zastępczych</i>	4 349 726,00 zł	pomoc jednorazowa w związku z przyjęciem dziecka dla 30 osób, pomoc dla dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, pomoc dla dzieci w rodzinach zastępczych niespokrewnionych (w tym zawodowych)
<i>Wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych</i>	415 229,00 zł	82 wynagrodzenia dla pogotowi rodzinnych, 27 wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych wielodzietnych i 15 wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych specjalistycznych oraz składki na ubezpieczenia społeczne i składki na fundusz pracy opłacane przez pracodawcę

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 85205 - zadania własne powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	229 421,00 zł	
<i>OIK - przeciwdziałanie przemocy</i>	229 421,00 zł	Koszt utrzymania i wynagrodzeń specjalistów realizujących program przeciwdziałania przemocy

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 85205 - zadania zlecone powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	10 500,00 zł	
<i>OIK - przeciwdziałanie przemocy</i>	10 500,00 zł	Koszt utrzymania i wynagrodzeń specjalistów realizujących program dla sprawców przemocy

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane przez osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej - 85213 - zadania własne gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	289 900,00 zł	
<i>ubezpieczenia zdrowotne</i>	289 900,00 zł	Ubezpieczenie zdrowotne dla osób uprawnionych do pobierania zasiłku stałego, dla uprawnionych osób bezdomnych realizujących program wychodzenia z bezdomności, dla dzieci do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego, dla osób objętych indywidualnym ubezpieczeniem zdrowotnym

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane przez osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy	Potrzeby 2010	
--	---------------	--

społecznej - 85213 - zadania zlecone powiatowi		
Ogółem zadania bieżące, w tym:	1000,00 zł	
<i>składki na ubezpieczenie zdrowotne cudzoziemców</i>	1000,00 zł	Ubezpieczenie zdrowotne dla cudzoziemców, którzy mają zatwierdzony indywidualny program integracji

Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - 85214 - zadania własne gminy		Potrzeby 2010
Ogółem zadania bieżące, w tym:	12 283 968,00 zł	
<i>świadczenia z pomocy społecznej na bieżące utrzymanie rodzin</i>	8 754 096,00 zł	Zasiłki i pomoc w naturze dla 9800 rodzin
<i>dom dziennego pobytu Symeonówka</i>	319 346,00 zł	DDPS prowadzony przez Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, w domu tym znajduje się 50 miejsc dziennego pobytu oraz dom ten świadczy usługi w postaci posiłków na wynos dla 20 osób.
<i>Usługi dla dzieci - świadczenia</i>	1 262 087,00 zł	4 Świetlice typu opiekuńczego na 95 miejsc, 3 Świetlice i 1 Klub typu specjalistycznego na 145 miejsc
<i>Projekty socjalne</i>	59 230,00 zł	Impreza z okazji Dnia Dziecka i mikołajkowa dla ok. 850 dzieci
<i>pomoc dla dzieci</i>	1 850 624,00 zł	Przygotowanie dożywiania dodatkowego dla dzieci, wyprawki szkolne, zielona szkoła, wypoczynek dzieci, bilety dla dzieci na dojazdy do szkół, bilety dla dzieci na dojazd do szkół z rodzin wielodzietnych, potrzeby dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej
<i>Zasiłki celowe z tytułu zdarzenia losowego</i>	38 585,00 zł	Wypłaty zasiłków losowych dla około 30 rodzin

Zasiłki stałe- 85216 - zadania własne gminy		Potrzeby 2010
Ogółem zadania bieżące, w tym:	3 597 100,00 zł	
<i>zasiłki stałe</i>	3 597 100,00 zł	zasiłki stałe dla osób uprawnionych, ilość osób rocznie około 1220

Ośrodki pomocy społecznej - 85219 - zadania własne gminy		Potrzeby 2010
Ogółem zadania bieżące, w tym:	14 132 580,60 zł	
<i>praca socjalna</i>	4 641 355,60 zł	Koszty świadczenia pracy socjalnej dla mieszkańców Katowic
<i>poradnictwo specjalistyczne</i>	530 352,00 zł	Koszty świadczenia poradnictwa specjalistycznego dla osób bezrobotnych
<i>koszty obsługi</i>	8 712 873,00 zł	Koszty utrzymania i wynagrodzeń pracowników Działów Centralnych i Terenowych Punktów Pomocy Społecznej

<i>remonty</i>	248 000,00 zł	Remont obiektu przy ul. Oblatów 24; remont obiektu przy ul. Morcinka 19a; remont obiektu przy ul. Andrzeja 10, remont obiektu przy ul. Jagiellońskiej 17
<i>zakupy inwestycyjne</i>	272 000,00 zł	Wymiana sprzętu i oprogramowania, instalacja sieci komputerowej, wprowadzenie systemu elektronicznej skrzynki podawczej, zakup oprogramowania związanego z bezpieczeństwem
<i>zadania inwestycyjne</i>	40 000,00 zł	Modernizacja obiektu przy ul. Czecha 2

Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej - 85220 - zadania własne powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	1 125 767,00 zł	
<i>poradnictwo dla niepełnosprawnych</i>	81 208,00 zł	Koszt utrzymania i wynagrodzeń specjalistów świadczących pomoc dla niepełnosprawnych
<i>poradnictwo specjalistyczne (Sekcja Psychologiczno-Pedagogiczna)</i>	250 220,00 zł	Koszt utrzymania i wynagrodzeń specjalistów świadczących pomoc dla rodzin
<i>Centrum Rehabilitacji Społecznej</i>	285 999,00 zł	Koszt utrzymania i wynagrodzeń specjalistów świadczących pomoc na rzecz osób zaburzonych psychicznie
<i>OIK - przeciwdziałanie kryzysowi</i>	234 544,00 zł	Koszt utrzymania i wynagrodzeń specjalistów świadczących pomoc na rzecz osób zaburzonych psychicznie
<i>mieszkanie chronione dla osób starszych</i>	96 960,00 zł	Mieszkanie chronione przeznaczone dla 6 osób.
<i>mieszkanie chronione dla osób upośledzonych</i>	176 836,00 zł	Mieszkanie chronione przeznaczone dla 8 osób.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - 85228 - zadania własne gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	3 893 730,00 zł	
<i>usługi opiekuńcze</i>	1 738 176,00 zł	Usługi opiekuńcze świadczą 2 podmioty. Miesięcznie wykonywane jest około 19500 godzin
<i>specjalistyczne usługi opiekuńcze</i>	2 155 554,00 zł	Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczą 3 podmioty. Miesięcznie wykonywane jest około 16940 godzin

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - 85228 - zadania zlecone gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	424 900,00 zł	

<i>zakup usług opiekuńczych-specjalistycznych</i>	58 546,00 zł	Miesięcznie wykonywane jest około 370 godzin.
<i>usługi specjalistyczne wykonywane przez Centrum Rehabilitacji Społecznej</i>	366 354,00 zł	Koszty utrzymania i wynagrodzeń dla osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze

Pomoc dla cudzoziemców - 85231 - zadania zlecone powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	23 265,00 zł	
<i>pomoc dla cudzoziemców</i>	23 265,00 zł	Świadczenia zgodnie z przepisami dla osób z zatwierdzonym indywidualnym programem integracji

Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli - 85233 - zadania własne powiatu	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	5 700,00 zł	
<i>dokształcanie i doskonalenie nauczycieli</i>	5 700,00 zł	1 700 zł Dom Dziecka "Zakątek", 4 000 zł Dom Dziecka "Stanica"

Pozostała działalność - 85295 - zadania własne gminy	Potrzeby 2010	
Ogółem zadania bieżące, w tym:	4 091 427,00 zł	
<i>Posiłek dla potrzebujących</i>	3 916 352,00 zł	Dożywianie w żłobku i przedszkolu, obiady w szkołach, obiady dowożone
<i>Posiłek dla potrzebujących art. 6a</i>	46 512,00 zł	Dzieci dożywiane w szkołach - dożywianie bez wywiadu
<i>Dowóz posiłków do szkół</i>	128 563,00 zł	Posiłki dowożone są do 8 szkół